T. C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BALKAN ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI

Tuna Vilayet Gazetesinin 1874 Yılı Sayılarının Söz Varlığı ve Alıntı Sözcükler Açısından İncelemesi

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Alper Birlik

1168250155

DANIŞMAN

Dr.Öğretim Üyesi Sevgi Öztürk Elmas

EDİRNE – 2019

Tezin Adı: Tuna Vilayet Gazetesinin 1874 Yılı Sayılarının Söz Varlığı ve Alıntı Sözcükler Açısından İncelemesi

Hazırlayan: Alper Birlik

ÖZET

Tuna gazetesi Osmanlı toprakları dahilinde ilk vilayet olan Tuna vilayetinde Midhat Paşa önderliğinde 3 Mart 1865 yılında yayın hayatına başlayıp ömrünü 1 Haziran 1877 kadar sürdürmüş olan Osmanlı süreli basınının kıymetli eserlerinden biridir . Gazete, hem devlet içindeki gelişmeleri Osmanlı yurttaşlarına aktarırken hem de toplumu sosyal yönden de aydınlatma yönüyle etkili olmuştur. Gazete, halkın toplumsal hayatına da ışık tutmuş, sosyal hayatla ilgili haberleri yayınlamıştır. Bu çalışmada Tuna gazetesinin 1874 yılı sayıları incelenmiştir.

Çalışmamızda Tuna gazetesinin 1874 yılı sayıları incelenmiş ve bu sayılar içerisinden yola çıkılarak Tuna vilayet gazetesinin söz varlığı ve yabancı unsurları incelenerek 19. yüzyıla ait Osmanlıca yazı dili ve Osmanlı süreli basını sözvarlığının geldiği son durum ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Midhat Paşa, Tuna Gazetesi, Rusçuk Vilayeti, Osmanlı Süreli Basını,Söz Varlığı

Name of the Thesis: Tuna Province Newspapers Review of the Numbers of 1874 in Terms of Vocabulary and Quote Words

Prepared By: Alper Birlik

ABSTRACT

Tuna newspaper is one of the valuable works of the Ottoman periodical press which started its publication on March 3, 1865, under the leadership of Midhat Pasha in Tuna province which was the first province within the Ottoman territory and continued its publication until June 1, 1877. The newspaper was effective both in conveying the developments in the state to the Ottoman citizens and also in illuminating the society in social terms. The newspaper conveyed the social life of the people and published the news about social life. In this study, 1874 numbers of Tuna newspapers had examined.

In our study, the numbers of the Tuna newspaper in 1874 had examined and based on these numbers, the vocabulary of the Tuna vilayet newspaper and the foreign elements were examined, and the last situation of the Ottoman written language and Ottoman periodical press of the 19th century was tried to be revealed.

Key Words: Midhat Pasha, Tuna Newspaper, Ruse Province, Ottoman Press, Vocabulary

İÇİNDEKİLER

ÖZET I
ABSTRACT II
İÇİNDEKİLER III
ÖNSÖZ VI
GİRİŞ 1
OCAK 3
Tuna, *26 Zilkade 1290, numero 839.* *3*
Tuna, *30 Zilkade 1290, numero 840.* *11*
Tuna, *3 Zilhicce 1290, numero 841.* *19*
Tuna, *7 Zilhicce 1290, numero 842.* *25*
Tuna, *17 Zilhicce 1290, numero 843.* *31*
Tuna, *21 Zilhicce 1290, numero 844* *39*
Tuna, *24 Zilhicce 1290, numero 845.* *44*
ŞUBAT 48
Tuna, 28 Zilhicce 1290, numero 846 ..... *48*
Tuna, *1 Muharrem 1291, numero 847.* *52*
Tuna, *5 Muharrem 1291, numero 848.* *56*
Tuna, *8 Muharrem 1291, numero 849.* *60*
Tuna, *12 Muharrem 1291, numero 850.* *63*
Tuna, *15 Muharrem 1291, numero 851* *67*
Tuna, *19 Muharrem 1291, numero 852.* *71*
Tuna, *22 Muharrem 1291, numero 853* *74*
MART 77
Tuna, *26 Muharrem 1291, numero 854.* *77*
Tuna, *29 Muharrem 1291, numero 855.* *77*
Tuna, *3 Safer 1291, numero 856.* *78*
Tuna, *6 Safer 1291, numero 857.* *81*
Tuna, *17 Safer 1291, numero 860.* *82*
Tuna, *20 Safer 1291, numero 861.* *83*
Tuna, *24 Safer 1291, numero 862.* *84*
NİSAN 85

Tuna, *5 Rebîyülevvel 1291, numero 863.* *85*
Tuna, *9 Rebîyülevvel 1291, numero 864* *86*
Tuna, *12 Rebîyülevvel 1291, numero 865.* *88*
Tuna, *16 Rebîyülevvel 1291, numero 866.* *90*
Tuna, *19 Rebîyülevvel 1291, numero 867.* *92*
Tuna, *23 Rebîyülevvel 1291, numero 868.* *95*
MAYIS 98
Tuna, *26 Rebîyülevvel 1291, numero 869.* *98*
Tuna, *1 Rebîyülâhir 1291, numero 870* *101*
Tuna, *4 Rebîyülâhir 1291, numero 871.* *103*
Tuna, *8 Rebîyülâhir 1291, numero 872.* *105*
Tuna, *25 Rebîyülâhir 1291, numero 877.* *106*
HAZİRAN 107
Tuna, *21 Cemâziyelevvel 1291, numero 884.* *107*
Tuna, *28 Cemâziyelevvel 1291, numero 886* *113*
TEMMUZ 117
Tuna, *2 Cemâziyelâhire 1291, numero 887.* *117*
Tuna, *6 Cemâziyelâhire 1291, numero 888* *120*
Tuna, *9 Cemâziyelâhire 1291, numero 889.* *123*
Tuna, *13 Cemâziyelâhire 1291, numero 890.* *126*
AĞUSTOS 128
Tuna, *11 Receb 1291, numero 898.* *128*
Tuna, *14 Receb 1291, numero 899* *132*
Tuna, *18 Receb 1291, numero 900.* *134*
Tuna, *21 Receb 1291, numero 901.* *138*
Tuna, *25 Receb 1291, numero 902.* *141*
Tuna, *28 Receb 1291, numero 903.* *144*
EYLÜL 147
Tuna, *2 Şaban 1291, numero 904.* *147*
Tuna, *5 Şaban 1291, numero 905* *148*
Tuna, *9 Şaban 1291, numero 906.* *152*
Tuna, *12 Şaban 1291, numero 907.* *153*

Tuna, *16 Şaban 1291, numero 908.* *155*
Tuna, *19 Şaban 1291, numero 909.* *158*
Tuna, *26 Şaban 1291, numero 911.* *161*
Tuna, *30 Şaban 1291, numero 912.* *162*
EKİM 164
Tuna, *7 Ramazan 1291, numero 914.* *164*
Tuna, *10 Ramazan 1291, numero 915* *167*
Tuna, *17 Ramazan 1291, numero 916.* *169*
Tuna, *21 Ramazan 1291, numero 917.* *170*
Tuna, *21 Ramazan 1291, numero 918.* *172*
Tuna, *28 Ramazan 1291, numero 920.* *173*
KASIM 174
Tuna, 9 Şevval 1291, numero 921 ..... *174*
Tuna, *13 Şevval 1291, numero 922.* *175*
Tuna, *16 Şevval 1291, numero 923.* *176*
Tuna, *20 Şevval 1291, numero 924* *178*
Tuna, *23 Şevval 1291, numero 925.* *180*
Tuna, *27 Şevval 1291, numero 926.* *182*
ARALIK 183
Tuna, *4 Zilkade 1291, numero 928.* *183*
Tuna, 7 Zilkade 1291, numero 930…. 184
Tuna, *14 Zilkade 1291, numero 931* *186*
Tuna, *18 Zilkade 1291, numero 932.* *189*
Tuna, *21 Zilkade 1291, numero 933.* *190*
Tuna, *2 Zilhicce 1291, numero 935* *191*
Söz Varlığı Unsurları 201
Arapça 201
Farsça…… 231
Fransızca…… 236
İspanyolca…… 238
Sırpça…… 238
İtalyanca…… 239

Latince……..240
Türkçe……...240
Rumca……...255
SONUÇ.....257
KAYNAKÇA.....259
EKLER.....263

ÖN SÖZ

Tuna gazetesi, 3 Mart 1865 yılında Tuna Vilâyeti Matbaası'nda yayınlanmaya başlanan ilk vilâyet gazetesi olma özelliğine sahiptir. Osmanlı İmparatorluğu'nda ve dış siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmelerin nihayetinde ortaya çıkan sorunların çözülebilmesi amacıyla 7 Kasım 1864 tarihinde önceden hazırlanan ve yapılan küçük değişikliklerle "Tuna Vilâyeti Nizamnamesi" Takvim-i Vekayi'de yayınlanarak, yürürlüğe girmiştir. Nizamnamenin dokuzuncu maddesinde her vilâyette bir matbaanın kurulması öngörülmüştür. Bu doğrultuda Tuna Vilâyeti'nde ilk vilâyet gazetesi yayınlanmıştır. Ve dönemin Rusçuk valisi Midhat Paşa ilk adımı atmıştır.

Türkçe ve Bulgarca olarak, ilk başta haftada bir defa yayınlanan *"Tuna Gazetesi" 3 Mart 1865 yılında* yayın hayatına başlamıştır. Gazete düzenli bir şekilde yayın hayatını 1 Haziran1877 yılına kadar devam etmiştir.

Çalışmamız Tuna gazetesinin 1874 yılı sayılarının söz varlığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Osmanlıca'nın bünyesinde barındırdığı ağırlıklı Arapça-Farsa ve Türkçe ile birlikte diğer Balkan dillerine ait dil unsurları ve Havadis-i Hariciye bölümünde yer alan Avrupa dillerine ait kelime unsurları eserimizde yer bulmuştur. Alıntı unsurlarında Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, Türkçede Batı Kökenli Kelimeler Sözlüğü ve Madencilik Terimleri Sözlüğü, Günay Karaağaç Türkçenin Alıntılar Sözlüğü ve Şemseddin Sami'nin Kamus-ı Türki adlı eserinden istifade edilmiştir.

Bu çalışmamızla Tuna gazetesi özelinde 19. yy Osmanlı süreli yayıncılığı açısından söz varlığı unsurlarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

GİRİŞ

Tuna gazetesi, 3 Mart 1865 yılında Tuna Vilâyeti Matbaası'nda yayınlanmaya başlanan ilk vilâyet gazetesidir. Türkçe ve Bulgarca olarak, ilk başta haftada bir defa yayınlanan *"Tuna Gazetesi" 3 Mart 1865 yılında* yayın hayatına başlamıştır. Gazete düzenli bir şekilde yayın hayatını 1 Haziran1877 yılına kadar devam etmiştir. Gazete 4 başlık altında yayınlanmıştır. Bunlar; Mevad-ı Hususiye başlıklı Osmanlı topraklarında gerçekleşmiş olayları konu alan madde, Mevad-ı Umumiye başlıklı atamalar, gayr-i müslim tebaa arasındaki olaylar ve bürokratik atamaları içeren madde, Havadis-i Hariciye başlıklı yurtışı gelişmelerin yer aldığı madde ve İlanat başlıklı ticari ilanlar ve ihaleleri ele alan başlıklardan oluşmaktadır.

Alıntı sözcükler belirli amaçlarla bir dilin başka bir dilden aldığı ve kendi sözlüğüne soktuğu sözcüklerdir.

Günay Karaağaç'ın ifadesiyle, toplum hayatı, değişik yer ve zamanlara ait insanların birbirlerine kendi bilgilerini ve ürünlerini sunmalarından ibaret bir döngüdür İletişimin en temel unsuru olan dil ise tüm bu süreci oluşturan ve sistemli hâle büründüren canlı bir varlıktır.

İnsanların ve toplumların birbirleriyle olan bu etkileşimi en çok vasıta görevi üstlenen dili etkilemiştir. Çünkü dil dış dünyanın içselleştirilip düşünsel bir kimliğe büründürmenin yegâne aracıdır. Kavramlara ve nesnelere ad olan sözcükler, anlam ya da şekil değiştirerek dilden dile, kültürden kültüre geçiş yaparlar. Bir dile başka bir dilden geçen bu tür sözcüklere alıntı sözcükler denilmektedir.

Alıntı sözcükler her dilde az ya da çok bulunmaktadır. Bu sözcüklerin azlığı ya da çokluğu söz konusu dillerin diğer dillerle olan ilişkilerine bağlıdır.

Tarihî sürece bakıldığında Türk milleti çok geniş bir coğrafyaya yayılmış, siyasi ve kültürel olarak birçok toplum ve kültürle temas halinde olmuştur. Bu nedenle Türk dilinde Köktürk döneminden bu yana farklı oranlarda yabancı öğelere rastlamak mümkündür. Türkçede rastlanan bu alıntılar, Türk milletinin tarihi içerisinde geniş coğrafyalarda ve uzun devirler boyunca yöneticilik yaptıkları ve Türkçenin üst katman dili olarak kabul edilmesinden dolayı daha çok bilgi alıntıları şeklinde olmuştur. Türk dilinde var olan özenti alıntıların büyük bir kısmı yalnızca din kaynağına dayanmaktadır.

Türkçe ile ilgili alıntı çalışmaları sahip olduğu öneme göre çok az sayıdadır. Yapılan çalışmalarda ise yabancı araştırmacıların yayınlarının yerli araştırmacılarınkinden çok daha fazla olduğunu görmekteyiz. Türkçe ile ilgili alıntı çalışmalarında en fazla payı Macarca ile ilgili olarak yine Macar araştırmacılarının sahip olduğu görülmektedir. Balkan dillerindeki, Türkçe kelimeler ağırlıklı olmak

üzere, yapılan araştırmaların söz konusu çalışmalar içindeki önemine değinmek gerekmektedir. Esasen Türk dili üzerine çalışma yapan hemen hemen her bir yabancı Türkologun Türkçe ile diğer diller arasındaki ilişkileri inceleyen birer yazıları vardır. Ancak Türkçenin dil ilişkileri üzerinde uzmanlaşan, bu konuyu çalışma alanı halinde değerlendiren kimi Türkologlar da vardır.

Alıntı çalışmaları denilince adını anmadan geçemeyecegimiz ünlü bir Türkolog da Alman Gerhard Doerfer'dir. Onun "Türkische und Mongolische Elemente im Neupersiselıen " adlı dört ciltlik çalışması bu alanda yapılmış en derinlikli araştırmadır. Ayrıca Tacikçedeki Türkçe alıntı kelimeleri inceleyen Doerfer, Tacikçeyi "Doğuş aşamasında bir Türk Dili" şeklinde tavsif etmiştir. Türkiye Türkolojisinde söz konusu çalışma alanına bakıldığında, bu çalışmaların genel olarak müstakil makaleler halinde ortaya konulduğu görülmektedir. Son zamanlarda bu eksiklik görülerek, Türkçenin diğer dillere etkisi üzerine sistemli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Son dönem içerisinde bu alana en büyük katkıyı yapan isim ise Günay Karaağaç olmuştur.

1874 Yılı Tuna Vilayet Gazetesinin Söz Varlığı ve Alıntı Sözcükler Açısından İncelemesi

OCAK

26 Zilkade 1290 **numero 839**

Ṭuna

Çeharşenbe

(İşbu ġazete dâḫilî ve hâricî ḥavâdiṣi ve her dürlü mebâhisi şâmil olaraḳ haftada iki def'a çehârşenbe ve Pazar günleri çıkarılır. Bir seneligi (70) ve altı aylıgı (40) ġuruşa ve be-her nüsḫası 40 parayadır. Ve hâric vilayet ile ma' mülhakât Varna sancaġı ve Hezârġrad ve Cum'a ve Şumnû ḳażâları içün bu fiy'ata posta ücreti zam olunur. Seneligini veyâ altı aylıgını almak istenildigi ḥâlde merkez vilâyet maṭba'asına mürâca'at lâzım gelir.)

Mevâd – ı Ḫuṣûṣiyye

Varna mutaṣarrıflıġına Kars mutaṣarrıflıġından sa'âdetlü Sa'îd Paşa ḥażretleri ta'yîn buyrulmuştur.

Hezârġrad ḳâ'im-maḳâmı Hâcı Naẓîf Begün taḥaḳḳuk edenba'żı harekâtına mebnî 'azl olunaraḳḫalefi ta'yîn oluncaya ḳadar yerine Plevne ḳâ'i-maḳâmı sâbıḳ Muḥammed Efendi vekîl ta'yîn ü i'zâm ḳılınmışdır.

Teb'a-i İrâniyyeniñ teb'a-i devlet-i 'aliyye miṣllü kavânîn ü niẓâmât-ı salṭanat-ı seniyyeye tâbi' olmaları geçende neşr ü i'lân buyrulan ta'limât-ı maḫṣûṣa îcâbından bulunduġu cihetle bunlarıñ esnâflıkdan tolayı tertib edenvergi ve tekâlif-i sâ'irelerince daḫi haḳlarında teb'a-i devlet-i 'aliyye mu'âmelesi icrâ olunması 'umûm maḳâm-ı vilâyete daḫi şeref-vârid olan emr iḳtizâsındandır.

Bu havâlîce memleketinden tuz mübâya'ası ve celbi ilemeşġûl olan bir ṭaḳım iştihâsın ḳarşıdan iştirâ ile berü ṭarafanaḳl ü emrâr itmekde olduḳları Eflâk kaya ṭuzlarıñı ṭoġruca gümrük idârelerine götürerek resm gümrügünü îfâ

etmeyip türlü türlü hîle ve desîselerlerle bi't-takrîb ḳaçırmaḳda olduḳlarıñdan dolayı irâdet-i rüsûmiyye zâyi' olmasıyla men'i żımnında ve ḳaçakçılarıñ sedd-i me'âbir ḥareketi emrinde şimdiye ḳadar ḥükûmetve rüsûmatça pek çoḳ çalışılmış ve ittihâz ve icrâ olunan tedâbir-i mümkine ve mu'âmelât-ı cezâ'iyye üzerine egerçi pek çoġunuñ mâli firârda żabṭ u muṣâdere ile eshâbı ve nâkilleri tecrîm ü tehdîd edilmiş ve edilmekde bulunmuş.

Ve ba'żı ḳaçakçılarıñ ahz u girifti ve ḳaçırılan tuzlarıñ derdesti içün giden asâkir-i żabṭiyyeye ve ḫıdmet-i rüsûmiyyeye teşhîr-i silâha ḳadar cerâ'at ḳılınmaḳda olmasıyla mukâbele ṣûretinde ve kendileriniñ ta'kîbini yolunda nüfûsca telefât daḫi vuḳû' bulmuş olduġu ḥâlde żikr olunan ṭuz firârîsiniñ bütün bütün onu kesdirilemediginden şu fi'len men'-ivuḳû'una medâr olmaḳ ṭuz mebâyisiyçün ḳarşıya gidecek olan adamlarıñ ol emrde rüsûmât idârelerine mürâca'atla mübâya'a ve celb idecekleri tuzun miḳdârını mübîn rüsûmât idâreleriniñ mühr-i maḫṣûṣıyla mahtûm pusulu aḫzında mecbûr tutulması ve bu ṣûretle idârelerinden puṣula almaksızın toz getiren olur ise bilâ-tereddüd żabṭu müsâdere olunması ḥaḳḳında geçen yine meclis-i idâre-i vilâyet ḳarârıyla ittihâz ḳılınan ve ḳat'iyyen icrâsıyçün bu kere irâde-i 'aliyye istiḥṣâl ḳılındıgından keyfiyet-i cümleniñ ma'lûmı olaraḳ idârelere kable'l mürâca'a ḳarşıdan getirilecek ṭuzlarıñ żabṭında kimse hiç kimseniñ zabtında ḳalmamaḳ üzre çarşulara maḫṣûṣ 'ilân-nâmeler ta'lîḳi ile aşaġa olunduġu gibi ġazetemizle de neşr ü beyânıña ibtidâr ḳılındı.

Vidin'den Mektûb

Da'vâ-yı Tefevvuk

Hiss-i tabî'iyyesi olmayan tabâyi'-i ecsâmda mevcûd degilse de hayvanâtın her biri ḳuvve-i ḥissiye ve tabi'at-ı fıtriyyeleri îcâbınca birer derece-i ġayr-i mütenâsibde olduḳları maḫṣûṣ u mer'îdir. Nev'-i benî beşer mümtâz olduġu şeref-i hilkati yardımıyla i'mâl ḫayr u şerde bi'l-cümle ḥayvânâta fâ'ik ve bu hassanıñ hayvanâtda daḫi vücûdu ḥarekât-ı meşhûdeleriyle müteḥaḳḳiktir.

Ama onlar da fikr ü naẓarıñ ma'dûmiyyet ḫilḳat-ı maḫṣûṣalarınıñ 'adem-i ḳâbiliyeti hasebiyle görülen ḥarekât ma'lûmât-ı beşeriyyeye müşâbihâtda ḳaldıgından anları burada ta'dîd-i muvâfiḳ esâs murâd olmadıġından orasını bu ḳadarla iktifâ ve hemân eser-i baḥṯe iktifâ idelim ki o da nev'-i benî beşerde da'vâ-yı tefevvuḳun vücûb-ı vücûdıyla îcâb itdigi menâfi' emrindeki te'ṯîrât-ı 'azimiyyesidir.İnsanıñ sa'âdet ü selâmetine ḫâdim levâzımât-ı ẕâtiyyesini mükemmel ve mütemmim-i ḥaḳîḳat u mâhiyyeti üç esâs-ı maṣûnü'l-indirâsdan ibâret olan da'vâ-yı tefevvuḳtur.

Ṭuna

Fi'l-ḥaḳîḳa benî beşer olaraḳ bu 'âlemde gördügümüz bu ḳadar bedâyi' var ise cümlesi ġayret-i saḥîḥadan 'ibâret olan reḳabet ṯemeresi olduġunda iştibâh bu ḳadar….

Varna sancaġına tâbi' Pravadi ḳaṣabasınıñ varoş maḥallesi aḥâlîsinden bir kimsedegirmânagiderken şiddet-i bürûdetden tonaraḳ vefât itdigi gibi livâ-imeẕkûrdâḫilinde Balçıḳḳażâsı mużafâtından Tekye ḳaryesinde bir nefer-i muhâcir ve Varna bağlarında bir Ḫristiyân te'sir-i bürûdetle telef olduġu maḥallerinden bildiriliyor.

Iṣlâḥatine teşebbüṯ olunanṣıbyân mektebleri içün bu kere de vuḳû' bulan i'âneniñ miḳdârı

(Żabṭiye Alay meclisi ile 1. Rusçuḳ taburunuñ żâbitânı)

Ġuruş Para

Alay Begi ‘izzetlü Rûşen Beg

Tabur Aġası Rıf’atlü MuḥammedAġa

İdâre Emîni rıf’atlü Hâcı Aḥmed Efendi

Mu’avnî fütüvvetlü Hâcı Mahmûd Efendi

Hesâb Emîni Abeş Efendi

Bölük Aġası ‘OsmânAġa

Bölük Aġası diger ‘OsmânAġa

Bölük Aġası Mahmûd Aġa

Bölük Aġası Hâcı AḥmedAġa

Süvâri Bölük Aġası ḤüseynAġa

Bölük Aġası Mu’avnî Mustafâ efendi

Jurnal Emîni Sa’îd Efendi

Yekûn:

Rusçuḳ rüsûmât müdüriyeti

İ’lân-ı Resmî

Belve’den Üskübe kadar olan temüryolundan Ṣofya ile Belve arasında bir miḳdâr maḥallin ‘ameliyyât-ı terâbiyesi teb’a-i devlet-i ‘aliyyeden ẓuhûr idecek ṭâliblere parça parça maktû’an iḥâle olunacaġı 828 numerolu nüsḫamızla i’lân ḳılınmışdı.

Ba’żı maḥallere bu yerler içün kampanyalar teşekkül ederek Rûm-ili temür yollarınuñ Ṣofyada’ki ḳomisyonıña murahhas göndermeleri mûcib

memnûniyet-i kesîre olduġundanyalñız i'lân olunan miḳdârıñ iḥâlesine hasr-i mâdde olunmayıp Ṣofya cihetinde daḫi seksen kilometro ḳadar maḥallün parça parça verilecegi cihetle münâkasasında bulunmaḳisteyenler kânûn-i s̱ânî ibtidâsından nihâyetine ḳadar Ṣofyada bulunmaları lâzım gelecegi ve bir yandan iḥâle olunacaġı gibi kânûn-i s̱ânîden sonra mürâca'at edenlere daḫi Köstendil cihetinden sâ'ir yirler verilecegi ḳomisyon-i mez̲kûr ifâdesiyle i'lân olunur.

Mevâd-ı 'Umûmiye

İstanbul'dan Mektûb

İstanbul soḳaḳlarınıñ ġazla tenvîri içün lâzım gelen fenerler ve borular kemâl-i sür'atle ḳonulmaḳdadır.

İşbu fenerleriñ Kurbân bayrâmına yakılacaġı söyleniyorsa da yetişdirilecegi pek de me'mûl olunamıyor.

İstanbul evleriniñ ekṣerîsi ahşab olduġundan ve bu usûl hevâ'î ġazlar ba'żı mertebe muhâtaralı bulunduġundan ahşâb ḫânelere ġaz verilmeyecek ve bu ḥâlde kampanya ziyâde-i istifâde edemeyecek imiş.

Mekteb-i ṭıbbiye idâre-i dâḫiliyesiniñ mekteb-i ḥarbiye usûlüne tevfîken ıslâhâtine teşebbüs olunmuştur.

Mekteb dedim de 'aḳlıma geldi;

Nûr- 'Oṣmânî câmi'-i şerîfi derûnuñda numûne olaraḳ küşâdı muḳarrer bulunan ṣıbyân mektebiniñ usûl-i tedrisiyyesinde aldıgım ma'lûmâta göre mu'allim Efendi şâkirdânı otuz kırkar sınıflara taḳsîm ile her sınıfı birden ders verecek ve bu ders okutmakdan 'ibâret olmayıp dîvâre ta'lîk olunmuş bir siyâh taḫta üstine okudulan harfler ve harekeler ve 'işâretler yazılacaḳ ve bî-hûde kaġıd ziyân olmamaḳ üzre ḳaralama içün her çocuguñ birer taḫtası olacaḳ imiş.

Ṭuna

Rusçuḳ'da açılan numûne mektebinde bir aydan beribeyân olunan ṣûretle çocuḳlara ders verilmege başlanmışdır.

Bi't-tecribe usûl-i tedrisiyye takrîr edildikde intihâb ve ṭab'olunmaḳda bulunan elif-bâ cüz'leriniñve sâ'ir risâlelerün ṣûret-i ta'lîmini ve mekteblerün idâre-i żâbita ve sâ'iresini gösterir ta'lîmat ile vilâyetün her ṭarafına ta'mîmi muḳarrerdir.

Ekmeyen biçmedi bu mecra'dan el-ḥâsıl

Kime lâzım ise ekmek aña lâzım ekmek

Nev'-i beşeriñ bu mazmûnla mükellef olmasına naẓaran çalışmayan adam içün aç ḳalmak çıplak ḳalmak zarûrete düşmek faḳr u felâket içinde zebûn olmaḳ;el-ḥâṣıl dünyâda tabî'at-i insâniyyeniñḳabûl idecegi her dürlü belâya dûş olmaḳ vardır.

Bu bir emr-i zarûrîdür ki 'aṭâlet ihtiyâcı dâ'imâ insanı dinden îmândan çıkarmaġa sâ'î bir emr iḳtizâsındandır.

İhtiyâcıñ ḳuvveti dünyâda her ḳuvvete galebe idecegi içün insâna sa'y ile def'-i ihtiyâc itmek lâzım gelür ki müte'essir olmasın zîrâ ihtiyâc adamun 'aḳl u fikrini perîşân eder. Şimdiki göze aldırır. Nihâyet hâtim ile ne'ûzü billâh.

İstimdâd u ḳudret-i beşeriyyesine istinâd edip kimi zengîn ve kimi âlim ve kimi mütefennin olmaḳ dâ'iyyesine düşer ve sa'y u ġayretini o yola hasr eder ki çalışan adam dâ'imâ sa'âdetde ve çalışmayan ẕât nikbetde ḳalır. Cem'iyyet-i beşeriye içinde görülen teḳâvüt hep sa'y u ġayretiñ derecâtıyla mütenâsibdir.

İmdi ḥażret-i Allâhıñ insâna ihsân buyurdugu ḳudret-i kâsibe'aṭâletle mahv ediliyorsa 'âtıl olan adam içün dilenmek, nihâyet açlıkdan ölmek zarûrâtı kendi kesb-i iḫtiyârîsi demek olup binâen 'aleyh eli ayaġı muḳtedîr

iken ‘aṭâleti eseri olaraḳ felâket-i faḳr ile ölüm derecesine insâniyyeten acımamaḳ iḳtizâ eder.

Ḥavâdiṯ-i Ḫâriciye

Fransız ve Alman Lisânları

Ta’rîfe muhtâc olmadığı üzre Avrupa devletleri beyniñde cereyân eden muhâberât u mürâselât ‘ale’s-seviyye Fransız lisânıyla te’âtî olunup çünki bu lisân-ı selâset u sarâhat ma’lûmesi cihetiyle umûr u muṣâlih mühimmesi ve nâzikede şekk ü eşkbâha maḥal ḳalmayacaḳ ṣûretde ifâde-i mücerreb ve yedîd olduġundan bunuñ devâm-ı isti’mâlinde erbâb-ı ḥükûmetün cümlesi hezeyân-ı ittifâḳ olduḳları ḥâlde Almanya devletiniñ re’îs-i vükelâsı ve ṭınnet-i sebeb-i intizâm u ihyâsı olan Prens Du Bismarḳ şimdiye ḳadar birçoḳ ḫuṣûṣda milletiniñ şân u meziyetini miṯli nâ-mesbûḳ derecede artırmış olduġu gibi şu sâyede kendü lisân –ı mâder zâd-ı bintdaḫi dâ’ire-i tedâvilini tevsi’ ve artıḳ Alman nâmını mertebe-i ‘aliyyeye terfi’ eylemek arzû-yı vaṭan-perverânesiyle mürâsılât-ı devliyede Fransızcanıñ yirine Alman lisânınıñ isti’mâl olunmasını öteden berü âmâl idinüp fırsat bulduḳça bu bâbda devl-i mu’azzamanıñ ba’żılarıña ṣûret-i ġayr-ı resmîde ba’żı teklifâne daḫi girişmiş ise de bu mukaddimâta çoḳluk kulak viren olduġu içün mûmâ ileyh geçende yine ġayreti ele alaraḳ Alman lisânına vukûfu der-kâr olan Prens Gorçaḳof’a Almanca bir mektûb resmi irsâl itmekde o daḫi bi’l- mukâbele Moskovca bir cevâb-nâme gönderip hattâ bu ṣûretle Prens Du Bismarḳıñ ma’nevî zamîri âdetâ bir hayâl-i mahsâl olduġu zarâfetle îmâ etmiş ise de ẕâten bâdî-i mekâtibe olan iş mevâd-ı mühimmeden olup mûmâ ileyh Prens Du Bismarḳ ise Mosḳov lisânına âşinâ olduġundan cevâb-nâme –i meẕkûrun me’âlini anlamak içün araya bir tercemân konulması lâzım geldiginden pek ziyâde canı sıḳılmış olduġunu İngiliz ġazetesi rivâyet etmiştir. Şarḳ

İ’lânât

Silistre Ticâret Maḥkemesiniñ İ’lânı

Çünd seneden beri Silistrede iḳâmeteden teb’a-i devlet-i ‘aliyyeden ve manifaturacı esnâfından olup bu kere iẓhâr-ı iflâs edenRusçuḳlu Ostoyḳo veled Veliḳo nâm kimesnede alacaġı olanlarıñ bi’z-zâd ve yâhûd vekilleri kânûn-i ticâretün 199 ve 200. bendleri aḥkâmınca işbu târihde i’tibâren 41 güne ḳadar yedlerinde bulunan senedât u evrâḳ-ı sâ’ireyi ibrâz ile alacaḳlarıñı Silistre TicâretMaḥkemesinde isbât eylemeleri ve müddet-i mezkûre ẓarfında gelmedikleri ṣûretde ḳânûn-i mezkûrun 210. bendi aḥkâmınca îcâbınıñ icrâsına mübâşeret olunacaġı i’lân olunur.

Vidinli Molla Meḥmediñ Vidin sâkinlerinden Nûriye yetîmi mâlinden Vidinli Edhem Çavuş ve Sarraf Hâcı Yaḳo kefâletleriyle istidâne etdigi 14.000 küsür ġuruş içün Vidin ḳażâsında Lipofça bayırında mutaṣarrıfolduġu 91 dönüm tarlanıñ beher dönümü 50’şer ġuruşda ṭâlibi ‘uhdesinde olmaġıla müşteri olanlarıñ Vidin meclis-i temyîzine mürâca’at eylemeleri Vidin mutaṣarrıflıġına 16 Zi’lkâde sene 90 târihli tahrirâtı üzerine i’lân ḳılınır.[1]

(Rusçuḳ Vilâyet maṭba’asında basılmışdır.)

[1] *Tuna*, 26 Zilkade 1290, numero 839.

Ṭuna

30 Zilkade 1290 **numero 840**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Vidin sancaġı niyâbet-i şer'iyesine Hezârġrad nâ'ibi sâbıḳ fazîletlü Meḥmed Emîn Efendi ta'yîn buyrulmuştur.

Der sa'âdetde bulunan ṭaşra ḫalḳınıñ açıḳdan postaya verdikleri mektûblarıñ maḥallerine vâsıl olmadıġından baḥs̲le şikâyet vuḳû'a gelmekde olduġundan bunlarıñ kâfesi şerhli olmayıp ba'żılarıñun mesâfelice köylerde bulunması ve bu ṭaḳımdan olanlarıñ mektûblarıñun posta-ḫânede ilişüp ḳalması ihtimâlden bâ'id olmaması hasebiyle bu bâbda ba'żı mertebe-i te'mînât u teshîlât lâzım geldigine binâen ba'de'z-zeyn eshâbı ṭarafından posta-ḫâneye teslîm olunup 'ale'l-usûl pullandıkdan sonra irsâl olunacaḳ mekâtibün maḥallî posta-ḫânelerine vusûlinde şehr ü ḳaṣabada bulunanlar yerlerine verilecegi miṣllü köylere gidecek olan mektûblarıñ ṭaḳım ṭaḳım tefrîḳ ü tefrîc olunaraḳ ve bir ṭaraf- ı derûnına konularaḳ üzerleri posta mührleriyle mührlendiginden ve żâbıta u ḥükûmet me'mûrlarıña teslîm ḳılındıkdan sonra ḳarye vü nâhiyelerden emvâl-i mîrî taḥṣîlâtını teslîm eylemek üzre kilân -ı muhtarân ü e'imme ve yâhûd me'mûriyetle köylere gönderilecek żabṭiyye ve sâ'ire yirli yirine tevsîl ḳılınmasınıñ usûl-i ittihâzı ḥaḳḳında 'umûm maḳâm- vilâyete daḫişeref-vârid olan emr-nâme-i sâmî mûcibince keyfiyet-i ta'mîmen mülhaḳâta bildirilmiş ve posta-ḫâneneẕâret-i behiyyesiniñ teshîl-i mürâsilât emrindeki şu icrââtı şâyân-ı teşekkür mevâddan bulunmuştur.

Birisi meselâ sekiz parça arâzîye müşerref olduġuḥâlde vefât edip beş ḳısma terk itse merkûmeden arâzî-yi meẕkûreniñ taḳsîmine ṭâlib olmasa usûl-i intiḳâliyeniñ icrâsında beşiniñ de nâmına olaraḳ yalñız arâzî ḳıt'alarınıñ 'adedince sekiz ḳıt'a topu senedi tanẓîm u a'tâ olunmaḳ lâzım geldigi ba'żı ḳażâlarda tapu me'mûrlar parçaları çogaltıp ḳalemiyye harcından istifâde itmek maḳṣadıyla eshâb-ı arâzîniñ ṭaleb ü rızâsına bakmayaraḳ sekiz ḳıt'a tarlanıñ her

ḳıt’asını ‘adedine göre ya’ni beşe taḳsîm fark ileḳıt’a-i sened taḳsîm itmekde ve bu ṣûretle ḫalḳa gadr edilmekde olduġutaḥḳîḳ u istihbâr ḳılındıgından bu maḳûle müte’addid ve arsalara intikâl idecek arâzîniñ eshâbı arâzî ḳânûn-nâme-i humâyûnuñ 15. ve 17. maddeleri ḥükmünce müteferrik tapu senedi almaġaṭaleb olur ise icrâ-yı taḳsîmi ve ṭalebolduḳları halde yalñız arâzîniñ eski tapu senedlerinde ḳaç para i’tibâr olunmuş ise ol parçalar ‘adedince cümle nâmına olaraḳ birer ḳıt’a sened-i tanẓîm u a’tâ ve şâyed yine tapu kâtipleri hilâf-ı niẓâm bu miṣllü ahvâl u harekâta mücâseret idecek olurlar ise fazla alınan varaḳa behâ ile kâtibiyyeniñ istirdâdı meclis-i idâre-i vilâyet ḳarârından olaraḳ ta’mîmen yazılmış olduġundan keyfiyet-i cümlen ma’lûmu olmaḳ üzre omaḳûle yolsuzluklar vuḳû’ bulur ise mürâca’at ḳılınmaḳ üzre i’lân edilir.

Bir mülküñ terfî’-i ṣervet u ma’muriyetine ḫıdmet idecek şeylerün biri ve belki birincisi ma’âdendir.

Ma’den, emvâl-i ganîmet vü vâridât-ı ticâret gibi ṣarf olunduḳça re’sü’l-mâline ḫalel gelecek ve ḥavâdiṣ ü ‘avârıẓ-ı ‘âdiyye ile taġyîr edecek sermâyeler ḳabîlinden degildir.

Evlâd-ı vaṭan anıñ medfûn-ı genc-i hâk olan sermâye-i bî-nihâyesiyle sa’âdet-i dâ’imeye maẓhar u ahfâd-ıvaṭan anıñ gasb u sirkat gibi ḫâriciyyeden bulunan ṣervet-i tabî’iyyesiyle her ‘asrıñ erbâb-ı yesârına berâber olur.

İşbu muḳaddimeyi derc eden (Envâr-ı Şarḳiyye) ġazetesi ṣervet-i ta’bîriyyesi emsâlsizdür. Bir derecede olan Ṣamaḳo ma’denleriniñmuḳaddemâ keşfine me’mûr olup şimdi 4. Ordu-yı humâyûn meclisinde a’zâ bulunan mir-alay ‘izzetlü Ḳadri Beg Efendiniñ meẓkûr ma’âdenlerce icrâ eyledigi keşfiyyet sebebiyle virdigi izâhâtı ve mevâḳı’-ı ma’deniñ ahvâl-i cografiyesi i’mâl u ıslâh ve idâreleriyle civârında bulunan ḥâl ve derece-i harâretlerine dâ’ir istiḥṣâl eyledigi ma’lûmâtı i’lân itmişiz ve işün ta’alluk-i tabî’iyyesi münâsebetiyle izâhât u ma’lûmât-ı meşrûha ber-vech- âtî naḳl-i ṣaḥîfe-i beyân ḳılınmıştır.

Ṣamaḳov ovasınıñ ġarb u şemâl cihetlerini ihâtâ eden tapularıñun cümlesi cevherleriyle maḫlûṭ mevâd-ı remliyyeden olup tûl altı ve ‘arzen bir sâ’at mesâfeyi ḥâvîdir.

Ma’den-i mezkûr 3-400 seneden berü i’mâl olunmaḳdaolduġu ve teymür ma’denleriniñ 1.Cinsinden olup ma’denlere en meşhûr bulunan İsveç teymürüne bulunduġu gibi icrâ ḳılınan analizden daḫi %62 sâfî teymür ḥâvîidügi añlaşılmış ve şimdiki ḥâlde yalñız sekiz milyon ḳadar cevher istiḥṣâl ḳılınmaḳda bulunmuştur.

Bu cevher tabî’atde ma’âden-i aslî gibi tamar ve yâhûd tabaka olaraḳ etmeyip ṣaçılmış cevher nâ- mütenâhî olduġundan ma’den-i mezkûr öyle ḳavâ’id-i fenniye ḥafr u iḫrâc külfetinden vârestedir. Ancaḳ maḥallince işbu ma’den arâzîsi üzerinde ẕâten zirâ’at ḳâbil olmadıġından civârḳara aḥâlîsi taḥt-ı tasarruflarında bulunan maḥallerde cevher ihrâcından başḳa ṣûretle istifâde edemezler.

Bunuñla berâber aḥâlî-i merḳûme ṣarf u sa’y ile istiḥṣâl idegeldikleri cevheri ocaḳlarıña ḳadar naḳl ve orada fürûhat itmege mecbûr olduḳlarından bu işe olan raġbetleri derece-i matlûbeye varamamaḳda ve kendüleri mahal-i sâ’irede başḳa işlerle meşġûl olduḳlarından ma’den-i mezkûr cesâmetine göre i’mâl olunamamaḳtadır.

Esbâbıñ eñ başlıcaları ise aḥâlî-i merkûmeniñ ihrâc eyledikleri cevheri kıymet-i haḳîḳiyesiyle satmaġa muvaffaḳ olarak hasılasıyla kendüleriniñ te’ayyüşe muḳtedîr bulunmalarıdır.

Egerçi bahs olunan sebebler ḥâṣıl olur ise aḥâlî-yi ḳara ẕâtıyyelerini bu işe hasr ile şimdiki ḥâṣılât seneviyyeniñ4-5 misli cevher istiḥṣâl idecekleri şübhesizdir. (Ma’bâdı Var….)

Varna sancaġına tâbi’ Pravâdi ḳaṣabasıyla iki ḳaryede ẓuhûreden hastalıga tutulan ḳarasıġır ve mandalardan telefât vuḳû’bulup re’îs-i me’mûr livâ’-i mezkûrda bulunan vilâyet baytarı ‘Abdu’r-Rahmân Efendi ṭarafından olunan müdâvât semeresiyle ḳurtuldugu ve yalñız 18 hasta ḥayvân kalıp anlara

da (Tuḥfetü'l-Baytâriyye) risâlesi mûcibince bakılmakda olduġu müstebân olmuştur.

Islâhatına teşebbüs olunan ṣıbyân mektebleri içün bu kerede vuḳû' bulan i'âneniñmiḳdârı

Maṭba'a müdîri rıf'atlü Yûsuf Efendi günleri sabâhleyin Ġuruş Para

(Ber sa'âdet Kadr-i Fâ'ik Paşa maḥallesi mektebiniñ şâkirdânınıñ varaḳa yazılarıña baḳmaḳdadır.)

Baş-kâtib fütüvvetlü Aḥmed Efendi

Baş müretteb fütüvvetlü Mustafâ Efendi

2. Kâtib Tâhir Efendi

Ṣaḥîfe 4 Ṭuna Ṭoḳuzuncu sene

Bulġarca baş-müretteb Espas Efendi

Bulġarca Kitâb ve resâ'ilün mu'âyene me'mûru Ligor Efendi

Müretteb Ferhâd Efendi

Müretteb Sâlih Efendi

Müretteb Gorgi Efendi

Müretteb İstefan Efendi

Mücellid refîḳı 'Alî Efendi

Dest- gâhdâr Süleymân Çavuş

Bu daḫi Hamza Aġa

Bu daḫi İstefan

Yekûn:520

Evvelki Yekûn: 35,196

Mecmû'ı: 35,712

Mevâd-ı 'Umûmiyye

4. ordu-yı humâyûn topçu mîr-livâlıgı me'mûriyyeti dâr- şûrâ-yı 'askerî topçu dâ'iresi a'zâsından Topçu mîr-livâsı sa'âdetlü Râşid Paşa

Taḥḳîḳ ḳomisyonu a'zâsından binbaşı 'izzetlü Gâlib Beg 'uhdesine ḳâ'i-maḳâmlık rütbesi tevcîhatiyle taḥṣîlât ḳomisyonu a'zâlıgına

3. ordu-yı humâyûnna mensûb Preveze ḳal'asınıñ rütbeti olan ḳâ'im-maḳâmlık maḥalline rütbe-i ḳâ'i-maḳâmı ile ordu-yı hümâyûn-ı meẕkûr topçu ḳumandasına me'mûr binbaşı 'izzetlü Hurşîd Efendi ta'yîn buyrulmuş.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Geçen sene İngiltere memâlikinde postalar vâsıtasıyla 870 milyon mektûb te'âtî olunup meṣârifât 1milyon 75 bin İngiliz lirası vâridât olduġunu (Deyli Telġraf) ġazetesi yazıyor.

Avusturya İmparatoru ve Macaristan Ḳralı haşmetlü Fransuva Josef ḥażretleriniñ ma'iyyet-i 'aliyyelerinde baş vekîl Ḳont Andres olduġu ḥâlde gelecek şubâṭ-ı frengîniñ ṭoḳuzunda'azîmet buyuracaḳları ḥavâdiṯtendir.

Almanya'da bulunan pisḳoposluḳ usûl-i tahlîfesi ḥaḳḳında ṭab' olunan bir ġazeteniñ neşr eyledigi bir emrüñ me'âline göre pisḳoposlar ḳavâniñe ve niẓâmât-ı devlete inkıyâd u itâ'at ideceklerine yemîn virüp ruhbân zümresi ve papas tâ'ifesi daḫi haşmetlü imparaṭor ḥażretlerine sadâkat ve vaṭana muhabbet ve kavânîne mutâva'at eyleyeceklerine hükümleri altında bulunanlar daḫi işbu ḳâ'ideniñ hilâfına bir şey ta'lîm itmeyeceklerine yemîn itmege mecbûr olacaḳlardır.

Emniyyet-i 'umûmiyyeyi tehlikeye koyan gerek dâḫil-i memleketde ve gerek hâricde bulunan cem'iyyetleri ile pisḳoposlar münâsebet peydâ ve muhâberât icrâ idemeyecek işbu tahlîf-i cedîd usûl-i iḳtizâsındandır.

Bundan ma'âda ẕikr olunan emrün ḥâvî olduġubir bendiñ me'âli şudur

(Devletüñ 'aleyhine gizli ittifaklarıñ teşkîlini pisḳoposlar ḫaber aldıḳları taḳdîrde cânib-i ḥükûmete ma'lûmât virmege mecbûr olacaḳlardır.)

Fransız Büdcesi

Fransanıñ 1874 senesi büdcesi hâriciyye nâẓırı Mösyö Estval ṭarafından tertîb olunup ta'bîr olunan meclise takdîm olunan lâyiḥada Ba'żı me'kûlât ve sâ'ire üzerine mübeşşer ilâvesiyle 150 milyon Frank vergi(vergi) ṭarḥından 'ibârettir.

Nâẓır-ı müşârun ileyh Mösyö Estval Pâris bankasından alınan istikrâzuñ bir miḳdârı verilüp muḳarrer olduġu cihetle bu sene daḫi 200 milyon frank verilecek yerde 150 milyon a'tâ ederek hiç olmazsa aḥâlîye 50 milyon frank virgiden halâs itmiş olduġunu beyân itmesi üzerine a'zâdan biri gelecek nîsânda ihrâc ve yüzü seksen sekize 700 milyon frank istikrâz olunaraḳbankayaol bâbda olan borcumuz 400 milyona tenzîl edilüp ve bunıñ ve sâ'ir meṣârif-i senevî fark milyonla ḳurtulmuş olmaz mı? Bundan başḳa ḥarbiye dâ'iresince daḫi geçende ḳarâr

virdigimiz üzre 166 milyon meṣârifinden olunmadığı taḳdîrde muvâzene ḥâṣıl olmuş olur dimişdir. Harbiye nâẓırı ba'żı mevâd-ı mühimmeniñ beyânı içün meclisin irtesi güne te'hîr olunmasını teklîf itmegin yevm-i meẕkûrda toplanmaḳ üzre meclis-i mezbûrda hitâm verilmiştir.(Tayms) (Baṣîret)

İ'lânât

İ'lân Resmi

Varna ve Pravâdi ve Şumnu ve 'Oṣmân Pazarı ve Cum'a ve Hezârġrad ve Silistre ve Babaṭaġı ve İsâḳçı ve Mâçin ḳażâları ormanlarıñdan 3 sene ẓarfında ḳat' ü naḳl olunmaḳ üzre 400 bin matraḳ ile 1 milyon germişik ve ḳızılcıḳ çubugundan matraḳlarıñ be-her bin 'adedine germişik ve ḳızılcıḳ çubuklarınuñ be-her bin 'adedine 15'er ġuruş bedel a'tâsıyla iştirâsına İskenderiyeli Hasan Efendi ṭâlib olmuş ise de muḳaddemâ matraḳun be-her bin 'adedi 112'şer ve ince kızılcık ve germişik çubugunuñ be-herbini 22'şer ġuruṣa satılmış olduġundan fiy'ât-ı lâyıkasını bulmaḳ içün meẕkûrü'l-miḳdâr matraḳ ve çubuḳlarıñ tanẓîm olunacaḳ tarîhden 'itibâren 3 sene ẓarfında kesilüp nakl edilmek beşde biri peşin ve beşlik aḳçe olaraḳ Varna mâl ṣandığına teslîm ü a'tâ ḳılınmaḳ ve her altı ay gâyesinde taḳsît ile tesviye eyleyecegine kefîl-i mu'teber irâ'e edilmek şerâ'itiyle mezâda çıkarılmış olmaġıla ṭâlib olanlarıñ meclis-i idâre-i vilâyete mürâca'at eylemeleri i'lân olunur.

Ziştovi ḳâ'i-maḳâmlıgından gelen i'lân

Der-sa'âdet divân-ı istifâsınıñ 20 numerolu ve fî 23 Şevvâl sene 82 ve fî 21 Şubat sene 81 târîḫli 'ilâmı mûcibince Ziştovili Hâcı Sülüşzâde Muḥammed Aġanıñ Kibrit zâde Meḥmed Aġada matlûbı olan 60 bin küsür

ġuruşun te’diyyesi mûmâ’ileyh Kibritzâde MeḥmedAġa muḥâlefet göstermekde olduġundan mûmâ ileyhün mutaṣarrıf olduġu ve zîrde muharrer maġaza ve ‘ arsalarınıñ fürûhati ḥükm olunmuş ve bunlarıñ bedelâtınıñ müddeî’ mûmâ ileyh Sülüş-zâde Muḥammed Aġanıñ 85 senesi ‘asarından ḳalan zimmet mahsûbu ḳarârlaşdırılmış idüginden 85 sene ‘asârından ḳalan borcuna mahsûb olunmaḳ üzre meẕkûr mġaza ve ‘arsalarıñ ṭâlib olanlarıñ maḥallî ḥukûmetine mürâca’at eylemeleri ve târîḫ-i i’lânıñ 30. Günü her kimün payı üzerinde ḳarâr edilip ondan 30 günden sonra daḫi verilecek zam-ı ḳabûl ile i’lânıñ 61. Günü ve iḥâlesi icrâ ḳılınacaġını bilmeleri i’lân olunur.

Fî Kânûn-ı Ṣânî Sene

İskele Caddesinde İskele Caddesinde İskele Caddesinde

Yarım Kargir 1 ‘aded maġaza 1 ‘aded maġaza arsası zurâ’ 1 ‘aded maġaza

‘Arsası Zurâ’ Arsası zurâ’[2]

(RusçuḳVilâyet Maṭba’asında basılmışdır.)

[2] *Tuna*, 30 Zilkade 1290, numero 840.

Ṭuna

3 Zilhicce 1290 **numero 841**

Çehârşenbe

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Memâlik-i maḫrûse-i şâḫânede barut i'mâli memnû'iyyetiniñ te'kîdine dâ'ir 'umûm sırasında maḳâm-ı vilâyete daḫi şer-fevâridolan emr-nâme-i sâmî-yi cenâb u penâhî mû'cibince ol bâbda hafî ve celî icrâ-yı taḥḳîḳat u tedḳîḳât olunaraḳ güherçile esnâfından ve sâ'ireden o maḳûle barut i'mâliyle iştigâl edenniẓâmına tevfîken men'ü i'mâlâtı ve yedlerinde bulunan barut ve edevâtıñżabṭ u muṣâderesi içün ta'mîmen tebligât-ı şedîde îfâ edilmekle keyfiyet-i memnû'iyyet cümleye ma'lûm olmaḳ ve hilâfî ḥareketde bulunanlar haḳlarıñda mu'âmele-i niẓâmiyye icrâ olunacaġı muḥaḳḳak bilinmek üzre ġazetemizle de i'lân-ı memnû'iyyete ibtidâr ḳılındı.

Köylerde muḫtârlarla ve iḫtiyâr ve ḳażâlarda idâre ve da'vâ ve livâlarda kezâ idârelerle temyîz meclisleri a'zâsınıñ haḳlarıñda mütekarîbu'l-hulûl olan Mart'da niẓâmında tevfîken usûl-i intihâbiyyeniñ icrâ ḳılınacaġı der-kâr ise de ba'żımaḥallerce a'zâlıgı ḳabûl itmeyecekleri bilinip tururken dâḫil intihâb edilmekde olan ẕevât-ı eksẹriyet sora ḳabûl-i me'mûriyyetden su'âl eylemeleri üzerine eksẹriyet ḳazananlardan ḳalan yalñız birerinin veyâ ḳalanlarıñ ta'yîniñe mecbûriyet ḥâṣıl olmaḳ gibi müşkilât görülmekde bulunduġundan ba'dehî böyle niẓâmsızlıḳ vuḳû'a gelememesi içün melḥûẓ olanlardan tefrîḳden istimżâc-ı keyfiyetle muvâfaḳatları taḥṣîl edilmedikce bî-hûde intihâba 'arz olunmamaları maḳâm-ı vilâyetden mülḥaḳâta tasṭîr olunan tahrîrât-ı 'umûmiyyeniñ cümle-i mündericâtındandır.

Ṣamaḳov ma'deniñe dâ'ir 840 numerolu ġazetemizde münderic ma'lûmâtdan (Ma'bad)

Ṣamaḳov ma'deninüñ cevher-i tabî'iyyesi yuḳarda bir nebze beyân olunmuş ve keyfiyet-i i'mâli ḥaḳḳında îcâb eden mutâla'anıñdaḫi ba'd- mâ-

beyânı muḳarrer bulunmuş ise de bu baḥslere girişimezden evvel ma’den-i meẕkûruñ ve mensûb olduġu Ṣamaḳov ḳaṣabasıyla ve etrâf cevânibün ahvâl-i cografiyyesine dâ’ir biraz ma’lûmât a’tâsı münâsib görülmüştür.

Şöyle ki Ṣamaḳov ḳaṣabası Ṭuna vilâyetine tâbi’ ve Ṣofyasancaġı dâḫilinde ve Rûm-ili ḳıt’asınıñ vasatındaki cibâl-i müteselsile’den itlâk olunur en mürtefi’ maḥalleniñ cihet-i şimâlîsinde ve 42 derece ve 35 dakîka ‘arz-ı şimâlîde vâḳi’ ve sath-ı 1200 zirâ’ mürtefi’ olup Ṭuna nehri sevâḥilinde bulunan Lom ḳaṣabasından 37 baḥr-i sefîd sevâḥilindeki Selânîk şehirnden 49 ve der-sa’âdetden 98 sâ’at ba’diyyet mesâfesi vardır.

Ma’deniñ ilerilemesini iltizâm eden esbâbuñ biri de ma’lûm Selânîk iskelesi vapurlarınıñ dâ’imî ṣûretle uġradıgı bir maḥal olduġundan ma’den-i meẕkûr içün eñ münâsib bir iskele bulunduġu emr-i meczûm ise de ekṣer maḥallerinde yollar gâyet sa’bu’l-mürûr olmaḳ cihetiyle ‘araba ile mürûr ve derece-i istiḥâlede görünmekde ve ba’żı yirlerinde iskele caddesi küşâdı ise ṭaḳım teklifâta ‘arz eylemektedir.

‘İnâyât u himâyât-ı celîle-i ḥażret-i şehr- yârî ile der sa’âdetden Edrine ve oradan Filibeye ḳadar inşâ olunan şimendüfer hattı ma’den-i meẕkûruñ muhtâc olduġu teshilâtı şimdeden te’mîn eylediginden bu bâbda maslahatuñ idâre-i efkâra muhtâc ḳalmamıştır.

Ṣamaḳov ḳaṣabasınıñ cihet-i şimâlîsinde vâḳi’ olup satḥ-ı hicrden 1100 zirâ’ ḳadar ir’ifâ'ı bulunan Ṣamaḳov ovası tûlen 6 ve ‘arzen 1.5 sâ’at mesâfeyi ḥâvîdür. İşbu ova şimâlen Vitoş balḳanıñun bir ṭaḳım şu’beleri ve şarḳan der-‘agûşîn ve Vespuc ḳaryelerinden mürûr ile çam koru denilen maḥalde Vitoş balḳanıña ittisâl eyleyip çam korudan Belçin ḳaryesine ḳadarẕikr olunan Vitoşbalḳanıñdan diger bayırlar ve ġarben Belçin ḳaryesinden Vitoş balḳanıña ittisâl itmiş olan balḳan ileṢamaḳov ovası ile Kalḳova ḳaryeleri meyânında ve Levzine balḳanını etkileri ve sâ’ir küçük bir ova teşekkül ve bu ova Eskir nehriniñ geçdigi Ḳalḳova ḳaryesine civâr Berzaz dinilen dar bir maḥalden Ṣamaḳov ovasına ittisâl etmiştir. Sâlifü’z-ẕikr Levzine balḳanı sath-ı bahrden 1500 zirâ’ mürtefi’dir.

Ṣamaḳov ovası Ṣofyasancaġı dâḫilinde en vâṣı’ ova olup şark cihetinde Ṭaşkeşân ḳaryesinden şehr-i Ṣofya’ya ḳadar sekiz ve Ṣofya’dan ġarb cihetinde vâḳi’ Üçkulak derbendine ḳadar 7.5 ve buradan Dragoman boġazına ḳadar 1.5 ki 17 ve ‘arzen 3 sâ’atdir. İşbu ovanıñ ṭaraf-i şemâlîsi Koca Balḳan silsilesi ve ṭaraf-ı cenûbîsi Çukurova ve Levzine ḳaryeleri cibâli ile ve Vituş balḳanı şu’beleri ve cânib- şarkîsi Ṭaşkeşân ḳaryeleri cibâli ve ṭaraf- ı ġarbîsi boġazına ḳadar mümted olan Brzenik nâhiyesi silsile-i cibâli ile mahdûd olunmuştur. Ve meẕkûr ṭaġları 3 sâ’at tûlünde ve 1 sâ’at ‘arzında olan ve bir ṭaḳım ḳaryeleri ḥâvî bulunan ovaları teşkîl ve Ṣofya ovasından tefrîḳ edip yalñız Bâlî Efendi geçidi ile bulunmuştur. Grahovo ovasıyla 7 sâ’at tûlünde ve 3 sâ’at ‘arzında olan Radomir ovasını ve Çernagora balḳanları tefrîḳ edip yalñız Radomir ḳaṣabasına ḳadar bir sâ’at tolayda Radovir geçidi ile yekdigerine kesb-i iltisâk eylemiştir. Mâb’adı var…)

Iṣlâḥatına teşebbüs olunan ṣıbyân mektebleri içün bu kerede vuḳû’ bulan i’âneniñ miḳdârı

Ruscuk fırḳa-i ‘askeriyyesi kumandanı mir-livâ sa’âdetlü Hâfız Paşa

Maḥkeme-i şer’iyye baş kâtibi mükerremetlü Hâcı Hâfız Şehâb Efendi

Muhâsebe-i vilâyet baş kâtibi rıf’atlü İbrâhim Hulûsî Efendi

Devâ’ir muhâsebesi mümeyyizi rıf’atlü Tevfîk Efendi

Hikme-i şer’iyye kâtib-i s̱ânîsi İbiş Efendi

Meclis-i idâre-i vilâyet kâtib-i s̱ânîsi Rızâ Efendi

Mevâd-ı ‘Umûmiye

(Ḳonsoloslar ‘unvânıyla Başîretde okunan bir bendin ba’żı fıkraları)

Min’e’l -ḳadîm Avrupa devletleri yek digeriniñ dâḫil dâ’ire-i idâresi olanmaḥallerde ticâret u seyâhat içün gelip gidecek ve yâhûd iḳâmet eyleyecek tüccâr ve sâireḥuḳûḳ ve mu’âmelâtına neẓâret ve kendülerine himâyet u siyânet ile verilmesi lâzım gelen ve şehâdet-nâme gibi evrâḳ-ı resmiyeyi a’tâ ve mevâd-ı ticâriyyeye dâ’ir olan ‘ahd-nâmelerün icrâsı şürûtıyla berâber bulunduḳları maḥallerde emr-i ticârete dâir beyân-nâmesi lâzım olan şeyleri ihbâra ‘itinâ itmek ve kendü teb’asıyla yirlü aḥâlî beyniñde tekevvün eden da’vâ-yı bî-nezd ḥukûmet-i maḥallîde ve yalñız kendü teb’asınıñ yek digeri beyniñde vuḳû’ bulacaḳ münâza’atı daḫi kendi ahz eylemek içün her devlet digeriniñ memâlikine sınûf-ı muḫtelife üzre ḳonsolos ḳâ’ide ittihâz ederek bunu da dâḫil mu’âhede itmiş olduḳları cihetle bu usûl Avrupa’da tamâmıyla cârî olduġu gibi devl-i ecnebiye olan mu’âhedât icâbınca memâlik-i maḫrûsede daḫi mer’î olmasıyla her devlet ṭarafından iḳtizâ eden maḥallere cânib-i bâb-ı ‘âliye mürâca’atla emr-i resm istiḥṣâl olunaraḳ baş ḳonsolos ve ḳonsolos ve ḳonsolos vekîli nâmıyla ḳonsoloslar ta’yîn u ikâm olunduġu miṣllü devlet-i ‘aliyye cânibinden daḫi mukâbele-i bilâd-ı ecnebiyeniñ ekṣer maḥallerine muḫtelif sınıflarda şehbenderler ta’yîn u irsâl olunmaḳtadır.

Devl-i ecnebiyyeniñ yek digerine gönderdikleri bu ḳonsoloslarıñ memâlik-i ecnebiye muḫtelif yirlerine gönderilenlerün mu’âmelât-ı câriyesinden ḫaberdâr degil isek de memâlik-i maḫrûsede bulunanlarıñ ekṣerîsi muḳaddimede beyân olunan vazîfe-i me’mûriyetlerini îfâ itmeyüp bulunduḳları memleketiñ işine ḥükûmet-i maḥalliyeniñ ‘umûrına müdâhale etmekteolduḳlarıñdan nâṣî şikâyet olunmadıġını biliriz.

Çünki bu ḳonsoloslarıñ asîlleri bilâd-ı ecnebiyyeden gelmekde iseler de vekîlleriyle ve tercemân u kavâslarıñun cümlesi yirlüden olduḳları cihetle bilâd-ı ecnebiyyeden ve maḥal-i me’mûriyetiniñ lisâniña,ḥâline, şânına vâḳıf olmayan ḳonsoloslar daḫi bi’l-zarûre bunlarıñ sözüne baḳaraḳ ba’zen hilâf-ı ḳâ’ide ḥukûmet-i maḥalliye me’mûrlarıñı iz’âc ve bi’l- âhire bâb-ı ‘âlîyi daḫi işgâl ediyorlar.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Fransanıñ ṣarı kitâbı ṭab' u neşr olunmaḳ üzre idügi mukaddemâ derc-i ṣaḥîfe-i beyân ḳılınmışdır.

Ẕikr olunan bu kitâb bu kere çıḳmış ise de mündericâtı ḥaḳḳında 11 mektûbdan Ortodoḳs ve Ḳatoliḳ ruhbânlarınıñ ihtilâfâtı mebâhisinden 'ibâret olup politiḳaca derece-i şâyân ehemmiyetli mesâ'il ḥâvî degildir. Fransa pisḳoposları ve aḥâlîye olan telkinâtı Almanya ḥaḳḳında bulunduġundan tolayı Almanya devlet-i fehîmesiniñ vuḳû' bulan ihtârı üzerine ba'd-ı nâ-lisân i'tidâl ḳullanmaları ve şâmil Fransa Cumhûriyeti ṭarafından pisḳoposlara tahrîrât-ı 'umûmiyye tasṭîr olunduġu Fransa ḥavâdiṯindendir.

Ḳuyruḳlu Yıldız

Önümüzdeki 1874 senesinde pek cesâmetli bir ḳuyruḳlu yıldızun küre-i arza teḳarrüb idecegini Amerikalı Nevman nâm rasad ḫaber veriyor. Böyle bir yıldızun egçen sene daḫi dünyâya yaklaşacağı ba'żı ehl-i hey'et ṭarafından id'â olunmağıla bu ma'âda ḫalḳ beyniñde bir ṭaḳım mebâhis u kıyl u kâl tekevvüniñe vesîle olmuş idi. Şükr olsun ki asriyyeniñ cümle-i cemîlesinden olmaḳ üzre erbâbınıñ ve mücâhidât-ı mütevâliyesi ṯemerâtıyla 'ilm-i hey'et daḫi 'ulûm-i fünûn ve sâ'ire miṯllü seneden seneye ilerüledikçe a'sâr-ı mâẕiyyeden olan birṭaḳım ẕehâbât-ı câhilâneniñ ahkâmı vara vara suḳûṭ peẕîr oluyor. Meselâ a'lâm-ı feleḳıyyeden sebeb henüz 'ilm'ül- yakîn bilinemedigi ve 'avâm –ı nâs beyniñde davullar çalınmaḳve tüfenkler atmak gibi düstûrü'l- 'amel tutulan 'âdât el-yevm Çin ve Çapon memâlikinden muhît kebîr otalarıñdan ġayriden cârî olmadığı gibi yine şu ḳabîlden olaraḳ ara sıra gökyüzünde görünen ḳuyruḳlu yıldızlarıñ ẕuhûr-ı tulû' samt u hamel olunmaḳ i'tikâd-ı bâtılı daḫi 'ilm u tecribe bir kâtible 'ilâ tedrîc efkâr-ı ḫalḳdan zâ'il olmaḳda ise de bu yıldızdan ba'żılarıñun küre-i arza ziyâdece taḳarrüb itdigi içün onlardan biriniñ ez-ḳażâ küre-i arza ve belki ḥâṣıl olacaḳ, dünyâ ve kâinâtıñ târumâr olabilmesi ihtimâlâtı çünd sene evvelce en mu'teber rasadlarıñ bile ḳuvve-i vâhimesini ve bu bâbda birçoḳtedḳîḳât-ı fenniye icrâsına teşvîk itmekle işbu daḫi lüzûmlu olduġu meydâna çıkarmış ya'ni

meẕkûr yıldızlar meselâ küre-i arz gibi kâtı ve yekpâre icrâm-i feleḳıyyeden olmayıp milyonlarca ufak cismlerün ictimâ'ından mürekkeb olaraḳ şemsüñ etrâfında duran ve anıñ yıldızlarıñ ecsâm-ı ṣaġîre mürekkebesinden olup bunlar bir seyyâreniñ dâ'iresine düşdükleri ḥâlde anıñḳuvve-i câzibesine mukâvemet idememekle merbât olduḳları hey'etden seyyâre-i meẕkûreniñ etrâfında tolaşdıḳları ve hattâ şehâblar ya'nî uçan yıldızlar ecsâm-ı ṣaġîre-i meẕkûreden 'ibâret olduḳları ve bu hesâba göre bir ḳuyruḳlu yıldızun küre-i arza pek pek âteş yagmuru gibi sehâblarıñ nüzûlü intâc idebilecegi müstebân olmuştur. (Şarḳ)

'İlânât

('İlân Resmi)

Rusçuḳ Ticâret Mahkemsiniñ 'İlânı

Varna'da Ermenî milletinden ve manifaturacı esnâfından Gemici oġlu Agop bu def'a iẓhâr-ı iflâs itmiş olduġundan müflis-i merkûmdan alacaġı bulunan ẕevâtuñ kânûn-i ticâretün 199 ve 200. Bendleri aḥkâmınca târih-i 'ilândan 'itibâren 21 güne ḳadar Varna Ticâret Maḥkemesine gelip alacaḳlarıñı isbât eylemeleri ve müddet-i meẕkûr ẓarfında gelip alacaġını ḳayd ittirmeyen olur ise kânûn-i meẕkûruñ 210. bendi aḥkâmınca îcâbınıñ icrâsına mübâşeret olunacaġı i'lân olunur.

Bunda aḳdem iflâs etdigi i'lân olunmuş olan Minḳaliye ḳażâsına tâbi' Çıracı ḳaryeli Hristo Çıracı ḳaryesinde vâḳi' kışla ve tarlaları müştemilâtıyla berâber fürûhat olunacaġından ẕikr olunan kışlaya ṭâlib bulunan ẕevâtun târih-i i'lândan 'itibâren 61 güne ḳadar Varna Ticâret Maḥkemesine gelip pay sürmeleri i'lân olunur.[3]

[3] *Tuna*, 3 Zilhicce 1290, numero 841.

Ṭuna

7 Zilhicce 1290 **numero 842**

Pazar

‘Özr

Ḳurbân bayramı ta’tîli münâsebetiyle gelecek çehârşenbe ve Pazar nüsḫaları çıkarılamayacaḳ.

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Memâlik-i maḫrûse-i şâḫâne limânları mu’âmelâtınıñ dâ’ire-i inzibât u intizâmına alınması ve sefin-i ticâriyye-i devlet-i ‘aliyye żımnıñda muḳaddeme ḳarâr-gîr olan niẓâm iḳtizâsınca 200 kilelik ticâriyye-i devlet-i ‘aliyyeden onlardan ta’rîfe-i cedîde mûcibince resm-i ahzî muḳarrer olduġu ḥâlde el-yevm ṭaşra limânlarıñda limân ṭaraflarıñdan usûl üzre bin, yukaru olanlardan resm alınup 200 kilelikden biñ kilelige ḳadar olan ḳayıḳlardan henüz resm aḫẕine mübâşeret olunmadıġı taḥḳîḳ ḳılınmadıġından ve resm-i meẕkûre hazîne-i bahriyeye â’id bulunduġundan baḥṣle istifâsı ḥaḳḳında bu kere bahriye neẓâret-i celîlesinden şer-fevârid olan tahrîrât-i ‘aleyh üzerine bundan böyle 200 bin ḳadar olan sefâyin-i ṣaġîreden daḫi mûmâ ileyh ma’rifetleriyle resm-i ahzî ve mu’âmelât-ı niẓâmiyyeleriniñ icrâsı muḳarrer olduġu beyân olunur.

Sûret-i Vüsâyâ

Riyâset-i idârede bulunanẕevât yine esâsî usûl u niẓâma müstenid olaraḳ görecekleri lüzûm u îcâb üzerine erbâb-ı töhmet ü kabâhatdan olanları (Nüfûz me’mûriyetini niẓâmâta tatbîk itmeksizin sû’isti’mâl eder ise su’âl olmaḳşarṭıyla) togrudan togruya habs u tevkîfe me’zûn olup fakat bunlar ya’ni mutaṣarrıfîn-i kirâm u ḳâ’i-maḳâmlarıñ ġayrı hiç kimse adam habs itmege ve

ne de salıvirmege me’zûn olmadığından muhâkem ü mecâlis-i resmiyeden bir adamın hasbine ḥükm-i lâ-haḳolduġu veyâhud bir mahbûsun salıverilmesi lâzım geldigi ḥâlde o ḥükm ü ḳarârın sâdır olduġu maḥkemeden ol bâbda maḥkemeniñ mührünü ve re’îs-i maḥkemeniñ imżâsını ḥâvî bir puṣulatanẓîm olunaraḳ icrâ-yı me’mûriyetine ‘arz ile (mûcibince veyâ tahliyesi) tahrîren işâret eyledikden sonra o puṣula habsḫâne me’mûru nezdinde sened olaraḳ ḥıfz ile kimseniñ tevkîf veyâ tahliyesi lâzım olup böyle puṣula üzerine icrâ me’mûru ṭarafından tahrîren emr olunmadıkça küçük büyük sâ’ir me’mûrlarıñ ifâde-i mücerredesiyle ḥükmlü ḥükmsüz hiç kimseniñ habs veyâ tahliye olunmaması ve şâyed bu usûle ri’âyet etmeyen kimselerin su’âl olunacaḳları ṣûret-i maḫṣûṣada tavsiye u ihtâr olunur.

Bir gümüşden ḳal’a gördüm habs olubdur anda âb

Urdu zerrîn topunu mahv etdi fi’l-ḥâl âfitâb

Geçendeki soguklarda Ṭuna nehriniñ menba’ına ḳadar yemîn ü yesâr kenârı buz tutmuş ve ortasından akan buz parçaları Rusçuga ḳadar rû-yı nehri ḳaplayıp kalmıştır.

Bu ṣûretle pekleşmiş olan buzları birḳaç gündür hevâlarıñ i’tidâli boşaltmış olduġundan bu i’tidâl daha çend gün devâm eder ise (Bu sıcaġa kar mı ṭayanır?) meşeli gösterecektir.

Varna ḥukûmet konagı öniñden Balık Pazarına ve oradan iskeleye ḳadar olan caddeniñ ḳaldırımları şose ṭarzında yapılmış olduġunu Varna’dan yazıyorlar.

Nâhiyesiniñ 2 sâ'at ba'd-ı cenûbında ve 2 buçuḳ sâ'at gâyet dik ve Tatar Pazarcıgı beyninde ḳapucuk derbendi dimekle meşhûr bir geçid daha vardır.

İşbu beyân olunan geçidiñ her iki ṭarafları bir ṭaḳım cibâl-i şâḫâne ile mahdûd u mesdûd bulunduḳlarından her birериniñ harekât-ı 'askeriyece müsellem olan derece-i ehemmiyetleri âzâde-i tekrârdır.

Mevâd-ı 'Umûmiye

Rüsumât meclisi re'îs-i ṣânîsi sa'âdetlü Necîb Paşa ḥażretlerine Rûm-ili Begler begligi pâyesi

Ḳandiye Sancaġı mutaṣarrıflıġı eden mutaṣarrıf sâbıḳ sa'âdetlü Mustafâ' Paşa ḥażretlerine

Ḳırşehir mutaṣarrıflıġı İçel mutaṣarrıfı sâbıḳ 'izzetlü Meḥmed Paşaya tevcîh buyrulmuştur.

Beyrut rüsûmât neẓâreti rütbe-i sâniye sınıf mütemâyizi ile Haleb rüsûmât nâẓırı sâbıḳ 'izzetlü Halîl Efendiye

Gürc Ḳapusı gümrügü neẓâreti duḫân gümrügü nâẓırı sâbıḳ 'izzetlü Muhyiddîn Beg'e

Haleb rüsûmât neẓâreti rütbe-i sâniye sınıf-ı sâniyyesiyle Edrine rüsûmât nâẓırı sâbıḳ 'izzetlü Hâcı Zühdî Efendi'ye

Edrine rüsûmât neẓâreti rütbe-i sâniyye sınıf-ı sâniyyesiyle İzmir neẓâret-i muhâsebe baş kâtibi sâbıḳ 'izzetlü Hüsâmeddîn Efendi'ye

Muhaḳeme-i ticâret birinci meclisi a'zâlıgı a'zâ mu'âvinlerinden rıf'atlü Sabrî Efendi'ye tevcîh buyrulmuştur.

Edrine vilâyeti dâḫilinde Yanbolu ḳażâsı niyâbet-i şer'iyyesine Bartın nâ'ib-i sâbıḳı ḳudâttan Es-Seyd 'Abdu'l-Gaffâr Efendi

Bosna vilâyeti dâḫilinde Usteniçe ḳaṣabası niyâbet- şer’iyyesine ma’den nâ’ib-i sâbıḳı devletlü el-hâc Rıf’at Efendi ta’yîn buyrulmuştur.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

İspanyanıñ azâde-i tekrâr olan ihtilâl-i dâḫiliyesiniñ daha ne ḳadarvaḳt sürecegi şimdeden kimse kestiremez.

Fakat sene-i cedîde ibtidâ’ında rev-nümâ olan müştekilât-ı ‘adîde âhirine degin isbâta delîl olabiliyor.

Şöyle ki:

Kânûn-ı ṯânîniñ ikinci günü 100 re’ye ḳarşu 120 re’yden ‘ibâret bir ekṯeriyetle cumhûriyet re’îsi ‘aleyhine sâdır ḳarâr üzerine re’îs-i cumhûr Mösyö Kastelar me’mûriyetinden isti’fâ itmiş ve yeni bir ḥukûmetin teşkîline ḳurtuslar ṭarafından teşebbüs olunmuş ise de Madrid kumandanı bulunan Cezâl Bavyal meclis re’îsi Mösyö Salmerona bir beyân-nâme irsâl ile Ḳurtuslarıñ ṭaġılması içün kendisini icbâr itmiş ve birazdan sonra Cezâl- i mûmâ ileyh bi’z-ẕâtdaḫi Kurtuslarıñ salonıña duhûl ile kendüliklerinden ṭaġılmazlar ise cebren ṭaġılmaġa mecbûr bulunduġunu beyân etmiştir.

Bunuñ üzerine millet dışarıya çıḳtıḳlarında re’îs ‘aleyhine re’y verdikleri sarayın ḳarşısına muhalefet içün birçoḳ topların ta’biye olunmaz idügi kemâl- i dikkat ile görmüşlerdir.

Re’îs-i mûmâ ileyh Kastelar istifâsınıñ ḳabûlünde bulunduġundan tolayı Mareşâl taḫt- ı riyâsetinde olaraḳ bir yeni bir kabineto tertîb ü teşkîl olunmuştur ki hey’et-i ḳabinetonuñ esâmîsi ẕikr olunur.

Mösyö Sagasta Hâriciyye

Mösyö Zabale ḥarbiyye

Mösyö Esgaray Mâliye

Mösyö Ġarciya(Ġarcia) Baḥriye Neẓâretine

Kurtusları ṭaġıtmak içün Cezâl işbu mücebberesi ne efkâra mebnî idi ki henüz mechûl ise de harekât ittihâz olunmuş tedâbirden idügi ittihâz eyledigi tedâbirden müstebân olmuştur.

‘Âfet

Be-deryâ der menâfî’ bî-şümâr est

Ve ger hâhî selâmet der-kenâr est.

Mıṣrâ’-i ma’lûmeniñ mazmûn te’vîl ve belki büsbütün ‘aksine tahvîl itdirecek ṣûretde hesâbı bu kere Levend-i Bahriye ġazetesinde naẓar-ı istigrâmız olmuştur. Şöyle ki İngiltere sevâḥilinde seyr u seyahat itmekde bulunan yerli ve ecnebî yelken ve vapur 1894 senesi ẓarfında yâhûd ‘ârıẕât-ı sâ’ireye telef olmuş olan nüfûsun kemiyeti başḳa ve dâḫil memlekette vâḳi’temür yolları üzerinde olan ve her ne ṣûretle olur ise olsun ḳażâya ugrayıp vefât itmiş bulunan efrâdıñ ‘adedi bu kere ḥukûmetce tedḳîḳ ittirildikde sene-i merkûmeniñ ibtidâsından intihâsına ḳadar ‘âfet-i bahriyeye fedâ gitmiş olan nüfûsun mecmû’ı 590 kişeden ‘ibâret olduġu ḥâlde temür yollarıña şu müddet içinde naḳl u îṣâlitmiş olduḳları eşhâs 1145 ve yalñız Londra ḳażâya mugârik olup gidenler 118 nüfûsa bâlig olduḳları ya’ni ḳarada vuḳû’ bulan ve muhâtırât ẓuhûra gelir ki hemân 3 miṣline mukârin olduġu taḥaḳḳuk etmiş olmaġıla bu nisbet esâs takdir-i ittihâz olunupda dünyânıñ her ṭarafında ‘âfet ile bahriyyeniñ beher sene intâc itmekde olduḳları telefât yekdigerleriyle tatbîk olunsa yine deryâdan tecellî-yi selâmet bulunamayacaġı müstebân olur.(Şark)

İ'lânât

(İ'lân Resmi)

Belve'den Üsküb'e ḳadar olan teymür yolundan Ṣofya ile Belve arasında bir miḳdâr maḥallün 'ameliyyât-ı terâbiyyesi teb'a-i devlet-i 'aliyyeden ẓuhûr idecek ṭâliblere parça parça maktû' 'iḥâle olunacaġı (828) numerolu nüsḫamızla i'lân ḳılınmıştı.

Ba'żı maḥallere ve yirler içün ḳompanyalar teşkîl ederek Rûm-ili temür yollarınuñ Ṣofyada'ki ḳomisyonına murahhas göndermeleri mûcib-i memnûniyet-i kesîre olduġundan yalñız i'lân olunan miḳdârun iḥâlesine ḥaṣr-ı madde olunmayıp Ṣofya cihetinde daḫi 80 kilometro ḳadar maḥalliñ parça parça verilecegi cihetle bulunmaḳ lâzım kânûn-i ṣânî ibtidâsından nihâyetine ḳadar Ṣofyada bulunmaları lâzım gelecegi ve bir yandan bu yirler iḥâle olunacaġı gibi kânûn-i ṣânîden sonra mürâca'at edenlere daḫi Köstendil cihetinden sâ'ir yirler verilecegi ḳomisyon-ı meẕkûr ifâdesiyle i'lân olunur.

Rusçuḳ piyasası meydânından bed'en ile Tırnovi caddesinde vâḳi' ve Manastır sagîr ḳaryelerine varınca yolda zâyi' olan bir çanta derûniñda evrâḳdan başḳa bir şey olmadığından ve bulmuş olanlar açdıysa hiçbir vechine mes'ûl tutulmayıp bin ġuruş daḫi müjde alacaġı kefîl bulunduġumdan ve çantayı bulmuş olanlar Rusçuḳ'da 'arz-ı ḥâlci Râşid Efendiniñ dükkânına getirip hemân bin ġuruşu almaları bi'l-hâssa ricâ olunur.

Fî 11 Kânûn-ı Ṣânî sene …

İmzâ

Rusçuḳ'da mukîm 'arz-ı ḥâlci ve çanta sâhibiniñ vekîli

Meḥmed Râşid[4]

[4] *Tuna*, 7 Zilhicce 1290, numero 842.

Tuna

17 Zilhicce 1290

numero 843

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Devletlü vâlî paşa ḥażretleri ‘ıyd-ı şerîfiñ 2. Günü Şumnû’ya ‘azîmetle 5. günü ‘avdet buyurdular.

Ḥâsılâtı ḳız ıslâhḫânesine ‘â’id olmaḳ üzre vâlî-yi müşârun ileyh ḥażretleriniñ taḥt-ı himâyelerinde olaraḳ kânûn-ı s̱ânî-yi rûmîniñ 13. Pazar gicesi Rusçuḳda vâkı’ ıslâh-ḫâne hotelinde verilen baloya da’vetli olan ẕevât-ı hamiyyet-simât ṭaraflarıñdan olunan duhûliyyeden ve ẕikr olunan ıslâhḫâne şâkirdânınıñ ma’mûlât- ı ẕâtiyyelerinden 16 parça eşyânıñ piyango ḥâṣılâtından cem’en 6957 ġuruş ḥâṣılât vuḳû’ bularaḳmeẕkûr eşyâ behâsıyla meṣârifât olundukda 4504 ġuruş ıslâh-ḫâne idâresine irâdḳayd edilmiştir.

Cum’a-i ‘atîk ḳażâsı niyâbet-i şer’iyyesine kibâr-ı müderrisînden mekremetli nâ’ib-i sâbıḳı müderris mükerremetli Es-Seyyid Muḥammed‘Alî Efendi ;

Ziştovi ḳażâsı niyâbet-i şer’iyyesine Kızanlık nâ’ib-i sâbıḳı müveddetlü Es-Seyyid Münîb Efendi ta’yîn buyrulmuştur.

Eytâm ṣandıḳları ḥaḳḳında ba’żı ‘umûm nevâb-ı muhteremeye hitâben maḳâm-ı celîl cenâb-ı müşehhit penâhîden buyrulmuş olan maḳâm-ı vilâyetden mülhaḳâta yazılan tahrîrât –ı mezbelede eytâm ṣandıḳlarıñun teşkîl ü küşâdıyla hükkâm –ı şer’iyyeniñtaḥt- ı nez̤âretinde bulundurulması ve maḫṣûṣ eytâm müdîrleri ta’yîniyle berâber da’vâ ve temyiz meclisleri hey’etlerine daḫi bu bâbda ḥaḳ-ı nez̤âretverilmesi mücerred farz-ı ‘ayn olan emvâl eytâmun emniyet-i kâmile olaraḳ ḥüsn-i muḥafaz̤ası maḳṣadına mebnî olduġu ḥâlde ba’żı yerlerde şu vazîfe-i asliyeye aslâ dikkat u i’tinâ olunmayaraḳ eytâm aḳçeleri kefilli kefilsiz, senedli senedsiz bir ṭaḳım bî-

ḳudret adamlara ḳapdırılıp mahv u telef edilmekde idügi ma'at-te'essüf işitildiginden ve ḥâl bu ki böyle mes'ûliyye-i dünyeviye ü uḫreviyye der-kâr olan ḥâlât-ı müte'essifeniñ vuḳû'ı ise aṣlâ ve kat'â tecvîz olunmayacaġından ve çünki her ne ḳadar aradan zamân geçse daḫi elbet bir gün hesâb sorulacaġı der-kâr olup hattâ Vidin nâ'ib-i esbaḳı Tahsîn Efendi zamânında Vidin eytâm ṣandıġından yalñız bir kefilsiz ve senedsiz bir ḳudretsiz adama iḳrâz u a'tâ olunan aḳçeniñ ol vaḳt eytâm müdîrliginde ve meclis-i temyiz mümeyyizliginde bulunanlardan taḥṣîl u haḳem olunaraḳ icrâ-yı maḥalline iş'âr ḳılındıgı gibi daḫi sû'istimâlât ẓuhûrı taḳdîrinde me'mûrları işbu tazmîn cezâsına ugrayacaġı muḥaḳḳak idüginden her bir livâ u ḳażâda eytâm ṣandıġınıñ muhâsebât-ı 'umûmiyyesi niẓâmına tevfîken mustaḳriżler içinde senedleri eskimiş ve kefilleri evvelki 'itibârlarından düşmüş var ise ise niẓâmına senedleriniñ tebdîliyle yeneden kefâlet-i mu'tebereye rabt edilüp netâyic-i ḥâṣılâtun izâhen mażbaṭa bildirilmesi ve ba'de'z-zeyn emvâl-i eytâmdan aḳçe ikrâzında usûlen alınacaḳ kefillerin ibtidâ derece-i ṣervet u iktidârları mecâlis-i maḥalliyece bi't-taḥḳîḳ senedleri ẓuhûrında ẕât-ı mührleriyle tasdîk olunmadıkça kefâletleriniñ ḳabûl olunması ve'l-ḥâṣıl emvâl-i eytâm telef ü ṣarfdan nehy idebilecek her dürlü esbâb u sâ'il istiḥṣâliyle mes'ûliyyet-i dünyeviye ü uḫreviyyeden ictinâb edilmesi ta'mîmen tavsiye ü ihtâr olunmuştur.

Bu sene Ṣofya ṭaraflarında şitâ şiddetli geçmesini icrâ itmekde olup ma'mâfîh sâ'ir beḥâlılıgından nâṣî muhtâcîniñ tedârikinden 'âciz ḳaldıḳları hatb u kömür içün erbâb- hamiyyet beyniñde birḳaç bin ġuruş toplanaraḳ bunıñla fuḳarâ u 'acze odun ve kömür tevzi' olunduġu Ṣofya'dan vuḳû' bulan eş'ârdan müstebândır.

(*Rusçugun muhasenât ṣandıġı sermâyesiniñ fâ'iziyle bu sene daḫiRusçuḳda fuḳarâya hatb ṭaġıdılmışdır.*)

Ṣamaḳov ma’deniñe dâ’ir 842 numerolu ġazetemizde münderic ma’lûmâtdan (ma’bâd)

Vitoş balḳanınıñ ṭaraf-ı cenûbîsinden süvâreden ḳarasu nehri Radovir boġazından mürûr ile Radovir ve Köstendil ovalarından Dubnice ve Cum’a ḳażâlarından ve Ḳaresne denilen Balḳan arasından Selânik vilâyeti dâḫilinde ḳâ’in Menellik ḳażâsına mürûr ile 8 sâ’at ba’d-ı mesâfe vâḳi’ çay agzı Ak denize mansıb olur.

Rile balḳanınıñ muvâḳi’muḫtelifesinden ẓuhûr ile ḥâṣıl olan enhârdan birisi nehr-i Meriçdir ki Ṣamaḳovun üç sâ’at ba’d-ı mesâfe cenûb-ı şarkîsinde ḳâ’in Radoşil(Radosîl) nâm ḳaryeniñ cenûb ṭarafından Köstence civâr ḳaryeleri cihetlerinde ḥâṣıl olan diger nehrlerle Gabrovoḳaryesi civârında birleşerek bendin Tatar Pazarcıgı ovasına mürûr u ve gittikçe bir ṭaḳım nehrlerün daha vürûd olmasıyla kesb-i cesâmet edip Filibe ve Edrine şehrlerinden geçerek Eynozdan Aḳdeniz’e vâsıl olur.

Baḥs olunan nehrlerden birisi daḫicesîm nehrdir ki bu da iki şu’beye münḳasım olup bir şu’besi Ṣamaḳov ḳaṣabasınıñ cihet-i cenûbîsinde vâḳi’ olup Teymur ḳapu diye yâd olunan boġaz derûnında müte’addid ve diger şu’besi ḳara Esḳîr nâmıyla ḳaṣaba-i meẕkûreniñ cenûb-i ġarbîsinde ve balḳan derûnunda ḳâ’in bir ṭaḳımẓuhûr ile Ṣamaḳov ḳaṣabasına ṭoġru cereyân eder.

Çam ḳoru ṭarafında ẓuhûreden suya daḫi Besterica tesmiye olunup Ṣamaḳov ḳaṣabasınıñ bir sâ’at ba’d-ı mesâfesinde Esḳîr nehriyle birleşüp kenâr ḳaṣabadan şemâlinde ṭoġru şiddetle cereyân ederek ve Ṣamaḳov ovasınıñ nihâyet-i şemâlinde Vilozna balḳanı ile Vitoş balḳanı beyniñde vâḳi’ boġazdan geçer. Ṣofya ovasına ve oradan daḫi Kofça Balḳanı bir boġazdan mürûr ile Nigbolu ḳaṣabasında Ṭuna nehrine mansıb olur.

Erbâbına hafî degildir ki bir ma’deniñ ṣervet-i tabî’iyyesi ma’lûm olduḳdan sonra matlûb vechle işledilmesi başlıca 3 esbâba muhtâcdır. Bunlardan birisi ma’deniñ ormanlar teshîl idecek muntazam yollar ve diger birisi de i’mâlât

fabrikaları idâresiyçün cesîm ve kuvvetli sulardır.Şamakov ma'deniñün muhtâc olduġu yol maddesi yukarıda beyân olunduġu ḫuṣûṣunıñ ilerlemesini te'mîn eden ormanlarıñ keyfiyetleri tafṣîlen yazılacaġı gibi her nev' der-meyân olundu.

Çünkü enhâr-ı mezkûre gerek el-yevm zikr olunan Radoşil ve Köstence ve Sisterme karyelerinde bulunan ve gerek Şamakov kaṣabası civârında mevcûd olan teymur ocaklarıñun körük ve çekiç çarhlarıyla bir takım degirmenleri gaytân çarhlarını ve taraflarını istenildigi gibi idâre etmektedir. Bunıñla berâber bu nehrler zikr olunan maḥallerden sür'atle akarak beher dakîkada 120 zirâ' mesâfe olunacak büyük nehirlerin çarhlarıñın tahrîkiyle ḫuṣûṣât-ı sâ'iresine daḫi kâfîdir.

İ'lân-ı Resmi

Aydos mâlinden Varna enbârlarıñdan mevcûd ve makine ve kalburdan geçirilmeksizin bulunan ḥâl-i ḥâżırıyla teslîm kılınmak ve teslîminde beşlik akçeolarak hazîne-i celîleye te'diye olunmak ve Varnaca ta'yîn kılınacak müddetden birgün ol karâr çekilip usûlüne tevfîken iḫâlesi icrâ edilmek ve 4 bin kileden aşagı çıkarsa üst tarafı aranılmamak ve fakat fazlası tamâmıyle kabûl kılmak üzre Varnaca ve buraca mezâda çıkarılmış ve be-her kile-i İstanbulîsi 25 ġuruşda ṭâlib-i 'uhdesinde bulunmuş olmaġıla daha ziyâdeye müşteri olanlarıñ meclis-i idâre-i vilâyete veyâ Varna mutaṣarrıflıġına mürâca'at eylemeleri i'lân olunur.

Mevâd-ı 'Umûmiyye

Mıṣr mevleviyyeti sâbık İzmir kâdisi Râsih-zâde Hafîd fazîletlü Mustafâ 'Âsım Efendi'ye

Baġdâd mevleviyyeti sâbıka Rusçuk kâdisi Yusufcuk-zâde Şükrî Efendi den fazîletlü Halîl Sâlih Efendi'ye

Girid mevleviyyeti hamse medreselerinden Rusçuklu fazîletlü Mustafâ Efendi'ye

Bosna mevleviyyeti sâbıḳa ‘Ayntab kâdisi Hamdî Beg-zâde fazîletlü Meḥmed Tâhir Efendi’ye tevcîh buyrulmuştur.

Aydın vilâyeti mektûbculugu Aṭana Vilâyeti mektûbcusu sâbıḳ rıf’atlü Fâ’ik Efendi’ye

Ḫaleb vilâyeti mektûbculugu meclis-i bahriye baş-kâtibi sâbıḳ ‘izzetlü Celâl Beg’e

Aṭana Vilâyeti mektûbculugu Haleb vilâyeti mektûbcusu sâbıḳ rıf’atlü Es’ad Efendi’ye tevcîh buyrulmuştur.

Aṭana vilâyeti dâḫilinde Silifke ḳażâsı niyâbet-i şer’iyyesine mu’allim-ḫâneden müveddetlü maḫrec Meḥmed Sa’îd Efendi

Edrine vilâyeti dâḫilindeŞarköy ḳażâsı niyâbet-i şer’iyyesine sâbıḳ Plevne nâ’ibi müveddetlü Hacî Efendi

Hudâvend-i gâr vilâyeti dâḫilinde niyâbet-i şer’iyyesine Lülepirgos nâ’ib-i sâbıḳı müveddetlü Es-Seyd Muḥammed ‘Usâmü’d-dîn Efendi

Aydın vilâyeti dâḫilinde Boz Üyükḳażâsı niyâbet-i şer’iyyesine sâbıḳ Anamur nâ’ib-i sâbıḳı müveddetlü Es-Seyd El-Hâc Meḥmed Efendi ta’yîn buyrulmuş.

Şehr-i zi’l-hicceniñ 4. Cum’a güniñden i’tibâren işlemege başlayan Üsküdâr omnibus şirketi ṭarafından hâk-i pâ-yı şâḫâneye bir ḳıt’a istirhâm-nâme ile iki çift a’lâ ‘araba atı takdîm olunduġundan cânib-i cevânib ḥażret-i pâdişâhîden lutf u ‘âtıfa meẕkûr ḥayvânlarıñ ḳabûlüne müsâ’ade buyurmaġıla berâber şirket-i mezbûre hey’etine mahzûziyyet şehr-i yâr teblîġ u müddet-i imtiyâzlarıñın bir miṣliniñ daha buyrulmuş idügi der sa’adet ġazetelerinde naẓar-ı mufaḫḫâretle görüldü.

Fî 30 Eylül sene 89 rüsûmât neẓâret-i celâilesi cânibinden bâb-ı ‘âlî’ye takdîm ḳılınıp ṣûreti takvîm-i vekâyi’de münderic lâyiḥanıñṣûretidir:

Tafṣîl u îzâhdan müsṭaġnî olduġu müselleme-i mülkiyeden bulunduġu üzre bir mülkün ticâret ü sanâyi’-i dâḫiliyesi kuyûd u rüsûmdan vâreste tutulur ise ol mertebe teraḳḳî edildiginden ve memâlik-i maḫrûse-i şâḥânede el-yevm cârî olan dâḫilî gümrük rüsûmıyla sâ’ir ba’żı rüsûmât- mevzû’anıñ şu ḥâlde ise bu ḳâ’ideniñ mugayiri olduġundan başḳa bunıñ ṣûret-i vuzû’ı daḫi bir usûl taḥtında bulunmadıġı cihetle mażarratı daha ziyâdeleşdiginden bu bâbda ṭaraf-ı eşref-i sadâret-penâhîlerden şifâhen almış olduġum emr u me’zûniyyete mebnî işbu dâḫil gümrük rüsûmunuñ ḥâl-i ḥâżırıyla def’-i mażarratı ḥaḳḳında olan mütâla’ât-ı ḳâsıranıñ ‘arz u beyânıña ibtidâr olundu.

Dâḫilî gümrük resmi ber-vech-i âtî 3 kısma taḳsîm olunabilip anıñ birisi iskele gümrügü bulunan şehr ü ḳaṣabâtt ile dâḫilinde ḳâ’in Haleb u Şâm u Diyârbekr u Erzurûm u Baġdâd , Maraş ve Tarsus ve Ḳudüs ve Edrine ve Yeni Şehr ve sâire şehrlere gümrük olmayıp maḥallerden eden civâr ḳażâ u ḳaṣabâtta giden emti’a u eşyâ ve erzâkdan alınan %8 gümrük resmidir ki bunu yalñızẕikr olunan iskelelerde ḳâ’in şehr u ḳaṣabât ile dâḫilde bulunup olunan şerhler aḥâlîsi a’tâ ederek bir ḥâl-i istisnâda bulundurulmaḳda ve mülkün ekṣer sanâyi’i bu gibi cesîm şerhlerde bulunmaġıla âtîde beyân olunacaḳ gümrük niẓâmı iḳtizâsınca ma’mûlât-ı dâḫiliye bu resmi daha ziyâde yüklenmekde ve bunda olan mu’âmele-i istisnâ’iyye buralarıñ aḥâlîsini ḳapsamaḳdadır.

Meselâ İzmir vilâyetiniñ şerhlerinde ḥâṣıl olan ma’mûlât-ı dabaġiyye ve Haleb’de i’mâl olunan sabûn ḳażâ-yı âhir’e naḳl olunur ise gümrügü niẓâmı vechle gümrük resmi verdigi ḥâlde bunlarıñ yakınında bulunan Aydın debbâġḫâneleri ma’mûlâtı ve ‘Ayntab sabûnları âhir maḥalle naḳlinde resm-i gümrükden vâreste olmaḳdadır. İşbu ḳaragümrügü usûlüniñ bir ṣûret-i istisnâ’iyyede olaraḳ ba’żımaḥallerde el-yevm bâḳî ve cârî olmasına zâhirde hiçbir sebeb mûcib bulunamayıp olsa olsa ibtidâ-yı tanẓîmâtda olunmuş olan ḳara gümrükleriniñ içinde bu maḥallerin vâridâtları sâ’irlerine

tesbitlerine degerlice olduġundan mücerred bunu gâ'ib itmemek murâdına mebnî îfâ olunmuş olmasa hâtıra gelir ise de böyle bir mu'âmele-i istisnâiyyeniñ devâmı efkâr-ı 'âdile-i salṭanat-ı seniyyeye tevâfuk idemeyecegi gibi bunıñ sanâyi' ve ticâret-i dâḫiliyeye verdigi mazarrat hazîne-i celîleye 'â'id olan pek çoḳ ziyâdedir. (Mâb'adı gelecekde)

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Fransa ve a'ẓalarınıñ ḳullandıḳları lisân ḥaḳḳında bir Alman ġazetesiniñ neşriyyâtından bir nebze bundan evvelce bir nüsḫamızda baḥṯ olunmuş idi.

Meẕkûr ġazeteniñ bu bâbdaki makâlâtı ve resâ'ildeki politiḳa devâ'irinde büyük te'ṯîrâtı ḥâṣıl etmiştir.

Hattâ Mösyö De Berogli Fransanıñ münâsebât-ı hâriciyyesi ve makâlât-ı meẕkûreniñ asıl mefhûm ḥaḳḳında ba'żı izâhât a'tâsıyla olan ezhân-ı 'umûmiyyeyi teskîne mecbûr olmuşlar imiş.

Bundan tolayı Fransa ile Almanya beyniñde inkıtâ'-i münâsebâta ḳadar şimdilik me'mûl degil ise de ruhbân ṭarafdârı bulunan ġazetelerin isti'mâl itdikleri lisân şiddetve Fransa pisḳoposlarınıñ Prens de Bismarḳıñ dâḫilî politiḳasına ḳarşu iẓhâr eyledikleri ba'żı harekât iki kabinetonıñ münâsebât-ı ḥâżırasını işkâl edebilmesi melḥûẓdur.

Jurnal Dedeba (Alman) ġazetesi neşriyyâtının ma'nâsını eyüce anlayamadığını beyân itdikden sonra(Roma kilisesi)'aleyhine ḳıyâm idemeyecegiz. Çünki Fransanıñ ruhbân tâ'ifesi Papa ḥażretlerine ibrâz itdikleri mutâva'at kârı ile vazâ'if-i vaṭaniyyelerine unutmuş olmazlar.

İtalya ile Fransa beyniñde pasaport usûlü bu kere laġv olunmuştur. Bu ḥâlmesâfe-i ḥâżıralarıñın ṣûret-i matlûbede olduġuna delîl 'ad ediliyor.

Parisden alınan bir telġraf me'iline göre Ḳont de Şanbur Paris'e gelecek imiş.

Fransa cumhûriyetiniñ şimdiki re'îsi Mareşal Maḳ Mahonıñ 7 sene temdîd olunan müddet-i me'mûriyetiniñ plebisit tarîkiyle 'umûm-i milletin taḥt tasdîkine alınması lüzûmına meb'ûsân-ı milletden Mösyö Deval millet meclisinde teklif edecekmiş.

İ'lânât

Zîrde eşkâli muḥarrer ḥayvânât sârikleri yedlerinden istirdâd ile cum'a-i 'atîk ḥukûmetinde mevcûd bulunduġundan ve bunlarıñ ba'dü'l-isbât sâhiblerine a'tâsı muḳarrer olduġundan eshâbınıñ ḥukûmet-i meẕkûrete mürâca'atla bi'l-isbât ḥayvânlarını aḫẕ eylemeleri lâzımdır.

Teymür gök ṭonda bargir re's 1 sin 2

Kır ṭonda bargir re's 1 sin

Yagız ṭonda ve kamcıṭarafındaki gözü boz aygır re's 1 sin 5

Teymür gök ṭonda bel ṭarafının ḳıc ayagı azcıḳ seker

Al ṭonda ve alnı çakal bargir re's 1 sin 9

Doru ṭonda kısraḳ re's 1 sin 9

Doru ṭonda bargir re's 1 sin

Boz kula kısraḳ re's 1 sin 5

Siyâh ṭonda bargir re's 1 sin 5

Siyâh ṭonda ve karnı altı beyâz ve beli sakat bargir re's 1 sin 1[5]

(Rusçuḳ Vilâyet Maṭba'asında Basılmışdır.)

[5] *Tuna*, 17 Zilhicce 1290, numero 843.

Ṭuna

21 Zilhicce 1290 **numero 844**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Memâlik-i devlet-i ‘aliyyece gerek ḥükûmetle efrâd beyninde ve gerek mu’âmelât-ı ‘umûmiyede te’âtiye maḫṣûṣ olmaḳ üzre muḳaddemâ tertîb olunan evrâḳ -ı ṣaḥîḥa kâfe-i mu’âmelât evrâḳ u senedâtının ṣalâḥiyçün medâr-ı te’mîn olduġuḥâlde ṣûret-i isti’mâli vaz’-i aslîsi vechle ‘umûmiyet üzre cereyân itmeyip 78 târîḫinde yapılan niẓâm-nâmesiniñ medlûl ü aḥkâmı daḫimaḳṣad-ı aslîyi istiḥṣâle ġayr-ı kâfî idüginden ve evrâḳ-ı meẕkûreniñ mu’âmelât-ı câriyeden bir kısmına inhisârı câ’iz olmayıp bi’l-cümle ‘umûr-ı sarâfiyye vü ticâriyyeniñ daḫi bir ḳâ’ide-i dâ’iresinde cereyân itmesi lâzımdan görünmüş olduġundan evrâḳ idâresiniñ bugünkü günde devletlerce ṣûret-i ‘umûmiyede ḳabûl olunan esâs u ḳâ’ideye tekarrüb ü tevfîki żımnından mevcûd olan niẓâmnâmeniñ ıslâhu tevsi’ı yani ‘ale’l ‘umûmî yerli ve ecnebî şirketlerin istikrâz-ı tahvîlât u senedâtı ile kâfe-i evrâḳ-ı sarafiyye vü ticâriyyeye ve ġazetelere ve sâ’ir ma’lûmât-ı şahsiyyeye şâmil olmaḳ üzre tamġa ve pul ihdâsu îcâd ve evrâḳ-ı ṣaḥîḥa daḫi kemâ-kân îfâ olunaraḳ bunlarıñ envâ’-ı umûr ü mesâlihe göre isti’mâlâtının taḥt-ı mecbûriyetle tutulması ḥaḳḳında encümen maḫṣûṣ-ı meşveret ḳarâriyle ḳaleme alınıp toksan sene-i ḥâliyyesi martından i’tibâren mevkı’-i icrâya konulmasına idâre-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî müte’allik buyrulmuş olan niẓâmnâmeniñ lafıyla şer-fürûd eden emr-nâme-i sâmîde tamġa ve pul ihdâsından tolayı ba’de’z-zeyn evrâḳ-ı ṣaḥîḥa umûrı kesb- i cesâmet ve ehemmiyet idecegine mebnî bir hey’et-i maḫṣûṣa teşkîl ile idâre-i rüsûmât emânet-i celîlesi havâle buyrulmuştur.

Şamaḳov ma'deniñe dâ'ir 843 numerolu ġazetemizde münderic olan ma'lûmâtdan(ma'bâd)

Mevâd-ı arziyyeniñ mâhiyyet-i tekevvüniye ve tertibât ḥükmiye ve ṣûr-i nev'aiyyesi mübîn olan 'ilm-i tabâkâtü'l- arz usûlü üzre Rûm ili ḳıt'asının bu havâlîsi edvâr- arzîden devr-i sâlis arziyeyle devr-i s̱ânî-yi arziyyeniñ yalñız teşekkülâtı kaya nev'lerinden müteşekkil olup Şamaḳov civârında ẕikri mesbûk Rile balḳanı ve bunıñ merbût olduġu cibâl-i müteselsile-i sâ'ire Razmetan ve Kamaniçe ve Köstendil ṭarafları arâzî-yi meẕkûreden olmalarıyla berâber derûnlarıñda icrâ-yı 'arz olaraḳ granit ve siyanit gibi sert ṭaşlar daḫi vardır.

Ahcâr-ı meẕkûre ise madde-i nâdiye-i tabî'iyyeniñ bi't-tedâric teberrüdüyle lisân-ı Fransevî'de iġna tesmiye olunan kısm-ı ahcâr dâḫilinde bulunurlar ki bu ṣûretle tekevvün eden ahcâr 1- Ġranit 2- Siyenit 3-Bagmanit 4- Traşid 5-Bazalt 6-Serpantin

1. Ġranit, felspat ve mika ve kum ṭaşlarıñdan mürekkeb olup kuru veyâ kar müzemmesi renklerinde sert bir nev' ṭaşdır. Ġranit terkibâtından olan feldspat daḫi beyâz renkli bir ṭaşolduġu gibi mika daḫi beyâz veya siyâh ve yâhûd sarı renkli ve gâyet ince levhalı şeffâf ve parlak tabî'atda mebzûl bir ma'dendir.

2. Siyenit, feldspat dan mürekkeb ve ba'zen cüz'ice miḳa ve kum ṭaşını ḥâvî ve kırmızı renkli sert bir ṭaşdır. Bunuñ mürekkebâtından olan tabî'atda ba'zân yeşil ve ekṣeriyâ siyâh renkli olduġuḥâlde bulunur.

3. Bagmanit felsbat ile kum ṭaşından mürekkebtir.

4. Trasit kuru veyâ kırmızısı renklerde olup el ile temâs olundukda sertlik his olunur bir nev' ṭaştır.

5. Bazalt siyâhca ve sert bir ṭaştır.

6. Serpantin(yeşil ṣamânî) denilen ṭaştır.

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Ser-yâverlik ḫıdmetinde bulunan ‘atıfetlü Şevket Paşa ḥażretleri ḫıdmetine yâverân-ı şehriyârîden mîr alay ‘izzetlü Halîl Beg mîr-livâlık rütbesiyle ser-yâverlik rütbesine ta’yin buyrulmuş

Fî 30 Eylül sene 89 târihiyle rüsûmât neẓâret-i celîlesi cânibinden bâb-ı ‘âlîye takdîm ḳılınıp ṣûreti Takvîm-i Vekâyi’den naḳlen geçen nüsḫamızda derc olunan lâyiḥanıñ ma’badı

Eşyâ-yı matḥûleden olan gümrük resmi olup meselâ resm gümrügü alınmış veyâ birḳaç nev’ şey’in tahvîli diger hey’ete konuldukda işbu hey’et-i cedîdesi üzerine daḫi derece-i tahviline göre %6, ve iki tekrar resm-i gümrük alınmaḳda ve bu ise sanâyi’e en ziyâde tokunmaḳtadır.

Dâḫil-i memâlikde bir iskeleden digerine naḳli dilen bi’l-cümle emti’a ve eşyâ vü erzâkdan %8 resm-i gümrük alınmaḳda olaraḳ bu daḫi ticâret ve sanâyi’-i dâḫiliyeye pek çoḳolduġundanbaşḳa bunıñ da ba’żı cihetlerinde ġayr-i müsebbeb mu’âmelât cereyân etmektedir. Şöyle ki ba’żı emvâl ü eşyâdan resm-i gümrük alınmayıp meselâ Tekfurṭaġından der-sa’âdete ve DiyârBekr’den Musul’a naḳl olunan zehâ’ir ü dakîkden gümrük resmi alınmaz ise de bunlar yükde agır bahâda hafîf olduġu içün ekṣeriyâ bahren ve nehren naḳl olunmasıyla %8 resm-i gümrük verilmesiyle diger maḥalle naḳli îfâ edilir.

Resm- i gümrük alınması daḫi 1275 târîḫinde gümrüklerin nakline dâ’ir tanẓîm u i’lân olunan niẓâmnâmeniñ hubûbât-ı hamse ḥaḳḳında olup bu def’a ṭab’edilen destûrun 2. Cildinde 562. ṣaḥîfesinde tesâdüf eden bend-i maḫṣûṣda hubûbât-ı meẕkûre naḳl olunur ise gümrükçe bir şey’ olunmayıp her ne zamân sâḥile tenzîl ile iskeleden sefîneye ve ḳayıḳlara tahmîl olunur ise ol vaḳt gümrük rüsûm-ı îcâbisi alınacaḳtır diye muḥarrer olunmasından istidâl ile icrâ ḳılınmaḳtadır. (Ma’badı var)

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Avusturya İmparatoru ve Macaristân Ḳralı haşmetlü Fransuva Josef ḥażretleriniñ ma'iyyet-i 'aliyyelerinde Ḳont Andres ile Baron Hofman ve 'askeriyeden bir ṭaḳım żâbitân olduġuḥâlde gelecek şubatın 9'unda Petesburg'a Avusturyadan ḥareket ve 15 gün ḳadar Petersburg'da iḳâmetle oradan daḫi Mosḳovaya 'azîmet buyuracaḳları Viyana ġazeteleri rivâyâtıdır.

Ḳont Andres ile me'zûen Petersburg'da bulunan der-sa'adet Rusya sefîri Cezâl İgnatiyev beyniñde vuḳû' bulacaḳ mülâḳat ve müzâkerâta Viyana ġazeteleri pek büyük ehemmiyet vermektedir.

Almanya baş-vekîli Prens de Bismarḳın Cezâl La Marmora ḥaḳḳında neşr eyledigi bir kitâbdan istifâde ederek Almanyanıñ Ren Nehri sol sâhilinden ba'żı arâzîyi terk tasavvuru üzerine Prens De Bismarḳ ile Cezâl beyniñde vuḳû' bulan mübâheseyi işiten olup olmadıġını Mösyö Berlin'de me'bûsân ḳamarasında su'âl itmiş olduġundan cevâbında Prens de Bismarḳ Almanyaya merbût bir ḳarış yerin bile terki ḥaḳḳında bir söz bile söylememiştir.

Ma'mâfîh hasmâsıniñ 'aleyhinde olan kâfe-i neşriyâtı tekzîbe insanıñ 'ömr-i tabî'iyyesi ġayr-ı kâfî olduġunda mücerred devlet ü milletiñ tezâyid-i şân u şevketi ugrunda îfâsına çalışdıgına vezâ'ifden tolayı bütün Avrupaca takdîr olduġumu bilir isem de muvâfık haḳ u savâb icrâya muvaffaḳiyetimden tolayı magrûr olsam biri vardır'' demiştir.

İspanya bahriye-i ḳapudânlıgına res'en vuḳû' bulan teblîġata göre mûmâ ileyhâ iki cezâller ile berâber bulunan âsîler İspanya ḥükûmetine teslîm olunacaḳmış.

Fransa ḥukûmetiniñ bu bâbdaki ḥuḳûḳ şinâslıgından tolayı İspanya ḥukûmeti Versâ'ildeki sefîri vâsıtasıyla Fransa ḥukûmetine îfâ-yı şükrân eyledigi daḫitelġraf ihbârâtı cümlesindendir.

İ’lânât

Rusçuḳ Ticâret Maḥkemesiniñ İ’lânı

Teb’a-i devlet-i ‘aliyyeden Rusçuḳ mütemekkinlerinden sarraf Mayer Avram vekîli Diyârbekrli Mustafâ Efendi ṭarafından takdîm olunup maḥkeme-i ticârete havâle buyrulan bir ḳıt’a ‘arz-ı ḥâlde müvekkili merkûm Mayer Avramıñteb’a-i devlet-i ‘aliyyeniñ Bulġar milletinden ve Rusçuḳ tış(dış) varoş sâkinlerinden olup bundan aḳdem Bükreş ṭarafına firâr eden Yorgi veledi Tudor zemtinde 15 rebiyyü’l-âhir sene 80 târîḫli bir ḳıt’a sened mûcibince matlûbı bulunan 2700 ġuruşun hitâm u ‘adedi 80 senesi saferiniñ 5.güniñe müsâdif olduġu ḥâlde meblag-ı mezbûr henüz tevsîh olunmadığından 15 Nisân sene 89târîḫinde takdîm ve 1 Mayıs sene 89târîḫinde ṭarafına teblîg edilen nâme mûcibince kavm-i Yorginiñ Yunus Aġa çiftliginde bî- hüccet-i şer’iyye mutaṣarrıf olduġu 33 numerolu bir bâb ḫânesiniñ fürûhatiyle matlûbunıñ târîḫ ve ‘adedden şimdiye ḳadar işlemiş ve ba’d-mâ işleyecek fâ’iziyle berâber bi’t-taḥṣîlu a’tâsı istid’â olunmuştur.

Rusçuḳda kunduracılık itmekde olduġuḥâlde firâr eden Hristo oġlu Dimitreniñ dâyinleri ṭarafından vâḳi’ olan istid’â üzerine merkûm Dimitreniñ dükkânı taḥt-ı temhîre alınmış ve dükkân-ı meẕkûr derûniñda olan emvâl u eşyâniñ fürûhatiyle tesviye-i deyn edilmesi muḳarrer bulunmuş olduġundan merkûm Dimitre’de her kimin alacaġı var ise târîḫ-i i’lândan i’tibâren 8 gün müddet ẓarfında bi’z-ẕât veyâ bi’l-vekâle maḥkeme-i ticâret-i vilâyete gelip alacaḳlarını ḳayd u isbât eylemeleri i’lân olunur.[6]

[6] *Tuna*, 21 Zilhicce 1290, numero 844.

Ṭuna

24 Zilhicce 1290 **numero 845**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Tulça tahrîrât müdürlügüne mektûb-i vilâyet ḳalemi rıf'atlü Nûrî Efendi ta'yîn ḳılınmıştır.

Pazarcık ḳażâsı ḳâ'i-maḳâmı rıf'atlü Beşîr Efendi aḥâlî-yi ḳażâyı kefâlet-i müteselsileye rabt itmek vesîlesiyle uygunsuz eşhâsı meydâna çıkarmak ve muḫtâr mührleri ihtibâr-ı mecellesi a'zâsının mührleri taḥtında bir kutu derûniñda tutulup lüzûm-ı isti'mâlinde a'zâ-yı merkûma ḥâżırolduḳları ḥâlde ḳullanılması usûlünü koymak gibi teşebbüsât semeresiyle derûn-ı ḳażâda ḥayvân hırsızlıgının ve sâ'ire fenâlıklarıñ öniñü almakda ve ebnâ-yı sebîlin emniyet-i mâl ü cânını te'mîn eden takdiyât zabıtayı daḫi icrâ itmekde bulunmuş olmasından tolayı hoşnûdî-yi 'umûmîyi ḳazanmış olduġu şâmil maṭba'amıza vârid olan tahrîrât Pazarcıkda bir musâfir tâcir ṭarafından yazılmış olmasıyla ba'żı muḫtârlarıñ ḥayvânlar içinde tezkere vermemeleri żımnında mührlerin taḥt-ı mahfûziyete uygun görürüz.

Şamaḳov ma'deniñe dâ'ir 843 numerolu ġazetemizde münderic ma'lûmâtdan ma'bad

Ṣamaḳo ile Dubniçe arasında ve Ṣamaḳonıñ 4.5 sâ'at ba'd-ı mesâfesinde vâḳi' bâne(yâne)-i hâs tesmiye olunan ḳaryede 2 maḥalleden cihet-i şarkîsinde ḳâ'in bâne Köstence ḳaryesinde birḳaç maḥalde bulunan sâfî kükürt râyihalı elleri 2 dereceden 67 dereceye ḳadardır.

Ṣofya'nın bir sâ'at ba'd etdeve Bâlî efendiniñ merkad-i şerîfleri civârında bâne-i bâlâ tesmiye olunur maḥalden nib'ânedenmiyâh ma'deniye-

iḥâreniñ rengi beyâż ve şeffâf ise de harâreti 40 derecede olup lezzet ü râyihası ‘âdîmaḥal-i meẕkûrneẓâret u letâfetcedilkeş ve ra’nâ ve beyn-i aḥâlî pek mergûb u dil-ârâ olduḳları mevsim-i ṣayfda etrâfda ḫayli kimesneler tecemmü’ ile tefrîc ü tedâvi ederler. Ma’badı var…..

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Rüsûmât neẓâret-i celîlesi cânibinden bâb-ı ‘âlîye takdîm ḳılınıp ṣûreti taḳvîm-i veḳâyi’den naḳlen geçen nushalarımızda derc olunan lâyiḥanıñ ma’bâdı

Ḥâl böyle iken bir de işbu dâḫilî gümrük resmi mu’ahhiren ta’rifeniñ taġyîriyle bir kat daha aġırlaştırılmıştır. Şöyle ki dâḫilî gümrük için bir ta’rife-i maḫṣûṣa yapılmayaraḳ geçen yetmiş sekiz senesinde tanẓîm olunmuş olan ihrâcât ta’rifesi mûcibince ahz u istifâ olunmaḳda ve ta’rife münderic olan eşyânın kıymetleri ise kıym-ı eşyâ terfî etmiş olmasından nâşî bu ta’rife üzerine alınan resm düşerek ticâret-i dâḫiliyece olduḳça tehvîn itmekde iken vâridât maḳṣadıyla 82 senesi ve âhirinde ẕikr olunan ta’rifeniñ ticâret-i dâḫiliye ḥaḳḳında icrâ-yı ḥükmünden ṣarf-ı naẓarla rüsûm-ı gümrük eşyânın kıymet-i râyicelerinden alınmaġa başlanmıştır.

Bu gibi rüsûmâtın ticâret-i dâḫiliye ḥaḳḳında mazarratı büyük ise bunıñ ref’i ve ticâretce ol mertebede ve belki daha ziyâde mültezim revâc u terfî olduġu umûr-ı müsellemedden olup bu müdde’anıñ isbâtı içün birḳaç seneden berü rüsûmât emânetince görülen icrâat-ı fa’liyyeniñ ‘arz olunacaḳ netâyici delîl-i kâfî ‘ad olunabilir.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Prens de Bismarḳ ba’żı ḳusûrât eden cezâl in neşriyâtını tekzîb yolunda Prens müşârun ileyhin ḳullandıgı lisân geçen nüsḫamızda derc edilmiş idi.

Prens müşârun ileyhin cezâl mûmâ ileyh ‘aleyhinde olan ifâdâtının sû’i te’sirâtı olup hattâ meb’usân-ı milletden Mösyömevżû’ baḥṯ itmegi kurmuş ise de efkârı bâdî olacaġından sükûtu iḫtiyâr itmişken İtalya maṭbû’atı iẓhâr-ı te’essürât etmektedir.

Hindistânda aṣḥâb-ı ma’ârifden bir makinistin ma’rifet ile bir sâ’at ẓarfında 100 mil mesâfe kat’ eder bir nev’ loḳomotif naḳl edilmiş ve müsâdeme vuḳû’unda hiçbir güne saḳatlıkẓuhûr itmemek içün tarf-i cedîd üzre ḳılınmış olduġundan mûmâ ileyh imtiyâz verilmiş imiş.

Amsterdam şehrinde muîm olup geçenlerde vefât eden ve ṯervet ü samân sâhibi bulunan Portekizli Pinedu nâm Yahudîniñ ġazetelerde görülen veṣâyet nâmesiniñ mütercemesidir.

Mevcûd mâlimden Amsterdam şehrine 10 ṭonilata altun(şehr-i meẕkûre 100 bin filorin ve yâhûd 11 bin ‘Oṯmânlı lirasına bir tonla tatbîr itdiklerinden merkûmun şehr-i meẕkûra terk itdigi altunuñ miḳdârı 110 bin ‘Oṯmânlı lirasına mu’âdildir.) Bundan başḳa şehr-i meẕkûra bilâ fâ’iz 10 sene müddetle 1.5 milyon filorin(be-her filorin 11 ġuruşa mu’adildir). Ve Amsterdam ve Ha’agv şerhlerinde vâḳi’Hristiyân kiliseleriniñbe-herine 11 bin filorin verilecegi miṯllü Amsterdam şehriniñ cenûb ṭarafındaki kilisâya daḫi 20 bin filorin a’tâ olunmasını vasiyet ederim.

Alman hastanelerine 5 bin filorin ve Ovis nâm yegenime 31 ṭonilata altun (ya’ni 330 bin ‘Osmanlı lirası) ve familyama daḫi 10 bin ṭonilata altun(ya’ni 110bin ‘Osmanlı lirası) ve akraba ve ta’allukât-ı sâ’iremin daḫibe-herine 11bin kıron (merkûmun 22 akrabâsı olduġu cihetle be-herine 11bin kıron verildigi taḳdîrde mecmû’ı 57750 ‘Osmanlı lirasına bâlig olur) ve cenâzemde bulunan zükûr u nâsdan mücerred olanlarıñiñbe-herine 100’er filorin ve Amsterdam ve Ha’agv şehrinde olan papaslarıñ her birine yüzer

ḳıron verilmesi üzeri yazılı bir torba derûnıñda olaraḳ ḳasamda mahfûzdur. İmzâ Pinedu

İ'lânât

Lomlu 'Angelakiniñ ma'lûmü'l-esâmî Kesâne olan deynine mukâbil şerîki Niḳolaçḳonuñ bâ- ḥüccet vekâlet-i devriye ile merhûn olup maḥallince mevkı'-ı müzâyedeye ḳonulan emlâki

Eyürace ḳaṣabasında yeni çarşuda fevḳânî üc oda ve bir kiler ve bir sofa ve sofaya muttasıl ḳarşılıklı iki köşk ve bir oda ve bir matbaġ ve bir kebir maġaza ve verâsında bir ahûr ve bir samân-ḫâne ve fevḳânî bir oda ve bir gırba sundurması ve bir miḳdâr havlî ve lezîz cârî çeşmeyi müştemil 31 numerolu ḫâne müzâyedeli

Ve yine meẕkûr çarşuda 35 numerolu tam kargir bir bâb maġaza müzâyedeli emlâk-i meẕkûreniñ gösterilen bedelât ile ẕikr olunan emlâke ṭâlib olanlarıñ müddet-i meẕkûre ẓarfında Eyü Race ḥükûmetine mürâca'at eylemeleri i'lân olunur.

Rûm ili temür yolları tahvilâtıniñ işbu seksen ṭoḳuz senesi kânûn-i ṣânîsiniñ 22. Pazar irtesi günü çekilen 24. kur'asında çıkan numerolu her bir numeroya isâbet eden mebâligin miḳdârını mübîn cedveldir.

Tahvîl

300.000 Frank ḳazanan numero

Beheri 30.000 ḳazanan numerolar

Beheri 4'er yüz ḳazanan tahvîl

300[7]

(Rusçuḳ Vilâyet Maṭba'asında Basılmışdır.)

[7] *Tuna*, 24 Zilhicce 1290, numero 845.

Şubat

Ṭuna

28 Zilhicce 1290 **numero 846**

Pazar

Mesned-i celîl-i sadâret-i ‘azimi feẖâmetlü devletlü Ḥüseyn ‘Avnî Paşa ḥażretlerine tevcîh buyrulmuştur.

İ’lân-ı sadâretle ba’żı vesâyâ-yı ‘aliyyeyi muntazaman maḳâm-ı vilâyete ser- fevârid olan telġraf-nâme-i sâmî ṣûreti zîrde derc edildi.

Hezârġrad ḳâ’i-maḳâmlıġına cânib-i vilâyetden vuḳû’ bulan inhâ üzerine bâb- ‘âlîce ta’yin u i’zâm buyrulan ‘izzetlü Ḳudret Efendi merkez vilâyete gelip maḥal-i me’mûriyetine gitmek üzeredir.

Ṣamaḳov ma’deniñe dâ’ir 843 numerolu ġazetemizde münderic ma’lûmâtdan ma’bad

İşbu beyân olunan ḳablıca ṣularınıñ gerek harâretleri ve gerek terkibât ve gerek te’ṣîrâtının kemiyeti ü keyfiyetleri cihetleriyle Avusturya ülkemizde bulunan meşhûr ḳaplıcaları sularıñdan aşagı ḳalmadıkdan başḳa belki meẕkûr ḳaplıcalardan daha ziyâde tedâviye nâfi’ dür. Avrupa ḳaplıcaları gibi raġbet-i ‘umûmiyeyi celb edememektedir.

Ṣâyed bu ḳaplıcalarıñebniyyeleri bir ṭarz-i metîn ü dil-nişîn üzre i’mâr ve gelip gidecek müsâfiriniñiḳâmet u istirâhatini mûcib-i esbâb ile her nev’ levâzımât ihtâr olunur ve bunlardan başḳa bir de usûl-i tedâviyye neẕâret ü dikkat itmek üzre birer nefer-i münâsib ve hâzık-ı tabîbler bulundurulur ise der-sa’âdet ve Rûm ili aḥâlîsinden ve belki Avrupa sâkinleri arada tedâvî olmaḳ üzre mu’âvenet edecegi emr-i âşikârdır.

Ma’badı var…

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Selânik vilâyet-i celîlesince ıṣlâhına teşebbüs buyrulan mekâtib-i ṣıbyâniyye havâceleriniñ tevzîki içün nuṣûretleḳarşılıklar bulunmuş olduġu tafṣîlen añlaşılmak ve vilâyetimiz ma’ârif ḳomisyonunuñ icrâatce de aḥâlîmize ḥüsn-i misâl imtisâl olmaḳ üzre benedâtı Selânik ġazetesinden ‘aynen naḳl-i ṣaḥîfe-i beyân ḳılındı.

Mekâtib-i ṣıbyâniyyeniñ ıslâh-ı ahvâl ü idârelerine ne ṣûretle teşebbüs olunmuş idügi muḳaddemâ derc-i ṣaḥîfe-i beyân ḳılınmışdı. Selânik’de bulunan mekâtib-i ṣıbyâniyyeniñ bir güne mu’ayyenât u maḫṣûṣât olmayıp ber mut’ad çocuḳlar ṭarafından haftalık ve aylık ṣûretinde verilen şeylere munhasır olmasıyla bunlar laġv olunaraḳ yerine her mekteb içün mensûb olduġumaḥalât aḥâlîsi ṭarafından münâsib ḳarşılık bulunıñcaya ḳadarṣunûf-ı ṣelâṣe i’tibâriyle 1800 ve 2’şer bin 4’er yüz ve 3’er bin ġuruş tahsîsât maḥalât-ı aḥâliyyesine tevzi’ u taḳsîmi ḳararlaşdırılmak bu ṣûretcümle ṭarafından ḳabûl ü ta’ahhüd olunduġu keyfiyeti daḫi i’lân olunmuşidi.

İktizâ eden mekâtib-i ṣıbyâniyyeniñ bu usûl ü ḳâ’ideye tevfîken tashîh u ıslâh ve ihdâsı żımnında ol bâbdaki ta’limât-u matbû’a ṣûretleriniñ her ṭarafa irsâliye fa’âliyâtıniñ vücûda getirilmesi mülhaḳât-ı vilâyete emr ü iş’âr buyruldugu gibi işbu mektebler içün lüzûmı miḳdâr-ı usûl-i cedîde üzre elif-bâ cüzleriyle ilin derece-i mekâtib-i ṣıbyâniyyede kütüb-i resâ’il ma’ârif-i ‘umûmiyye neẓâret-i celîlesinden ṭaleb olunmuştur.

Rüsûmât neẓâret-i celîlesi cânibinden bâb-ı ‘âlîye takdîm ḳılınıp Takvîm-i Vekâyi’den geçen nüsḫalarımıza derc olunan lâyiḥanıñ ma’bâdı…

Memâlik-i sâ’irede tahsîn u ta’accüb olan sürût-ı memleket ve bunıñ netâyic-i tabî’iyyesinden bulunan vâridât-ı devletin menâbi’i mahsûlât-ı arziyye vü sanâ’iyyeniñ ve buna ta’allük edenmu’âmelât-ı ticâriyyeniñ tevsî’i olup bunlarıñ bu derece esbâb u ‘illeti ise onlar emr-i idâre-i mülkiyede

ekonomi –politiḳfen-i ma’lûmunuñ esâsları na tevfîḳ-ı mu’âmele ü ḥareket ve bu esâslarıñ teferru’atına dâ’imâ ri’âyet etmeleri maddesi olaraḳ zamânımızda bu ḥâl refâh u sa’âdete vâsıl olunur. Hep bu tarîḳ-i nâcîye sülûk ile muvaffaḳ olduḳları muhtâc-ı isbât degildir.

Önceki sayılarımızda baḥs̱i geçen dâḫilî gümrük rüsûmunıñ usûl-i ḥâżıra ve âsâr-ı meşhûdesiyle bunuñ gitdikçe daha îrâs̱ edebilecegi netâyic-i muzıraya naẓaran şimdiden çâresi düşünülmek rehîn tasvîb-i ‘âlâ olduġu ḥâlde evvelâ bunuñ 1. ḳısmı olup bir ṣûret-i istisnâ’iyyede yalñızba’żı şehr ü ḳaṣabalarda alınmaḳda bulunan ḳara gümrükleriniñ ma’mûlât-ı dâḫiliye üzerine yüklenmekde olan eşyâ rüsûmunıñ def’e ref’ ü ilgâsında be’is ü mahzûr yotur.

Ḫavâdiṣ̱-i Ḫâriciye

(Almanya Parlamentosunuñ Küşâdı)

Biraz nâ-mizâc olan Almanya İmparatorunıñ hastalıgı iştidâd etmemek içün bir müddet terk-i dagdaġa umûr-i ḥukûmet eylemesi hâzıka ṭarafından tensîb ü ihtâr ḳılınması üzerine imparaṭor müşârün ileyh ḥażretleriniñ hazır bulunduġu Almanya parlamentosunu şehr-i ḥâlin 5. Günü Prens De Bismaṛḳ küşâd ve bir de nuṭḳ irâd eylemiştir.

Nuṭḳ-i meẕkûreniñ Almanya musâlih-i dâḫiliyesine ‘âid olan kısmının tercemesinden ṣarf-i naẓarla devlet-i müşârun ileyhin hâricî politiḳası ḥaḳḳındaki hâtimesi de devlet-i sulh-i âsâyişin muḥibbi olan ve haşmetlü imparaṭorumuz ḥażretleriniñ en yaḳîn aḳrabâsından bulunan büyük ḥükmdârla vuḳû’ bulan mülâḳâtı ve Almanya devletiniñ münâsebâtı devâm-ı sulha emniyet bahşdır’’ sözünden ‘ibârettir.

İ’lânât

Ziştovili Hâcı Sülüş-zâde Meḥmed Aġanıñ zimmât-ı mîriyyesiniñ istifâsı żımnında Kibrit-zâde Meḥmed Aġa’da olan maḥkûmiye alacaġınıñistiḥṣâl içün maḥallî ḥükûmeti ṭarafından mezâda çıkarıldıgı 845 numerolu nüsḫamızda beyân olunan maġaza 40 biñ ve ‘arsalar 30 bin ġuruşdan ṭâlibi ‘uhdesinde tekarrür etmiş ve şubâṭ ibtidâsından i’tibâren 31 gün sonra iḥâle-i kat’iyyeniñ icrâsı muḳarrer olunmuş olmaġıla müşteri olanlarıñ maḥallî ḥükûmetine mürâca’at eylemeleri Ziştovi ḳâ’i-maḳâmlıgı telġrafnâmesi mûcibince i’lân olunur.[8]

(RusçuḳMaṭba’asında Basılmışdır)

[8] *Tuna*, 28 Zilhicce 1290, numero 846.

Ṭuna

1 Muharrem 1291 **numero 847**

1874 **Çehârşenbe**

Ġazetemizin 89 martı ibtidâsından i'tibâren 1 seneligine müşteri olanlarıñ müddeti işbu şehr-i şubâṭ gâyesinde tekmîl olacaġından gelecek 90 senesi martı ibtidâsından şubâṭı nihâyetine ḳadar 1 sene ve yâhûd 6 ay içün tekrâr tecdîd-i müddet edecek ve yâhûd yeneden müşteri olacaḳzevât vilâyet dâḫilinde olduḳları ḥâlde ġazeteniñ bedeli olan mebâligi mensûb olduḳları ḥükûmet me'mûrlarıña teslîm ederek ba'dehû vilâyet maṭba'asına gönderilecek senedin vürûdına ḳadar muvaḳḳıt 'ilm ü ḫaberḥükmünde olmaḳ üzre me'mûrîn-i maḥalliyeden birer varaḳa olmaları ve vilâyet ḫâricinde der sa'âdetde ve yâhûd maḥal-i sâ'irede bulunanlarıñ daḫi ism ü iḳâmetgâhlarıñı müş'ir puṣula ile posta ücretini ġazete bedeliyle berâber ṭoġrudan ṭoġruya maṭba'aya ve yâhûd der-sa'âdetde Beyazıd civârında ḳâ'in kırâ'atḫâne sâhibi Sarafim Efendiye göndermeleri lâzım gelir.

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Sâye-i 'ömr-i cenâb-ı pâdişâhîde geçen 90 sene-i hicriyyesi muharremü'l-harâmî ibtidâsından zi'l-hicce intihâsına ḳadar bir sene ẓarfında vilâyet dâḫilinde müceddeden ve ta'miren 725.352 metre şose ve 179.283 metre ḳaldırım ve 270 köprü ve 2 bâb mekteb-i rüşdî ve 11 ṣıbyân mektebi ve 5 'aded ve 77 'aded ḳaragol (ḳol) ḫâne ve 2 'aded hastane ve 50 koguş ve bir cebḫâne ve 6 ḥükûmet konagı ve 5 hapsḫâne ve 18 sâ'atlik hattiyle berâber bir de telġrafḫâne ve 50 câmi'-i şerîf ve 4 medrese ve 49 çeşme ve 10 kilisâ ve 2 sâ'at kulesi ve 358 ġaz fenârı ve 2 memleket baġçesi ve 705 ḫâne ve 420 maġaza ve dükkân ve 252 hân ve sâ'ire Rusçuḳ'da müceddeden 9 'aded kârgir ve ve 8 'aded aḥşâb kırâ'atḫâne ile 5 'aded minâre yapıldıgı 'imârât cedvellerinden ve buraca olunan taḥḳîḳatdan añlaşılmıştır.

Vidin tahrîrât müdîri rıf'atlü Râmiz Efendiniñ sâl-i cedîd ḥaḳḳında söyledigi târîḫtir.

Saña söyledi Râmiz işte tam târîḫ

Şehinşâh-ı zamân 'Abdü'l 'Azîz'e sa'd olup nev sâl

Sene 1291

Şamaḳov ma'deniñe dâ'ir 843 numerolu ġaztemizde münderic ma'lûmâtdan ma'bâd

Şamaḳov ma'deniñin ahvâl-i ṭopoġrafyaları civârında ḳâ'in derece-i harâret ve keyfiyetleri bir nebze beyân olundu. Ma'den-i meẕkûrun istiḥṣâl ü i'mâli cihetine gelince çünki bu yuḳarda ifâde olunduġu vechle bu ma'den tabî'atda tamar(damar) veyâ tabaka olaraḳ tesâdüf etmeyip sath-i arza yayılmış cevher nâ-mütenâhî olduġundan binâen 'aleyh işbu cevherin istiḥṣâli emrinde ma'âden-i asliye gibi bir ṭaḳım maġazalar küşâdıyla bu mAġazalarıñ muhâfazasıyçün baġlamalar ve derûnlarıñda ẓuhûr edecek sularıñ icrâsı içün hevâniñ tecdîdi ve teshîl-i cereyânı żımnında maġazalar üzerinde bacalar açılmasına ve bu bacalar ile matlûb ḥâṣıl olmadıġıḥâlde sâ'ir âlât u edavât isti'mâliyle bir ḫayli meṣârif iḫtiyârına ḥâlâ lüzûm yoḳtur.

Ma'deniñ keremitle işletilmesi mültezim olan esbâbıñ birisi de ormanlarıñolduġunu daha önce söylemişdik. Şamaḳovḳażâsı dâḫilinde ḳâ'in ḳaryelerden ekṣerîsiniñ civârlarıñda cesîm meşegürgen ve çam ve kavak ve sögüt aġaçlarını ḥâvî ve yekdigerinden bir ṭaḳım ormanlar vardır ki bunlar tûlen 43 ve 'arzen 30 sâ'at mesâfeyi şâmildir.

İşbu ormanlarıñ aḥâlîsi ihtiyâcına kifâyet eyledikden başḳa temür ocaḳlarıñı her ṣûretle her ṣûretle idâre edebiliyor ise de şu ḳadar ki oralarca kat'-i eşcâr maddesi ḥâlâ yolsuz ve usûlsüz bir ḥâlde cereyân etmekte ve tepelere bayırlar üzerine tesâdüf eden cesîm orman ve korular ise ekṣervaḳtde bilâ-sebeb ihrâk u itlâf edilmekde olmasına ve bunlardan ma'âdâ yeni yetişen aġaçları ḥayvânâta yidirmek ve fidânları lüzûmsuz yire kat' u mahv etmek

gibi ḥâller el-yevm vuḳû'a gelmekde ve ihtiyâcât-ı atiyyelerini te'mîne daḫi her vechle muvaffaḳiyet ḥâṣıl olacaġıbedîhîdir.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Açe ḥükmdârınıñ vefâtını ihbâr eden telġrafda Açelilerin derece-i nihâyeye ḳadar Felemenklülere mukâvemete daḫi bir ṣûret -i kat'iyyede ḳarâr verdikleri mündericdir.

Fransanıñ münâsebât-ı hâriciyyesine dâ'ir yazılan mutâla'adır. Münâsebât-ı hâriciyyemize dâ'ir ber vech-i âtî ahz edilen ma'lûmâtın sıhhati te'mîn olunmuştur.

İtalya cihetinde hiçbir güne şikâyet vuḳû' bulamayacaḳtır. Çünki İtalya ḥükûmetiniñ ve ḥükmdârınıñ Fransa ḥaḳḳında olan efkâr u niyyâtı dâ'imâ ḫayr-ḫahâneolduġundan emîniz. Almanya cihetine gelince devlet-i müşârun ileyh ile münâsebetimizde biraz bürûdet olduġu inkâr olunamaz ise de bu bâbda ṣûret-i resmiyyede olaraḳ hiçbir ḥâl mevcûd degildir.

Berlin kabinetosunıñ saklamak istemedigi ḥâl infi'âline başlıca sebeb birḳaç Papasıñ taḥt-ı idâre-i rûhâniyelerinde bulunan mevâḳi'de ba'żı neşriyâta kalkışmaları bulunmuştur.

Bu bâbda iḳtizâ eden tarẕiyye-i meẕâhib nâẕırı Mösyö Dö Kortonuñ bir taḥrîrât-ı 'umûmiyesiyle a'tâ olunmuş ve bunuñ kifâyet-i derecede bulunduġundan Berlin hâriciyye neẕâreti ṭarafından Mösyö ihtârât lâzıma icrâ ḳılınmıştır.

Şöyle ki meẕkûr tarẕiyye-nâme iki ṣûretle ḳabûl olunmayıp bir iş irsâlinde edilen tedbirsizlik , digeri ise Almanya devleti imparaṭoru 'aleyhinde vuḳû' bulan haḳâretin ta'mîrine dâ'ir tarẕiyye-nâme-i meẕkûrda hiçbir şey görülememesidir.Bundan başḳa bir ecnebî ḥükmdârı 'aleyhinde ḥareket edenleri papas gürûhu olsun Fransa ḥükûmetiniñ mücâẕât etmege muḳtedîrolduġu id'â olunmaḳda ve eger bu maḳûle-i ḥâletin istikbâlde

devâmı ḥâlinde Berlin kabinetosuyla münâsebât- diplomatika kesb-i müşkilât edeceginden havf edilmektedir.

Faḳat Berlin ḳabinetosunuñ ḳullandıgı lisâna göre vak'a-i meẕkûreniñ Almanya 'aleyhinde hiçbir cihetle niyet-i bedḫâhâne'den neş'et etmedigi me'mûl olunmaḳda ve bu bâbda rivâyet olunan ḥarb ihtimâline bir esbâb bulunmaḳda olduġu ısrârda devâm eder ve ancak Berlin'de Fransa ḥükûmetiniñ Almanya'nın Papa nezdinde bulunan sefîriniñ çagrılmasını unutmadıġı ẓan edilmekde olduġunu ve Fransa ḥukûmetiniñ bu mes'ele -i nâzikeniñ halli içün her türlü veṣâ'itiñ geri turmakda bulunduġunu ve bu bâbda hiçbir ṣûretle şüphe edilmemesini beyân ile iktifâ eyleriz (Baṣîret)[9]

[9] *Tuna*, 1 Muharrem 1291, numero 847.

ṬUNA

5 Muharrem 1291 **numero 848**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

‘Âm-ı Zafer

Elsine-i mahlûḳât aḳlâm-ı Ḥaḳ i’tibâr olunduġu ḥayṯiyyetle tesâdüfât-ı ḥasene ve müstahseneden edilmek lüzûmuna göre tezyîn-i ser-levha-i makâl eden (‘Âm-ı Zafer) târîḫ-i bedî’î ki velâyet-penâhdan sâdır olmuştur. Lüzûmu terfîk edilen devlet ü milletin ḥaḳḳındaki niyyât-ı ḥasene ü efkâr-ı ḫayriyye-i ḥażret-i pâdişâhîniñḥuṣul-i âsâr-ı nâfi’asını müşâhedeye zafer-yâb-ı vusûl olmaḳ içün bu sâl-i ferhunde ḫayr u ṣalâḥ münâcât-ı ḥâlisesidir. İşte bu vazîfe-i fâhireyi ġazetemizde mu’arız tebrik ü îfâ ile tezyîn-i lisân-ı musâdıkat eyler.

Müslim-i Kıbtî tâ’ifesinden ‘aynen ‘asker alınması maddesi şimdiye degin te’hîr edilmiş ise de bi’l cümle teb’a-i devlet-i ‘aliyyeye bir vazîfe-i maḫṣûṣa u meşrû’a olan ‘umûmiyyeye muvâfık olmayacaġından ba’de’z-zeyn Müslim-i kıbtîlerindendaḫi ‘asker alınması ḳarâr-gîr olduġu ol bâbda maḳâm-ı vilâyete şer-fevârid olan emr-nâme-i sâmî me’ilinden añlaşılmış ve mûcibince mülhaḳâta ma’lûmât u ta’lîmât verilmiştir.

1.Fasıl

Mevâd-ı ‘Umûmiyye Beyânındadır

1.Madde

Bi’l-cümle ikrâz u istikrâz ma’lûmâtına ve şirket-i ve sâ’ire ta’ahhüdâtına dâ’ir tanẓîm olunan her nev’ senedler ve poliçe ve emre yâhûd hâmiline mahsûl bonolar ve makbûz ve emânet senedleri ya’ni sertifika ve

repo ve şirket ve sâ'ire hisse senedleri ve tahvîlleri,çek ve ticârîce alınıp verilen ve sâ'ir efrâd beyniñde yapılan ve mâl ṣandıḳlarıña ve aḳlâm u sâ'ir mâl ve ḥukûmet me'mûrlarıña verilen ta'ahhüd ve makbûz senedleri ve musâlih-i ẕâtiyye içün maḳâmât-ı resmiyyeye yazılan tezkire ve takrîr u 'arz-ı ḥâller ve muhâkem-i şer'iyyeden a'tâ olunan her nev' defterler ile ġazeteler tamġa resmine tâbî' olacaḳtır.

2.Madde

Devâ'irü hazâyinden ve mâl ṣandıḳlarından birbirine ve maḳbûz senedi alınaraḳ verilen 'ilm ü ḫaber ve ṣûret-i ve sâ'ire senedler ve muhtâcînu fuḳarâya ve mekteblere ve 'ibâdet maḥallerine ve te'sîsât-ı ḫayriyyeye maḫṣûṣ olmaḳ üzre verilen 'iâne 'im ü ḫaberleri ve bir şahsın faḳr ḥâlini mübîn-i a'tâ olunan 'ilm ü ḫaberler ve cinnet ü cinâyet mażbaṭa ve i'lâmları ve mu'arife münhasır olan maṭbû'at-ı mevkûta müstesnâ olaraḳ tamġa resminden mu'âf tutulacaḳlardır.

3.Madde

Tamġa resmi 2 ḳısmdır. Biri resm-i maktû' olup işbu niẓâmnâmeye merbût rüsûm-ı maktû'a ta'rifesinde envâ'î beyân olunan evrâḳa maḫṣûṣdur.

İkinci; nisbî olaraḳevrâḳ u senedâtın ḥâvîolduġu mebâligin miḳdârına nisbetle vaz' olunup ber-vech-i zîr ta'yîn olunmuştur. Şöyle ki 100 ġuruşdan bin ġuruşa ḳadar olan senedden 20 pâre ve bin ġuruşdan yukarı olup 2 bin ġuruşa ḳadar olandan bir ġuruş ve 2 bin ġuruşdan yukarı 4 bin ġuruşa ḳadar olandan 2 ve 4 bin ġuruşdan yukarı ve 6 bin ġuruşa ḳadar olandan 4 ve 8 bin'den yukarı olmaḳ üzre her 500 bin ġuruşda tam 250 ġuruş alınacaḳtır.

Mevâd-ı 'Umûmiyye

Mesned -i celîl sadâret-i 'azîmi devletlü fehâetlü Ḥüseyn 'Avnî Paşa ḥażretleriniñ 'uhde-i iḥâle ve tevcîh buyruldugu der-sa'âdet ġazetelerinde münderic bulunan hat-u humâyûn-ı şâḫâneniñ ṣûreti:

- Ve ıslâhât-ı mülkiyeye ve ‘askeriyeye dâ’ir
- ‘İle’d-devâm ṣarf-ı mesâ’î-i mümkine ve îfâ-yı
- İle icrâât-ı fa’liyyesini te’kîd ü teblîgden
- ḥâlî olduġumuz efkâr u niy’ât-ı ḥâlisânemizin berv-vech
- Merâm-ı icrâsı ancak kemâl-i derece-i istiḳâmet u ṣarf
- İstitâ’ate olup ve sen
- Her vechle mücrib u evsâf-ı meẕkûreyi câmi’
- İsdıkâ-yı salṭanat-i seniyyemizin olduġundan
- ḫıdmet-i celîle-i sadâret ‘uhde-i liyâkatına tevcîh
- Ve muktezâsı icrâ ḳılınmıştır. İşbu me’mûriyet
- -i mu’azzamaya eden kâfe-i ḫuṣûṣâta neẕâreten
- Şâmil olacaġı gibi musâlih-i salṭanat-ı safiyyemizin
- A’zamî olan umûr-i ‘askeriyyemizin her ḥâlde
- Tanẓîm-i ahvâli daḫi ziyâde mühim ü mültezim
- Olduġundan ceht-i külliyesinde olan idâresi
- Bilâ beḳâ musâlihin u müfredâtına
- Neẕâret etmek üzre olan u ma’lûmât
- Sâbıḳasına mebnî ḳâ’i-maḳâmlık me’mûriyyetine daḫi
- ‘Abdü’l-Kerîm Paşanıñ nısb u ta’yîni tensîb
- Olunaraḳ îcâbı icrâ ḳılınmış olmaġıla i’lânına
- İbtidâr olunaraḳ Cenâb-ı Rabbü’l- ‘Âlemîn maẕhar-ı tevfîk buyura

Ḫavâdiṯ-i ḪâriciyeḪavâdiṯ-i Ḫâriciye

Petersburg’da ‘azîmeti muḳarrer idügini bundal evvel ṯebt i ṣaḥîfe-i beyân eyledigimiz Avusturya imparaṭoru ve Macaristan Ḳralı haşmetlü

Fransuva Jozef evvelki pençşenbe günü ma'iyyeti me'mûrlarıyla berâber Viyana'dan ḥareket buyurdukları telġraflar ḫaber vermişidi.

Bu kere de Petersburg'dan keşîde olunan telġraflar müşârun ileyh ḥażretleriniñ şubâṭ-ı efrencîniñ14. Günü Petersburg'a muvâsılatıyla berâber müteveffâ İmparator Niḳolanıñ mezârına gidip defneden yapılmış bir tâc vaz' eyledigini ve esnâ-yı râhda Haḳ-ı 'âlîlerinde ihtirâmât-ı fevḳ'a'l-'âde gösterildigini bildiriyor.

Mösyö Robe(Jurnal dö Klermont) nâm ġazetede neşr etdigi bir mektûbda Fransa cumhûriyet re'îsi mareşal Maḳ Mahonuñ 7 seneye temdîd olunan müddet-i me'mûriyyetini ki ve sükût olacaġından baḥsle herkes müddet-i meẕkûre ẓarfında ḥükûmete ri'âyet etmesi tavsiye etdigi gibi dûçâr-ı felâket olan vaṭanıñ plebisite mürâca'atla olabilecegi beyân u âsâyiş ve cumhûriyet ṭarafdârlarıñıñ infâk u imtizâc etmeleri lüzûmunu der-meyân ile hatm-i kelâm eylemiştir.

Prens Napolyon ise Mareşal Mak Mahonıñ temdîd-i müddet-i riyâseti 'aleyhine protesto eylemiş.

İ'lânât

İdâre-i Nehriyeniñ İ'lânı

İdâre-i nehriye vapurlar içün celb olunan ma'den kömürleri eşleblerden maġazaya ve îcâbına göre mġazadan vapurlara şimdiye ḳadar hamâl başı ma'rifetiyle naḳl u ihrâc etdirilmekde ise de bunuñ ba'żı şerâ'itle ṭâlibine iḥâlesi işbu şehr-i şubâṭın 15. Pencşenbe gününden i'tibâren mâh-ı ḥâlün 18. gününe ḳadar münâḳaṣası icrâ olunacaġından ṭâlib olanlarıñ idâre-i meẕkûreye mürâca'at eylemeleri i'lân olunur.[10]

[10] *Tuna*, 5 Muharrem 1291, numero 848.

Ṭuna

8 Muharrem 1291 **numero 849**

Çehârşenbe

İ'lân-ı Maḫṣûṣ

Bükreş metropolidḫânesi derûnıñda iki keşişin ḳalb-i meskûlât-ı ‘Oṣmâniyye darb etmekteolduḳları cânib-i imâretden istihbâr ḳılınaraḳ derḥâl âlât u edavât- mevcûdeleri żabṭı ile kendileri taḥt-ı tevkîf u istinṭâḳa alındıḳları merkûmlarıñ çıkarılacaḳları meskûkâtı sürmek içün bu ṭaraflara ve Kudüs-i Şerîf cânibine aşurmak niyetinde olduḳları maḳâm-ı vilâyetden taḥḳîḳ u istihbâr olunması üzerine he vaḳtdan ziyâde iltizâm tabṣır u intibâh ile o maḳûleḳalb-i aḳçe soran görülürse derḥâl elindeki meskûkâti żabṭıyle taḥḳîḳat-ı mukteziye icrâ ve keyfiniñ inhâsı ḥaḳḳında lâzım gelenlere ta’lîmâtu vesâyâ-yı maḫṣûṣa îṣâl edilmişidi.

Ẕikr olunan ḳalb-i altunuñ(‘Oṣmânlı lirası) Bükreş’de meydâna çıkan ḳalpazan ḳompanyasınıñ darb etdikleri meskûkatdan olup olmadıġıhenüz ta’yîn etmemiş ise de rûş-i ḥâle naẓaran bunıñ oradan gelme olması ve getireniñ elinde elbette daha çoḳ şey olup birer takrîb ile sürerekḳâ’in aḥâlîyi izrâr etmesi melḥûẓ idüginden ve egerçi ḥukûmetçe iḳtizâ eden taḥḳîḳat u tahribât u hafiye geri turulmayacaġı derkâr ise de ḫalḳın daḫi âgâh olması lâzım geleceginden herkes para ahz u a’tâsında mütebassirâne ḥareketle aldanmaması ve kimin elinde o maḳûle zayuf aḳçe görülür ise taḥḳîḳat-ı lâzıma icrâ olunmaḳ üzre derḥâl ḥükûmete ḫaber verilmesi içün maḫṣûṣen i’lân-ı keyfiyete ibtidâr ḳılındı.

Şamaḳov ma’deniñe dâ’ir 847 numerolu ġazetemizde münderic ma’lûmâtdan mab’âd

Ṣamaḳov ma’deniniñ isti’mâl olunan demir cevheriniñizâbesi içün fennen bilinmesi lâzım gelen usûlün beyânına girişmeden evvel el- yevm-i cârî olan ‘ameliyyâtın münhasıran ifâdesini münâsib gördük. Şöyle ki ma’den-i meẕkûrdan ihrâc olunan cevherin ‘ameliyyâtı 2 nev’ olup 1.’si cevherden külçe ve 2.’si külçeden ḫâlis demir istiḥṣâlidir. ‘Ameliyyât-ı meẕkûreniñ icrâsı içün maḥal-i mezbûrda başlıca sebebolduġundan ve ḳaṣaba civârında öteden beride mevcûd olan demir ocaḳlarınıñkülliyen ise ḳâ’ide-i fenniyyeye mugayir olduġu gibi rüzgârın tedârikiyle tezyîdi mümkünsüz ve çalışan ustalar ma’lûmâtsız ve mahâretsiz bulunduġundan iẕâbe olunan cevheriñbe-her yüz ḳıyyesinde mevcûd olan 60 ḳıyye ḫâliṣ demirden 43 ḳıyyesi miḳdârı zâyi’ u telef olmaḳtadır.

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Petersburg sefâret-i seniyyesi baş kâtibi ‘izzetlü Nâhid Beg Efendi’ye tevcîh buyrulmuştur.

Mekâtib

Mekteb-i ḥarbiye-i cenâb-ı mülûkâne millete az vaḳtde iki ẕât-ı ‘âdî’yi maḳâm-ı sadâret –i ‘aẓîmâya 4-5 ẕâtmaḳâm-ı ser- ‘askeriyye ve niceleriniñ devlet-i ‘aliye olan rütbe-i sâmiye-i vüzerâta ḳadar terfî etdirmesini gören ve bugün nısfından ziyâdesi bu mekteb-i ‘âlîden bulunduġunuẕevât –ı salṭanat-ı seniyyeniñvaṭana olan ḫıdmetini taḳdîr eder zannındayız.

Böyle bir mekteb-i ḫayr meksebden çıkan talâbın fen-i celîl-i ‘askeriye’yi taḥṣîlden başḳa idâre-i mülke iktidâr kesb edebilmesi muntazam bir maḥalden çıkan ṭalebeniñ her bir şey idâre edecegine delîl ḳavîdir. Mekteb-i ‘askerî gibi niceleriniñ binâsı fevâ’id ü menâfi’ bed-yedâr olunacaġından bir gün ol mekteb-i ḥarbiyeye mümâsil gâyet cesîm bir mekteb-

i ‘âlî küşâd olunması ḳadarvaṭana ḫıdmet olunması ḳadarvaṭana ḫıdmet olmaz. Çünkü bugün mekteb-i ḥarbiyeye mümâsil bir mekteb-i dâḫiliye nâ-mevcûddur. Mekâtib-i rüşdiyye ancaḳ mekâtib-i i’dâdiye derecesindedir.

Rûz-nâme

Der-sa’âdetde (Mecmû’a-i Ma’ârif) nâmıyla politiḳa ḥavâdiṯini şâmil olaraḳ lisân-ı Türkî üzre bir ġazeteniñṭab’ u neşri içün bu def’a maṭbû’at ḳalemi cânibinden ruḫṣat a’tâ ḳılındıgı ṣımâḫ- ẕîb-i mefḫaret oldu.

Ḥavâdiṯ- Hâriciyye

Ba’żı Avrupa devletleriniñ miḳdâr-ı nüfûs aḥâlîsi ile ḥâl-i ḥâżırda besledikleri ‘askerin a’dâdını ve bu yoldaki meṣârifiñ kemiyetini ecnebî ġazeteleriniñ neşr eyledikleri cedvel bi’l-terceme derc edildi.

İşbu cedvel muhteviyâtından añlaşıldıgına göre 258.949.088 nüfûs-ı aḥâlîden genc ü dinclerinden 1.332.174 zamân müsâlemetde silâh-bedest bulunduruluyor. Muḥârebe hengâmında bunıñ birḳaç miṯli nüfûs iş ve güçlerinden dûr ediliyor.

Ya bu ḳadarmeṣârif u mesâ’ib-i ḥarbiyeyi kim çekiyor. İşte sulh-perverligi îcâb –ı zamân nuṣûretle besliyor.

İ’lânât

Ziştovi’de fevḳânî ve taḥtânî 20 ota ve bir kahve ḫâne, 1 mAġaza, 2 dukkân ve bir lokanta ve 50 bargîr istî’âb eder 2 ahûr ve 1 otlak ḫâneden ‘ibâret olaraḳmutaṣarrıfolduġum Yenaḳonuñ diye ma’rûf 1 bâb ḫâneniñ 3 seneligini kirâya verecegimden istîcâr etmek isteyenler nihâyet-i mâh-ı ḥâlin 24. güniñe ḳadar ṭoġrudan ṭoġruya ṭarafıma mürâca’at eylemeleri i’lân ederim.

Sâhib-i Mülk

Yordan oġluYovanço[11]

Ṭuna

12 Muharrem 1291 **numero 850**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

İdâre-i nehriye re’îsi sâbıḳ sa’âdetlü Dilâver Paşanıñ zamân-ı idâresi muhâsebâtını tedḳîḳ içün cânib-i bâb-ı ‘âlîden alınan emr mûcibince bir ḳomisyon-ı maḫṣûṣ teşkîl olunaraḳ işe bakılmakda bulunmuştur.

Tahrîr-i emlâk usûlüniüñmuhasenâtı bi’t-tecribe sâbit olduġundan ‘umûm-i memâlik-i maḫrûse-i şâḫâneye ta’mîm edilmiş ve hattâ pâ-yi taḫt aḥâlîsiniñ daḫi ṭaşralılar miṣllü tekâlif-i mîrîden hissedâr edilmesi içün geçende der sa’âdetde de usûl-i meẕkûreniñ icrâsına mübâşeret ḳılınmışidi.

Sâ’ir yerlerin tahrîr işlerine tamâmiyle vâkıf degil isek de el-yevm Ṭuna vilâyetinde müstahdem bulunan 7 fırḳaya verilecek seyyâr tahrîr me’mûrları ma’rifetiyle henüz nüfûs ve emlâki sabt-ı defter edilmemiş olan Ṣofya, Ṭırnovo, Varna, Tolıça(Tulça) sancaḳlarıñın yazılması 3 seneye mütevaḳḳıf olduġu evvelce tahrîri hitâm bulan iki sancaġı nisbetle añlaşılmasına ve bu 3 senede 7 fırḳaya verilecek ma’âşât ü meṣârifât dâ’iresinde tahrîr me’mûrları 20 fırḳaya iblâg ile istihdâm ḳılınsa ve vilâyetce bir sene ẓarfında emr-i tahrîrin arḳası alınacaġı der-kâr bulunmasına mebnî ol bâbda vilâyet-i neẕâret-i celîlesine taḳdîm ḳılınmış ve efendi-i mûmâ ileyh daḫi bu iş içün me’zûnen der-sa’âdete gitmişidi.

[11] *Tuna*, 8 Muharrem 1291, numero 849.

Ṣûret-i ma’rûzeniñ nezd-i ‘âlîde daḫi tasvîb olaraḳ mevki’-ı icrâya cevâben iş’âr buyrulmuş ve mümeyyiz-i mûmâ ileyh daḫi bu kere ‘avdet edip me’mûriyet-i lâzımeyi tertîb etmege başlamıştır.

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Sadâr-ı te’âtî müsteşârlıgı maḳâm-ı ser ‘askerî müsteşârı sâbıḳ ‘atıfetlü Aḥmed Beg Efendi ḥażretlerine

Maḳâm-ı ser ‘askerî müsteşârlıgı esbaḳ ‘atıfetlü Nûrî Efendi ḥażretlerine

Mekteb-i ṭıbbiye-i şâḫâne tahrîrât baş-kâtibi MuḥammedMuḫtâr Efendiye rütbe-i s̱ânî sınıf mütemâyizi

Mekteb-i ṭıbbiyede baş-kâtib mu’âvini Meḥmed Muhibbî Efendi’ye rütbe-i sâlise

Mâliye hazînesi meṣârifât-ı ‘umûmiyye ḳaleminde Sûriye mukîdi mu’âvini Şevkî Efendi’yerütbe-i sâlise tevcîh buyrulmuş

Edrine vilâyeti dâḫilinde Lüle-burgas ḳażâsı niyâbet-i şer’iyyesine mu’allim-ḫâneden maḫrec-i devriye müderrislerinden mükerremetlü Aḥmed Dürrî Efendi

Selânik vilâyeti dâḫilinde Ohri ḳażâsı niyâbet-i şer’iyyesine ma’zûl devriyye müderrislerinden mükerremetlü Meḥmed Hilmî Efendi ta’yîn buyrulmuş

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Fransanıñ hâricî politiḳasının ıslâhına fevḳa'l-had sa'y ü ġayret etmekte olan Dük Dukaz Almanya ile Fransa beyniñde münâsebât-ı câriyeniñ ıslâhını iltizâm etmiştir.

Muḥârebe esnâsında İsviçre ile Fransa hudûdunda ittihâz olunan pasaport yoklama usûlüniñlaġvı ḥaḳḳında Fransa ḥukûmetiniñ bu def'a verdigi ḳarâr Bern kabinetosuna teblîg u iş'âr olunup gerek Fransanıñḥarbiye neẕâreti ṭarafından ve gerek İsviçre'de mukîm Fransa sefîri cânibinden bu bâbda tervîc olunan mu'âmele-i dostâne İsviçrece te'ṣîrât-ı ḥasene ḥâṣıl etmiş olduġu ecnebî ġazeteleri mündericâtındandır.

Müteveffâ 3. Napolyonıñ mahdûmu asâletlü Prens ḥażretleri gelecek Martın 16. Günü sin-i bulûg'a vâsıl olacaġından yevm-i meẕkûrda muṭanṭan bir resm-i maḫṣûṣ icrâsı içün Bonaparṭistler ṭarafından icrâ-yı tedârikât olunmaḳda imiş.

Sâbıḳ İmparatoriçe ve oġlu Prens müşârun ileyh bu bâbda müzâkerât-ı lâzımayı îfâ etmek üzre Mösyö Röbe 'azîmet etmiş ve bir ġazeteniñ rivâyetine naẕaran işbu resm-i maḫṣûṣ münâsebetiyle kendini Bonaparṭistlerin 1. muraḥḥası olmaḳ üzre resmen i'lân edecekmiş.

Îrân devletiniñ umûr-ı hâriciyye vüzerâtı ṣadr-ı a'zam sâbıḳ devletlü Mirza Ḥüseyn Ḫân ḥażretleri 'uhdelerine tefvîz olunup ol bâbda ṣaḥîfe-i pîrâ-yı sudûr olan hat-ı şâhî ġazetelerden naḳlen zîrde derc edildi.

Terceme-i hat-ı dest-i şâhî

Çünkü vüzerât-ı hâriciyye devletin umûr-ı mu'azzamasındandır. ḥüsn-i intizâmı emeliyle müşîrü'd-devle cenâb-ı Mirzâ Ḥüseyn Hânın 'uhde-i kifâyetine tevdî' buyurdum ki ḳuvvet-i mevcûdesini bu işin idâresine ṣarf eylesin.

Îrân ġazetesi işbu ḥavâdiṯi neşr etmezden evvel Fî Şevvâl 90 sene târîḫli nüsḫasına derc ü neşr eyledigi bir i'lân-ı resmîde mülġâ-yı mesned-i ṣadârete

ṭaraf-ı ‘âlî-yi şâhîden bi’z-ẕât idâre olunması muhâsenâtıyla dâḫiliye ve muhâsebât u hazâne? Defterḫâne vezîrleriniñ ikdâmâtını beyân u hâriciyye vezîr-i sâbıḳıniñdaḫi sû’i mizâcından baḥsle vüzerât-ı meẕkûreye ‘â’id umûrun ıslâhı içün îcâb eden esbâbın ẕât-ı ḥażret-i şâhîniñ ‘uhdelerine lâzım olduġunu der-meyân eylemiştir.[12]

[12] *Tuna*, 12 Muharrem 1291, numero 850.

Ṭuna

15 Muharrem 1291 **numero 851**

Çehârşenbe

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Rusçuḳ telġraf ve posta müdirligine rıf'atlü Edhem Efendi

Ṣofya sancaġı Evkâf muḥasebeciligine Ḳıbrıs Evḳâf muhasebecisi sâbıḳ rıf'atlü İbrâhim Rızâ Efendi ta'yîn buyrulmuştur.

Defter-i Ḫâḳân me'mûru olan maḥallerde arâzî-i emîriyyeye müte'allik müsâ'il u du'âvîniñ hîn-i rû'yetinde anlarıñ ve bi'z-z̲ât bulunamadıḳları taḳdîrde vekîlleri maḳâmında olan tapu kâtipleriniñ sâhib-i arz ḥükmünde tutulması 'umûm sırasında maḳâm-ı vilâyete daḫi şer-fürûd eden emr-nâme-i sâmî-i cenâb u penâhîde iş'âr buyrulmuş ve vilâyetin ḥâvîolduġuḥâllerde defter-i Ḫâḳân me'mûrları ve ḳażâlarda tapu kâtipleri müstahdem bulunmuş olduġundan ba'de'z-zeyn ḥükm-i iş'âr-ı 'âlî dâ'iresinde mu'âmele olunmuş muntazaman ova ve ḳażâlara muharrirât-ı 'umûmiyye yazılmıştır.

Ṭuna nehrinde buzdan eser ḳalmadıġından idâre-i nehriyeniñ seyyâre vapuru şubatıñ 15. güninden berü Rusçuḳ ile bir köyü arasında işlemege başladıgı mi̲sllü önümüzdeki cum'a güninden i'tibâren Rusçuḳdan yukarı ve aşagıya idâreniñ yolcu vapurları daḫi başlayacaġıtaḥḳîḳ olunmuştur.

Evrâḳ-ı ḥavâdi̲s meyânında mergûbü'l- mebâhis olup muḳaddemâ mevzû'-i destgâh ṭab' u intişâr olduġuḥâlde 'adem-i müsâ'ade-i rûzgâr ile şirâze-gîr-i imtidâd olmaḳsızın mutâla'at-ı müfîde ve mübâhisât-ı nâfi'asından kar'ilerini mahrûm eden (Mecmû'a-i Ma'ârif) bu kere daḫi ser-nümâ-yı mevki'-ı intişâr olduġu dîde-i meserretle görülmekden nâşî ittihâd-ı meselin

hasebiyle resm-i mübârek-bâdî'yi ara vü devâm-ı ṭab' u intişârı du'âsını îfâya mübâderet ḳılınmıştır.

Mevâd-ı 'Umûmiyye

Rûm ili sadâret-i celîlesi Zeynü'l 'Abidîn Efendizâde semâḥatlü Meḥmed Cemâlü'd-dîn Efendi ḥażretlerine

Esbak Anatolu kadı-'askeri Çehârşenbevî-zâde semâhatlü Meḥmed Es'ad Efendi ḥażretlerine Rûm ili kadı-'askerligi pâye-i celîli

Sudûr-ı 'azâmdan 'Uryânîzâde semâhatlü Aḥmed Es'ad Efendi ḥażretlerine meclis-i tedḳîḳât şer'iyye-i riyâset-i celîlesine nısb u ta'yîn buyrulmuştur.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Ḫulâṣa-i Politiḳa

Fransa inḳılâb âhirinde sonra herkesin naẓar-ı dikkatini celb etmiş ve ḥaḳîḳaten inḳılâbât-ı mütevâliyesi pek de ehemmiyetsiz bir şey bulunmuştur.

Ḥukûmet ṭarafdârları ecsâm-ı ġayr-ı mütecânisden mürekkeb bir hey'et olup 4 Mayıs'da Mösyö Teyr'iñ istifâsını teşrîn-i ṯânîniñ 25'inde ḥukûmet-i cumhûriyeniñḥukûmet-i meşrûtiyeye tahvîl etmek arzûsını intâc etmişdir. Ḥâl bu ki ḥukûmet-i meşrûteniñ te'sîsine muvâfık olduḳlarıñdan bi't-ṭab' men'ine çalışdıḳları ḥukûmet-i cumhûriyyeniñ âguşuna tekrâr sıgınmaġa mecbûr oldular. Her ne ḳadar fark-ı mezbûra muvaffaḳ olamamışlarsa da yine Fransa taḫtına bir Ḳrallıḳ teşkilinden ya'ni 5. Henri'niñtaḫtına iclâsından kat'-ı ümîd etdiklerinden ḥukûmet-i cumhûriyeniñ istiḳbâlini müşevveş bıraḳıp esâsına icrâ vermemiştir.

İspanya ahvâli günden güne fenâlaşmaḳtadır. Ḥukûmet-i hâżıra ne ihtilâlidef' etmege ve ne de kendisine niẓâm vermege muvaffaḳ olamayıp dümensiz bir gemi gibi süvâr etmektedir. İspanya memâlikiniñ hemân her köşesinde ve belki daha togrusu ise her beldesinde bir ḥukûmet-i müstakile

görünmekdedir. Don Ḳarlos dâ'imâ ileri gitmekde ve Madrid ḥukûmetiniñ 'askeri teḳarrub etmekteolduġuna baḳılmayaraḳ şerhleri muhâsara etmektedir. Hattâ Madrid'den alınıp neşr olunan telġrafnâmeye göre (Vinarec) limâniñı daḫiżabṭ eylemişlerdir. Don Ḳarlos (Bilbao) şehrindeki aḥâlî ve 'askere terceme iki beyânnâme irsâl eylemiştir.

Bilbao Muhafızları- 'Asker

Size ḳumandân olan cezâlden en ufaḳ nefere ḳadar kâfemiz bir ḥâl-i nâ-meşrû'da bulunuyorsunuz.

Avrupa devletleri ṭarafından tasdîk olunmamış bir cumhûriyetin ḫıdmetinde bulunup zâhiren kendisine verdigi ḥuḳûḳdan tolayı ṭab'iyyet etmege mecbûr olduġumuzu zan ediyorsunuz.

Madrid'de olan ḥukûmet ihtilâlden mütevellid bir idâre-i muvaffaḳ ateden başḳa bir şey degildir.

Bugünkü ḥâliniz ḳavâ'id-i 'askeriyyeye tâbi' olan 'askerlik olmayıp ihtilâlci ve bir ecnebî politiḳaya ve vaṭan düşmanlarınıñ emeline ḫıdmet eden 'ulûfeci ḳâbilindensiniz.

Eger ḥuḳûḳ u ḥükme ḳarşı şer'î olmayan bir ḥukûmetin menâfa'atini muhâfaza etmek niyetinde devâm eder iseniz bir sancaġın taḥtında olan 'askere kıyâs etmeyip zorba naẓarıyle bakacaġımı beyân eylerim.

Ḳralınız Ḳarlos

Kânûn-i Ṯânî 1874

İ'lânât

Ṭuna bunları çözülmekle Avusturya ḳompanyasıniñ işleyecek olan yolcu vapurlarıñiñ yeni ta'rîfesidir.

Yuḳardan Aşaġa

Beher Çehârşenbe vü Pencşenbe ve Pazar günleri Orşava'dan ḥareket edecek vapurlar beher Penççenbe vü Cum'a vü Pazar irtesi günleri sabâhleyin sa'at raddelerinde Rusçuḳ'a muvâsılat edip aşagıya gidecekdir.

Aşagıdan Yukarıya

Beher Pazar vü Pazar irtesi ve Penççenbe günleri Kalas ?'dan ḥareket edecek vapurlar Pazar ertesi ve Salı ve Cum'a günleri sâ'at dörtde Rusçuḳ'a muvâsılatla yuḳarıya gidecektir.

İmzâ

Rusçuḳ Acentesi

Galic[13]

[13] *Tuna*, 15 Muharrem 1291, numero 851.

Ṭuna

19 Muharrem 1291 **numero 852**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiye

Hezârġrad ḳażâsı ḳâ'i-maḳâmı 'izzetlü ḳudret Efendi'niñ icraât ü teşebbüsâtı ḥâżırları üzerine maḥallimden 'ilâm-ı hoşnûdî iẓhâr olunuyor.

Oraya muvâsılatları henüz 1 aya varmayan Efendi-i mûmâ ileyhin rûyet-i Müslimeleri îcâbınca kendisinden intizâr olunan âsâr-kâr-ı güzârîyi ikdâmât-ı dâ'ime ile ibrâza muvaffaḳiyet-i kâmileleri daḫi me'mûldür.

Rusçuḳ sancaġı dâḫilinde Plevne ḳażâsına tâbi' Tito'nuñ ḫânesini basmış ve para çıkartmak içün merkûma işkence icrâsıyla oyalanıp nesne ahz idemeksizin firâra mecbûr edilmiş olan meşhûr hırsızlardan (Mahmûd) ve (Deli oġlu Sâlih) ve (Mustafâ) ve (Estoyan) nâm kıbtîlerinḳullandıḳları ve cümlesi bulunduḳları Plevne ḳâ'i-maḳâmlıgından alınan bir telġrafda mündericdir.

Ḳażâ-i meẕkûr ḳâ'i-maḳâmı rıf'atlü Necîb Aġanıñ bu bâbdaki himmeti şâyân-ı taḳdîrdir.

Mevâd-u 'Umûmiyye

Fırtına münâsebetiyle posta vapuru geçemeyip binâen aleyh der-sa'âdet ġazeteleri henüz alınamadıġından telġrafḥavâdiṣi olan tevcîhât zîrde muḥarrerdir.

Mâliye neẕâret-i celîlesi orman ve ma'âden idâre-i 'umûmiyyesi nâẓırı sâbıḳ 'atufetlü Yûsuf Beg Efendi ḥażretlerine tevcîh buyrulmuş

Berlin sefîri 'atufetlü Ersanaki Beg ḥażretleri me'zûnen der-sa'âdetde olup sefâret-i meẕkûreye Büyükelçilik 'unvânı verilmiş olduġuġazeteler mündericâtındandır.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Mes'ele-i şarkiye ile (İslav) ittihâdı efkârının ne derece yekdigerine münâsebetleri bulunduġu der-kâr olduġundan her ne ḳadar Avusturya ve Rusya İmparatorları dostâne mülâkât eder ise etsinler Avrupa'da sulh u ṣalâḥ bir esâs-ı kavî üzerine te'sîs olunmadıkça dâ'imâ ṣûretde iki devlet müttefikâne ḥareket edemezler. Fakat zamânımızda hiçbir şeyin devâmına emniyet olunamayacaġından şimdilik bir zamâna ḳadar yeneden bir emâre-i mu'ârıza ẓuhûr etmez ise mes'eleler meydâna çıkarılmayacaḳtır.

Ẕâten Rusya devleti Prusya'dan ihtirâzen aslâ ve ittihâdı efkârını te'hîre mecbûr olmuştur.

Berlin ve Petersburg kabîneleri her ne ḳadar muvâlât üzre bulunur ise bulunsunlar zan ederiz ki Prens Ġorçaḳof bu muvâlâta emniyet edip de diger bir devlete muḥârebe çıḳarmaz. Petersburg'da Avusturya teb'asından bulunan (İslav) aḥâlîsiniñ matlûb olan ihtilâlinden şimdilik ferâgat olunmuş ve Avusturya daḫi memleketeyn ve Sırbistân ḥaḳḳında olan ba'ż fikriyyâtı Rusya ile pek çoḳ iltizâm etmemekle berâber mes'ele-i şarḳıyyede Rusyanıñ efkârını tervîcden men'etmekte bulunmuştur.

Rusya ise Asyâ-yı vasatada ittihâz ederek Îrân memâlikiniñ mâverâsında mes'ele-i şarḳıyyeyi fasl etmek niyetinde bulunmaḳda ve

Avrupada 3 sene muḳaddem Ḳaradeniz bî-ṭaraflıgına dâ'ir bir muvaffaḳiyetle iktifâ eylemekde ve ol münâsebetle daḫi Avusturya ṭarafından vuḳû' bulmuş olan mu'âveneti unutmamaḳtadır. (Şark)

Nehr-i Ṭuna'da Vapur İçinde Tiyatro

Macaristânlı Mösyö Berġar nâm ẕâ tPetersburġ ve Zemlîn arasındaki Ṭuna sevâḥilinde bulunan memâliki tolaşmak üzre maḫṣûṣ bir vapur inşâ ve derûnıñda ṣûret-i olaraḳ bir tiyatro tertîb eyledigi cihetle memâlik-i meẕkûreye seyr ü ḥarekete ugrayacaġı şehr u ḳaṣabalarıñ civârında icrâya Macaristân ḥukûmeti ṭarafından izn ü ruḫṣat ṭaleb eylemekde bulunduġu ġazetesi hikâyâtındandır. (Bosna)

İ'lânât

Rusçuḳ Meclis-i Temyiziniñ İ'lânı

Sirḳat töhmetiyle mahkûmen Rusçuḳ'da mahbûs bulunan esmer çehreli siyâh bıyıḳlı, orta boylu, ḳara gözlü 21 yaşında (Ḳostî Veled Ġorgeviç) nâm şahsıñ üzerinde ma'a ḳordon bir 'aded altun sâ'at ẕuhûr etmiş ve pederinden ḳaldıgını söylemekde ise de ḥâline bakıldıgında sâ'atiñ 40 Macar degerinde ḫaber verilmesine göre mâl-i mesrûk olması me'mûl olup merkûmun taḫt-ı i'tirâfında bulunan borcunıñ tesviyesiyçün meẕkûr sâ'at derdest müzâyede bulunmuş olduġundan şâyed sâ'ate sâhib çıkacaḳ var ise ta'rîh-i i'lândan 31 güne ḳadar meclis-i temyîze mürâca'at eylemesi lâzım gelir.

Ṭırnovo'da bulunan N. D. ismiyle ma'rûf Popof nâm tâcirlerin su degirmenlerinden çıkarılan Avrupa-kârî unlarıñ numero ve fiy'atları ber-vech-i zîr beyân olunur.

Bi'l-âre cins u ḳıyyâtı gösterilen daḳîḳler ḥaḳḳında daha ziyâde ma'lûmât almak isteyenlerin Ṭırnovo'da İsmaylof ve Popof

ḳompanyası,Rusçuḳ'da Gaço İstefan ve İlya Popof muhbirlerine mürâca'at etmeleri merkûmân ṭarafından i'lân olunur.[14]

Ṭuna

22 Muharrem 1291 numero 853

Çehârşenbe

Plevne ḳaṣabası aḥâlîsinden Hâcî Âguş-zâde İskender Efendi yedinde bulunan 1160 ġuruşluk evrâḳ-ı nakdiyeyi hazîne-i celîleye terk ile ibrâz-ı hamiyyet etmiştir.

Ṣofya'da Rûm ili Demir Yollarıñın İ'lânı

Pazarcıḳ beldesinden Üsküb'e ḳadar der-dest inşâ olan şimdilik meẕkûr belde ile Köstendil beyniñde yapılacaḳ istasyonlarla müştemilâtıñ ikmâl-i inşâat içün tahsîs ḳılınacaḳ müddete göre vaz' olunacaḳ taḳsîtin kambiyosundan te'diyesinde alıḳonulmaḳ üzre teb'a-i devlet-i 'aliyyeden der 'uhdeye ṭâlib var ise resm-i maktû'larıñı görerek münâkaşaya girişmek içün martıñ 15'inden evvel Ṣofya'da bulunmaları i'lân olunur.

Mevâd-ı 'Umûmiye

Mecmû'a-i Ma'ârifin (Fünûn-ı Ma'ârif) 'unvânlı mündericâtından Fen kitâbına dâ'ir olan fikrât âtiye-i naḳl-i ṣaḥîfe-i i'lân ḳılındı.

(Fenn-i Kitâbât) Cemî'-i 'ulûm ü ma'ârif-i kâfe-i umûr ü musâlih-i fen-i meẕkûr sâyesinde vücûd ü terfî ve iştihâr bulmuş olmasıyla cemî'-i fünûn ü ma'ârifin el-ḥâṣıl her şeyin ikdâm u a'lâsıdır.

Fen-i kitâbet olmasaydı bi'l-cümle umûrun cereyânı ve vâḳi'at-ı ḳâ'inâtın żabṭ u beyânı ve ifâdât-ı merâm u vaz'-ı kânûn u niẓâm u icrâ-yı merâsim ve aḥkâm-ı müstahsilü'l-imkân idi. Fen kitâbının ẓuhûruyla

[14] *Tuna*, 19 Muharrem 1291, numero 852.

Amerikaṭarafına hîn-i şuyû' u intişârında vahşî Amerikalılar kitâb okuyanları gördükçe '' kitâb u kagıt tekellüm ediyor.'' ḳıyâs ederler idi. Hattâ ol vaḳt ẕâtın birisi ahbâbından birisine 50 'aded ayva bir sepete ḳoyup ve bir de teẕkere yazıp Hindî bir kölesiyle hediye olaraḳ gönderir.

Köle yolda giderken ayvalardan birḳaç dânesini yedikden sonra maḥalline tezkere ile berâber îṣâlinde hediye alan kimse tezkereyi okuyup ve ayvaları sayıp noḳsânıñı köleden su'âl edince köle inkâr eder.

Anıñ üzerine o kimse köleye '' Bu ayvalar tamâm 50 dâne olduġunu işte tezkere söylüyor. İnkâr etme! Ne yaptın? (Dogru söyle) deyince: ''Kaġıd benim ḥaḳḳımda yalan söylüyor'' deyip i'tizâr ederek maḥalline 'avdet eder.

Birḳaç gün sonra mûmâ ileyh yine 50 dâne ceviz bir sepete koyup ve yine bir tezkere yazıp ẕikr olunan köle ile o kimseye gönderir. Köle gider iken cevizlerden yemek murâd eder ise de '' Şâyed kaġıd görür de beni yine ḫaber verir diye tezkereyi bir ṭaş altına koyup cevizlerin çend 'adedini yedikden sonra ṭaşın altından tezkereyi çıkarıp hediye ile maḥalline götürür verir.

Sâhib-i hediye tezkereyi okuyup cevizleri sayıp noksânı tekrâr köleye sordugunda köleniñ inkâra mecâli ḳalmayıp vuḳû'-i ḥâli ṭoġruca beyân eder. Fen kitâbıniñẕuhûrundan muḳaddem insanlarımız amellerini(emel) barmaklarıyla kum üzerine işâretle żabṭ u ifâde eyledikleri ba'żıtârîḫ kitâblarıñda mestûrdur.

Mart

Ṭuna

26 Muharrem 1291 **numero 854**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Ḳaṣâb esnâfından ve ehâd-ı nâsdan ba’żıları telef olmaḳ derecesine gelmiş hasta ḥayvânâtı ucuzca kesip lahmını satmaḳda ve bu ṣûretle sıhhat-i ‘âmmeyi tehlikeye sokduklarıñdan zâyî’ olacaḳ ḥayvânlarıñ ḳaṣabalarda, beldelerde kesdirilip ve ḥayvânın ḳuyruġu ḳıllarıña delik kurşun geçirilip tamġalanmasıniñ ve köylerde daḫimuḫtâr ve iḫtiyâr mecâlisi a’zâsı berâber olduġuḥâlde erbâb-ı vuḳûf vâsıtasıyla satılması ve bu ḫuṣûṣta ḫalḳın da bu vesîle ile ez- ‘âcât -ı ġayr-i lâyıkaya ugramasına hukûmât-ı maḥalliye câniblerinden mütemâdiyen dikkat u i’tinâ ḳılınması ḫuṣûṣlarınıñ mülhaḳât iş’ârıyla buraca da icrâ’atına mübâşeret olunmasıniñ riyâset –i mûmâ ileyhaya havâlesi tensîb ḳılınmış ve mûcibince buraca îcâbı icrâsı vilâyete muharrirât-ı ‘umûmiye tasṭîredildigi gibi köylere de maḫṣûṣen i’lân nâmeler ṭaġıdılması derdest bulunmuş olmaġıla usûl –i müte’ahhide cümlece ma’lûm olmaḳ içün derc-i ṣaḥîfe-i beyân ḳılındı.

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Muhâkem-i Mışriyye

Birḳaç seneden berü Avrupa hâriciyye ḳalemlerini işgâl eden muhâkem-i Mışriyyeniñ ıslâhı mes’elesi ḥaḳḳında müttefîkı Almanya bir niẓâm-nâme

lâyiḥası takdîm ḳılındıgını (Memoriya Diplomatik) ġazetesi yazdıḳdan sonra ma'lûmât-ı âtiyeyi derc etmiştir.

Lâyiḥa-i meẕkûre (Mıṣr'da olan Almanya ḳonsoloslarıñın ḳuvve-i muhâkemeleri imparaṭorları tahdîd veyâ laġv olunabilecek ve bu laġv müddeti 5 seneyi tecâvüz etmeyecektir.)[15]

Ṭuna

29 Muharrem 1291 **numero 855**

Çehârşenbe

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Devlet-i 'aliyye teb'ası ile Îrân devleti teb'ası beyniñde mütevâliyen ẓuhûra gelmekde olan ihtilâfât u müşkilâtıñ ber-ṭaraf edilmesi maḳṣad-ı ḫayr- murşidîne mebnî müte'allik da'vâlar ile ḥuḳûḳ-ı şahsiye vü 'âdiyye'de ve sâ'ir işlerde devletlerin yek digeri memâlikinde bulunacaḳ tebâsı haḳlarıñdan kendi teb'aları miṯllü mu'âmele olunması ḫuṣûṣu muḳaddemâ-ḳarar-gir olmuş ve bu maḳṣada mebnî ta'limât muḳaddemâ ġazetemizde derc-i i'lân ḳılınmıştı.

Bu def'a ḥuḳûḳ- ı 'âdiye vü şahsiye yanıñda Ḫâriciyyeneẕâret-i celîlesi ile Îrân sefâreti beyniñde bi'l-müzâkere infâk ḥâṣıl olup fakat bunıñimżâsı devlet-i müşârun ileyhâ henüz 'akd olunmamış olan ticâret 'ahd-nâmesiniñ tanẓîm u imżâsına ve icrâya konulması lâzım gelmiş ise

[15] *Tuna*, 26 Muharrem 1291, numero 854.

de oluşan muhâvele u ihtilâfâtdan sonra bilâ-vâsıta me'mûrîn-i devlet-i 'aliyye ṭarafından icrâ ḳılınacaḳtır.

İşbu ta'dâd olunan ḫuṣûṣâtdan ma'âda mevâd u mu'âmelâtdan teb'a- Îrâniye sâ'ir devl-i ecnebiye teb'asının mazhâr olduḳları imtiyâẕât u müsâdâta nâ'il olacaḳlardır.[16]

Ṭuna

29 Muharrem 1291 **numero 856**

Çehârşenbe

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Ḥukûmet-i maḥalliye ma'rifetiyle rüsâmât idâreleri ṭaraflarından tahsîs olunacaḳ maḥallerden ġayrı yerlerde az ve çoḳ her ne ṣûretle olursa olsun tütün ḳıyılmaḳ (cigar) ve (cigarât) ve enfiye ve agız tütünü yapılmaḳ ve tütün kıyacaḳ her âlât u edavât bulunmaḳ külliyen memnû' olup tütün ḳıymaḳ içün başlıca fabriḳa küşâd itmek isteyenler fabriḳayı açacaġı maḥallin idâresine bir 'arz-ı ḥâl vererek derûnunda fabriḳa ittihâz idecegi maḥalli ve bunda temkûle ve en ziyâde ne ḳadar âlât isti'mâl idecegini beyân idecek ve ḥukûmât-ı maḥallîye vü idâre ma'rifetleriyle bu maḥallin fabriḳa ittihâzında żâbita ve belediyece bir güne mahzûru ve buradan ziyâde ḳapusı ve kamşusuna açık pencereden ve yâhûd alçak dîvâr ve taḥta perde ve zîr-i zemînden tarîk gibi hâricle

[16] *Tuna*, 29 Muharrem 1291, numero 855.

muhâbere ve te’âṭî-i eşyâ mümkin olur ciheti olduġu taḥaḳḳuk idecek ve sokak üzerine olan pencerelerine timür telden ma’mûl yerli ve gâyet ince kafes koymaġa sâhibi mecbûr olacaḳ ve fabriḳa binâsının içinde rüsûmât me’mûrlarıñ iḳâmetine maḫṣûṣ bir maḥalirâ’e eyleyecek ve fabriḳacı fabriḳasında irâdeniñ tamġası bulunmayan havân u bıçak ve sâ’ir tütün kıymaġa ve enfiye ve agız tütünü yapmaġamaḫṣûṣ âlât u edavât bulundurmayacaḳ ve hiçbir fabriḳacı saglam ruḫṣatiye tezkeresi berâber olmadıkca velev bir yaprak olsun fabriḳasına tütün ḳabûl u idḥâlitmeyecek olduġuna dâ’ir ta’ahhüd senedi ve kefîl verip nâ’il ruḫṣat alacaḳtır.

İşbu fabriḳalardan Der-sa’adet, İzmir, Şâm-ı Şerîf, Beyrut, Baġdâd, Haleb, Bursa, Trabzon, Erzurum, Samsun, Saray Bosna, Rusçuḳ, Edrine, Selânik şehrleriyle Kavala ve Yenice ḳarasu ḳażâlarıñda küşâd olunanlarıñbe-heri 120 bin vu bunlardan ma’âda merkez vilâyet ve livâ olan şerhlerde açılacaḳlarıñbe-heri 80 bin ġuruş ve küsûr şehr u ḳaṣabât u nevâhîde ihdâs olunacaḳlarıñ daḫi her biri senevî 50 bin ġuruş ve andan ziyâde ṣarfiyat resmi alınabilecek derecede tütün i’mâl idecek olup her nev’ tütün içün sikke-i ḥâlise olaraḳ ödeyecegi ṣarfiyât resmi ve tütün bandrol ta’bir olunan kaġıddan ma’mûl matbû’ şeritler paket ve ḳaplar üzerine vaz’ında istifâ olunacaḳtır.

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Ermenî Ḳatolik milleti beyniñde bir müddetden berü ẓuhûra gelen ihtilâf ve ber-ṭaraf edilmesi emrinde her ne ḳadar ṣarf-ı mesâ’i ve himmet olunmuş ve bundan 2 sene evvel Patrik nıṣb u ta’yîn olunmuş ise de yine ihtilâf zâ’il olmayıp millet-i merkûmeden patriklik ḫâricinde ḳalmış ve kendilerine umûr u ḫuṣûṣlarıñın ru’yet ü emrinde müşkilât çekmekde olduḳlarıñdan tolayı şikâyet etmekte bulunmuş olduḳlarıña ve bunlarıñ da istiḥṣâl-i huzûr u

âsâyişleri lâzımadan bulunduġuna binâen rûhâniyyesi devletçe tanınmak ve ṭaşra meclislerinde a'zâ sıfatiyle ḳabûl olunmamaḳ üzre gerek der-sa'âdetce ve gerek ṭaşralarca tesviye-i umûr-ı 'âdiyyeleri içün 'avâmdan ve erbâb-ı dirâyet ü istiḳâmetden münâsibleriniñ cânib-i ḥukûmetden vekîl sıfatiyle ta'yîn ḳılınması ve der-sa'âdetde bulunan vekîlin bâb-ı 'âlîye mürâca'atı tabî'î olup ṭaşralarda bulunanlarıñ daḫi maḥallî ḥukûmetlerine mürâca'at ile musâlih Vak'alarıñı ru'yet ü tesviye etmeleri ḫuṣûṣuna idâre-i seniyye-i cenâb-ı pâdşâhî müte'allik u şeref ru'yet ü tesviye –i 'umûr-ı 'âdiyyeleri içün Ṭanġarzâde Pozand Efendi vekîl ta'yîn ḳılınmış olduġunu İstanbul ġazeteleri yazıyor.

İ'lânât

Plevne ṣandıḳ emîni sâbıḳ Hâcı Meḥmed Efendiniñ mezâda verilen emlâki

Plevne ḳaṣabasında şadırvân caddesinde Gâzî câmi'-i şerîfine muttasıl fevḳânî otalar bir bâb manifatura maġazası

Ḳaṣaba-i meẕkûrḳarasından Puredem? ḳaryesinde ma'lûmü'l-hudûd tarla, çayır ve temürbaş

Ḥayvânâtı ve sâ'ireyi müştemil çiftlik

Kasab-i meẕkûrede gurebâ hastanesi ittisâlinde ma'a müştemilât bir bâb etmekçi fırunıyla

İttisâlinde ḳâ'in bir bâb kahveḫâne

Gâzî maḥallesinde ma'a müştemilât ma'lûmü'l hudûd bir bâb ḫâne[17]

[17] *Tuna*, 3 Safer 1291, numero 856.

Ṭuna

3 Safer 1291 **numero 857**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Ḳaraṭaġ kenzi ahâlî-i cebele vergi vaz’ u ṭarḥı arzûsında bulunmuş ise de ṭaġlılar buna râzı olmadıḳlarıñda başḳa bi’l-ihtilâl telef eyledikleri ve bunıñ üzerine memâlik-i ecnebiyyeye seyâhat itmek ‘azminde bulunan Prens Nikitanıñ te’hîr-i ‘azîmet etdigini ba’żı ġazeteler rivâyet ediyor.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Îrân devletiniñ pâ-yi taḫtı olan Tehrân şehrinde bir ḥareket arz olup aḥâlîce epeyce hasârâtı mûcib olduġu gibi salṭanat-ı seniyye sefâret ḫânesi daḫi müstahdem olaraḳ sefîr ḥażretleriyle ma’iyyet me’mûrlarıñın şimdilik çadır altında oturmaḳda olduḳları telġrafḥavâdiṯidir.

İ’lânât

Mösyö Herman Yaḳob ıslâhḫâne hoteliñ ḳarşısında ve Mardiros Aġanıñ maġazası ittisâlinde mutaṣarrıf olduġu bir bâb ḫâneyi satacaġından ḫâne-i meẕkûru almak isteyenler kendüsine mürâca’at eylemeleri merkûm ṭarafından i’lân olunur.[18]

Ṭuna

6 Safer 1291 **numero 860**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Muvaḳḳat haps u kürek cezâlarıyla maḫṣûṣ bulunan erbâb-ı cinâyet u cinneden müddet-i cezâ’iyyeleriniñ tecâvüz edenlerin eyyâm-ı mübârekede salıverilmesi öteden beri ‘âdet ḥükmünde ba’żı maḥallerce câriî ise de bu bâbda bir güne niẓâm-ı vakâ’da olmadığından ve ḳaldı ki kürekdeki erbâb-ı cinâyetin düyûn-ı vecîhe ile mahbûs bulunan eşhâs gibi öyle eyyâm-ı mübârek u maḫṣûṣa sebebiyle ve sülüsân-ı müddet i’tibâriyle tahliye sebebiyle aḥkâm-ı kânûniyye ve âsâyiş ü emniyet-i ‘umûmiyyeyi ihlâl eder bir ḥareket bulunduġundan câ’iz olamayacağı ve fakat mücâẕât-ı kânûniyye ile mahkûm olan mücrimînden sülüsân-ı müddetlerini icrâ edenler içinde bütün bütün kötürüm ve ‘amâ gibi ifâḳati nâ-ḳâbil ‘alel ile ma’lûl olaraḳ külliyen ‘amelden sakat olanlar ve yâhûd müte’addid yetîm u yetîmeleri mevcûd olup

[18] *Tuna*, 6 Safer 1291, numero 857.

da bunlara bakacaḳ kimsesi ve mu’âvenet eden komşusu bulunmaḳ gibi ḥaḳîḳaten şâyân-ı ‘afv u merhamet olabilir. Ḥaḳḳında kânûniñ ta’yîn eyledigi ‘afvın ḫâricinde olaraḳ vuḳû’ bulacaḳ; bunlarıñ içinde ‘alîl u hasta olanlarıñ daḫi hastanelere tedâvîsi irâde buyrulmuş olmaġıla memnû’iyyet-i kat’iyye ü keyfiyet-i irâde cümleye ma’lûm olmaḳ içün derc-i ṣaḥîfe-i beyân ḳılındı.[19]

Ṭuna

17 Safer 1291 **numero 861**

Çehârşenbe

Rahve ḳażâsı İslâm u Ḫristiyân aḥâlîsinden bir çoġunıñ mühr ü imżâsı ile togruca maṭba’amıza gönderilen varaḳanıñḪulâṣası me’ilidir:

Ba’żı menfa’at-perestân kangı me’mûr zamânında fırıldaḳ çevirem ki meydân u imkân bulamazlarsa der ‘ukâb anıñ ‘aleyhine ḳıyâm u dürlü dürlü müfteriyât u isnâdât ile nâ’il-i merâm olmaḳlıga ṣarf-ı ihtimâm eyledikleri ḥâlât-ı mücribedendir.

İşte bu ḳâbilden olaraḳḳâ’i-maḳâmı ḳażâ rıf’atlü Safvet Beg ‘aleyhinde İsmâ’îl Peykârî ḳaryeli Bop Gorge imżâsıyla Levand Taymsıñ Bulġarca nüsḫasına derc etdirilmiş olan bir ḳıt’a mektûbun mündericâtı ṣarf-ı kezb u derûgtur.

Ḳâ’i-maḳâm-ı mûmâ ileyhin ḥaḳḳına ‘atf olunan ‘adem –i sudûrunu beyân ile berâber umûr-ı ḥukûmet u mesâlih-i memleketi

[19] *Tuna*, 17 Safer 1291, numero 860.

ber-vech –i dil- ḫâh muvaffaḳiyetinden dolayı ḥaḳḳında icrâsına mecbûr olduġumuz şehâdet-i hoşnûdî-i ‘umûmiyyeniñ ibrâz-ı âsârından ‘ibârettir.[20]

Ṭuna

20 Safer 1291 **numero 862.**

Pazar

Pasḳalya yortuları münâsebetiyle maṭba’anıñ Ḫristiyân me’mûrîn u hademesi 1 hafta ta’tîl edeceginden önümüzdeki çehârşenbe ile öbür Pazar günü ġazetemizin bi’l-zarûre çıḳamayacaġını müşterilerimize beyân u ihtâr olunur.

İ’lânât

Rusçuḳ’da Avusturya postaḫânesiniñ yeni i’lânıdır.

Alafranga nîsânın 8. Güniñden i’tibâren Rusçuḳ’da Avusturya posta-ḫânesi ‘umûm-i Avrupa içün be-herSalı ve cum’a irtesi günleri alaturka sâ’at 9’a ḳadar mektûb ve emânet ḳabûl edecektir.[21]

[20] *Tuna*, 20 Safer 1291, numero 861.
[21] *Tuna*, 24 Safer 1291, numero 862.

Nisan

Ṭuna

24 Safer 1291 **numero 863.**

Çehârşenbe

1874

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Cedîd Kaledoniya'da bulunan meşhûr bir ḳavm ile refiḳâsınıñ ḳarârı Fransa ġazeteleriyle devâ'ir-i resmiyesini ḫaylice işgâl etmektedir.

Ġazetesiniñ Londra'dan alıp derc eyledigi bir mektûba naẓaran bu ḳarâr maddesi üzerine İngiltere ve Fransa ḥükûmetleri beyniñde evvelâ muhâberât-ı telġrafiye vuḳû' buldugu gibi şimdi daḫi notalar te'âtî olmaḳtadır.

Londra'da teşekkül eden bir cem'iyyet ma'rifetiyle faḳra dûçâr olan Hindistân aḥâlîsine Martın 3'üne ḳadar 62 bin İngiliz lirası cem' olunduġunu ġazeteler yazıyor.

Müttefika-i Amerikanıñ ġarb ciheti demir yollarıñda gelmekde olan tren vagonlarıñdan birinde her nasılsa ḳażâ-i âteş ẓuhûr ederek meẕkûr ḳatar ḥareketden 1 sa'at ḳadar vagon içinde 14 müşteri olduġu ḥâlde kâfesi mahrûḳan vefât itdigi Amerikadan çekilen telġrafdan añlaşılmıştır.[22]

[22] *Tuna*, 5 Rebîyülevvel 1291, numero 863.

Ṭuna

5 Rebîyülevvel 1291 **numero 864**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Tapusuz yirlere benimdir diyen çoḳ olduġundan çiftcilerden niceleri arâzî –i ḥâliye-i mîriyyeden birçoḳ emek ve meşakḳatlerle açdıḳları tarlaları başḳalara terke mecbûr oluyorlar. İşte bunıñ içün devlet tapu senedi çıkardı. Ve bununla herkesin ḥuḳûḳ-i taṣarrufiyesini te'mîn eyledi. Bunuñ fâ'idesini çiftçiler eyüce anladıḳlarıñdan pek çoġu tapu aldı. Köyler aḥâlîsi tapusuz olan yirler içün tapu senedi alsınlar, almazlarsa da 10 seneden ziyâdesi ḳadarını devlet tapularıñı alsınlar diye 89 senesi şubâṭı gâyetine ḳadarvaḳt tahsîs etmiş ve bu müddetden sonraya ḳalanlardan 2'şer kat tapu harcı almaġaḳarâr verdigi cümleniñ ma'lûmu olmaḳ üzre i'lân-ı keyfiyete ibtidâr ḳılındı.

Mevâd-ı 'Umûmiyye

Şeyhü'l haremin ḥażret- i nebevî ḫıdmet-i celîlesi Medîne-i Münevvere muhâfızlıgı inżimâmıyla dâr-ı şûrâ-yı 'askerî a'zâsından Ferîk sa'âdetlü Hâcı Meḥmed Paşa ḥażretlerine tevcîh buyrulmuş.

Âsâr-ı 'Atîke

Bu ‘âlemin hangi ṭarafına bakılsa bir isti’dâd-ı inkılâb görülür degil. Mevcûdâtından icrâ-yı mürekkebesinden olan ṭaşında topragında bile tahlîl edilse bir mâye-i inkılâb görülür.

Meselâ bir ṭaş mürûr-ı zamân ile toprakḫâlini buldugu gibi ba’żı toprak da vakṭ geçerek tahaccür ediyor.

Şûre-zâr-ı‘aṭâlet olan nice nice ḥâli yerler zamân ile sünbülistân-ı letâfetü ma’mûriyet olup gidiyor.

Reşk-âver-baġ olan nice nice gülistân bir zamân olup da hâristân-ı elem – rüsâm oluyor.

İşte bu ḥâller âsâr-ı inkılâbdır ki kâfe-i mevcûdâtı bir ḥâlden diger ḥâle tahvîl eder. Bu inkılâb o ḳadar sâhib-i tefevvüz u te’ŝîrdir ki hattâ gökdeki bulutlara bile ḥükm edip bunlarıñ tahvilâtıyla yaz kış, kış yaz oluyor.Ve’l-ḥâṣıl mevcûdâtın her birisi isti’dâd-ı inkılâbdan ḥâlî degildür. Bundan dört bin ikiyüz sene muḳaddem ki tufândan şimdiye ḳadarẓuhûr olan hey’et-i ictimâ’yyeniñ her birinde bir dürlü inkılâb ḥâṣıl olmuştur ki bunlarıñ her birisi ‘âlem-i fânî’de îfâ-yı nâm etmek içün bir eser bırakıp gitmişlerdir.

Erbâb-ı sanâyi’ bir vakṭler erbâb-ı fünûn u ma’ârif vasfıyla muttasıf olan Yunanîler ṭarafından 2370 sene muḳaddem emel olunaraḳ hattâ meşâhîr ‘ukalâ-yı Yunanîden Felatun) Mıṣrṭaraflarıña gidip âsâr-ı ‘atîke düşmüş idi.

Bundan 2150 sene muḳaddem Romalılar ve 1000 sene evvel ‘Arablar ve 400 sene evvel Avrupalılar bu âsâr-ı ‘ atîkeyi merâk edip her birisi bir tarîḳ de bunuñ ile meşġûloldu. Ve Avrupalılarıñ bu âsâr-ı ‘atîke yüzünden ḥâṣıl etdigi kavâ’id u menâfi’ had ü hesâba gelmez.(Bakıyyesi gelecekde…)[23]

[23] *Tuna*, 9 Rebîyülevvel 1291, numero 864.

Ṭuna

9 Rebîyülevvel 1291 **numero 865**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Aṣḥâb-ı ṣan’atdan biriniñ eline bir antika geçdi ki üzerinde maḥkûk u maṣûr olan bir nev’ silâha ve yâhûd sâ’ir lüzûmlu bir şey’e taklîd edip birḳaçbin yıl eskimiş bir şey’ olaraḳ meydân ‘itibâra koyup da sâyesinde bunlarla para ḳazandı.

Ḥâṣılı âsâr-ı ‘atîkeniñ gerek şahs u ahde ve gerek hey’et-i ictimâ’iyyeye fâ’ide ve menfâ’at müsbet ü mücerreb olup mücevherâtdan ziyâde ḳıymetdâr olmasıyla ve buna olan raġbet gide gide artmasıyla ele geçirilen âsâr dest-i sitemkâr rûzgâra düşüp mestûr serâ perde-i mahv u hebâ olmasıyçün tedârikiyle ana vaz’ u idhâr olunaraḳ arayıp bulmaġa ve yâhûd bulunmasını olmaġa iktidârı olmayan bir ṭaḳım erbâb-ı sanâyi’ ü tevârîhe bir ḫıdmet-terfî perverânede bulunmaḳ ve aṣḥâbının nâmını yâd etdirmek gibi vazîfe-i ahlâkı yerine getirmek arzûsıyla ibtidâ Almanlar ve Fransız ve andan sonra İngilizler ve anı takîben diger devletler (müze) ta’bîr olunan dâ’ire-i maḫṣûṣaları tahsîs edip ele geçen âsârın kâfesi ṣûret-i muntazamada teşhîr ederler.

Avrupa müzeleriniñekserîsiniñ zenginligi memâlik-i maḫrûse-i şâḫâneden toplanıp naḳl edilen âsâr-ı ‘atîke sâyesinde olduġuḥâlde bizim müzeniñ böyle cümlesinden gerü ḳalması mûcib-i te’essüf olsa sezâdır. (Baṣîret)

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Çinlüler insânın ḫayretini da'vet eder bir ṭaḳım mevâdı icrâya ve nev'-i beşerce îcâb eden ḫuṣûṣâtı derece-i 'aliyâya ulaştırdıktan ve orman aġaçlarıñdan bir nev' terbiye ile 3,4 ve 5 senelik bir Aġacı 3,5 yüz senelik bir heybete götürdükleri gibi bu def'a daḫi âteş ve yâhûd diger bir vâsıta ile bir nev' çiçek yetiştirmişler ki 1 gün ẓarfında 3 renge tahvîl etdigini bir ecnebî gazetesinden naḳlen Baṣîret rivâyet ediyor.

Çinliler gice ve gündüzü mecmû'en 12 sâ'ate taḳsîm edip gice yarısından bir sâ'at evveli mübeddeten bir sâ'ât i'tibâr etdikleri i'tibâr etdikleri gibi sâ'atleri esâmi'-i a'dâd ile ṣaymayıp her sâ'ate birer ism vaz' etmişlerdir.[24]

[24] *Tuna*, 12 Rebîyülevvel 1291, numero 865.

Ṭuna

12 Rebîyülevvel 1291 **numero 866**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Vâlî Meḥmed ‘Âsım Paşa vapurla Rusçuḳ şehrini teşrîf buyurdukları ġazetemiz mündericâtındandır.

Vilâyet dâḫilinde bulunan enhâr-ı cesîmeniñ aḥvâl u mevâḳi’ıyla sularıñın ṣûret-i cereyânı ve derece-i irtifâ’ı ve mecrâları bilinmek üzre be-her sete tanẓîm u takdîmi nâfi’a neẓâret-i celîlesinden iş’âr buyrulan cedvelin ṣûret-i tanẓîmi ḥaḳḳındaki ta’lîmât mûcibince sularıñbe-her gün derecelериniñ żabṭı içün mülḥaḳâta vesayâ-yı lâzıma icrâ ḳılınmıştır.

Ṣamaḳov ḳażâsında vâḳi’ Rado’il ḳaryesi ormanıyla Sisterme ormanıñın tutuşaraḳ yanmaḳda olduġu işedilmesi derḥâl cânib-i livâdan olunan iş’âr üzerine ḳâ’i-maḳâm-ı ḳażâ îcâb edenlerle meẕkûr ormanlara gitmiş ve ateşin önü alınaraḳ bu ateşin ẓuhûruna sebeb olan ve mütecâsir bulunanlarıñ geçirildigi ḥâlde icrâ-yı istinṭâḳı muḳarrer bulunmuş olduġu maḥallî iş’ârındandır.

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Oḳḳa ile bargir satılmaḳ yâhûd Yahudî

Geçen gün Gümülcine ḳaryesi Ḫristiyânlarıñdan biri Selânik’e gelir ki esâsen gelişi uydurabilirse bir bargîr almak içün imiş.

Çorbacı Çarşu boyunda gezer ve bargîr arayıp durur iken Un ḳapanıñda Yahudîniñ birinde cüssesi küçürek ve fakat çorbacınıñ işine yarayacaḳ ḳaratda ve tahmînen 5-6 yüz ġuruş kıymetinde bir bargîr görmesiyle ve ẕâtenaradıgı böyle bir bargîr olmasıyla satılık olup olmadıġını bazâr-gândan su'âl eder. Yahudî ise bargirsiz idemez. Bir bazâr-gân bulup bakılsa bargirini satmak ve elinden çıkarmak iḳtizâ eder idiyse de çorbacıda gördügü ḫâhişden çoḳca ticâret çıḳaracaġını ve her nasıl olsa böyle köylü bir Bulġara istedigi gibi dubara yapacaġını bildiginden alışverişi Yahudî pazarlıgından tutturup bargire 1500 ġuruş bahâ ister.

Bargiriñ digeri bilâda gösterilen fiy'at raddesinde olmasına göre bu ḳadar fâhiş behâ istenilmesi Yahudî pazarlıgınca (hiç olmazsa yarısı verilmek) ḳâ'idesinden nâşî olaraḳ Çorbacı'da böyle pazarlıklarda bi'd-def'ât aldanmış olduġundan bazârgânın istedigi bu behâya göre kendisi de 400 ġuruşḳadarını vermişken ve sıraya girmişken bazârgân oḳḳa ile satarım demesiyle ve bargiri 100 oḳḳa ḳadar tahmîn etmesiyle bu pazarlık nihâyet oḳḳası bir 5'lige ḳarârlaşdırılır. Hemen oracıḳda pazarlıḳdan rücû' olunmayacaġına dâ'ir ṭarafeyniñ muḳâvelesi şühûdıyla tevsîk edildikden sonra bargiri devirip ḳantara urduḳlarıñda 190 oḳḳa gelmesiyle çorbacı pazarlık şuhûd muvâcehesinde olmuş bitmiş olduġundan nâ-çâr parayı bazâr-gâna veripçorbacı da ''Acı acıyı def' eder'' diye ṭoġruca meyḫâneniñ birine gitdikleri işitildi. (Rûm ili)[25]

[25] *Tuna*, 16 Rebîyülevvel 1291, numero 866.

Ṭuna

16 Rebîyülevvel 1291 **numero 867**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Bir müddetden beri çıkmakda olan Ḫulâṣa ül Efkâr ġazetesi yine ṭab’ u neşr olunmaġa başlamışdır.

Baġdâd 13 Nisân-ı Rûmî

Dicle nehriniñ ṭuġyânı devâm ediyor. Baġdâd şehri 25 km mesâfeye ḳadar su içindedir. Pazar ve çarşular ḳapanmışdır. Aḥâlî-yi Baġdâd nehrlerin etrâfında bulunan dîvârlarıñ tahkîmu ta’miriyle meşgûldür. Bu sabâh sâ’at 2’de şiddetli furtına ile tolu ve şedîd yagmur nüzul edip hevânın rengi ise âteş gibi kırmızı olaraḳ dâ’imî ṣûrette ve gözlerin ziyâsına mâni’ olur ḥâlde ra’d u berkolmaḳdadır.

Şimdiye ḳadar bu miṣllü furtınanıñẓuhûr etdigi görülmemişdir. Gâyetle cesîm aġacları köklerinden devirmiş olduġu gibi birḳaçḫâne ile bir hân ve çarşunın üstü daḫi yıḳılmışdır. Bunlarıñ altında mecrûh olmuş ve vefât itmiş birḳaç adam çıkarıldı.

Sılahiyye ḳażâsınıñ telġraf hattı bozulmuş olduġundan esbâb-ı meşrûhadan nâṣî şimdilik ta’miri mümkin degildir.

Fırat nehrini muḳîm tarîkde bulunan büyük direk ile Hile’de yigirmi ḫâne yıkıldı.

Baġdâd 14 Nisân-ı Rûmî

Nisânın 12'sinde keşîde eyledigim telġraf zamânıñdan bu târîḫe ḳadar Dicle nehri üzerindeki Reşidiye Seddi daḫi sularıñ ṭuġyânına dayanamayaraḳ yarılmış ise de der ' aḳab meẕkûrReşîdiye seddiyle (Yehûdiye) seddi ta'mir edildi. Şimdiye ḳadar Dicle nehri 15 santimetro tenâkus eyledi. Ma'mâfîh şehrin iki ṭarafında bulunan dîvârlar bir yandan ta'mîr u taḫkîm edilmektedir.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

3. Napolyonuñ ḥâl-i ḥayâtında bi'z-ẕât Avusturya İmparatoru ve İtalya Ḳralı hazerâtıyla ba'żı mu'âhedât-ı hafiye 'akd ederek mukâvele-nâmesi beynlerinde ẕâtlarıyla tasdîk olunduġu ve ṭab' u neşr der-dest Napolyon târîḫiniñ 3. Cildine mu'âhedât-ı meẕkûreniñ derc olunması maẓnûnbulunduġu rivâyet olunmaḳda olup da'vet edildigi ṣûretde Avusturya ve İtalya devletlerince ba'żı da'vet eyleyecegi muraḳkam evrâḳ-ı ḥavâdiṯtir.

Sath-ı deryânıñ 10 ve 20 ve daha aşagısında olan maḥaller suyun derece-i harâretini anlamak şimdiye ḳadar mümkin olamayıp bunıñ içün i'mâl olunan her nev' termometrelerden istifâde olunacaġı cihetle ḥükmünde kalmışdı. Bu def'a Londra'da biri bir termometre îcâd etmişdir ki suyun irtifâ'ı her ne miḳdâr olursa olsun denizin dibiniñ derece-i harâretini bilmek mümkin olduġu olunan tecribeden añlaşılmaġıla bunıñ bir dânesi İngiltere ṭarafından mükemmel bir haritasını yapmak üzre gönderilen (Çalıncır) Challenger nâm fırḳateyne gönderilmiştir.

Geçen şehr-i şubâṭda devl-i muḫtelife bandırasını hâmil olaraḳ gark u telef olan yelkenli miḳdârı 216'ya bâlig olmuştur.

Bunlardan:

100’ aded : İngiltere

26 ‘aded: Ameriḳa

16 ‘aded: Yunan

12 ‘aded: Alman

10: Norveçya

8: Avusturya

7:İtalya

4: Felemenk

4:Rus

3:Danimarka

2: İspanyol

1: Belçika

Bandırasını hâmildir.[26]

[26]*Tuna*, 19 Rebîyülevvel 1291, numero 867.

Ṭuna

19 Rebîyülevvel 1291 **numero 868**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Memleketimiz vücûhundan müteveffâ İbiş Aġanıñ mücedded'en bir bâb ṣıbyân mektebi inşâsıyçün ḥâl-i ḥayâtında vasiyet etmiş olduġu 7 bin ġuruş ile geçen Ḳurbân bayramında toplanılan ḳurbân derileri olan 3 bin ġuruş cem'iyyet ṣandıġına alındı.

Duḫân Resmi ḥaḳḳındaki Niẓâmnâmeden

Duḫân Fireleri ḥaḳḳında

Zurra' Yedinde

Tüccâr Yedinde

Fabriḳacılara teslîm olunan tütünlerin ba'dü'l- 'imâl ihracından ḳabûlü mücâz firelerin miḳdârı

Yüzde ḳıyye: Bi'l cümle Anatolu Tütünü: 4

Bi'l-cümle Rum İli Tütünü: 3

Suriye ve Haleb Tütünü:4

Mevâd-ı 'Umûmiyye

Kâşgâr Emîri Ya'ḳûb Hân ḥażretleri ṭaraflarıñdan celîl-i hilâfet-i 'azimâya gönderilmiş olan ẕevâta dâ'ir Kâşgar'a vâsıl olduḳlarıñda Kâşgar'dan alıp Başîretiñ derc eyledigi mektûbuñṣûretidir.

Rusya İmparatoru haşmetli 'Aleḳsandr ḥażretleriniñ İngiltere seyâhati muḳarrer idügi geçende beyân eyledigimiz Konstantin ve 'Aleḳs nâm büyük duḳalar bir ḫayli ma'iyyeti ile Berline muvâsılat ederek Almanya imparaṭoru haşmetli Kilyom ḥażretleri ve imparaṭorfamilyasına mensûb bi'l-cümle prenslerle Mareşal Moletiñ cenâbları ve Rusya sefîri ṭarafından şimendüfer istasyonıñda olundugu ve imparaṭor müşârun ileyhiñ biraz müddet Ames'de ârâm etmek tasavvurunda bulundugu ve Macaristan Ḳralı Fransuva Josef'in de maḥal-i meẕkûreye gidecekleri ve yanıñda şuyû' buldugu telġraf ḥavâdiṣindendir.

İmparator müşârun ileyh Şeylhorst nâm maḥalde bulunan Fransa İmparatoriçesi sâbıḳ Öjeni'ye daḫi bir vizite verecegini kendisine da'vet etmiştir.

Mübâriz gibi tanınıp bu sıfatla İngiltere devletiniñ himâyesini ricâ ve uydurabilirse bir miḳdâraḳçe istiḳrâz eylemek üzre Don Ḳarlo ṭarafından Londra'ya bir me'mûr gönderildigi ajans hevâ i'lân etmişdir.

(Aragon) eyâletinde daḫi Karlist Bandoları 'asâkir-i niẓâmiyeye maglûb olmuş.

Der- sa'adetden Kâşgar'a 'avdetimizin 3. Ayı nihâyetinde Ya'kûb Hân ḥażretleri irsâl buyrulan hedâyâ-yı cihân behây ile bendegân-ı ḥażret-i hilâfet-penâhîniñ istikbâline çıḳıp hamd olsun pâdişâhımız, efendimiz halîfe-i rû-yı zemîn Sultân 'Abdü'l-'Azîz Hân ḥażretleriniñ serber-i salṭanatında dâ'im buyursun diyerek ve 50 bin ḫalḳ 'askerle saf olaraḳ''Sultân 'Abdü'l-'Azîz Hân çoḳ yaşa) diye 2 dakîka nidâ ederek şehre dâḫil olup tahsîs ḳılınan maḥalle teslîm olundu.

Sulṭânımız tâbi’iyyetimizi ḳabûl buyurdular diyerek i’lân olunup Kâşgar ile cemî’-i mülḥaḳâtında 2 gün 3gice i’lân—meserret ü icrâ-yı şehr âyîn olundu.

Fî 15 Şevvâl Sene

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Cezâl ṭarafından ba’żımuḳaddemât serdiyle Mösyö Randonuñ beyân etmiş olduġuParisinyalñız şark ṭarafının tahkîmi mes’elesi olduġu gibi Sen Defor Vilnöv Vimorli nâm mevkı’lere ol emrde istihkâmât inşâ olunup maḥal-i sâ’ire şimdiki ḥâlde terk olunması ḥaḳḳında Mösyö Teyrile hem-efkâr bulunan cezâliñ teklifi daḫi ḳabûl olunmayıp nihâyet komite ṭarafından teşkîl olunan lâyiḥa 193 re’ye ḳarşı 389 re’yle ḳabûl olunmuştur. (Baṣîret)[27]

[27] *Tuna*, 23 Rebîyülevvel 1291, numero 868.

MAYIS

Ṭuna

23 Rebîyülevvel 1291 **numero 869**

Çehârşenbe

Mevâd-ı Husûsiyye

Avrupa aḥâlîsiniñ ṣan'at u zirâ'atçe terkiyât-ı ḥâżırasını meydân-ı ḥuṣule getiren fünûnıñ memâlik-i maḫrûse-i şâḫânede henüz tamâmiyle ta'mam etmedigi münker degilse de her bir ḫuṣûṣda 'Oṣmânlılara ceḥâlet isnâdı lâyık degildir.

Memâlik-i maḫrûseniñ her ṭarafında mükemmel mektebler yogise de sunûf-ı aḥâlîniñ zarûrât-ı dîniyyelerini ögrenecek ḳadar her ḳarye vü ḳaṣabada maḫṣûṣ mekteblerle mu'allimler mevcûd olduġu bu ṭaraflarda seyâhat edenlerin ma'lûmudur.

120 ḳadar bin ġuruş zimmet-i mîriyyeyi Vidin varaḳa-i ṣaḥîḥa me'mûru Kâmil Efendiye kefîl bulunan Vidinli Arslan oġlu Mişon Kalef nâm tâcirin mezâda verilen iki ḳıt'a sefînesiyle bir bâb dükkânına ṭâlib olanlarıñmaḥallî ḥukûmetine mürâca'at eylemeleri ḥaḳḳında Vidin mutaṣarrıflıġından gelen i'lânnâme daha önceki nüsḫamızda derc edilmişidi.

Hikmet-i Hudâ Anatolunıñekşerṭaraflarıñı istilâ eden belâ-yı kaht u ġalâḥaḳḳında ġazetelerin verdikleri ḫabere göre bî-çâre aḥâlîniñ pek ziyâde muztarib bulunduḳları añlaşılmıştır.

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Ṣırb Prens aṣâletlü Milân beg ḥażretleriniñ hâk-i pâ-yı mu’allâlarıña yüz sürdügünde maẓharolduġu nevâziiş u iltifât ile erkân-ı ‘azâm-ı salṭanat ve vükelâ-yı fehâm-ı devlet-i ‘aliyye ṭaraflarıñdan başḳabaşḳa gördükleri ġazetelerin ḫaber verdikleri ihtirâmât ḥaḳîḳaten pek ziyâde olup ve ihsân buyrulan murassa’ nişân-ı ‘âlî’yi ‘Oşmânlı ile tezyîn olunmuş ve vilâyetce haḳlarıñda buyrulan merâsim beyân olunur.

Aḥâlî Çalışmalıdır

Memâlik-i maḫrûse-i şâḫâneye cenâb-ı Haḳ bir defîne-i şervet iḥsân buyurmuştur ki her ân ve zamân şükrünü îfâ ile berâber andan istifâde etmeniñ yolunu bulmaġıla aḥâlî çalışmalıdır.

Avrupalılar bizim memâlikdeki isti’dâd u hasiyeti ve kendi memleketlerinde ma’ârif ḳuvvetiyle ya’ni zorla arâzîyi mahsûldâr etmekte çekdikleri müşkilâtı gördükçe anlara gıbta vü hased ediyoruz.

Vâḳi’â ḥaḳîḳat gözüyle bakılır ise anlarıñ magbût u mahsûd olmaḳlıga lâyık bir mevkı’da bulunduġumuz inkâr olunamaz!

Tarîk-i terfî ü sa’âdetde ilerülemek ve ihtiyâcâtımızı def’ itmek bunlarıñ esbâbı ne ise anlara teşebbüsle olur. Buna binâen aḥâlî dâ’imâ şervet ü terfî kesb itmege vesîle olacaḳ şeyler ne ise anları arayıp bulup meydâna çıkarmaġa çalışmalıdır.

Anlar çalışıp ṭaġı ṭaşı toprąḳ keserek bir karış yeri zirâ'atden ḥâlî bıraḳmıyorlar. Birbirleriniñ mezrû'atına naẓar-ı rekâbetle bakıp her birisi digeriniñ mahsûlünden eyüsini yetiştirmege çâresini bulup yapıyorlar.

Biz o güzel toprąḳları terk ü ihmâl ile ṭaġṭaş hey'etine bakıyoruz. Bin karışda bir karış yer ekiyoruz.

'Acabâ arâzîmize ne ekildi de biçilmedi? 'Acabâ aḥâlîmiz kangı mahsûlü ekti de meydâna getiremedi.

> Bir zamânlar pamuk zirâ'atı bizde yok gibi iken Ameriḳa'nın pek çoḳ vaḳtler uzayıp kül eden muḥârebe âteşiniñ iştigâli esnâsındaAmeriḳadan pamuk gelmemesi cihetle Mıṣr'da ve Atina ve sâ'ir ba'żı maḥallerde aḥâlî pamuk zirâ'atine ve andan ḥâṣıl olan menfa'ate meyl itdi. ḥâṣıl olmadı mı? Pek çoḳ oldu ve hattâ Atana ṭaraflarıñın pamugu Ameriḳa mahsûlünden a'lâ idi.

Sonraları refte refte terk ü ihmâl olunaraḳ şimdilerde işedildigine göre evvelkiniñ haylî derecede meyl ü raġbet yok imiş.

Ḥâl bu ki evvelki ġayret ü raġbet azalacaġına bir ṭaraftan çogalmış olsa günden güne pamuk zirâ'atından ḥâṣıl olan menâfi' ol havâlideki aḥâlîniñ mûcib ṣerveti olurdu.(Ṣoñu var…)[28]

[28] *Tuna*, 26 Rebîyülevvel 1291, numero 869.

Ṭuna

26 Rebîyülevvel 1291 numero 870

Pazar

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Maẕharı-ı ‘afv olaraḳ yine çıkmaġa başlamış olan şark ġazetesi numerolu nüsḫasında (Memleketeyn meb’usân meclisi Bükreş’e inşâ olunacaḳ şimendüfer meṣârifini 333 bin 394 frank ta’yîn edildigini ve meẕkûr şimendüfer içün idḫâl olunacaḳ edavât gümrükden mu’âf olacaġını yazmıştır.

Ḥâl bu ki Bükreş’e temür yolu yapılalı ve resmen açılıp işlemege başlıyalı 3 sene olmuştur.

Bunu nasıl ma’lûmât üzerine yazdıġı taṣrîḥ itmediginden bilemez isek de her ḥâlde taḥḳîḳatın yanlışlıġı der-kârdır.

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Ṣırb begi asâletlü Prens Milân ḥażretleriniñ ma’iyyetlerinde bulunan me’mûrîne ihsân buyruldugu der-sa,âdet ġazetelerinde beyân olunan ‘Oṣmânî ve Mecîdî nişân-ı zîşânları ber-vech-i âtî beyân olunur.

Mösyö Marinoviç :1. ‘Oṣmânî

Der-sa’âdetde bulunan ma’ârif ü mezâhib müdîri Kırstiç:1. Mecîdî

‘Asâkir-i ḥarbiye baş kumandânı mîr alây Vikoviç 2. Mecîdî

Prens ḥażretlerin 1. Yâveri mîr alây İvanoviç 3. ‘Oṣmânî

3. yâveri binbaşı Angelgoviç kezâ: 3.’Oṣmânî

Umûr-i ecnebiye müdîri ser kâtibi İstvanoviç :3. Mecîdî

Yüzbaşı İliçiç

Mülâzım Lazar Alaçkoviç

Aḥâlî Çalışmalıdır …Mab’adı

Buraya ḳadarsözümüz zirâ’ate te’allük ederek zurrâ’-i aḥâlîye râci’ edip bunuñ ġayr-ı erbâb-ı ṣan’ata gelince hele bunlarıñ babalarından dedelerinden gördükleri şeyden vazgeçip de zamânımızın ihtiyâcına ḫıdmet etmek ṭarafına meyl etmemeleri ve Avrupa ma’mûlâtından bizi kurtarmamaları takdir-i bâ’is-i esef olsa da sezâdır.

Avrupalılar pamugun oḳḳasını bizden birbiri üzerine 8-10 ġuruşa alıp memleketlerine götürüp ma’rifet ü ṣan’at vâsıtasıyla seve seve ḳabûl edecegimiz bir ḥâle koyup oḳḳasını 300 ġuruşa satıyor. Aynı mes’ele ipek içün de geçerlidir.

Ḥâṣılı bizden aldıḳları daha bunıñ gibi pek dürlü şey’in 5-10 kat fiy’atına yine bize ṣarfî esbâbını bulup yapıp 1’e 5, 5’e 20 ḳazanıyorlar.

Ez cümle Avrupalılardan ba’żıları boġaz içinde ṭaşçılıkdan başlayıp gide gide kireççilige çıḳmış ve vapur kömürüyle yakıt yapmanıñ yolunu bulmuş ve etrâfındaki arâzîye yayıldıkça yayılmış. Bunu görenler ‘’Bak herîf neler yapdı ve yâhûd yapıyor’’ gibi sözlerle geçişdirip böyle bir defîne bulmanıñ çâresini arıyor.

Buna binâen sanâyi’i ilerletmege aḥâlî çalışmalı ve erbâb-ı iktidâr daḫi insâf edip de baş başa verip bu emr-i nâfi’in ilerülemesi esbâbının mümkin olduġu fabriḳaları açmalıdır.

Meşhûr meseldir: ‘’ Ekmeden biçilmez.’’ İşte devlet dâḫilî gümrüklerin laġvı fedâkârlıgını daḫiiḫtiyâr buyurup sanâyi’in terfisi tohmunu ekdi. Biçmesi aḥâlîye ḳaldı. (Baṣîret)[29]

Ṭuna

1 Rebîyülâhir 1291 **numero 871**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Vilâyet tercemânı fütüvvetlü Ernest Efendiye tebdîlen üçüncü rütbeden bir ḳıt’a-i mecîdî nişân- ı zîşânı ihsân buyruldugu işedilmiştir.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Fransa ile Almanya devleti beyniñde vuḳû’ bulan muḥârebeniñẕuhûruna Fransa sâbıḳ İmparaṭoriçesi Öjeti ṭarafından sebebiyet verildiginin Endepans Belj ġazetesiniñ ba’żı keşfiyâtı üzerine Paris’den alınan telġraflar ḫaber veriyor. Londra’ya müteveccihen Petersburg’dan ḥareket edip Berlin’e muvâsılat eyledigini bundan evvel ġazetemizle beyân eyledigimiz haşmetlü Rusya İmparatoru ḥażretleri nâ-mizâc bulunan Prens Du Bismarḳ’a bir vizite vererek bir buçuḳ sâ’at ḳadar da Prens müşârun ileyhle mükâleme etmişlerdir.

İmparator müşârun ileyhin Prens Du Bismarḳ’a verdigi viziteniñpolitiḳaca ehemmiyeti olduġune ve Rusya ve Almanya devletleri beyniñde ve te’kîdine delîl bulunduġu Prens müşârun ileyhin tercemân-ı efkârı bulunan (Ġazete Dö la Lömân Dö Nor) yazıyor.

[29] *Tuna*, 1 Rebîyülâhir 1291, numero 870.

İspanya'da muhârebât-ı dâḫiliye bunca zamândan berü imtidâd etmektebulunduġuḥâlde kesb-i sükûnet etmesine dâ'ir ḥâlâ bir emâre görülemeyip bundan dolayı emr-i zirâ'at ü felâhat mu'attıl olmuş ve umûr-i ticâriyye vü sanâ'iyye ise pek çoḳ sekteleنmiş olduḳdan başḳa memleketin her cihetle zedelenmesini mûcib olan esbâb iḫtişâşü'l- yevm devâm etmekte olmasından ve 'ile'l- 'umûm herkes hasâr u zarâr görmekde bulunmasından nâşî aḥâlî efkârca iki fırḳaya münkasım olup bunlardan zirâ'at ve ticâret ü ṣan'at aṣḥâbı olanlar ḥukûmet-i cumhûriyyeniñte'sis ü tekarrürü ḥâlinde te'sis u tekarrürü ḥâlinde muhârebât-ı dâḫiliye mündefi' olamayıp memleket ṣademât-ı müte'âkıbe altında ezilip kalacaġından ve hasârât-ı aḥâlî ilerüde ḳabûl edemeyecek bir dereceye resîde olacaġından şu ḥâl-i muharrebâneniñ devâmından ise memleketiñ muhafaza-i menâfi'i żımniñda ḥukûmet-i Ḳraliyeyi tercîh eylemektedir.

Açin'de bulunan Felemenk 'asâkir-i seferiyyesiniñekṣerîsi Java'ya 'avder eylemişdir. Felemenk 'askeri 'aleyhine mayısın ibtidâsından berü Açin aḥâlîsi ṭarafından şiddetli hücûmlar vuḳû' bulup Felemenkliler müdâfa'aya müsâra'at eylemiş ise de pek çoḳ zahmet çekmişlerdir.[30]

[30] *Tuna*, 4 Rebîyülâhir 1291, numero 871.

Ṭuna

4 Rebîyülâhir 1291 **numero 872**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Rahova'dan Anadolu aḥâlîsine bir miḳdâr i'âne gönderilmiştir.

Maçin ḳażâsına merbûṭ Soganlık ḳaryesi dâḫilinde ḳâ'in Kavaklar nâm maḥalde tütüncülük etmekte olan Kalaslı Ermenî Ohanis ile refîḳi Rusçuḳlu Bulġar Gorginiñ geçen şehr-i rebî'ü'l evvelin 21. Cum'a gicesi uykuda olduḳları ḥâlde derûnında bulunduḳları kulübe ḳażâen âteş alıp rüzgârın daḫişiddetle vezân etmesi hasebiyle kendülerini kurtaramayaraḳ mahrûkan vefât etdikleri maḥallî eş'ârındandır.[31]

[31] *Tuna*, 8 Rebîyülâhir 1291, numero 872.

Ṭuna

Çehârşenbe

8 Rebîyülâhir 1291 **numero 877**

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

Dilenciligin ‘Âkıbeti

Vahîmdir zîrâ bir milletin ahlâkını en ziyâde ifsâd eden dilenciliktir. Çünki insânın ṭab’ında mergûz olan cevherin ḳâbiliyyet u isti’dâd-ı Ḫudâ-dâd ise de anıñ mu’allim ḥüsn-i terbiyedir.

Görülmez mi ki terbiyet-kârî –i baġbândan mahrûm olan aġaçlar bile şemere verse de ibdâr olmaz.

Şüphe yok ki gidişi pek vahîm bir nihâyete muhabber ve cevher-i isti’dâdı kömürden besbeter olur.

Zîrâ bedîhîdir ki bir çocuḳ daha küçükden emeksiz zahmetsiz para ḳazanmaḳdan lezzet alır. Küçükken alışıyorsa elbet de büyüyünce yine ma’îşetini o yolda taḥṣîl itmek isteyecekdir. İşte bu ḥâl tabî’îdir ki o çocugu hırsızlıga ve sâ’ir ve her dürlü fenâlıga sevk eder.

Çünki insân aç turamaz. Çıplak olamaz. Eli ayagı saglam bir adama ise şüphe yok ki çoḳluk kimse merhamet edip sadaka vermez. Binâen ‘aleyh gitgide ‘âkıbet şu dedigimiz tarîk-i şekâvete sülûk eder. Ve bi’l âhire yakayı ele vererek mahbuslarda, zindânlarda ifnâ-i ‘ömr-i ‘azîz edergider.

Şimdi insâf olunsun! Bu adamlar bizim vaṭan karındaşlarımız degil midir?

İşte bu yol bu insânları ‘aṭâlete alışdırıyor. Binâen ‘aleyh mücerred ḫalḳı soymak içün o maḳûle şahslara yüz verilmezse elbette şu fenâ ‘âdetin önü alınabilir.[32]

Haziran

Ṭuna

25 Rebîyülâhir 1291 **numero 884**

Pazar

Hazirân

İşbu 90 senesine mahsûben müzâyede edilmekde olan ḳażâsı şimdi sâbıḳasına vuḳû’ bulan köyler

Esâmi-i Kura(ḳara)	Ġuruş
Ġuruş	
Tutraḳan ḳaṣabası	120.000
25.000	
Kâdi köyü	50.000
625	

Veysi ḳaryesi

Denizler ḳaryesi

Müslim köyü

[32] *Tuna*, 25 Rebîyülâhir 1291, numero 877.

Bilâde esâmîsi muraḳkam 5 ḳarye muharrire ile ṭâlibleri ‘uhdesinde bulunduġu gibi ḳażâ-i meẕkûrun ḥâvî olduġu ḳaryelerden daḫi altında olduġundan ve bedelât-ı lâyıkalarıñı bulan köylerin bir ṭarafdan icrâ-yı iḥâlesi muḳarrer bulunduġundan Rusçuḳ ve sâ’ir maḥaller mültezimlerinden Tutraḳan ḳażâsından köy almak isteyenlerin kefilâsıyla berâber maḥallî ḥükûmetine mürâca’at eylemeleri i’lân olunur.

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

İ’âne ḳomisyonıñdan Vârid Varaḳadır

Sene Hazîrân

Ne Güzel Hamiyyet

Ma’lûmdur ki Anatolu’da kaht u ġalâ’dan musâb olan aḥâlîniñtahfîf-i bâr-ı ıstırâbıżımnındasalṭanat şân-ı ‘âlî-i aḥâlî perverî ve merhamet-i kesrîsine lâyık olan her türlü mu’âvenet ü teshilâtı icra ve hattâ berâ-yı ticâret-i Anatolu’ya sevk olunacaḳ zehâyirin resm-i gümrügünü daḫi muvakkat-i ‘afv buyurmuştur.

Ṭuna vilâyeti me’mûrîn-i aḥâlîsi mücerred –i insâniyyete tertib eden bir vazîfeyi îfâ içün bay u gedâ dişinden tırnagından artırdıgı aḳçeyi i’âne olmaḳ üzre memnûniyye getirip ḳomisyona teslîm ü a’tâ etmişlerdir ki vilâyet ġazetesiniñ mutâla’asına raġbet buyuranlarıñ ma’lûmu olduġu üzre az bir vaḳt içinde i’âneniñ yekûnu dört ġuruşu tecâviz etmiştir.

İşte bu gönderilmesi söz konusu zevâhir u unlarıñ geçişi için resm-i gümrük ödemesi baḥsi ortaya çıḳmıştır. Erzâk yük vagonlarıña konulmuş olduġuḥâlde resm-i gümrügü verilmedikçe emrârına ruḫṣat

verilemeyecegi oradaki ḳomisyon me’mûruna kat’iyyen beyân olunması üzerine tekrâr devletlü ‘Alî Paşa ḥażretlerine mürâca’atla ‘dakîklerin emrârına mümâna’at olunmasında şâyed resminiñ îfâsı lâzım gelecek ise ẕâten Vidin’deki me’mûr sened ü kefîl vermiş ve dakîklerde ḥukûmet ma’rifetiyle gönderilmekte bulunmuş olduġundan resm-i meẕkûra vaḳt olsa yine ödenebilir.’’ Şeklinde ṭaraf-ı müşârun ileyh’den gümrük me’mûrlarıña ḫaber gönderilmiş ise de gümrük me’mûrları ‘’Resm-i gümrük verilmedikçe şuradan şuraya salıvermeyiz!’’ şeklinde yolsuz ḥareketlerle dakîkleri tevkîf etmemiştir.

Bunu i’lândan maḳṣadımız gümrük me’mûrları ve ecnebî ḳompanyası mücerred-i insâniyyete bir ḫıdmetolmaḳ ve Anatolu insânınıñ açlıktan ḳurtulmak içün merhametsizec ḥareket edişleri ne derece behre-dâr olduḳlarıñı ‘âleme göstermekdir.

İşte i’lân ederiz ki bizim unlar ḥâlâ vagonlar içinde turuyor.

Anatolu muhtâciyyeti içün toplanılan i’âneniñ müfredâtını mübîn ḳomisyonu ṭarafından verilen defterdir.

Evvelki Yekûn		**Pare**	**Ġuruş**
409.919	**39**		
Izladı ḳażâsı me’mûrîn u		**1856**	**20**
Aḥâlîsi ṭarafından			
Mecmû’ı	**411.775**	**19**	

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

Bu kere teşkîl eden Manastır vilâyeti, İşkodra ve Prizren vilâyetleri ‘ilâvesiyle 3. Ordu-yı humâyûn müşirligine devletlü ‘Alî Sâ’ib Paşa ḥażretlerine tevcîh

Prizren mutaṣarrıflıġı ferikân-ı kirâmdan vâli-i sâbıḳ saâdetlü Aḥmed Hamdî Paşa ḥażretlerine iḥâle

İşkodra sancaġı mutaṣarrıflıġı dâr-ı şûrâ a’zâsından ferîk sa’âdetlü Eşref Paşa ḥażretlerine iḥâle buyrulmuş

Edrine vilâyeti dâḫilinde Zagra-i ‘Atîk ḳażâsı niyâbet-i şer’iyyesine sâbıḳ Elbasan(İlbasan) nâ’ibi müveddetlü Meḥmed Sâ’id Efendi, Girit vilâyeti dâḫilinde Resmoḳażâsı niyâbet-i şer’iyyesine sâbıḳ Hâcı oġlu Bâzârî nâ’ibi müveddetlü ‘Abdü’l-Gaffâr Zekî Efendi ta’yîn buyrulmuş.

Tulça’da ḳâ’in gurebâ hastanesine irâd olmaḳ üzre ucuzca birṭaḳım zahîre maġazaları yapılmaġa teşebbüs olunduġu gibi bir de degirmânı inşâsına mübâşeret ḳılınmışdır ki bunuñ makinesiyle memleketin ihtiyâcını def’-i kâfî Ṭuna’dan su çıkarılmak ṣûreti cilve-gir mecrâ-yı ḥuṣul olur ise ḳaṣabaca medâr-ı umrân olacaġı der-kârdır.

Tulçadaki eczâcılar adviyeyi insâfsızca yüksek fiyatla satmaḳda olduḳlarından idâre-i belediyece taḳdîr olunan mu’tedil fiy’atlarla satılması içün kendülerine icrâ-yı tezbîhât ḳılınmış ise de yine de gaddarlıḳtan vazgeçmediklerinden ġurebâ hastanesiniñ Çorlu’ya naḳli ile mu’âvenet-i insâniyet- kârâne Tulça mutaṣarrıfı sa’âdetlü Fahri Beg Efendi ṭarafından ḳarâr verilmiştir.

Mevâd-ı ‘Umûmiyye

İstanbul’dan Mektûb

Bu sene cülûs-i hümâyûn şenligi Begḳozda ṣûret-i fevḳa’l-âde’de icrâ olunmuştur. Çünki o gice şehr- ḥâl-i ‘Arabîniñ 11’ine tesâdüf etdigiyçün ay gâyet parlak ve gökde bulutdan eser olmayıp bu cihetle hevâ ziyâdesiyle berrâk idi ki sulṭân-ı tabî’at o gice boġaz içine başḳa bir letâfet vermişidi.

Sâhil ḫânelerini her iki ṭarafında rengârenk kandiller ziyâsıyla denize ‘aks edişi ve Londradan celb edilen fişenk ustası Mister Pol’ün ḳaraAġaç fişenk ḫânesinde i’mâl etdigi fişenkler hevâyı yararaḳ bir hoş sadâ ile semâya togru çıḳıp gidişi ve sonra ḳat’-ı menâzil ile patladıgında ṣaçılan ecsâm-ı nûrâniyeniñ suya inişi naẓara letâfet-bahş idi.

Yâhû! Vilâyet ġazeteleri havâsa maḫṣûṣ olmayıp ‘avâm içün neşr olungundan ‘ibâresi Türkçe olmalıdır.‘Acabâ Rûm ili köylülerinden birine ‘’Falan yirde kaht varmış.’’ Denilse anlayabilir mi zan edersiniz? Fakat (Kıtlık) der iseniz anlayacaġına şüphe mi var? Vâḳi’â (kıtlık) ġalatdır. Ammâ galat-ı meşhûrdur.

Bana kalır ise vilâyet ġazeteleri (Belki hep evrâḳ-ı ḥavâdiṯ) mümkin olduġuḳadar Türkçe yazılmalı.

Ez cümle (husûf) veyâ (kesûf) vuḳû’ buldu yazılacaġına (Ay tutuldu) ve (Güneş tutuldu) diye vermeli.

Rusçuḳ’da Câmi’-i Cedîd maḥallesi sâkinlerinden berber Süleymân ustanıñ geçende ḫânesi derûnundaki ṣandıġından nehâren sirḳat olunan eşyâsının sâriḳı ḥükûmetce olunduġu sırada Rusçuḳlu ḳıbtî Öksüz Aḥmedin ḳızı ‘Aişe ḳoltugunda bir boġça ile tutulmuştur.

Mezbûre fi'l-i sirkate mücâseretini ibtidâdan inkâr itmiş ise de nezdindeki torba derûnıñdan daḫi mesrûk olaraḳ daha birṭaḳım eşyâ çıkarıldıgından ikrâr-ı fezâhate mecbûr olmuştur.

ḳap ḳalaylamak ve dilenmek baḫânesiyle ḳapusını açık buldugu ḫânelere girmekde olan çingâne karıları çoḳ def'a fırsat bulduḳça böyle hırsızlıklara cür'et ediyorlar.

Egerçi ḥükûmet-i seniyye bu maḳûleleri aramaḳ bulmaḳ vazîfesini îfâdan girü turdugu yok ise de ihtiyâtı da bütün bütün elden bıraḳıp da birṭaḳım kimselerin daḫi ḫânelerini açık saçılı bıraḳmamaları lâzımdır.

İ'lânât

Vidin merkez odası i'lânı: Vidinli Boşnak Mustafâniñ malları içün Vidin icrâ dâ'iresine ṭâliblerin başvuruları gerçekleşmektedir.

Birḳaç aydan berü Rusçuḳ'da fotografcılık etmekte olan Frans Baver (Baur) Varna aḥâlîsini ṭalebi üzerine Varna'ya gidecek ise de az bir müddet daha Rusçuḳ'da kalacaġından fotograflarıñı çıkartmak isteyen ẕevât gelecek Temmuz'un 8. Güniñe ḳadarbe-her gün sabâhleyin sâ'at 2'den 9'a ḳadar ve çoluk çocuḳlarıñın resmini isteyenler sâ'at 7'ye ḳadar hotel London ḳâ'in merkûm fotografçının ḫânesine mürâca'at etmeleri i'lân olunur.

Şumnu'da Bulġar mekteblerine îrâd olmaḳ üzre Arasta sokagında yeneden yapılan hotelin yataḳ ṭaḳımları olduġu gibi oṭa kirâları daḫi ucuz olduġundan musâfir olacaḳẕevâtın memnûn ḳalacaḳları Ḳasapoġlu Ġorgi ṭarafından i'lân olunur.[33]

[33] *Tuna*, 21 Cemâziyelevvvel 1291, numero 884.

Ṭuna

Hazirân

21 Cemâziyelevvvel 1291 **numero 886**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiyye

(Derdest inşâ olan su yolu ḳomisyonıñdan maḳâm-ı vâlâ-yı vilâyete takdîm ḳılınan mażbaṭanıñṣûretidir)

Sâye-i cenâb-ı pâdişâhîde memâlik-i maḫrûseniñ her cihetinde olan âsâr-ı ‘umrân u terkiyât cümle-i cemîlesinden olmaḳ üzre Ruscuk ḳaṣabasıniñ susuzlukdan tolayı der-kâr olan ihtiyâcın def’ ü izâlesi maḳṣadıyla Batmış deresinden derûn-i ḳaṣabaya icrâsı ḳararlaşdırılan suyuñ geçen sene hafr u i’mâline beden olunan ḥuṣule gelmesiyle cenâb-ı zıllu’llâhî’ye ‘ömr ü ‘âfiyet ḥażret-i vilâyet penâhîleri daḫi ber- vech matlûb resîde-i ḥüsn-i hitâm olması me’mûl idüginden ‘arz-ı ifâdesine i’tisâr ḳılınmış olmaġıla…

Fî 6 Hazîrân Sene 1874

Mevâd-ıḫuṣûṣiye

Ṭuna

Ġayrete dağlar dayanmaz meseli işte bu ḫuṣûṣda daḫi isbât- ı ḥaḳîḳatetmiştir. Doğrusu bu işe en ziyâde bezl-i himmet eden Rusçuḳ belediye re'îsi Mustafâ Efendi ile refiḳâsınıñ ḫıdmetleri ne ḳadartaḳdîr olunsa sezâdır.

İnşâllâhu te'âlâ yaḳında suyun memlekete cereyâniñı da görür. Ve ol vaḳtdaḫi du'â-yı efzâyiş-i 'ömr ü iḳbâl- ḥażret- i pâdişâhî ile tertîb –i lisân-ı maḥmedet ederiz.

Ḳara sıġır ḥayvânâtında (vebâ) denilen bir nev' hastalık ẓuhûr etdim ki bu cihetle gelecek olanlara ṣaḥîḥ-i neẓâret-i celîlesiniñ iş'ârı üzerine Tulça sancaġında hudûd boyunda ḳarantina icrâsına mübâşeret olunduġu telġrafla Tulça mutaṣarrıflıġından vuḳû' bulan iş'ârdan añlaşıldı. Yine telġraf vâsıtasıyle alınan ma'lûmâta göre memleketince daḫi hudûdda usul-i ṣaḥîḥ icrâsına başlanmış imiş.

Mevâd-ı 'Umûmiye

Ormanlar ser-müfettişi Viktor Efendiniñ tercümesi

Volḳan Ya'ni Yanarṭaġ

Küre-i 'arzıñ garâ'ib-i tabi'iyyesiniñ en büyügüdür ki cesîm ve gâyet mürtefi' ṭaġlar olup aralık aralık şiddetle ve duḫân-ı kesîf ile iltihâb edip yanar ġazlar püskürtür ve volḳanı ḥâvî olan ṭaġlarıñ sûr u cevânibi dehşetli ve gâyet derin uçurumlarla çevrili ve sür'at ile siyâh toprak ve cesîm ṭaşlar ve eczâ-yı sâ'ireyi her ṭarafa neşr eder.

Aşagıdan yukarı ḳadar siyâh ve kesîf bir duḫân şu'ûd eder. Müte'akıben eczâ-yı mütenevvi'a-i muhterike her ṭarafa yayılıp birḳaç kilometro ba'dına ḳadar dünyâ 'âdetâ husûf derecesinde zulmet içinde kalır.

Târîḫ-i mîlâdıñ 79 senesinde İtalya'da vâḳi'meşhûr Vesüv volḳanınıñ patlamasıyla muhteriḳ ve mahv olup ġubâr u rumârdan mürekkeb bulutları tâ ki cezîresine ḳadar îṣâl etmişdir ve ḳuv'ât-ı meẓkûrede der ki 'ilm-i nebâbet veḥikmetle olan bir ẓâtıñ volḳanı seyr ü temâşâ itmek maḳṣadıyla ol

maḥalde bulunduġu cihetle daha genç yaşında iken perde-i ḥayâtını çâk çâk etmişdir.

Küre- i ‘arzıñ baṭnî iḫtilâṭı ya’ni merkezi tabi’î âteş olup mevâd-ı tabi’iyyesinden her biri salâbet ḥâlinde olmayıp kâfesi ġaleyânda olduġundan mevâd-ı meẕkûreniñ ihtilâtı vuḳû’ bulduḳça andan neş’ât edenfevḳa’l-‘âde eksâb edip ġazlarıñ menhûle-i fevḳa’l-âde iktisâb edip gazlarıñ basıncıyla arzıñ mücârî ve müsâmâtından hurûc itmekle gördügümüz ġazâbı ya’nî volḳanları mevḳı’-ı ẓuhûra götürür. (Rûm İli)

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Ḫulâṣa-i Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Brüksel şehrinde muḳaddemâ beyân eyledigimiz ḳonferans ḥaḳḳında Rusya devletini vâḳi’ olan teklifi bi’l-cümle devletler ṭarafından ḳabûl edildi.

Yalñız Avrupa degil Amerikadaḫimuḥârebe esnâsında nev’-i benî beşere ḫıdmet ibrâz olunmaḳ niyet-i memdûhasıyla îcâb eden kavâ’id ü soru tezkîr ü tertîb itmek üzre teşekkül idecek meẕkûrḳonferansda bir murahhas ḥâżır bulunduracaḳtır.

Efkâr-ı ‘âcizânemize göre (Yeni Dünya) ḥükûmetiniñ şu tasavvuru mukaddes ve taḳdîre şâyân ise de Avrupa devletleriniñ her biri gerek ḥarben ve gerek maslahaten żabṭ u ilhâk-ı bilâda hâris olduġuḥâlde Amerikanıñ teklifini ḳabûl idecek devlet kangısı olacaḳtır?

Ne lâzım pek uzaġa gidelim? Bavyera Ḳralı daḫi nihâyetü’l-emr taḫtını Prusya’ya bıraḳmaya mecbûr oluyor.

Bir de Avrupa devletleri muḥârebeler â’id olan mesâ’ilin taḥḳîḳ u tedḳîḳi ḥaḳḳında İmparator ‘Aleksandriniñ vekîli ṭarafından ḳonferansa bir de program ibrâz olunacaġını yazmışidik.

Bu program (muḥârebeniñniẓâm u âdâtı ḥaḳḳında kavâ’id-i ‘umûmiyyedir.) ser levhasıyla 71 bendi ḥâvîdir.

Berlin'de ṭab' olunan (Raişa Neziger) nâm resmî ġazete şöyle der ki: İmparatorun mülâkatından başḳaolaraḳbâdından müddetedenimparaṭoriçe (Ogüste) daḫiRusya İmparatoriçesiyle mülâkât etdikden sonra irtesi gün Ames'e gidip imparaṭorlara bir vizite vermiştir.

(Republik Fransa) nâm ġazeteniñ Berlinden alıp neşr eyledigi bir telġrafnâmede Rusya İmparatoru Grandük Ḳostantiniñ mahdûmu bulunan Dük Niḳolanıñ ahvâl ü etvârını güzâr ederek mûmâ ileyhiñ Ḳafkasya cânibine sevk olunmasını idâre itmekle berâber Hive muḥârebesinde ḳazandıgı (Sen Jorj) nişânını daḫi girüye aldıgı muḥarrer ise de bu ḥavâdiṯ tasdîke muhtâcdır.

Fransanıñ Ahvâli Pek İyi Degildir

Ol emrde Ḳraliyeti ve ba'dehû imparaṭorlugu te'sîs ve tecdîd etmek niyetiyle Bonaparṭistler kendilerine daha ziyâde ṭarafdâr celb itmege ġayret ediyorlar.

Bu maḳṣada mebnî aḥâlîye hitâben bir ṭaḳım i'lânnâmeler neşr edip Prens Napolyonıñ tasvîrini daḫi ortalıga tevzî' etmişler ise de Versâ'il ḥukûmeti bunları toplatmıştır.

Aḥâlî ise cumhûriyetin îfâsını ve mareşal Mak Mahonıñ 7 sene riyâseti maddesi tasdîkini mużırâne olaraḳ arzu ediyorlar. Hattâ Orleyan ṭarafdârânı bile Bonaparṭistler 'aleyhindedir.

İ'lânât

Hezârġrad'da makbûl İbrâhim Paşa vakfının alt ṭarafmaḥallinde tahmînen 3500 zira'dan 'ibâret bulunan arâziniñ parça parça satışına â'it mübîn defteri paylaşılmıştır.[34]

[34] *Tuna*, 28 Cemâziyelevvel 1291, numero 886.

Temmuz

ṬUNA

28 Cemâziyelevvel 1291 **numero 887**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Mekteb İmtihânları

Ma’lûmdur ki her sene bu mevsimde mekâtib-i ‘umûmiye şâkirdânınıñimtiḥânları icrâ olunur.

İşte bu vilâyet dâḫilinde bulunan mekâtib-i rüşdiye ve sâ’irede daḫi ber-mu’tâd imtiḥânlar icrâ olunmaġa başlamıştır.

Her ṭarafdan gelen mażbaṭalara bakılırsa sâye-i ma’arifvâye- ḥażret-i pâdşâhîde taḥṣîl-i fünûn ile meşġûl olan evlâd-ı vaṭanıñ fıtrat-ı hâ’iz olduḳları zekâvet-i fevḳa’l-‘âde îcâbından olan müktesebât-ı ‘ilmiyeleri ḥaḳîḳaten memnûn olunacaḳṣûrettedir.

Bu bâbda niyetimiz taḥṣîl u ta’lîm-i müfredât baḥṣidir. Böyle bir müfredât mevzu’asını bile bilmedigi bir lisân üzre tedvîn olunmuş olan fünûnıñtaḥṣîline çalışıyorsa bî-hûde vaḳt zâyi’ etmekten başḳaeline ne geçer?

Vâḳi’a her fenne ḥasene ıstılahât vardır ki o fenne intisâbı olmayan ve binâen ‘aleyh herhangi lisân üzre olursa olsun taḥṣîl-i fünûn içün üstâd önüñde diz çökmeden başḳa çâre bulamaz.

Ammâ bu müfredâtı tedrîs ü ta’lîm ederken dersler Türkçe tedrîs olunmalı ki asılmaḳṣada muvâfık olan ṣûret de budur. Zîrâ görüyoruz ki 4

sene ẓarfında müretteb olan dersleri gören çocuḳlar bu mekteblerin esâs vaz'ı iḳtizâsınca ikmâl-itaḥṣîl etmiş de me'zûn olmuştur.

Ammâ denilecek ki 'Arabî ve Fârisî; Türkçe lâzım ġayr-ı mufârıḳî ḳâbilinden olup bunlarsız kimse kâtib olamaz. Anıñçün çâresiz bu dersleri görmelidir. Maḳṣadımız ma'ârif neẓâret-i celîlesine i'tirâz degildir. Çünki neẓâret-i müşârun ileyh ma'ârifin neşr ü ta'mîmi ugrunda şimdilik mümkin olan fedâkârlıgı icrâdan geri(girü) turmamış ve erbâb-ı kemâl daḫi – her ne ḳadar ihtiyâcât-ı ḥâżıramıza kâfî derecede degilse de ma'mâfîh olduḳça- pek çoḳ Türkçe âsâr-ı nâfi'a vücûda getirmiştir.

Vâḳı'â burası Müslim ise de böyle 4 senede ikmâl-i taḥṣîl ile me'zûn olacaḳ bir çocuga ibtidâ kendi lisâniñın kavâ'idi ögredilmez ise ṣarf u nahv-ı 'Arabî'den – o da tekmîl degil- yalñız birḳaç ders görmekle ne istifâde edebilir.

Muḳaddime Fasl

Terceme-i Cevdet Paşa ṣaḥîfe

Ḫulâṣa-i Kelâm

İ'tikâd-ı 'âcizânemize kalırsa mekâtib-i rüşdiye 'âdetâ mekâtib-i 'askeriye niẓâmına irḥâl olunaraḳ usûl-i taḥṣîl-i tahvîl edilmezse bu ugurda ibzâl edilen mesâ'îye yazık olur.

İşte sözün togrusu bu olup ma'mâfîh Ba'żı mu'allimler de vardır ki mekteblerin esâs vaz'ına 'ârif ü el-hacât ü ihtiyâcât-ı 'asriyeye vâkıf olduḳlarıñdan ta'lîm u etfâli ihtiyâcât-ı meẕkûreye tevfîk ederek ara sıra vasf u senâlarıñı işitdigimiz erbâb-ı şebâbı yetişdirmege himmet buyurmakda olduḳları daḫi münker degildir.

Silistre ḳal'ası topçu binbaşılıgına İşḳodra ḳal'ası biñbaşısı rıf'atlü Hâfız Aġa ta'yîn buyrulmuştur.

Rusçuḳ'da vilâyet dâ'iresi pîşgâhında ḳâ'in piyâde kışla-i humâyûnıñun tevsî'i muktezâ-yı irâde-i 'aleyhden olmaġıla çünd günden berü 'ameliyâta mübâşeret olunmuştur.

Anatolu muhtâciyeti içün geçende der-sa'âdete gönderilen 50 bin ḳıyye dakîki Varna'da hamâllara 'arabacı ve kayıkçılar vagonlardan vapura ḳadarḥüsn-i rızâlarıyla naḳl ederek para-i ücret almadıḳları Varna mutaṣarrıflıġıniñ eş'ârından añlaşılmışdır. Âferin çocuḳlar…

Gerçekden isbât-ı hamiyyet etmişsinizdir… Çünki mu'âvenet yalñız nakden olmaz. Aṣḥâb-ı hamiyyet her yolda her ṣûretle îfâ-yı mu'âvenet edebiliyor. İşte siz de bedenen îfâ etdiginiz ḫıdmetten dolayı ….

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Ḫulâsa-i Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Geçen nüsḫamızın Ḫâriciyye kısmındaki ba'żı tertîb sehvlerinden tolayı i'tizâr eyleriz.

İ'lânât

Vidin Mutaṣarrıflıġından bi't-tahrîrât-ı resmiye vârid olan i'lândır.)

Vidinli Limoncu-zâde Meḥmed Efendiniñ müteveffâ 'İbdâh nâm kimesneniñ mâlinden bâ-hüccet istidâne etmiş olduġu mebâlig-i ma'lûmeyi te'diye ve îfâya 'adem-i iktidârından nâṣî bu bâbda merhûn bulunmayıp Vidin meclis-i temyîziniñ 30 numero ve fî Nîsân sene 90 târîḫli bir ḳıt'amażbaṭası mûcibince mezâda verilen Vidinde Balıkpazarı derûnıñda bir bâb dükkânı 3500 ve yeni hân derûnıñdaki diger bir bâb sa'atçi dükkânı 4600 ve Çabrazlı? Maḥallesinde sâkin olduġu bir bâb ḫânesi 3500 ve iki 'aded balık daḫi 1800 ġuruş bedelât ṭâlibleri tekarrür etmiş ve işbu gelecek işbu şehr-i temmuzun 20.günü ṭâliblerine icrâ-yı iḫâle ü teslîmi muḳarrer bulunmuş olmaġıla bundan

ziyâde ṭâlibleri var ise Vidin merkez umûr-i icrâ'iye meclisine mürâca'at eylemeleri lâzım gelecegi i'lân u ihtâr olunur.

Fî Hazirân Sene 90 [35]

Ṭuna

2 Cemâziyelâhire 1291 **numero 888**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiye

-Avuḳatlık-

Türkçe, da'vâ vekilligi demekdir. Böyle bir ḫıdmet-i mühimmeyi der-'uhde edecek ẕevâtın ne derece mu'temed ve mu'temin ve mevsûkü'l- kelîm olması lâzım gelecegi beyâna muhtâc degildir.

Çünki ḥâline i'timâd olunamayan bir vekîle teslîm-i ḥuḳûḳa cesâret olunamaz.

Yalancının ise sözü gibi işre de emniyer edilemeyecegi bedîhîdir.

Avrupada avuḳatlık büyük şeref ü imtiyâz olup avuḳatlık etmiş vükelâ ve vükelâlık etmiş avuḳatlar pek çoḳtur.

Şimdi düşünsek ki 'acabâ bizim da'vâ vekilleri daḫi böyle mi? Aslâ kıyâs ḳabûl etmez.

Zîrâ aṣḥâb-ı emniyetden olanlar avuḳatlık fenâ bir şeymiş gibi bu ḫıdmet-i mümtâzeye sülûk etmiyorlar. Bu cihetle ortada da'vâ vekâleti edenler ekṣeriyâ ḥâline, kâline emniyet câ'iz olmayan bir ṭaḳım adamlar olduġu cümleden ma'lûmudur.

[35] *Tuna*, 2 Cemâziyelâhire 1291, numero 887.

Binâen ‘aleyh ḳarîb-i ‘ahde divân-ı aḥkâm-ı ‘adliyece bu bâbda ittihâẕ buyrulmuş olan ba’żı tedâbir-i ıslâhiye bir aralık evrâḳ-ı ḥavâdiṯse sermâye-i maḳâl olmuştu.

O cihetle İstanbuldaki avuḳatlarıñ ḥâline pek iyi bilmiyor isek de bu vilâyetde bir müddetden beri da’vâ vekillerine ḥuḳûḳlarıñı tevdî’ ile emîn olmadıḳları adamlara bi’l-âhire mütezarrır olmasınlar.

Rusçuḳ, Ziştovi ve Nigbolu ḳażâları a’şârıniñ müzâyedesine devâm olunmuş ise de bedelât-ı sâbıḳa ile ṭâlibẕuhûr etdiginden emânet idârelerine ḳarâr verilmiş ve îcâb eden me’mûrlar ta’yîn ḳılınaraḳ işe mübaşeret ḳılınmıştır.

Evvelki akşam sabâha ḳarşı ve bu gice Rusçuḳḳaṣaba ve civârında pek güzel yagmur yaġaraḳ mısır ve darı gibi henüz yeşil olan yaz mezrû’âtına baḫş-ı ḥayât etmişdir. Sâ’ir maḥallerde daḫi yaġmış olması me’mûldür.

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Ba’żı ġazeteleriñ ḳavlince neferât-ı ‘askeriyeniñ okuyup yazmak ögrenmeleri memleketinde taḥt-ı mecbûriyete alınmış imiş.

Ḥavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Ġazetelerin rivâyetine göre Londra parlamentosu müstekılâ-yı musâlih-i devlete baḳmaḳ üzre İrlanda’da daḫi ayrıca bir parlamentonuñ te’sîsini İrlanda meb’ûsânından Mösyö Aleḳsander ḳamarada teklîf etmiş ise de Lorduñ uzun iki nutḳuyla 2 gün ḳadar müzakirâtdan sonra Mösyö ile işbu teklîfi (ġazete yıpranmış) re’ye ḳarşı 455 re’y ile red olunmuştur.

Fransa'ya Ḳral olmaḳ tarîḳini aramaḳda bulunan Ḳont Dö Şambr(Şambur) bu kere daḫi meydâna çıḳıp Fransızlara hitâben bir beyân-nâme neşr ü i'lân etmiştir.

İşbu beyân-nâme me'ilinde añlaşıldıgına göre Ḳont(Dö Şambur) Seyfi Fransayı himâye eden Mareşal Maḳ Mahonuñ der- 'uhde eyledigi riyâsetiñ vaẓâ'if-i mühimmesini işkâlden ihtirâzen şimdiye ḳadar sükûtu ihtibâr etmiş ise de kendüsiniñ ḥukûmet-i id'âsında bulunduġuna dâ'ir 'aleyhinde serd olunan isnâdâtı red içün agzını açmaġa mecbûr olmuştur.

Ḳont müşârun ileyh Ḳrallıḳ ṭarafdârlarına ḫıdmet etmek murâdında olduġu ve üç renkli sancaġı Fransanıñ eski beyâz sancaġına tebdîl edip etmeyecegini beyân etmediginden bu bâbda vâḳı' olan sükûtunu ġazeteler emniyetsizlik göstermektedirler.[36]

[36] *Tuna*, 6 Cemâziyelâhire 1291, numero 888.

Ṭuna

6 Cemâziyelâhire 1291 **numero 889**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Temdîd-i ḥayât

Mümkinâtdan mı diye beyne'l-milel ḫayli kıyl u kâli mûcib olmuş bir mes'ele-i müşkiledir.

Çünki benî beşerin enfâs-ı ma'dûdesi artmaz eksilmez olduġuna nasıl nas-ı Kur'ân vârid olmuş ise Ba'żı a'mâl-i ḫayr sebebiyle 'ömrün uzadıgına delâlet eder eserler daḫi görülüp işedildiginden iki delîliñ beynini tevfîkde iyice zahmet çekmişlerdir.

Lâkin bize kalsa temdîd-i ḥayât aslâ mümteni' degildir. Gerçi bu sözümüzün delîlsiz sâbitsiz ḳabûl olunacaġı der-kâr ise de ba'de'l- isbât ne ḳadar'uḳûl-i kâsıra aṣḥâbından olsa mümkin degil.

Bedîhîdir ki her nefs müteneffis-i ḥayât sıfatıyla muttasıf ise de ni'met-i ḥayâtdan herkesin istifâdesi bir degildir.

İnsân ṣûretinde yaradılmış olan bu zengin adamın gezip eglendigi kendi baġu bostânı ve görüp sevdigi kendi civârı ve gılmânı olup bunlar ise her ḥâlde mahdûd u ma'dûd olmaḳ tabî'îdir.

O ḥâlde âdem ḥayât lezzetini rûhunda bulur ki bu lezzet-i cân-fezâ esâsı yalñız rûhu tende iken degil pîş-i naẓarında nûrânî bir refîḳ-ı gam-kâr maḳâmına ḳâ'im olaraḳ yevmü'l-mi'âd'a degin 'âdetâ kendine cân yoldaşı olur.

Demek ki bu telezzüz ḥâliyle bu adam hiç olmamış olur…

Evet! ḥaḳîḳat-ı ḥâl düşünülse ḥayât nedir? Bir nefes…

Ben dünyâya bu ḥaḳîḳati arayıp bulmaya geldim.

İyi ama ben kendi kendime nefs ü aslımı nasıl ögrenebilir ve şu sermâyeyi ne şekl ḳazanabilirim? Hâ! Bunıñ ḳolayı var. Bu dünyâya ilk gelen ben degilim ya!

Baḳsana! Benim babam var. Elbetde anıñ da bir babası ve babasının babası olacaḳ. Ve hilm-i cer'en… Demek ki bizden evvel bu dünyâya gelmiş ve nöbet-i zendegâniyyelerini savıp gitmiş birçoḳ ümmetler var imiş.

Evet, evet! Erbâb-ı 'irfân ile'l-ebed ḥayydır, bâkîdir.

Nitekim diger bir nas-ı mübîn daḫi bu müdde'âmızı isbât eder.

Öyle ise çocuḳlar temdîd-i ḥayâta çalışalım. Çalışalım ki ölüm ḳorḳusundan bile ḳurtulalım. Ḥayât-ı ebediye ile Ḥayy olalım.

İ'lânât

Rusçuḳ Evkâf Muhasebeciliginiñ İ'lânı

Hezârġrad ḳaṣabasında vâḳi' Makbûl İbrâhîm Paşa vakfından yalñız câmi'-i şerîfiñ ḳubbesi ve cenâhlarınıñ ta'mîrâtı ile minâresini ḳışa puṣulasıdır.

"51 gün mürûrında ikmâl etmek ve münâkısa netîcesinde tekarrür edecek bedeliniñ her taḳsît verildikçe başḳa kefîl irâ'edilmek üzre 2 bin ġuruş peşînen ve 15 biñġuruş iḥâle târîḫinden 15 gün soñra ve 4 biñġuruşu para verildigi târîḫden 15 gün ve kusûru i'mâliniñḫitâmında verilmek meşrûṭdur.

Câmi’-i şerîfiñ ol emrde ḳubbesi ve cenâhları üzeri kireç ve Ḫorasân harc ile sıvanaraḳ bezîr yagı ile cilâ olunup üzeri samanlı çamur ile sıva meṣârifi

Yine meẕkûr câmi’-i şerîfiñḳubbesi üzerine ve köşelerine müceddeden kurşun iki zira’ tûlünde ve bir zirâ’ ‘arzında bulunan kurşun levhaların birbirine geçme olaraḳ rabṭ etdirilmek üzre meṣârifâtı

‘Aded

Lüzûm görülecek kurşun ḳıyye

Yevmiye meṣârif-i sâ’iresi

Faraşiye ve ‘amele

Yekûn

Zagra-i ‘Atîk ḳażâlı Minâreci Ḥüseyn Usta[37]

[37] *Tuna*, 9 Cemâziyelâhire 1291, numero 889.

Ṭuna

9 Cemâziyelâhire 1291 **numero 890**

Pazar

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Ṭuna'da Bize Limân Lâzım Degil Midir?

Çünki devlet-i 'aliyeniñṬuna nehrinde küçük büyük zırhlı zırhsız birçoḳ vapurları ve sâ'ir gemileri var.

Bunlar yaz günleri mevâkı-ı mühimmede lenger- endâz-ı mehâbet olup kış geldi mi kışlaġa çekmege mecbûrdurlar.

"Bunlarıñ şimdiye ḳadar kışı çıkardıḳları maḥal neresi?" diye su'âline "Tulça ṭaraflarında Ḳaya Altı nâm maḥaldir." Cevâbı verildikden sonra şimdiye ḳadar nasıl orada barınmışlar ise daḫi yine orada kışlasınlar diyenler ise ne cevâb vermeli?

Evet, varsın yine orada ḳışlasınlar. Ama bu bâbda şâyân-ı mutâla'a bir mahzûr vardır. O da şu ki orası memleket civârı olmadıġı gibi istihkâm dâḫilinde daḫi degildir. İşte bunıñ içün Kaya Altından başḳaṬuna sâhilinde devlet-i 'aliye içün inşâsı elzemdir.

Faḳat limânın inşâsı içün Lom Nehriniñ şu ḳadar ki limân içine aḳsa şiddetli yagmurlarda yuḳarıdan söküp getirdigi ecsâm ile limânı toldurması mülâhazası var imiş. Pek â'lâ ma'lûm Lom nehri limâna aḳıdılmasın da Ṭunanıñ ḳa'rîne müsâvî derecede tersâneniñ önü tathîr edilip limân yapılsın. Bu da mı ḳâbil degil?

Yohsa 30 bu ḳadar sâ’at tolu olan Süveyş ḳanâlına rüzgârın iki ṭarafdan toldurdugu ḳumlarıñ ayıḳlanması mümkin oluyor da ayda yılda bir kere Lom nehriniñ getirecegi tathîr imkân-ı hâricden midir?

Ṭuna nehri ḳumandânı sa’âdetlü Meḥmed Paşa idâre-i nehriye vapurlarınıñ muṣâliḥinden kef-i yed almış olduġu ve öte ṭarafda tersânelerin o ḳadarçoḳ işleri olmadıġı cihetle umarız ki bundan böyle şu emr-i mühimin daḫi sâha-i ḥuṣule getirilmesine maḫṣûṣa-i kârdânîlerini tutarlar.

Ta’bîr olunan bir nev’ tütüniñḥayvân hastalıgına nâfi’ olup bundan başḳa şey’e daḫi yaramayacaġından inhisâr mu’âmelâtından istisnâsı Ṭuna rüsûmât neẓâretinden rüsûmât emânet-i celîlesine bildirilmiştir.

Babaṭaġı nâ’ibi müveddetlü Meḥmed Hâmid Efendi ṭarafından vârid mektûbdan ḫulâṣa

Vaḳtiyle behremend olamadıġım ‘ulûm u ma’ârifiñtaḥṣîline şimdi daḫi vaḳtimin müsâ’id olmaması cihetle göñlümüñ vâkıf olmaḳ istedigi ma’lûmâta muvaffaḳ olamadıkça müte’essir oluyorum.

Bu cihetle mekâtibin ahvâlini ögrenerek bu bâbda ma’lûmât a’tâ etmek ve ebnâ-yı hımsın ma’ârifçe terfîsine elden geldigi mertebe birinci merâkım olmaġıla bu def’a Babaṭaġı Mekteb-i Rüşdiyesi şâkirdânınıñ icrâ olunan imtiḥânında hazr bulundum.

Lofça’dan Mektûb

ḪulâṣaḪulâṣa

Ṭırnovo mutaṣarrıfı sa’âdetlü Câvid Paşa’nın a’ṣâr-ı müzâyede içün Lofça’ya geldiginiñ ertesi günü Lofça redif taburu sınıf-ı tâlî-yi ikrâmiyeniñ

icrâ olunan âteşli ta'lîmlerinde ve gecesi meẕkûr tabur żâbitânı ṭarafından verilen ziyâfetde ḥâżır bulunmuştur.[38]

Agustos

Ṭuna

13 Cemâziyelâhire 1291 **numero 898**

Pazar

Ṭırnovo mutaṣarrıfı sa'âdetlü Câviẕ (Câvid) Paşa geçen çehârşenbe günü merkez vilâyete gelip ẕât-ı 'âliye-i ḥażret-i velâyet-penâhî ile bi'l-mülâkât ba'żı irâdât-i şifâhiyyelerini telakkî etmişlerdir.

Rus vapuru Ḳaradeniz haritasını almak üzre bütün sevâḥilini tolaşdıgı gibi bu kere de Köstence gelerek oradan daḫi plan odasına uġradıḳdan sonra Ḳırım'a gidecegi telġraf ḥavâdiṯindendir.

Sancaḳlar

Vidin

Mutâla'a

Meḥmed Şükrî Efendi evvelki ḳâ'i-maḳâmlıġında Rahovada ḫayli âsâr-ı nâfi'a vücûda getirdigi gibi bu daḫi ol bâbda davranaraḳ ḳaṣaba içinde

[38] *Tuna*, 13 Cemâziyelâhire 1291, numero 890.

harâb ḳaldırım ve köprülerin ta’mîrine teşebbüs etmişdir. Efendi-i mûmâ ileyhin bu güzel âsârları taḳdîre şâyândır.

Hitâb-ı ‘Umûmî

Çalışan me’mûrlar içün emsâle ḳarşı ismlerini sahâyif-i sitâyişe yazdırmak ne büyük iftihârdır.

Çoḳ Görgülü Ḳafa

110 yaşında ve ‘aḳlı başında olduġuḥâlde bu kere Lom’da irtiḥâl-i dâr-ı beḳâ etmiş olan Emîr Meḥmed Baba ḥaḳḳında verilen ma’lûmâta göre bu ẕât Rusçuḳ ḳażâlı meşhûr Hasan Bayraḳdarıñ oġlu ve ba’żı devlet ü ḥukûmetlerle salṭanat-ı seniye beyniñde vuḳû’ bulan muḥârebede ḥâżır ve cümlesinde şecâ’at etmiş bahâdırlarından biri olup def’a sebeb-i vefâtı olan maraz müveddetinden başḳa ‘ömründe baş agrısı bile çekmemiş imiş.

Musâhiblerinden menḳûldür ki müteveffâ-yı mûmâ ileyhin ‘aḳl u hâfızasına aslâ fütûr gelmeyip kendine 115 yıllık bir târîḫ-i nutḳ ıtlâḳı sezâ imiş. Veḳâyi’-i târîḫce ve ahvâl-i sâ’ireyi dün olmuş vuḳû’ bulmuş gibi naḳletmekte imiş.

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Vuḳû’ât-ı Der Sa’âdet

Nişânṭaşında derdest inşâ olunan hotelin 2 aya ḳadar hitâm pezîr olacaġı me’mûldür diyorlar.

Mekâtib-i ‘aliyye-i ‘Oşmâniye’ye girecek fukarâ çocuḳlarıñiñ müddet-i taḥṣîllerinde esbâb-ı idâre vü te’ayyüşlerini tedârik ile eshâb-ı faḳr u zarûretden olaraḳ Rûm mekteblerinde Türkçe ḫavâceligi eyleyebilecek olanları daḫi mekâtib-i ‘Oşmâniye’de ikmâl-i taḥṣîl ile şahâdetnâme aḫzine idâre etmek üzre bir cem’iyet teşkîli içün Begoġlu merkez bedâyet maḥkemesiniñḥuḳûḳ dâ’iresi a’zâsından Ḳostandinidi Efendiye bâ irâde-i seniyye ruhsât-ı a’tâ buyrulmuşdur.

Geçende laġv edilmiş olan Levant Tayms ġazetesiniñ yerine bu kere (Le Progri Der Yan) nâmında Fransızca bir ġazeteçıḳmışdır.

Teb’a-i devlet-i ‘aliyyeniñ Rûm milleti efrâdınıñ Türkçe ögrenmeleri maḳṣadıyla Türkçe tedrîs olunmayan Rûm mekteblerinde ma’ârif neẓâretiniñ intihâbıyla ma’âşları cem’iyyet ṭarafından îfâ edilecektir.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Ḫulâṣa-i Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Sen Margarit hastanesiniñ müdîri istinṭâḳında birbirine muḫtelifolaraḳ verdigi acûbeden tolayı ziyâdesiyle mütehhim olduġunu ve işbuba’żı ecnebîlerin müddahliyetini tasdîḳ eder bir ṭaḳımevrâḳ tutuldugunu (Sevar) nâm ġazete rivâyet ediyor.

Belçika, Hollanda ve İtalya ve müctemi’a-i Ameriḳa, Almanya, İngiltere,sefirâsı Madrid ḥukûmetiniñ tasdîkinden tolayı İspanya hâriciyye nâẓırı Mösyö Garsiya’yı tebrîk etmişlerdir.

Mûmâ ileyh Ḫâriciyyenâẓırı Almanya imparaṭoru etvârına bir teşekkür nâme yazıp bu bâbda Almanya devletini ön ayak olmasından tolayı beyân-ı şükrâniyet eyledigi Madrid'den keşîde olunan bir telġraf-nâmede görülmüştür.

Boru İle Tütün İçme Usûlü

Müctemi'a-i Amerika'da i'mâl olunan tütünüñ ṣûret-i isti'mâlinde büyük bir tegayyür icrâsını tasvir edip zihniñde verdigi ḳarâra göre hevâ ġazı gibi tütüniñ borular vâsıtasiyle her ḫâneye taḳsîm olunup hevâ ġazı yaḳılmak istenildikde borunuñ muslugu nasıl açılaraḳ ateş veriliyor ise tütün isti'mâlince arzû ḥuṣulünde daḫi yine öyle borunıñ musluġu açılacaḳ ve memeniñ emecegi gibi olan borunuñ ucu aġza alınıp içilecekmiş.

Hevâda Uçmak

Mösyö Estval isminde bir Fransız bir makine îcâd edip bunıñla hevâda uçmaḳ üzre birinci tecribeyi icrâ etmek üzre olduġu evrâḳ-ı ḥavâdiṯde oḳundu.

Eṯer-i ḫaft denilmekle şâyân olan bu maḳûle teşebbüṯât aṣḥâbınıñ ekṯeriyâ 'aḳılları gibi vücûdlarıñı daḫi fenâ uçurumuna togru uçurup tururken ne 'acebdir ki yine böyle ḥareket edenler bulunuyor.)

İ'lânât

Teb'a-i devlet-i 'aliyeden Rusçuḳlu Vasil ve Petkov'un iflâsı vuḳû' bulmuştur. Müflis-i merkûmânda alacaḳları olanlarıñ i'lân târîḫi i'tibâriyle 21 gün ẓarfında matlûblarıñı maḥkeme-i ticâret-i vilâyete ḳayd ettirmeleri i'lân olunur.

10 Aġustos 1874

Niḳolay

Joj ḳomiser Nedeloviç[39]

Ṭuna

11 Receb 1291 **numero 899**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Zenginlik

Ş̱ervet-i tabî'iyye diye küre-i hâkin seniyye-i harsında sakladıgı envâ'-ı cevâhir zî-kıyâme ıtlâk olunur ki üzerinde yaşadıgımız ḳıt'a-i nefîse şu i'tibâriyle en zengin memleketlerden biri sayılır iken ḥaḳîḳat-i ḥâlde künûzü'l-gayb demekle şâyân olan işbu hazâ'in sürûtun inhitârlarıñı ḥâlâ derdest edemedigimizden genc ü gınâya bedel çekiyoruz.

Ḳoca Balḳanıñ etkilerinde ve daha birçoḳ yerde feyyâz-ı ḳudretiñ mücerred bizim içün ḥâżırladıgı bu bitmez tükenmez hazînelerin genc-i mutalsam gibi yanlarıña yaklaşamadıġımızı gördükçe ve ḳâbil-i inkâr olmayan zarûret-i ḥâliyemizi göz öniñe getirdikçe insân aglamak derecesine geliyor.

İnsân nasıl esef olmasın ki bugünki gün en zengin milletler gibi ş̱ervet u samân sâhibi olabilecek bir genc-i mâlik iken genc-i mihnetde esîr-i derd-i ihtiyâc oluyoruz.

İmdi biz ki insânız a'tâlet degil sa'y ile me'mûruz. Bu 'âlem-i esbâbda sa'ysız hiçbir şey ḥâṣıl olmaz.

Bir adam vaḳt-i rebî'den evvelce bağı çapalamazsa mevsim- i ḫarîfde ş̱emeresini iḳtiṭâf edemez.

[39] *Tuna*, 11 Receb 1291, numero 898.

İşte bugün mes'ûdü'l-ḥâl görüp gıbta etdigimiz milel ü akvâmın sebeb-i devletine baksak o ânda şu ḥaḳîḳat gün gibi âşikâr olur.

Kûşe-i mezelletde azgını poyraza açan 'aṭâlet –pîşelere sorulsa ki'' Bugün dünyânın eñ zengin memleketi olan Londraya İngiliz liraları gökden zenbîl ile mi inmişdir. 'Acabâ ne cevâb verir?

Lisânı ikrâr etmezse de vicdanı olsun tasdîk eder ki insân bir vaḳt turup oturdugu yerde zenginlik ayagına gelmez. Beheme-ḥâl çalışmak ister.

Bize velî-ni'metlik eden şu hâk-i mukaddesin içinde saklı olan hazâ'in servetin ḳapularını açacaḳ ve bi'l-cümle evlâd-ı vaṭanı zengin edecek esbâbıñ birincisi işte şu lüzûmdan baḥs etdigimiz ittihâd u ittifâk ile şirketler teşkilidir ki ilerü giden milletlerin hepsi bu vâsıta ile ser-menzil-i refâh u sa'âdet olmuşlardır.

Memlekete celb-i servet edecek bir fabriḳa vücûda getirilmesi epeyce ḳudret u samâne ve bunıñ da taḥṣîl-i zamâna muhtâc olduġu der-kârdır.

İşte bizim içün zengin olamadığımızın sebeblerini anlamalı!!

Mevâd-ı 'Umûmiye

Bosna vilâyet-i celîlesinde ḳâ'in Mitroviçe ḳażâsında lisân-ı Türkî üzre muhâberât-ı telġrafiyeye bed'en olunduġumaḥallî ḥavâdişindendir.

İ'lânât

Şumnu Ticâret Maḥkemesi İ'lânı

Teb'a-i devlet-i 'aliyeden Şumnû'da manifaturacı Yagcı oġlu Benyamin iẓhâr-ı iflâs etdi. Borçludan alacaḳları olanlar maḥallî ticâret-i maḥallîye mürâca'at eylemeleri lâzım gelmektedir.[40]

[40] *Tuna*, 14 Receb 1291, numero 899.

Ṭuna

14 Receb 1291 **numero 900**

Pazar

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Memâlik-i maḫrûsede ma’den araması yapmaḳ isteyenlerin maḥallerinde ḥukûmet-i maḥalliyeniñ en büyük me’mûrlarına mürâca’at ederek ṭaleb eylemeleri ve ruḫṣat-nâme derecesine geldiklerine mâliye neẓâret-i celîlesine ve oradan daḫi ma’âden idâre-i ‘umûmiyesine mürâca’at eylemeleri i’lân olunur.

Satıcılarla Alıcılar Beyniñde Ri’âyet Kime Â’iddir?

Zâhirde bakılsa müşterî tedârik-i ihtiyâcâtı içün satıcılara mürâca’at eder.

Âyâ ne içün alıcılara ri’âyet etmek satıcılara düşer?

Şunuñ içün düşer ki alıcı bir dükkânda aradıgı eşyânın a’lâsını istediginden bulsa daḫi fiy’atını kırmak içün pek baḫâne bulur.

Ve böyle bir zamân-ı teraḳkîde bir şey’in az gün içinde bin türlüsü çıkmakda olduġundan müşterî aradıgınıñ dah iyisini başḳa dükkânda bulacaġına güvenir.

Binâen ‘aleyh müşteriniñ bu efkâr-ı müterеddidânesine ḳarşı ibrâz-ı mu’âmele-i dil-nevâzî ve raġbet-i sâzî satıcıya ‘â’id olur.

Tâ ki müşteri elden çıkmasın ve başḳa dükkâna gitmekden vazgeçsin.

Ḥâl böyle iken naẓar- ı te'essüfle görülüyor ki bizde satıcılarıñ ba'żıları müşteriyi tevḳîr degil 'âdetâ taḥḳîr ü tekdîr ediyor.

Müşterî dükkâna girer ve aradıgı şey'i sorar. Aradıgı şey eger var ise satıcı cümlesini ibrâz etmege dükkâncı mecbûr iken—gûyâ aranılan ṣûretde matlûba muvaffaḳ olsun olmasın müşterî bir şey'i sordu mu almaġa mecbûr imiş gibi—müşteriye çıḳardıgında (ihtimâl ki müveddesi geçmiş bir cinsini) müşterî degilsen mûzî bir âdemsin gibi alıcının gönlünü kırar.

Bu oldu mu yâ?

İstanbulda olduġu gibi dükâncılar—''Buyrun, ne ister iseniz var'' zemîniñde sözlerle yoldan geçen erkekleri—''Hânım sarı verelim'' terbiyesizlik eseri olan kelâmlarla ḳadınları iz'âc etmek derecesine ḳadar gitmek daḫi lâyık degilse de mâline revâc vermek ve müşteriniñ naẓar-ı raġbetini celb etmek içün biraz hoşgûluḳda bulunmaḳ lâzımadandır.

Müşterî malıñ albenisini almak ister. Şübhe yok ki iyi mütemeyyizlik müşteriniñ câlib-i diḳḳatini çekmek ve iyi istif etmek gibi tertîblerle olur.

Öyle ise esnâfımıza sâ'ir memâlik-i mütemeddine satıcılarıñıñ yaptıġı gibi mevcûd eşyâlarıñ ṭaḳım ṭaḳım pîş-i naẓar-ı i'tibâra yıġmaḳgibi dükkân ve maġazalarıñı tezyîn ü tanẓîm gibi şeyleri taḳlîd etmelerini tavsiye eyleriz.

Mevâd-ı 'Umûmiye

Vuḳû'ât-ı Der Sa'âdet

Bu kere Kaşgar darb-ḫânesinde ''tam nâmı ḥażret-i hilâfet-penâhîye mensûb olmaḳ üzre altun ve gümüş sikkeler darbına başlanmıştır.

Baṣîretin rivâyetine göre işbu sikkelerden bir dânesi bir ẕât ma'rifetiyle Baṣîretmaṭba'asına getirilerek kendilerine irâ'e olunmuş ve bir ṭarafına (1290târîḫiyle es-Sultân 'Abdü'l- 'Azîz Hân) 'ibâre ve bir ṭarafına daḫi (ḍarb-fî Kâşġar-ı laṭîf) 'ibâresi yazılmış.

Kâşġar Hânı Ya'kûb Hân ḥażretleriniñsalṭanat- seniyyeye duḫâleti Çin devletine daḫi 'aks-i endâz-ı satvet olmasıyla Ḥaḳân-ı Çin bundan tolayı beyân-ı memnûniyetle tebriki ile bir elçi göndermiş. Ve Ya'kûb Hân hudûdlarıñ tahkîmi ve 'asâkirin ta'lîmi üzerine sür'at ü diḳḳatle 'azm etmiştir.

Şehâmetlü Ya'ḳûb Hân ḥażretleriniñ îfâ-yı farîza-i hac-i şerîf ile der sa'âdete vürûd etmiş olan hemşîre-i muhteremeleri 'iffetlü işmetlü Hânım Efendi ḥażretleri ma'iyyetlerinde me'mûrları bulunduġu ḥâlde maḳṣûd olduḳları ḥavâdiṣde okundu.

Vilâyât

Ġazetemizin (Rûmili) nâmının Manastır vilâyet-i celîlesinde ihrâcı muḳarrer olan resmî ġazeteye naḳliyle bizim ġazeteye daḫi bir nâm-ı diger verilmesi bâb- 'âlîden vilâyât-ı müşârun ileyhâya ve oradan buraya iş'âr buyrulmasına binâen ''zamân'' nâmı iḫtiyâr edilmiş ve ḥukûmet-i seniyye-i cânib-i 'âlîsinden daḫi bu nâm ile çıkarılmasına müsâ'ade buyrulmuş olduġundan İstanbul'dan sipâriş olunan levha yetişir ise gelecek haftadan i'tibâren neşrine ibtidâr olunacaġı müşterilerimizin abone müddeti hitâmına ḳadar ġazeteleri kesilmeyerek gönderilecegi beyân olunur.

Rûm İliniñ Vedâ'nâmesi

Bu rûzgâr-ı bî-ḳarârın devrine –Seyr ü harekâtına

Mâzîden yâdgâr olan ġayret ise ḥâlin âyine-i âsârına bakalım.. ‘’Ben ki Rûm iliyim. Ḥakîkatde bir iklîm-i cesmiyye-i ‘ilm. Ve bir vaḳtler Manastırda ḫadm ü ḫaşm iken bir müddetlerde Selânikde sâhib-i ḳalem oldum.

Meslegimden memnûn olaraḳ rûzgârı sîneme nakş ederek ebnâ-yı vaṭanıma ‘arz ile müftehar idim.

Her cem’iyet bir iftirâk-ı muktezâ-yı tabî’at ‘âlemdir. İşte bu hikmet iḳtizâsına ve zamânın ḥükm-i îcâbına tâbi’ olaraḳ merkez-i vaṭanıma mürâca’at lâzım geldiginden gidiyorum.

Lâkin dostlarımı unutmam. Ve meslegimi daḫi terk etmem. Şu ḳadar ki Selânikce ḫıdmetim meşkûr olmadıysa bile noksânımın ḥüsn-i niyetime bağışlanmasını ve zamân ile hoş geçilmesini ḥâlisâne ricâ ederim.

Bâkî ḳalan bu ḳubbede bir hoş sadâ imiş..

Rûm İli

İ’lânât

Çırpan ḳażâsında beher sene küşâdı mu’tâd olan Yalı panayırının bu sene daḫi işbu Aġustos-ı rûmîniñ 23. Cum’a günü açılacaġı Edrine vilâyet-i celîlesinden alınan telġraf me’ilinden añlaşılmaġıla vilâyet aḥâlîsinden gidenler bulunur mülâhazasıyla i’lân-ı keyfiyet ibtidâr ḳılındı.[41]

[41] *Tuna*, 18 Receb 1291, numero 900.

Ṭuna

18 Receb 1291 **numero 901**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

‘Asker ve mülkiye me’mûrlarınıñ aldıḳları teḳâ’üd ma’âşlarında degişiklik yapılması üzerine mâliye neẓâret-i celîlesinden mâliye neẓâret-i celîlesinden maḳâm-ı vilâyete tahrîrât gönderilmiştir.

Der sa’âdet emânet idâre-i ‘aliyesinde ṭaşra limânlardaki küçük ḳayıḳ ve salapuryalardan bahriye hazînesi ṭarafından alınacaḳ resm-i aḫẕ muḳaddemâ emrnâme-i sâmî ile Ṭuna nehrinde sefer eden bu vâsıtalardan beheri 15’den 20 ġuruşa çıkarılmıştır.

Köstendil Ḫristiyân Ḳatolikleri kiliseleri taḳsîm edemediklerinden 2 fırḳa beyninde münâza’ât eksik olmayıp hattâ çünd gün muḳaddem Köstendil’de patrikḫâne ṭaraflarıñdan bir Bulġar 2 yaşında bir çocugu vefât etmesiyle atalarıñiñ medfûn olduḳları Esvati Mina kilisesi maḳberesine defn etmek istemiş ise de berikiler şedîden muḥâlefet ederek 4 gün cenâze meydânda ḳaldıḳdan sonra maḳâm-ı vâlâ-yı vilâyetden verilen emr üzerine bî-ṭaraf 1-2 Ḫristiyân ḥâżırolduġuḥâlde diger bir mezarlıga defn ile def’-i gâ’ile edilmişdir. Bu ṭarz sebebler münâsebetiyle Bulġar ve teb’a arasında münâza’-i mezhebeden tolayı 2 fırḳa oluşmuştur.

Ḫuṣûṣât-ı mezhebeniñ tesviyesiyçün rütbetlü Eksarh Efendi ṭarafından vekîli Vidin pisḳoposu hurmetlü Kirilos Efendi ıslâh-ı usûl içün me’mûren oraya i’zâm olunduġu gibi Rusçuḳ metropolidi ḫurmetlü Grigoriyus ile Samaḳo

metropolidi Dosyeti Efendi daḫi bu kere muvaḳḳaten Nîş sancaġına gönderilmiştir.

Yaḳovo ḳaryeli Mite nâm kimesne oġlu Yona ile ve ‘arabalarıyla yolda giderken şehr-i ḥâlin 10. Cum’a irtesi günü ḳarye-i meẕkûr civârındaki Yaḳovo deresine birden bire kilitlü seyl gelerek merkûmları ‘araba üstünden almış ve Mite yine ḳurtulmuş ise de oġlu Yona suyuñ şiddetle cereyânı ḳurtulamayaraḳ aşagıda ve bir ṭaş arasında magrûkan na’aşı bulunmuştur.

Sancaḳlar

Vidin

Şehr-i ḥâliñ 8. Cum’ası kesret üzre yaġan yagmur Belġradcı ḳażâsında Bele nehri ṭuġyân etmiş. Bele ḳaryesi sâkinleri seyl-zede olmuş ḳażâ civârında Subaşı çeşmesi yıkılmış ve toludan Dubrova –Çernobil bağları fenâ ḥâlde zedelendigi maḥallî vuḳû’âtındandır.

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Vuḳû’ât-ı Der Sa’âdet

Maçḳa’da yapılmaḳda olan eslaha debboyundan(mitralyoz) ṭoplarınıñ muhâfazasına tahsîsen Ṭopḳapı sarây-ı humâyûnu civârında diger bir inşâsına daḫi irâde-i seniye-i cenâb-ı pâdşâhî şeref-müte’alliḳ buyurulmuştur.

İstanbul’da (Laṭîfe) isminde diger bir mizah ġazetesi daha çıḳmaġa başladığı gibi İstanbul ġazetesini yerine (Medeniyet) nâmıyla politiḳ ġazeteniñ daḫi karîben mevzû’-i destgâh-ı intişâr olacağı işidilmiştir.

Der sa’âdetde Bulġarca ṭab’ u neşr olunmaḳda bulunan (Napredak) nâm ġazeteniñ 4 numerolu nüsḫasında İstanbul’un feṭḥ u istilâsından tolayı Ebu’l-feṭḥu’l Megâzî Sulṭân Meḥmed Ḫân Gâzî ḥażretleri hâk-i ‘âlîlerinde ba’żı ta’bîrât-ı müstehcene vü elfâz-ı ġaraż-kârâne ve bî-edebâne ḳullanmış

olmasından ötürü külliyen ilgâ vü sâhib-i imtiyâzının ‘ibretü’l-sâ’irîn ḥabse ilḳâ olunmuş idügi mervîdir.

İ’lânât

Niş fırḳa-i ‘askeriye kumadanlıgından vârid i’lândır.

İhtiyâc niteliginde bulunan erzâkdan nân-ı ‘azîz:60 pirinç: 220 şeker: 290 tuz: 80 sabûn: 320 samân: 8 revgan-ı sâde: 520 pârede ‘uhdesinde ṭâlibleri var ise fırḳa-i meẕkûre meclisine mürâca’at eylemeleri i’lân olunur.

Fî 11 Aġustos Sene 90[42]

[42] *Tuna*, 21 Receb 1291, numero 901.

Ṭuna

21 Receb 1291 **numero 902**

Pazar

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Sükûtun merd-i dânâ hasmını ilzâm içün saḳlar

Sükûtu altuna teşbîh edenler serâ'ir-i hikmete ne büyük vuḳûf göstermişlerdir.

''Kişi dili altında gizlidir'' meselini

''Kelâmından olur ma'lûm kişiniñ kendi miḳdârı ''

Mıṣrâ'ı ne güzel tefsîr eder.

Kişi kendine etdigi zulmü dünyâ bir yana gelse yapamaz.

Hattâ hikmetü'l-'avâmdandır ki

''Bülbülüñ çekdigi kendi dili belâsıdır '' derler.

Lâkin kag kag hırâşlarıñdan tolayı gâh gâh kargalarıñ da ṭaşlandıgı görülüyor.

Cirmi küçük cürmü büyük olan lisândır.

Kelîmât-ı hikmet gâyât 'Aliyü'l- Murtazâdandır ki '' Âh rahmet etsin ol kimseye ki haddini bilipṭavrını tecâvüz etmedi.

Öyle ya

Fâ'idesiz yere söylenip belâ da'vet etmek ya ġaraż u belâhetden ve yâhûd ''Necâtın iḫtiyâr-ı samt u sükût eden haḳîme şeref ihtisâsını ḫaber veren muhbir-i sâdıkın aslâ ḳâbil-i i i'tirâz olmayan sıdk-ı makâline inanmaḳlıkdan ileri gelir.

Vâḳı'â her yerde sükût câ'iz degildir faḳat ''Söyleyeceksen ḫayr söyle kelâm-ı hikmet encâmıyla 'amel lâzımdır.

Ḫalḳ içinde bundan artık 'ayb olur mu bir kişi kendi 'aybı var iken ẕikr ide 'ayb-ı digeri

Ḫuṣûṣıyla ġaraż bir marażdır ki mübtelâsını er-geç mezâr-ı idbâra götürür.

Binâen 'aleyh mütekellime göre en ziyâde ġarażdan ittikâ lâzımdır ki bi'l-âhire kendisini idbâr u nefret-i hatr eyletmesin.

Bir de insân sözüniñ eri olmalıdır.

'İbretin 16. nüsḫasında Reşâd Beg ne güzel söylemişdir ki

'Ortaya bir söz atıp kendini saklamak ve sözüne tesâhüb etmemek insân olana nâmusunu meydâna bıraḳıp ḳaçmak demektir.''

Bu sözü digerine isnâd eylemek 'ârsızlıgın katmerlidir.''

Nihâyet

ḳażâlar

Hezâr-ġrad

Erbâb-ı şeḳâvetden ḳaryeli Deli Meḥmed ve Ḳuyucaklı Ḥüseyn ve Torlaḳlı Ḥüseyniñ alıkonulup taḫt-ı istinṭâḳa alındıḳları Hezâr-ġradḳâ'im-maḳâmlıgından bildirilmiş ve ḳâ'i-maḳâm-ı ḳażâ ile ara bölük aġasınıñ 'umûr-

ı inzibâtiyece âsâr-ı müte'addiyesiyle müşbet olan ikdâmâtı şâyân-ı taḳdîr bulunmuştur.

Mevâd-ı 'Umûmiye

Vuḳû'ât-ı Der Sa'âdet

Şirket-i ḫayriyeniñ ictimâ' eden hissedarân meclisinde beher hisseye 4'er buçuḳ lira temettü' taḳsîmine ḳarâr verilmiş.

Vilâyât

Edrine

Tekfurṭaġı sancaġı dâḫilinde sâkin muhacirîn –i çerâkise ümerâ ve esirâsı beyniñde ẓuhûru melḥûẓ olan uygunsuzlugun vuḳû'una meydân verilmeksizin ümerâdan 40 esirâdan 16 ḳadarı tutulup Edrineye gönderildigi ve ümerânın maksûdu olanları baḳılmak üzre bir ḳomisyon teşkil edildigi ḫavâdiş-i maḥalliyedendir.

Sûriye

Hamâmıñ bir sâ'at mesâfe-i şarkîsinde vâḳi' bir tarlada âsâr-ı ḳadîmeden olaraḳ cesîm ṣandıḳ şeklinde bir ṭaşẓuhûr etmesiyle ma'rifet-i ḥukûmetle ḳapagı ḳaldırılaraḳ mu'âyene olunduġu esnâda içinde altun ḫalḳalı ve çâr gûşe bir zümrüd yüzük bulunup fakat bunuñ kâşif u muhbiri hisse ṭalebinde bulunduġundan ta'yîn-i kıymeti içün meẕkûr yüzügüñ ma'rifet-i şer'le mezâda çıkarılması Sûriye ġazetesinde görülmüştür.[43]

[43] *Tuna*, 25 Receb 1291, numero 902.

Ṭuna

28 Receb 1291 **numero 903**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ẖuṣûṣiye

Ṭıbbiye neẕâretiniñ ẖaberi: Eczâcılar mekteb-i ṣâẖânede imtiḥânlarıñı verip icâzetnâmelerini almaya haḳ ḳazanmışlardır. Meẕkûr eczâcılarıñ diplomalarıñı aldıḳdan i'tibâren 3 ay sonraḳi müddetde bu diploma-icâzetnâmeleri ḥukûmet-i maḥallîlere sunup işe başlamaları ẖuṣûṣu tabîb u eczâcılar için ṣaḥîfe-i beyân ḳılınmıştır.

Küfrân-ı Ni'met

Hezârġrad ḳażâsında ḳâ'in Sepetçi ḳaryesinde sâkin Abaza muhâcirlerinden ḥâline göre pek çoḳ emvâl ü emlâke mutaṣarrıf ve şu ḳadar ki ba'dü'l-vefât ẕikr-i cemîlini yâd ve bir ẖayr du'â ile rûh-i zevâlini şâd edecek evlâdan mahrûmiyyeti cihetle fevḳa'l-gâye müte'essif olan Mustafâ Aġa 50-60 yaşına yetmiş ve kendisine ẖayru'l-ẖalefolacaḳ bir yâdgâr yetişdirmek ḳâbiliyetinden mahrûm kalmış bir sâl- ẖurde olaraḳ binâen 'aleyh kendisiniñ ve zevcesiniñ târîḫ-i irtiḥâllerine ḳadar ḫıdmetlerine dâ'im u ḳâ'im ve ikisiniñ daḫi vefâtlarıñdan sonra neleri kalırsa ḫıdmetlerine muḳâbil ṭarafına 'â'id u râci'olmaḳ şarṭıyle veled-i ma'nevî ittihâz eyledigi kölesi Seyd ḳayd-ı esâretden ḳurtulup maẕhar-ı ni'met ü hurriyet ve vâris-i ṣervetolduġuna

teşekküren velî ni’metiniñ ḥüsn-i rızâsını taḥṣîle u hilâfından müctenib olması lâzım gelirken geçende ‘’ Ben artık hürüm istedigim yere giderim.’’ İtâ’at u inḳıyâddan çıḳmaḳ istemiş ise de merkûm köleniñ hürriyeti emvâl u emlâk-ı mev’ûdeye velî ni’metle zevcesine âhir ‘ömrlerine degin kemâl-i sıdk u istiḳâmetle ḫıdmet etmek şarṭıyle sürûtu ; ‘aksi ḥâlinde her ne tevdî’ olundu ise i’âde eylemek maḥkeme-i şer’iyyece hasbine rabt etdirilmiş olduġu işedilmiştir.

Taḥḳîḳimize göre köle velîsine 8 sene ḫıdmet edip böyle az müddet içinde bu ḳadar ni’mete nâ’il iken merkûm Seyd’in ḥareket-i vâḳı’ası ḥamâḳatine olunsa ḥaml olunsa bile küfrân-ı ni’met ḳabîlinden büyük denâ’et olduġundan baḥs olunur.

Sancaḳlar

Ṭırnovo

Aġustos-ı rûmîniñ 10’unda ‘Osmân Pazarı ḳażâsına tâbi’ ḳaragözler ve ‘Abdu’r-Rahmân ḳaryelerine yagmurla karışık ceviz dânesi ḳadar tolu düşmüştür.

Şofya

25 Aġustos Perşembe sâ’at 2 sıraları Küçük Debbâġḫâne civârında harîk ẓuhûr ederek yalñız meclis liva-yı müstentıḳlarıñdan Ḥasan ve tahrîrât ḳalemi ketebesinden ‘Abdu’r-Rahmân efendilerin ḫânelerin muhterik olaraḳ harîkiñ öñü alınmıştır.

İ’lânât

Ṣofya Maḥkeme-i Ticâret İ'lânı

Ṣofya sâkinlerinden ve Yahudî milletinden Çarḳcı esnâfından olup çarıḳ ve deri aḫẕ u a'tâsıyla meşġûl bulunan Yasef Esteron nâm kimesne iẓhâr-ı iflâs etmiş ve keyfiyet-i me'mûr-i maḫṣûṣ havâle olunan borcundan yüzde kırk iki buçugu kendisine terk ü teberrü' olunduġu ve kusûr elli yedi buçuḳ içün gösterdigi kefîlin i'tibârına olaraḳ Fî 9 Aġustos Sene 290 târîḫinden dörder mâh fâsıla ile va'de verildigi bi-ḳonḳordato ve raporto bildirilmiş merkûm ise bundan evvelce maḥal-i sâ'irede daḫi ticâretle meşġûl olduġu istihbâr olunduġundan ba'dehû kimseniñ deyecegi ḳalmamaḳ üzre merkûmdan alacaḳları olanlarıñ bi'z-ẕât ve yâhûd vekîlleri işbu i'lânnâme târîḫinden i'tibâren 21 gün ẓarfında Ṣofya Ticâret Maḥkemesine gelerek alacaḳlarıñı isbât eylemeleri ve îcâbının icrâsına mübaşeret ma'lûm olmaḳ üzre i'lân-ı keyfiyet ibtidâr olundu.[44]

[44] *Tuna*, 28 Receb 1291, numero 903.

Eylül

Ṭuna

25 Receb 1291 **numero 904**

Pazar

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Vuḳû’ât-ı Der Sa’âdet

(Der ‘Aliyyeden Mektûb)

İstanbul Ġazeteleriniñ Mü’ellifleri

Ġazeteleriñ fevâ’id-i kesîresi ḥaḳḳında bu âna ḳadar nice nice bendler yazıldı ki ‘âdetâ söylenebilecek söz ḳalmadı denilebilir.

Ḥâl bu iken İstanbul ġazeteleri yine tevcîhâtden başḳa dogru ḥavâdiṯ vermiyor. Ve böylelikle ḫalḳın naẓar-ı tahsîniñi ḳazanamıyor.

İstanbul ġazeteleriniñ verdikleri ḥavâdiṯiñekṯerîsi yalan degil yanlışdır.

İşte bunlardan birisi geçen pençşenbe günü devletlü necâbetlü Yûsuf ‘İzzeddîn Efendi ḥażretleri ve ser ‘asker ḳâ’imaḳâmı ve dâr-ı şûrâ-yı ‘askerî re’îsi hazırânı ve ümerâ ü żâbitân hazır olduḳları ḥâlde Çoban Çeşmesinde cesîm bir ateşi ta’lîm icrâ olunduġunu yazmıştır.

Aslında bu ta’lim degil Topḫâne-i ‘Âmire’de i’mâl olunan topларıñ tecribe ve mu’âyene olundu. Hattâ müşârun ileyh Yûsuf ‘İzzeddîn Efendi ḥażretleri daḫi teşrîf buyurmamışlar idi.

Añlaşıldı mı?

Lâzım olan, ġazete muhabirleriniñ orada bulunmalarıdır. Lâkin şehr-i İstanbul cesîm olduġundan her kûşesinden togru ḥavâdiṯ almak içün çoḳ muhabire ihtiyâc vardır. Ve çoġuġazete bu vesâ'itten mahrûmdur.

Ma'ârif neẕâret-i celîlesi bu gibi fâ'idesiz şeylerin basılmasına ve mutâla'aya mebnî ruḫṣat verdigini oraya mensûb bir ẕâtdan sordum(ḫalḳın hevesini kırmak içün) cevâbını aldım.[45]

Ṭuna

28 Receb 1291 **numero 905**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Rusçuḳ ḳız ıslâhḫânesi şâkirdânınıñ nefîs el işlerinden birḳaç parça şey fehâmetli devletli ṣadr-ı a'zam Ḥüseyn 'Avnî Paşa ḥażretleri ile ḳurumlarıñ mü'essesi Midḥad Paşa'ya takdîm ü ihdâ ḳılınmışıdı.

Şâkirdânın i'mâlâtda teraḳḳî ve mahâretlerini arâ'e eden eşyâ-i meẕkûre nezd-i 'âlî-i müşârun ileyhâda rehîn-i taḳdîrolunduġu cevâben şerfürûd olan emrnâmelerinden añlaşılmış olduġundan ve erkek ve kız ıslâhḫânelerinde ta'lîmi meşrût olan 'ulûm ü fünûn cümlesinden olaraḳ 8 ḳıt'a harîta ile ve yigirmi nüsḫa cografya risâlesi müşârun ileyh Midhat Paşa ṭaraf-ı 'âlîlerinden 'inâyet ü ihsân buyuruldugundan nâşî buna daḫi ḥâssaten kemâl-i şükr ü mesâr eyleriz.

[45] *Tuna*, 2 Şaban 1291, numero 904.

Sancaḳlar

Ṭırnovo

Ṭırnovo'dan Mektûb

Meşâhir-i 'ulemâdan fazîletlü Yaḳovolu 'Alî Efendiniñ me'zûnlarıñdan Ṭırnovo müderrisi mükerremetlü Emrâh Efendi'den bu kere tekmîl-i nesh- i 'ulûm eden Hâfız Meḥmed Vehbî ve Meḥmed Sıdkî ve 'Abdûh Şükrî ve Hâfız Hasan Niyâzî Efendiler ile 'ulûm-i kırâ'at-ı taḥṣîl eyleyen Hâfız Yûsuf ve Hâfız 'Azîz Efendilere şehr-i ḥâlin 26. Günü câmi'-i kebîrde me'mûrîn-i ḥukûmet ü 'ulemâ-yı mu'teberân-ı millet hazır bulunduḳları ḥâlde icâzetnâmeleri a'tâ ḳılınmıştır.

Ḳażâlar

Birḳaç seneden beri Silistre ḳażâsında keşt ü güzâr ve aḥâlîyi hisâr eden meşâhir eşkıyâdan Mandacı Selim nâm şakîniñ refikâsından Kırcalı iki nefer hâmil olduḳları 9 'aded tabanca ve 1 çifte ve 1 'aded yarım kundak ve 3 'aded kebîr bıçak ile bölük Aġası Pehlivân MeḥmedAġa ma'rifetiyle der-dest edilerek ḥukûmet-i maḥalliyeye teslîm olunmuştur. Aġa-yı mûmâ ileyhin vazîfe-i me'mûriyetiniñ bu vechle ḥüsn-i îfâsına muvaffaḳiyeti tahsîne sezâdır.

Silistre ḳażâsına tâbi' ḳaryeleri (Tokmak, ḳara Emür, Ay Timur) ḳaryelerinde ḳara sıġırlarda görülen(Tifüs) 'illetiniñ çâresini aramak üzre ḳażâ-i meẕkûra gönderilen Vidin baytarı Süleymân Efendiniñ oralarca ittihâz edildigi tedâbir-i ṣaḥîḥṣemeresi olaraḳ meẕkûr ḫastalıgıñ külliyen mündefi' olduġunu maḥallinden yazıyorlar.

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Vuḳû’ât-ı Der Sa’âdet

Tebrik

Der sa’âdetde (Medeniyyet) nâmıyla Meḥmed ‘Ârif imżâsıyla büyük ḳıt’ada daha bir ġazete çıḳaraḳ birinci nüsḫası manzûr-ı dîde-i memnûniyetimiz olmuştur.

İnşâallâh teraḳḳî-i medeniyet-i ‘Oṣmâniyeye büyük ḫıdmetlere muvaffaḳ olur.

Vilâyât

Hudâvendgâr

Esefli ḫaber

Bandırma’da bir ḫâneden ẓuhûr eden âteş ruzgârın şiddetinden nâşî etrâfa sirâyete 1600 ḫâne yandıgını telġraf ḥavâdiṯi olaraḳ der sa’âdet ġazeteleri yazıyor.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Bohemya’da ḳâ’in Brandabs nâm maḥalde icrâsı muḳarrer ta’lîmlerde ḥâżır bulunmaḳ içün Avusturya imparaṭoru ve Macar Ḳralı haşmetlü Fransuva Jozef ḥażretleri mâh-ı ḥâliñ 7. günü Viyanadan tren-i maḫṣûṣla Praġa müteveccihen ḥareket etmiştir.

İspanya'nın vükelâ-yı ḥâżırası isti'fâ-nâmelerini verip yerlerine Mösyö Saġasneniñtensîbi üzerine esâmîsi muḥarrerẕevât intihâb u ta'yîn ḳılınmış.

Mösyö Saġasne re'îs-i vükelâ ve dâḫiliye neẓâretine

Mösyö Ḳolmaġar 'adliye neẓâretine

Mösyö Serano Bedoya ḫâriciyye neẓâretine

Mösyö Kamaşo mâliye neẓâretine

Mösyö Aryas bahriye neẓâretine

Mösyö Tavaro Rodrigo ticâret neẓâretine

Mösyö Somera Ortic müstemlikât neẓâretine

İ'lânât

Kitâbcı Ohanis Efendi der-sa'âdetden Rusçuga gelip Büyük Çarşu caddesinde Babanıñ hânında isticâr eyledigi otada kitâb satmakda ve her nev' kitâb u resâ'il mevcûd bulundurmakda olduġundanṭâlib olanlarıñ otasına mürâca'at eylemeleri kendüsi ṭarafından i'lân ḳılınır.

Rusçuḳ'da Bükreş Hoteli Müste'ciri Süleymânın İ'lânıdır.

Nimçe iskelesi caddesinde ve gümrük neẓâreti ḳarşısında isticâr itmiş olduġum fevḳânî ve taḥtânî Bükreş nâm hotele vürûd edecek müşteriler haḳlarıñda her cihetle ri'âyet olunacaġı ve hoteliñ yatakları 3 nev' olup a'lâsı içün 5 ve vasatı içün 3 ve ednâsı içün 1.5 ġuruş ücret ahz olunacaġı ve me'kulât u meşrûbât u levâzım-ı sâ'ireniñdaḫiṭaşra fiy'atı üzre hesâb ḳılınacaġı i'lân ḳılınır.[46]

[46] *Tuna*, 5 Şaban 1291, numero 905.

Ṭuna

2 Şaban 1291 **numero 906**

Pazar

Mevâd-ı ẖuṣûṣiye

Silistre ḳarşısında vâḳi’ḳaralaş ḳaṣabası aḥâlîsi vuḳû’ bulan ṭalebleri üzerine idâre-i nehriye cânibinden ba’de’z-zeyn oraya daẖi vapur işlenmege ḳarâr verilmiş olmasından ḳaṣaba aḥâlîsi fevḳa’l-‘âde memnûn ḳalmışlardır.

2 seneden berü Köstence ḳaṣabasında ẓuhûr eden eşcâr u eşmâraîrâş-ı hisâr etmekte olan bir nev’ böcegin imhâsına fennen mü’essif bir çâre bulunmaḳ üzre numûneleriniñ mekteb-i ṭıbbiye-i şâẖâneye gönderildigi muḳaddemâ derc-i ṣaḥîfe-i beyân ḳılınmışidi.

Cem’iyet-i ṭıbbiyeden verilen ḳarâr tercemesiniñ şûretidir

Köstencede tevârüz eden böcekler ṣafîḥü’l- ḳarnîḳabîlesine mensûbdur.

Bir nev’î beyâz benekli siyâh renklidir. Bir nev’i küçükken, digeri ise daha büyük ve esmerimsidir. Haşerât-ı meẕkûre ilk behârı müte’âkıb her ṭarafda bulunabilir. H̱uṣûṣâ çayırlık ve mezra’a ve besâtîn gibi sürülmüş maḥallerde neciliye familyasınıñ çiçekleri ve başakları üzerinde bulunduġugibi ufaḳ aġaçlarıñ evrâḳı üzre daẖi bulunurlar. Aġaçlarıñ köklerini kemirerek tahrîb ederler.

Şimdiye ḳadar müşâhede edilen bu ḥayvânlarıñ böcek olmazdan evvel kurd iken daha ziyâde muzırdırlar.

Böceklerin mazarratınıñ öniñü almak içün lâzım gelen tedâbir böcekleri toplamakdır. Bunuñ içün ‘ale’l- sabâh aġaçlar üzerinde giceniñ

ayazıyla müstefrik duran böceklerin bulunduḳları aġaçları ağ gibi me’mûl bezler ile sepetler ile toplayıp teb’îd etmek lâzımdır.

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Vuḳû’ât-ı Der Sa’âdet

Ma’ârif nezâre-i celîlesi idâresinden bulunan müze-i humâyûn dâḫilinde olmaḳ üzre bu kere âsârı ‘atîke mektebi ‘unvânıyla bir mekteb küşâd olunmuştur. Mekteb-i meẕkûrede ikmâl-i fünûn eden ṭalebe memâlik-i maḫrûseniñ her ṭarafında âsâr-ı ‘atîke keşfinde me’mûr olacaġı mesmû’ât üzerine mecmû’a-i ma’ârif yazıyor.[47]

Ṭuna

5 Şaban 1291 **numero 907**

Çehârşenbe

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiye

Avrupalılarıñ Emr-i Ma’îşeti

Ekṡeriyet üzre ṣanâyi’e munhasırdır.

Hâm mahsûlât ihrâcıyla te’ayyüş edenler daḫi var ise de mahsûlât-ı meẕkûre ṣarfiyât nisbetinde olmadığından fabriḳatörlerle sâ’ir erbâb-ı sanâyi’ ṣarf u isti’mâl etdikleri hâm mahsûlâtın çoġunu hâricden ve ḫuṣûṣıyla ucuzlugu müştehir olan memâlik-i maḫrûse-i şâḫâneden celb ü tedârike mecbûr oluyorlar.

Ancaḳ istatistik ile mütevaġġıl olanlarıñ beyânına göre ṡervet ü me’mûriyet-i sanâyi’in teraḳkî etdigi memleketlerde ziyâde olup

[47] *Tuna*, 9 Şaban 1291, numero 906.

sanâyi’ daḫi nüfûs-ı beşeriyeniñ en ziyâde müzdehim olduġumaḥallerde teraḳḳî ediyor.

Çünki muḳaddime-i İbn Haldûn’da daḫişaḥîfe-i beyân olduġu üzre bir yerde cem’iyyet-i beşeriye büyüdükçe ihtiyâcât-ı medeniye artaraḳ bi’t-ṭab’ bir çoḳ sanâyi’-i nefîse vücûda gelir ve ma’mûlât-ı sanâ’iyyeniñ mübâdelesi sâyesinde dâḫile celb-i ṣervet olunur.

Binâen ‘aleyh ‘imâret-i bilâd ile sanâyi’ lâzım-ı mülzem ḳâbilinden olaraḳ geçende (Sanâyi’) ser-levhası altındaki bendi maḫṣûṣumuzda daḫi beyân olunduġu vechle bir memleket ḫalḳının sanâyi’ ve ma’ârifde derece-i teraḳḳîlerini anlamak isteyene o memleketin ‘imâretine naẓar-ı emân ile baḳmaḳ kâfîdir.

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Vuḳû’ât-ı Der Sa’âdet

‘Asr-ı ‘azîz cenâb-ı pâdişâhîniñ muhâsine-i ber ‘ilâve-i fâ’ika olmaḳ üzre tarîk-i ‘ilmî aṣḥâbından irtiḥâl- dâr-ı beḳâ edenlerden ba’żılarıñın arâmil u eytâmı içün tarîk-i meẕkûrḥâlleri içün ba’de’z-zeyn tarîk-i meẕkûr tahsîs olunacaḳ ma’âṣâtın birer aylıgı tevkîf ile ṣandıġa vaz’ ile müceddeden teşkil olunan eytâm idâre meclisi ma’rifetiyle erbâh edilip ḫâṣıl olan nemâsından eytâm u arâmilin münâsib miḳdâr ma’âşlar tahsîsiyle terfîhi ḫuṣûṣuna emr ü fermân ḫażret-i zıllu’l-lâhî şeref-müte’allik buyrulmuş ve bu bâbda îcâb eden niẓâmnâme der-sa’âdet ġazetelerinde derc-i ṣaḥîfe-i beyân edilmiştir.

Vilâyât

Mıṣr

Hudûd-ı Mıṣriyyede bulunan Darfor ordusunuñ ‘asâkir-i Mıṣriye ile 2 def’a vuḳû’ bulan muḥârebeside maglûb u perîşân olup 1500 vefât ile 400

nefer esîr bıraḳdıgı ve bundan ma'âdâ 500 tüfenk ve 7 pâre şeşḫâneli top ve bargîr 'asâkir-i Mışriyye yedine geçdigi evrâḳ-ı ḫavâdiṣde okunmuştur.[48]

Ṭuna

9 Şaban 1291 **numero 908**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiye

Velâdet-i bâ sa'âdet-i humâyûn rûz-i firûzına musâdif olan işbu Ṣa'bân-ı şerîfin 15. gicesi merkez vilâyetde ḳâ'in bi'l-cümle devâ'ir-i emîriyye vü dekâkîn ü ebniyye-i sâ'ire kanâdil ile tonadılaraḳ hamsede ḳal'a-i Ḫâḳânîden toplar atılaraḳ icrâ-yı şehr-âyîn edilmiş ve bu sırada cümle ṭarafdan magrûz-ı 'uhde-i musâdıkat olan du'â-yı devâm 'ömrü eyyâm ḥażret-i pâdşâhî zîver-zebân-i teẕkâr ḳılınmıştır.

Ḳażâlar

Plevne

'Asker firârîlerinden olup Ziştovi ḳażâsından şunıñ bunıñ emvâlini çalmak arkasında gezen İbrâhîm ve Ḥalîm nâm şaḥṣlarıñ tutularaḳtaḥt-ı istinṭâḳa alındıḳlarıñı maḥallinden yazıyorlar.

[48] *Tuna*, 12 Şaban 1291, numero 907.

Bunlarıñ derdestinde ġayrını tasdîk olunan bölük Aġası Necîb Aġa'ya âferîn deniyor.

Mevâd-ı 'Umûmiye

Vuḳû'ât-ı Der Sa'âdet

Bu kere sulb-i pâk-i şehr-yârdan bir şehzâde-i civân-cennet efzâ-yı bezm vücûd olduġu evrâḳ-ı ḥavâdiṯde mutâla'a güzâr-ı memnûniyet u mefharetimiz olmuştur.

Mevlâ-yı mit'âl ḥażretleri vâlid-i mâcidleriyle berâber tûl 'ömr ile mu'ammer buyursun. Âmîn

Vilâyât

Sanâyi'

Diḳḳat olunsun topraḳ insanıñ ihtiyâcâtını def' itmek içün ne ḳadar ḳalıblara girer. İşine yaramaḳ içün nasıl-aslı belli olmayacaḳ ḳadar şeklini degişdirir de ḫıdmetini edâ etdikden sonra yine aslına rücû' eder.

Topragı bin dürlü kalıba ifrâg eden iki vâsıta vardır: Biri tabî'atdır digeri ṣan'attır.

Tabî'atın ma'rîfetiyle topraḳ hubûbât olur meyve olur Aġaç olur ot olur çiçek olur ḥayvân olur. Bunlarıñ her biri ayrı ayrıtedḳîḳ olunsaḫıdmet eder ki insânın 'aḳlı kanamaz. Her biri 'âlemde bir güne ḫıdmet etdikden sonra aslına rücû' eder yine topraḳ olur.

Topragı böyle garîb garîb kalıblara ifrâg eden tabî'at denilen san' ki idrâk-i beşeri ḫayretde bıraḳır.

Ṣan’at hiçbir işe yaramayan hiçbir degeri olmayan topragı insânın bin dürlü ihtiyâcını def’ edecek zî-kıymet şeylere tahvîl eder. ṣan’at toprakdan bez çıkarır, kaġıd çıkarır, cam çıkarır, çini çıkarır, demir çıkarır,bakır çıkarır, gümüş çıkarır, altun çıkarır.

Lâkin mâdâm ki ma’rifet bulunmadıkça sa’yın pek az te’ṯîri olur. Ve mâdem ki sa’y az çoḳ herkesin ṭab’ında bir hasletdir. Sa’yın ehemmiyeti daḫi derece-i ṯânîde bıraḳaraḳ diyebiliriz ki medeniyet ma’rifetden ‘ibârettir.

Ḥaḳḳa ki ma’rifetin ta’rîfinde kat’iyyen âtiyeyi inşâ eden bir edîb-i meşhûr-i zende-gû ne güzel söylemiştir.

Ma’rifet medeniyetin mûcid ü mevlididir.

“Ma’rifet ḥaḳḳın ecel-i lutf

‘İzzetin hâmîsi me’mûriyetin bânîsidir.”

“Dâ’im eyler zâhir ü bâtında taklîb-i umûr

Sanki aḥkâm şu’ûnuñ san’-ı ṯânîsidir”

(Trablusġarb)[49]

[49]*Tuna*, 16 Şaban 1291, numero 908.

Ṭuna

12 Şaban 1291 **numero 909**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Ġarażkârlıḳ

‘Âdetâ insânın basr-ı başîretini bağlar.

Gündüze gice, giceye gündüz diyecek ḳadar bedâhate ḳarşı söz söylemege cesâret verir.

İşte biraz vaḳtden beri Rusçuḳda peydâ olup esbâb-ı ma’lûmeden tolayı neşrini i’tiyâd ile bi’l-âhire foyası meydâna çıḳaraḳ der-sa’âdete ḳadar almış olan idâre-i ḥâżıra-i vilâyeti tezyîf maḳṣadıyla Başîret nâm ġazeteye derc edegeldigi hezeyân-nâmeler müdde’âmızın isbâtına delîl-i kâfîdir.

Bu ġarażkâr za’m-ı bâtılınca neşriyât vak’asına ḳarşıġazetemizin iḫtiyâr etdigi sükût-ı haḳîmâneyi ‘aczimize haml ile bu def’a yine dehn ilâ-yı hezeyân olmuştur.

Gerek (Ṭunadan Mektûb) ser-levhasiyle olsun gerek ṭoġrudan togruya ġazeteṭarafından yazılmış şûretde gösterilsin Ṭuna ‘aleyhine yazılan bendler hep o ġarażkâr sâmirî? Sîretin ḳaleminden çıkma olduġu

istifâde-i ‘umûmiye mûcib ḥavâdiṯ u mebâhis neşrine munhasır olan ġazetemiz ‘aczinden nâşî degil.

Bu tafsîlâta daḫi sükûtumuzun sebeb ü hikmetini ḥaḳîḳat-ı ḥâlden âgâh olmayan kâri’în-i kirâma anlatıp merâkdan kurtarmak maḳṣadı mecbûr etmiştir.

(“Cedel-kârâne hâmûşu ḳadar rengîn cevâb olmaz” Mıṣrâ’ı hâtır-ı nişânımızdır.)

Lâhika

Yalñız Ṭuna’da degil, ‘acabâ dünyânın hangi cihetinde ne vaḳt vuḳû’ât-ı fecî’a eksildi?

Ḥukûmetiñ vaẓîfesi bu maḳûle mütecâsir olanları tutup te’dîb etmektir.

Bu ḳadar müddetden beri elde edilemeyen ve şimdiye degin pek çoḳ fezâyihe cür’et eyleyen eşhâs-ı muzıranıñ levs vücûdundan sâha-i vilâyeti tathîre himmet eden bir hey’etin ikdâmât vak’asını ‘âleme ‘aksi ṣûretde göstermek gibi ‘acabâ dünyâda bir ‘ârsızlık var mıdır?

Başîretden Su’âl

Başîretin hacmi mufassal mektûblarıñ dercine müsâ’id olmadıġı için mi neden Silistreden meb’ûs mektûbun ‘aynen dercinden ṣarf-ı naẓarḳılındıgı beyân olunmuşiken alt ṭarafında diger bir mufassal mektûbun derci va’d olunduġundan ‘acabâ bu sözde de mi tenâkuz yokdur. Fesubhânallâh!!

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Vuḳû’ât-ı Der Sa’âdet

Bank-i ‘Oṣmânîniñ hesâbına küşâd edecegi kredilerin senevî % 5 fâ’izli 44 milyon liralık eshâm-ı ‘umûmiye ihrâcına müsâ’ade eden niẓâmnâmeniñ der-sa’âdet der-sa’âdet ġazetelerinde i’lân ḳılınmıştır.

Ḥavâdiṯ-i Ḫâriciyye

İngiliz Prens Difal (ya’ni İngiltere Ḳraliçesiniñ velî ‘ahdi)’niñ düyûnu Amerikan ġazetelerinde 640 biñ İngiliz lirasına bâlig olduġu yazılıyor. İngiliz ġazeteleri ise bunuñ daha ziyâde olduġunu yazıyor.[50]

[50] *Tuna*, 19 Şaban 1291, numero 909.

Ṭuna

16 Şaban 1291 **numero 911**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Ṭuna Nehri

Bir mecrâ-yı ‘azîm ticâretdir ki menâfi’-i câriyesi âb-ı revânıyla mütenâsib denilse sezâdır.

Bu ḳadar ticâretin işledigi nehrde Avusturya ḳompanyasınıñ bu ḳadar sene yalñız “1” vapur işletmege başladı.

Bu güne gelindiginde vapurlarıñın ‘adedi 150’yi eşlebleriniñ miḳdârı 1500’ü mütecâviz olduġu mervîdir.

Bu ḳompanya bu ḳadar şeyleri ne ile yapdı?

Nehriñ yemîn ü yesârında sâkin olanlarıñ parasıyla degil mi?

Yakîn vaḳte ḳadar bu ḳompanyanıñ şu derece teraḳkiyâtı naẓar-ı dikkate alınmamış. Yolcular ve eşyâdan mîzân-ı insâfa sıgmaz derecede ücret alınmaḳda ve vapurlarıñ ḳapudân u tâ’ifeleri yolculara envâ’-ı haḳâreti revâ görmekde bulunmuş idi.

Vilâyetimize büyük ḫıdmetleri bulunan übbehetli devletlü Midhat Paşa ḥażretleri böyle cesîm ḳompanyaya ḳarşı yolcuları bir miḳdâr olsun istirâhate medâr olmaḳ efkâr-ı vaṭanperverânesinde bulunaraḳ idâre-i nehriye teşkîle ve ‘Oṩmânlı sancaġıyla vapur işletmege muvaffaḳ oldu.

Eski ‘usûl olan yelken ve gemilerimizi lutf-i hevâya muhtâc bıraḳmaksızın çâresini arayıp dehâyir-i eşleblere inhisâr etmezden evvel işin öñünü alalım.

Ṭunanıñ ticâreti sâde ucûrât-ı naḳliyeden ‘ibâret degil sal üzerinde yapılan degirmenleri döndürdügü gibi ovalarımızda yayılan suyla yetişen mahsûlât da vardır. Bu yüzden kendimiz istifâdeye çalışalım.[51]

Ṭuna

19 Şaban 1291 **numero 912**

Pazar

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Vuḳû’ât-ı Der Sa’âdet

Politiḳa ve edebiyât ile fünûndan baḥṩ etmek ve beher nüsḫası 112 ṣaḥîfeden ‘ibâret olaraḳ ayda bir def’a ṭab’ u neşr edilmek ve Türkçe ve Fransızca karışık yazılmak üzre Mekteb-i Sultânî havâcelerinden Mösyö (Senve) ṭarafından (Cihân) nâmında bir ġazete çıkarılacaġı mervîdir.

Vilâyât

[51] *Tuna*, 26 Şaban 1291, numero 911.

Selânîk'de çıkan Zamân nâm mu'teber ü muhterem ġazetede görülen şâyân-i 'ibret bir benddir.

Ḫanımefendilerin giymekde olduḳları ipekli elbiseniñ 'ömrü az ve behâsı çoḳ olduġunu ve bunlarıñ şirâze-i ṣervetü samânı degil idâre-i bintiye bile etmekte idügini ve meẕkûr ḳumaşın behâsından dolayı ipekli kumaşdan elbise yapmayıp 'ile'd-devâm basma esvâb giymek üzre beynlerinde ittifâḳ etdiklerini kemâl-i memnûniyetle işetmiştir.

Âferin anımefendiler! İşte böyle olmalı. İdâre-i bintiyeniñ mevkûf-i 'aleyhi olan aḳçeniñ nasıl güçlükle ḳazanıldıgını bilmeli. Olur olmaz şeylere ṣarf etmemeli. İpekli diye alınan kumaşlar ḫâlis ipek olmadıġı gibi bi'l-farz öyle olmuş olsa da bunlarıñ bâdî-i raġbet olan sebeb ü ziynet ü mûcib-i mefharet ü meziyet olamayacaġı der-kârdır.

Yerli malı ḳullanmalıyız. Ama yerli malı eyi degildir denilirse varsın biraz kabaca olsun ne zarârı var? Mâdâm ki bizim memleketimizin ma'mûlâtından kendi mâli demekdir. Ma'mâfîh bizim memleketin ma'mûlâtı daha tayanıklı olduġundan bu ḫâlde biz de kârlı oluruz. Bir de bizim memleketin ma'mûlâtına raġbetolunduġu ve revâc bulunduġuḫâlde gide gide daha a'lâları çıkarılır.

Bir zamânlar mefrûşât ve'l-ḫâṣıl her şeyimiz buralarda yapılırdı. Ve pek az a'lâları bulunurdu. Frenklere hiç ihityâcımız yogidi. Frenkler içeri girip mallarıñı ucuz ucuz satdılar ve bizim mallara revâc bıraḳmadık. Erbâb-ı ṣan'at çâresiz terk-i kâr u ṣan'at eyledi. Şimdi bütün bütün Frenklere muhtâc olduḳ.

İ'lânât

Ṭırnovo Mutaṣarrıflıġı İ'lânı

Ṭırnovo posta emâneti ṭarafından idâre olunan köylerin ḥâṣılât-ı ‘öşriyesinden Ṭırnovo ve Ziştovi mâl ṣandığına yatırılmak üzre arpa, çavdar ve yulafın mezâda çıkarılacağıṭâlib olanlarıñ mürâca’at eylemeleri i’lân olunur.[52]

Ekim

Ṭuna

26 Şaban 1291 **numero 914**

Pazar

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Tahrîr-i Emlâk-i Nüfûs

Usûl-i mehâsin şümûlü ‘adâlet üzerine

Çünki devlet efrâdı teb’asını ve her biriniñ derece-i ṣervetini bu usûl ile bilecek ve ana göre kur’a tertibâtı ve vergi ve sâ’irece olan teklîfâtını ṭarḥ u istifâ eyleyecekdir.

Bu usûl Avrupa devletleriniñ hemân kâfesinde çoḳdan beri olup devlet-i ‘aliyyece ḳabûl ü icrâsına teşebbüs buyruldugu sırada ḥüsn edemeyen efrâd-ı aḥâlî ‘indinde de mehâsin-i kesîresi mertebe-i ṣübût’a vâsıl ve binâen ‘aleyh ḳabûlünden maẕhariyet ḥâṣıl olmuştur.

[52] *Tuna*, 30 Şaban 1291, numero 912.

İşte bu kere ya'ni Eylül'ün 20'sinde tahrîri hitâm Ṭuna vilâyeti dâḫilinde ne ḳadar nüfûs-i zükûr bulunduġu sahtı? Vechle añlaşılmaġıla i'lân-i ḥaḳîḳat içün vilâyet tahrîr-i emlâk mümeyyizliginden verilen cedvel zîrde derc edilmişdir.

Cedveldeki nüfûs-i 'atîkeden 365.330'u fazla olmaḳla mecmû'ı mikdar: 1.141.051'dir.

Bunlardan; 392.369'u aḥâlî-i ḳadîmeden

64.392'si Ḳıbtî-i Müslim ki

481.791'i ; Müslimân

592.573'ü Bulġar

7.655 Rum

225 Ermenî

5.375 Yahudî

3.556'sı Ḳatolik

40.303'ü mile'l-muḫtelife-i sâ'ire

7.663 ġayr- Müslim-i Kıbtiyân'dır.

Müslimân

Aḥâlî-i Müslime: Tatar, Nogay, Çerkes, 'Arab, 'Acem, Arnavud, Boşnak, Kürd, Kıbtî-i Müslim, Tatar Kıbtîsi

Ḫristiyân

Rum,Bulġar,Bulġar Gaġauz, Arnavud Bulġar, Moldovan, Ermenî,Ermenî Katoligi, İtalyan, Fransız, İngiliz, Macar, Sırb, ḳaraṭaġlı, Ḳazaḳ, Lepovan denilen Sarı Ḳazaḳ Nemçe

Yahudî

Amerikan Yahudîsi, Prusya Yahudîsii Yahudî Kıbtîsi

Ḥavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Meşhûr Deli Petro'nuñ 'umûm Rus 'askeriniñ saçlarıñı kesip saḳallarıñı traş etmeleri ḥaḳḳında te'sîs etmiş olduġu usûlü haşmetlü Çar ḥażretleri bu kere laġv etmiş.

Senesinde Fransa ile Almanya beyniñde ẓuhûr eden muḥârebe meṣârifâtına dâ'ir (Jurnal Alman) ġazetesi ber-vech-i âtî yazmışdır.

Fransanıñ ṣarf olunan aḳçemiḳdârı 2,5 milyon liraya bâlig olup

Almanyanıñ ṣarf olunan aḳçemiḳdârı pek az olup 4 milyon liraya bâlig olmuştur.

Amerika ḳıt'asında vâḳi' (Brezilya) devleti yine ḳıt'a-i meẕkûrede(Paraguva) cumhûriyeti ile etdigi muḥârebe 12 buçuḳ milyon lira ṣarf etmişdir.

İ'lânât

Rusçuḳ Defter-i Ḫâḳânî Me'mûrlugu İ'lânı

Rusçuḳ ḳażâsında Maḥçıḳaḳaryesinde VezirKöprüsü denen maḥalde tahmînen 150 dönüm arâzî dönümü 57'şer buçuḳġuruş bedelle mezâda çıkarılmışdır. Ṭâlibleri idâre-i vilâyete mürâca'at eylemelidirler.[53]

[53] *Tuna*, 7 Ramazan 1291, numero 914.

Ṭuna

30 Şaban 1291 **numero 915**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

İhtiyât

Ḳâ'ide-i hazm u ihtiyât u ri'âyetin vücûb-i tabî'isindendir ki 'aḳl u şu'ûrdan bî-behre olan ḳarıncalar bile zâd-ı şitâyı vaḳtiyle cem' ü idhâre mecbûr oluyorlar.

İnsânlar lâyıḳ mıdır ki ihtiyâtdan külliyen gaflet u zuhûl etsin de sonra vaḳt-i hâcetde iki eli bögründe kalsın?

Felâketzede olanlara merhamet şi'âr-ı hamiyet ü insâniyet ise de kendi ihtiyâtsızlıḳlarından nâşî esîr-i derd-i ihtiyâc olanlara acımamaḳ acımakdan ziyâde fâ'ide-bahş olur.

Gerçi ḥukûmet-i seniyye şefkat u merhametini ‘umûm-i aḥâlî ḥaḳḳında bî-dirîġ tutduġu ma’lûm u âşikâr ise de böyle kendi ḫayr u şer olmayan ‘aṭâlet pîşelere toġrusu acınmasa sezâdır.

Tâ’ife-i zurrâ’ içün bir senelik yiyecegini ve toḫumlugunu ayırmaḳsızın aldıgı mahsûluñ ṭopunu elden çıḳarmaḳ gibi büyük ihtiyâtsızlıḳ olamaz.

Bu ḥâller ekṣeriyâ aḥâlî-i ḳadîmede muhâcirîn-i akvâmdan Çerkesler çoḳ yirde zirâ’at ḥarâṣetce aḥâlî-yi ḳadîmeyi geçmişlerdir.

Hele Tulça ṭaraflarında mutevaṭṭın muhâcirîn-i Çerâkise gâyet guyûr u çalışkan adamlar olup çoḳ geçmeksizin mücâvirleri olan aḥâlî-yi ḳadîme bunlarıñḫıdmetkârlıgı derecesine tenezzül edecegi taḫḳîḳat-ı ṣaḥîḥadandır.

İşte Çerkeslerin böylesi de vardır.

Tatarlar ise öteden beri çalışkanlıkla müştehir iken Çerkeslere nisbetle bunlarıñ ġâyet tenbel vaṭanperver olduḳları şimdi tebeyyün ediyor.

Eli ayagı tutar da işe güce gitmez, ‘aṭâlete alışmış ḳara aḥâlî vilâyetde mevcûddur. Bunlar devlet-i ‘aliyyeden yimeklik zahîre ṭalebinde bulunurlar. Ve burada vilâyet mülhaḳât me’mûrlarıña ta’limât-ı mukteziye a’tâ ḳılınmışidi. Bunlar gerek mâlve gerek menâfi’ ṣandıḳlarından alınıp erbâb-ı ihtiyâca tevzi’ edilir.

İşte bu sene mezrû’atda olduḳça feyz u bereket var iken yine ba’żı köyleriñ şimdiden yimeklige muhtâc bir ḥâlde olduḳlarıña dâ’ir maḳâm-ı vilâyete mażbaṭalar gelmege başlamışdır ki taḫḳîḳata göre bu ihtiyâcât degil ihtiyâtsızlık olsa gerektir.

Sunûf-i muhâciriyye (Çerkes,Tatar), aḥâlî-i ḳadîmeyi ṣervet ü me’mûriyetce geçmesiyle ve ba’żı aḥâlî-i ḳadîme bu ṭaraflardan hicret arzûsunda olduḳları ve ba’żımaḥallere hicret etmege başladıḳları añlaşılmıştır.

Mevâd-ı ‘Umûmiye

İzmid tersânesinde ta’mîri resîde-i ḫüsn-i hitâm olan İzmir korvet-i humâyûnu tersâne-i ‘âmireye getirilerek mübâşeret ḳılınmış idügi evrâḳ-ı ḫavâdiṣde okundu.[54]

Ṭuna

7 Ramazan 1291 **numero 916**

Pazar

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Varna Şimendüferi

-Küşâd olunalı beri temettü’ edemedi gitdi.-

Ḳompanya me’mûrlarıña su’âl olunsa yolun kısalıgı Varnanıñ limânsızlıgı cihetle zehâyir bu tarîk ile naḳl olunuyor ve bunuñ içün ḳompanya temettü’ edemiyor derler.

Fakat bu yol Şumnu üzerinden Yanbolu’da Edrine şimendüferiyle kesb-i iltisâk etse ve Varna’da limân yapılsa daḫi Varna temiryolu ücret-i naḳliyeyi taklîl ü tenzîl etmedikçe temettü’ etmesiniñ ihtimâl yoḳtur.

[54] *Tuna*, 10 Ramazan 1291, numero 915.

Çünki Rusçuḳ'da vagonlara ve Varna'da ba'dü'l-tenzîl gemilere tahmîli meṣârifi dâḫil olmadığı ḥâlde Varna şimendüferi 100 oḳḳa zahîre içün 11 ġuruş 10paradan 'ibâretdir.

Ḥâl böyle iken zehâyiri alan tüccâr ticâret edemeyecegi âşikârdır.

Fakaṭ ḳompanya ta'rifesini ḥukûmete teblîġ eylememiş olduġundan aldıgı fazla istirdâd edildi. Eger ḳompanya istasyonlara ta'rife yapdırmış ise de ġazete ile de i'lân edip meṣârif-i tabî'iyyesi verilmek üzre niẓâmnâme-i maḫṣûṣunıñ nesh-i matbû'asını herkese fürûhat etmege mecbûrdur.

Mevâd-ı 'Umûmiye

1876 senesinde Amerikanıñ Filadelfiya şehrinde küşâdı muḳarrer olan olan sergi-i 'umûmîye memâlik-i maḫrûse-i şâḫâneden daḫi emti'a irsâl-i müctemi'a Amerika cumhûriyeti ṭarafından bâb-ı 'âlîye 'arz olunmuş ve bunıñ üzerine emsâli misllü bir ḳomisyon teşkîline ḳarâr verilmiş olduġu der-sa'âdet ġazetelerinde oḳundu.

Vuḳû'at-ı Der Sa'âdet

Teşkîl ü küşâdı irâde-i seniyyeden olan itfâ'iyye alayının efrâdı gönüllü ve müddet-i istihdâmiyeleri 3 sene olup 'asker niẓâmiyle olmaḳ ve ma'âşları;

Çavuş: 125 Bölük Emîni:115 Onbaşı: 110 ve Nefer: 100'er ġuruşdan 'ibâretdir.[55]

Ṭuna

10 Ramazan 1291 **numero 917**

Çehârşenbe

[55] *Tuna*, 14 Ramazan 1291, numero 916.

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

(Diḳḳat)

Ṭuna'da işleyen Nimçe vapurları gitdikçe emniyetsiz bir ḥâl kesb ediyor.

Bu vapurlarla sefer eden yolcularıñ âvâze-i şikâyeti 'ayyuḳa çıkmaġa ve idâre-i nehriye vapurlarıñın kıymeti añlaşılmaġa başlandı.

Yine ḳompanyaya 'â'id vapurlarda yolcularıñ para ve eşyâları çalındıḳları işitilmişidi.

Ez cümle bundan aḳdem Ziştovi ḳâ'i-maḳâmlıgından acenteye teslîmâ? Merkez vilâyete gönderilen hazîne denklerinden biri naṣılsa vapurda açılaraḳ içindeki aḳçe ahz u gasb ile yerine bir ṭaḳımkaġıd parçalarıña sarılı konulmuş olmaġıla mü'ehhiren meẕkûraḳçeḳompanyaṭarafından tazmîn edilmişidi.

İşte Nimçe vapurlarıyla yolculuk edecek ẕevâta bu bir ders-i 'ibret olduġundan mûcib intibâh olmaḳ üzre ma'a't-te'essüf sebt-i ṣaḥîfe-i beyân ḳılındı.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Papa nezdinde bulunan İngiltere sefîri rûhânî ṭarafdârlarını ümîde düşürür bir ḥareketde bulunmaġa İtalya Ḳralı haşmetlü Viktor Emanu'el ḥażretleriniñ hoşnûdsuzlugunu celb etmiş olduġundan nâşî karîben Londra'ya celb olunduġunu Tayms ġazetesi beyân ediyor.

Paris Şehrini Sanâ'atı –Paris Şehriniñ 2 milyon Nüfûsu Vardır.

Zirâ'at :299 'aded çiftlik

Bunlarıñ 81.904 neferi sanâ'at ile geçinmekde, 402.232 neferi daḫi ticâret etmektedir.

108.892 nüfûs sarâflık ve ḳompanya ve bankadan geçim etmekte.

5952 eski alıp satan vardır.

Sanâyi'-i nefîse ile geçinenler 51,954 nüfûsdur.

Bunlarıñ; 1686 neferi sâhib-i ṣan'at, ya'ni: Ressâm, oymacı, işlemeci olup ḳalanı familya ve ḫıdmetcileridir.[56]

Ṭuna

17 Ramazan 1291 **numero 918**

Pazar

Mevâd-ı 'Umûmiye

Vilâyât

İşkodra

İşkodra civârında ḳâ'in Podġoriça geçen gün Ḳaraṭaġ aḥâlîsinden ba'żı eşkiyâ ile teb'a-i devlet-i 'aliyeden ba'żı eşhâs-ı Müslime beyniñde münâza'a vuḳû' bulup birḳaç nüfûs ḳatl ü telef edilmiş ve bu maddeniñtedḳîḳi içün bir ḳomisyon teşkîline ḳarâr verilmiştir.

Selânik

Selânîk ġazetesinde ma'rûf bir kişi ṭarafında gönderilen varaḳa

[56] *Tuna*, 17 Ramazan 1291, numero 917.

Bir ḫatun odasında temizlik ederken bir şilte içinde yılan encekleri bulur. Bu encekleri öldürmeden dolaba ḳoyar. Dönen yılan yavrularıñı yerinde bulamaz. Ḫatunıñ su ḳoydugu testileri arar, def'alarca içine girer çıkar. Dönüp bu durumu gören hatun yılan enceklerini yılanıñ öniñe getirir. Yavrularıñı alan yılan hemen içine girdigi testileri kendi parça parça eder. Ve yavrularınıñ yanıña yatmışdır. Meẕkûr hatuna yılanı su'âl etdigimde " Cenâb-ı Haḳ muhâfaza buyurdu ki su dolu olduġuḥâlde kimse su içmedi. Yılan ise o günden beri yavrularıyla berâber ḫânemden diger ṭarafa gitti" dedi.

Ḥavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Tuhaf Bir Haydûdluk

Ḫaşmetlü Papa ḥażretleri mâbeyncilerinden bir başpisḳopos geçende Napoli ṭaraflarında bulunan bir sayfiyesine gitmekde iken bir haydûd fırḳası ṭarafından ahz u girift olunaraḳ taġa götürülmüş ve haydûd tâ'ifesi fidye-i necât içün 50 bin franḳa ḳarâr verildikden sonra başpisḳopos mûmâ ileyhin üzerine bir havâle vererek aḳçeyi haydûdlar ahz etmişlerdir.

Başpisḳoposun tahliyesinden 3 hafta sonrası re'îs-i haydûdpisḳoposu sayfiyesinde yalñız bulup mülâḳât ederek kendisine etdigi mu'âmeleden tolayı günâhının 'afvını ṭaleb ile bu ṭalebe meẕkûr başpisḳopos sükût edip sayfiyesine geri 'azîmet etmişdir. Ancaḳ haydûd ṭaġlarda 50 bin franḳ ve bir ḳıymetdâr yüzük ile vuḳû' bulmuştur.

(Cerîde-i ḥavâdiṯ)[57]

Ṭuna

21 Ramazan 1291 **numero 920**

Pazar

Ḥavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Medeniyet Ġazetesinden

[57] *Tuna*, 21 Ramazan 1291, numero 918.

İsviçre'de ʻaḳd olunan ʻumûmî postalar ḳongresi toplanacaġı okunmuştur. Ḥukûmet-i seniyyede muraḫḫasları ṭarafından temsîl edilecektir.

Küre-i ʻArzıñ Aḥâlîsi

Mösyö Şarl Boos nâm kimesne (Lanor) nâm ġazetede yazdıgı bir bendinde küre-i ʻarzıñ aḥâlîsi 1 milyar 391 milyona bâlig olduġunu gösterip ber-vech-i âtî taḳsîm eylemiştir.

Oranları

Avrupa:300 milyon 530 biñ

Malezya daḫidâḫilinde olduġuḥâlde Asya 798 milyon200 biñ

Afrika: 203 milyon 300 biñ

Ameriḳa: 84 milyon 542 biñ

Avustralya: 4 milyon 43 biñ'dir.

Cerîde-i ḥavâdiṣten…[58]

Kasım

Ṭuna

28 Ramazan 1291 **numero 921**

Çehârşenbe

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiye

[58]*Tuna*, 28 Ramazan 1291, numero 920.

Bayrâm ta'tili münâsebetiyle ve ba'żı umûr u ḫuṣûṣ müzâkeresi maḳṣadıyla Vidin mutaṣarrıfı sa'âdetlü Rıf'at Paşa ve Tulça mutaṣarrıfı sa'âdetlü Fahrî Beg Efendi bu kere merkez vilâyete gelmişlerdir.

'İlm ü 'irfân u dirâyetce vilâyetimizin ḥaḳîḳatten medâr-ı mefhareti olan Vidin müftîsi fazîletli Mustafâ Hamdî Efendi daḫi mücerred Rusçuḳ'da hasretkeş-i telâfî olan ahbâb-ı kirâmını sohbet-i rûhperver haḳâyıkdânîleriyle müstefîd buyurmak irâdesiyle mutaṣarrıf Paşa'ya bi'l-refâkat Rusçug'u teşrîf buyurmuş ve cümle ṭarafdan fevḳa'l-âde maẓhar-ı ri'âyet ihtirâm olmuşlardır.[59]

Ṭuna

9 Şevval 1291 **numero 922**

Pazar

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciye

Prens Du Bismarḳ'a sû'i-kasd etmiş olan(Gulman) nâm şahsıñġazetelerde münderic ifâdesi:

Su'âl: Bu tabancayı tanıyor musun, seniñ midir?

Cevâb: Evet, benimdir.

S: Amacın Bismarḳ'ı(Prens'i) öldürmek miydi?

C: Ne şübhe

S: Keşf içün lokantaya gitmişsin…

[59] *Tuna*, 9 Şevval 1291, numero 921.

C: Evet lokantada Prens müşârun ileyhin bulunacağına dâ'ir ma'lûmât almaġa gitdim.

S: Bu cinâyeti işlemege seni kim tahrîk ü teşvîk etdi?

C: Kendim. Çünki Almanya'da Bismarḳ, Papas gürûhu ile beynlerindeki kıyl u kâlin sebebidir.

S:Netîcesi kürek ve yâhûd ḳatl cezâsından 'ibâret olan böyle ḥareket içün insân hiç düşünmezlik edebilir mi?

C:Düşündüm çoḳ düşündüm.

S: Prens vefât eder ise işler tebeddül eder mi zan ediyorsun?

C: Tebeddül edecegine pek emîn degilim.

Hey'et-i meclis Gulman'a 14 sene kürek cezâsı vaz' edip ve 10 sene polisin neẓâretinde ḳalmasına ve ba'żı ḥuḳûḳlarından mahrûm ḳalmasına ḥükm eder.[60]

Ṭuna

[60]*Tuna*, 13 Şevval 1291, numero 922.

13 Şevval 1291 **numero 923**

Çehârşenbe

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiye

Bend-i Maḫṣûṣ

Ma'lûmdur ki bir şakî kesb-i iştihâr edince nerede bir fesadlık olsa onlarıñ nâmı duyulur. Meselâ ya Tırnişli 'Oṣmân ya Mandacı Selim yapdı diyerek merkûmânıñ nâmlarını herkes dehşetle istimâ' ederdi.

Bunlarıñ günlerce aylarca neş'at eylemelerinden hafiye-i ittihâziyye lzüûm görünerek ona göre îcâbı görülmelidir. Merkûm 'Oṣmân bundan 4-5 ay muḳaddem ele geçirildigi gibi Mandacı Sâlim daḫi 'Alî ve Baġdâdlı İsmâ'îl nâm iki nefer refîḳıyla ve dâ'imâ yanlarıñda ṭaşıdıḳları alüfte ṭaḳımından bir hatun ile berâber Silistre- Efletar ḳaryesi civârında Kalın Yovan nâm kimesne mecrûhen derdest edilmiştir.

Merkûmuñ emr-i derdestinde ḳażâniñḳâ'im-maḳâmı rıf'atlü Hâci Aḥmed Efendi , bölük Aġası İsmâ'îl Aġa ve 'Alî Mustafâ ve Meḥmed Aġalarıñ vukûl-i vekîli mu'âvini Zeynel Aġanıñ ikdâm u ġayretleri me'mûrîn îfâsıyla vilâyetce taḳdîr ḳılınmıştır.

Ḫavâdiṣ-i Ḫâriciye

Ḳont Darnim kilitli te'minât-ı nakdiye vererek ḥabsden ḳurtulmuş olduġu ḥâlde bu kere yeniden taḫt-ı tevkîfe alındıgı Berlin'den telġraf ḥavâdiṣindendir.[61]

[61] *Tuna*, 16 Şevval 1291, numero 923.

Ṭuna

16 Şevval 1291 **numero 924**

Pazar

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Ormanlar Neden Harâb Oluyor ?

Vilâyet dâḫilinde ḳâ'in mîrî ormanlarıñ hemân kâfesinde bekçi ve ḳorucu ta'yîn ḳılınmış ve ruḫṣatsız şunuñ bunuñ eşcâr ḳat' etmesi taḥt-ı memnû'iyete alınmış olduġundan vilâyetce ormanlarıñ harâbiyetine 'adem-i muhâfaza sebebdir denilemez.

Ancak köylüleriñ ihtiyâcât-ı nâ-mahdûdesine kâfî kat'ına müsâ'ade eden orman niẓâmnâmesiniñ bend-i maḫṣûṣu ihtiyâcât-ı ṣaḥîḥa ḳaydıyle takyîd edilmedikçe ormanlar ḥâl-i harâbdan ḳurtulamaz.

Çünkü bu havâlîde aḥâlî odunu işrâf ediyor.

Şöyle ki- Eñ ‘âdî çiftciniñḫânesine gedilse ṭaġlar gibi odun yıgınları görülür de idâreye ‘adem-i kifâyetden baḥs̱ler işidiliyor.

Ṣarfiyat yolsuzluguna şübhe yoḳdur. Zîrâ hiçbir çiftci evinde 2 otayı ısıdır soba yokdur. Açık bacalıḳlarla cümle ḫâneḫalḳı âteş başında kül kedisi gibi oturup bir yıgın odunu ṣarf edip buna ormanlar yetişmeyecegi der-kârdır.

Bu yolla ḫalḳıñ ve köylünüñ soba ḳullanımıyla bu işrâfın yarı yarıya inmesi içün mutlakâ soba yapmaları mecbûriyetiniñ ḥukûmetce ittihâzı lâzım gelir.

Garibaldiniñ Felek-zedeligi

Nâmı hemân nisyân olunmaḳ üzre olan Garibaldi inkılâb-ı zamân ile dûçâr-ı faḳr olduġu ḥavâdis̱iyle Roma ġazeteleri imlâ-yı sahâ’if etmektedirler.

Bu cengâver ẕât kûşe-i fetâ’at u sabrda mukîm olaraḳ bir müddet İngiltereden ve sâ’ir ṭarafdan gelen hediyeler ile te’ayyüş etmekte iken 82 senesinden sonra gün be gün bütün bütün ḥâl-i idbâra ḥavâdis̱i bu kere ‘âdî ġazete parçasına tahvîl etmiştir.

Napoli taḥt-ı Ḳraliyyesini kendiliginden terk etmek gibi büyük minneti altında bulunan İtalya devleti Ḳral ve hey’eti bu ẕâta i’âne eylemek ve ihtiyâcını def’ etmek arzû-yı samîmîsinde bulunaraḳ Cezâl tekâ’üdü diyerek hazîneden bir vazîfe tabî’iyyetini tensîb etmişlerdir.

İtalya ġazeteleri ‘umûmen millet-i vaṭanıñ bu adama ḫıdmeti muḳâbili i’âne eylemege mecbûr olduġu mis̱llü vükelânıñ ġaraż-ı şahsîsine bakılmayaraḳ devlet daḫi buna mu’âvenet eylemek lâzım gelir diye idâre-i lisân eylemeleriyle Cenova’da daḫi bir i’âne defteri küşâd olunmuştur.

Ancak bu i’âneleri Garibaldi ḳabûl edip etmeyecegi şimdilik meşkûk bulunur. Çünki bu adamın ‘uluvv-i cenâbı ma’lûmdur hattâ Roma aḥâlîsinden

millet meclisine meb'ûs olduḳda meclise ister ise gitmek ve istemedigi ḥâlde gitmemek şarṭıyla ḳabûl eylemiştir.

Cerîde-i ḥavâdiṯ[62]

Ṭuna

20 Şevval 1291 **numero 925**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Varaḳa

Riyâẕât u te'dîb-i ṣıbyân emr-i ehemmîdir. Ṣıbyânıñ ḳalb-i pâki her dürlü nakş u ṣûretden sâde ve nehy bir cevher-i nefîsdir ki ana her ne nakş olunsa ḳâbil ve her ne amâle edilse mâ'il olur. Eger ḫayra alışdırılır ve kendüsine ḫayr ögredilirse ol vechle büyüyüp dünyâ u âhiretde sa'âdet bulur.

[62] *Tuna*, 20 Şevval 1291, numero 924.

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Vuḳû’at-ı Der Sa’âdet

Ba’żı ġazeteleriñ ḳavlince Ġalaṭa ve Begoġlu arasında yapılmaḳda olan tüneliñ ‘ameliyyâtı tekmîl olup yakında resm-i küşâdının icrâsı me’mûl imiş.

Vilâyât

Tunus

Vâlî devletlü Meḥmed Sâdıḳ Paşa ḥażretleri ıslâhât-ı lâzımayı mübâderet ü teşebbüs eylemesiyle nâşî mesâ’î vaḳ’asını taḳdîren ṭaraf-ı sadâret-i penâhîden bir nâme-i maḫṣûṣ gönderildigi ḥavâdiṯendir.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Dafla Üzerine Sevk-i ‘Asâkir

Londra’dan 23 Teşrîn-i Ṯânîtârîḫiyle (Opiniyon Nasyonal) nâm ġazeteye ber-vech-i âtî yazıyorlar.

İngilizler kendilerine bir sarḳıntılıḳ eden (Dafla) vahşî ḳabîlesine ḳarşı küçük bir muḥârebeye hazırlanmaḳdadır. Bu savaşlar İngilizlerin sevdigi az masraflı küçük muḥârebelerdir. Daflalılar çabuḳ ele geçerse de (Abur) nâm gâyet cengâver adamlar bulunan ḳabîle bunlara mu’âvenet ederse muḥârebeniñ uzayacaġı der-kârdır.

Fakat ‘asâkirin geçecegi yollar sazlıkla memlû olduġundan bunıñ öniñü almak üzre ‘askerden evvel bir ṭaḳım fil gönderilip fillerin ayakları ile basdıḳları yerler ‘asâkire yol ittihâz ḳılınacaḳtır.

Cerîde-i Hâvâdis[63]

Ṭuna

23 Şevval 1291 **numero 926**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiye

Beyân-ı Ḥakîkat

Der-sa'âdetde basılan (Levand Herald)ġazetesi Anatolu'nuñ kaht u ġalâsı ve salṭanat- seniyyeniñ bu bâbda vuḳû' bulan teşebbüsât-ı şefkat-kârâne ve aḥâlî-perverânesiyle oralarıñ ahvâl-i ḥâżırası ḥaḳḳında yazdıgı uzun bir bende Anatolu içün Rûm İli'de mebâ'iyye olunan çift ḥayvânâtının ḥukûmet ma'rifetiyle alıkonuldugu id'âsıyla meẕkûrġazeteniñ bu iş'ârı mutlakâ ya sehvden ve yâhûd muhabiriniñ hilâf-ı vâḳi' ihbârından ileri geldigi bizim gibi herkesin iştibâhı olmamaḳ gerektir.

[63] *Tuna*, 23 Şevval 1291, numero 925.

Ma’mâfîh Rûm İli’niñ cihât-ı sâ’iresinde ceryân eden mu’âmeleyi bilemesek de Ṭuna vilâyetinden mebâ’iyyesi taḥt-ı idâre-i ‘aleyhde bulunan çift ḥayvânâtı muḳaddemâ bi’d-def’ât ġazetemizle neşr ü i’lân olunup ḥukûmet ma’rifetiyle ḳontratoya rabt edilmiş olduġundan kötü bir mu’âmeleye dâ’ir hiçbir ṭarafdan bir söz işedilmege Levand Heraldın bu bâbda derc etdigi ḥavâdiṣin Ṭuna vilâyetine te’alluḳu lâzım gelecegi der-kârdır.[64]

Aralık

27 Şevval 1291 **numero 928**

Pazar

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Edrine vilâyeti dâḫilinde vâḳi’ Tekfûr ṭaġı mezâkâtından Ḫayrabolu ḳażâsında Mandıra ve Çorlu ḳażâsına tâbi’ Türbe Dereḳaryeleriyle ḳara-i sâ’iresinde muhâcirîn-i çerâkise ümerâsı beyniñde meẕkûr Mandıra ḳaryesini basıp esirâ-yı yaġma etmek taṣavvuruyla ṣûret-i ṣûret-i muṣliha’da ‘akd-i cemiyet ve Ṭuna vilâyetinde ve İzmir’deki ümerâyı daḫi dâ’ire-i ittifâklarıña idḫâl maḳṣadıyla bir ṭaḳım mekâniyet(mekânibat)-ı fesâdiyeye cür’et edenler ele geçirilerek haḳlarında ḳânûnen mücâẕât ḳılınmıştır.

[64] *Tuna*, 27 Şevval 1291, numero 926.

Ehemmiyet-i ṣıbyânḥaḳḳında geçen nüsḫalarımızda münderic varaḳa bakiyesi

Çocuḳlar bülûġa ḳarîb olduḳda ẕikr olunan umûrun esrârı kendisine andan maḳṣûd Cenâb-ı Ḥaḳḳa tâ'at u 'ibâdete kesb-i ḳuvvet etmekdir.Ve dünyâ ü mafîhâniñ aṣlı yokdur. Zîrâ bâkî degildir. Dünyâ güzergâhdır.ḳarargâh degil. Ve ahret ḳarârgâhtır.

Ve 'âkil odur ki dünyâda âhiret içün zâd u zâhire tedârik eder. Tâ ki anda derecesi 'âlî ve cennetde vâsi' ola deyü beyân u tefhîm olunmaḳ mümkin olur.

Lâkin yolunda olmayıp da oyun oynamaġa ve fuḥşiyât söylemege ve edebsizlige ve hars- ı ta'âm u libâsa ve tezyin u tefâhire alışır ise dîvârın kuru topragı ḳabûl etmedigi gibi ḳalbi ḳabûl etmez. Dikkat u mera'âka şâyeste olan evâ'il-i umûrdur. Sabî ḫayru şerri ḳâbil-i ḫalḳ buyurulmuştur. Anı ḫayr yâhûd şer cânibine âmâle eden peder ü mâderidir. (İntihâ)

Bu ifâdâtı ki ihyâ-i Ġazâlîdendir

Eyledi tercemeye bezl-i mesâ'î Nâcî [65]

Ṭuna

4 Zilkade 1291 **numero 930**

Çehârşenbe

Anatolu'daki ḳaḥt u ġala'dan tolayı Ermenî milletinden gönderilen i'âne ve gönderen aḥâlî

İstepan Aġa, Hazâr Efendi, Hâci Agop Efendi, Tudor, ḳarabat Simon, Kaspar, Kirkor Aġa, Babaṭaġlı, Danyal, Hâci Vartan, 'Araḳil Aġa

[65] *Tuna*, 4 Zilkade 1291, numero 928.

Dülger ustaları ṭarafından edilen i’âne

Usta Tanas, Usta Vasil ve Kosta, Sobacı Andon ve oglı Yanni, Sobacı Niḳola ve Veliko

Ḥavâdiṯ-i Ḫâriciyye

(‘Askere maḫṣûṣ olan (Ḳonserv) ya’ni matbûh u mahfûz yemek fabriḳası)

Bu def’a Ameriḳada taḥta fıçı yerine kaġıddan ma’mûl fıçı isti’mâline mübâşeret olunmuştur.

Ameriḳada saman pek çoḳbulunduġundan samandan gâyet kalın bir nev’ mukavvâ i’mâl olunup bunıñla fıçı yapılmakda ve her nev’ ta’m u meşrûbât işbu fıçılarıñ içine vaz’ olunmaḳda ve fiy’atca daḫitaḥtadan ehven düşmekte imiş.

Hafîflikde ise taḥtadan ziyâde hafîf olduġundannaḳliye meṣârifince daḫi pek çoḳ farḳ görülmekte imiş.

(Şarḳ)

İ’lânât

Silistre Ticâret Maḥkemesi İ'lânı

Teb'a-i Yunâniye'den Silistre'de muḳîm Baḳḳal Niḳolaki aḳdemce Ḳaralaş ḳaṣabasına firâr ederek iẓhâr-ı iflâs etdigini ḳonsolato ma'rîfetiyle oradan bildirmiştir. Alacaḳları olan ẕevâtın yedlerinde bulunan defter ve senedlerle bi'z-ẕât ve yâhûd bi'l-vekâle ḳânûn-i ticâretin 199 ve 200. Bendleri aḥkâmınca ticâret maḥkemesine mürâca'at lâzım gelmektedir. [66]

Ṭuna

7 Zilkade 1291 **numero 931**

Çehârşenbe

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Dügünlerce İsrâfâtın Men'ini Te'kîd

Sülâle-i âdemin idâresi içün i'âzam-ı levâzımdan olan izdivâc madde-i ḫayriyesinde her dîn ü mezhebde nice nice teshîlât gösterilmiştir.

Ḥâl bu minvâl üzre iken emr-i izdivâcı tas'îb eder bir ṭaḳım şeyler sonradan îcâd olunup 'örf ü 'âdet ḥükmüne girmiş ve ġayret-i aḳrân bilâsıyla bu miṣllü 'âdât-ı mezmûme arta arta tahammülün hâricine çıḳmıştır.

[66] *Tuna*, 7 Zilkade 1291, numero 930.

İşte böyle böyle îcâdat u ‘âdât şeran ve ‘örfen ve ‘aḳlen memnû’ ü mezmûm olan telefât u iṣrâfât meydâna gelerek bu miṣllü tebzîr ü iṣrâfa ṣerveti mütahammil olamayan yetişmiş çocuḳlarla ḳızlar ya ṭarḳ -ı ġayr-i meşrû’aya sapmaya ve yâhûd te’hîl içün ilâ âḫirü’l-‘ömr îfâsına muḳtedir olamayacağı borçlar altına girmege mecbûr oluyor.

Ve bu tür iṣrâfâta sebebiyet veren cem’iyetler içün maḳâm-ı vilâyetden mulhaḳâte tebligâta icrâ olunduġu miṣllü tenbîhnâme aḥkâmı-ı mündericesi tekrâr naẓar-ı ‘umûma ḳonularaḳ tecdîd ü vüsâyâya ibtidâr olunur.

1.Madde- Tezvîc olunacaḳ ya’ni kocaya varacaḳ kız içün gerek nikâhdan sonra erkekden agırlık ve nişâne bir şey alınmayacaḳ

Eger mihr-i mü’eccelden ma’âdâ tesmiye olunmuşsa bunıñmiḳdârı daḫi sınıflanaraḳ 1000, sınıf-ı ṣânîde 500 ve sınıf-ı sâlîsde 100 ġuruşu geçmeyecek.

2.Madde: Bu cem’iyetlerde gerek da’vetli musâfir gerek dügün sâhibleri ve akrabâ câniblerinden hediye verilmek ve alınmaḳ kat’iyyen yasak olduġundan buna müncâsir olanlar olur ise hem alanlar ve hem de verenler kânûnen cezâ görecektir.

3.Madde:‘Aḳd-i nikâh cem’iyetinde imâm ve muḫtârdan ma’âdâ hiç kimseye az ve çoḳvergi ve hediye verilmeyecektir.

4.Madde: En büyük ve ehl-i iḳtidâr dügünleriniñ 2 günden ziyâde olması câ’iz olmayacağından cem’iyetler 1 veyâ 2 günden ziyâde olamaz ve fukarâ ṭaḳımı hiçbir ṣûretle dügün yapamaz.

5.Madde: Gelinlerin hamâma gidişinde hamâmcıya ve sâ’ir bu maḳûle şeyler zevc ṭarafından gönderilmeyecektir.

6.Madde: Dügün cem’iyetleri hitâmında zevc ü zevceniñ müte’allikatınıñ ictimâ’ıyle ḥâṣıl olan tekâlifât bütün bütün ḳaldırılmış olduġundan bu ‘âdet daḫi hiçbir vaḳtde icrâ olunmayacaḳktır.

7. Madde: Dügün sâhibi muḳtedîr olsun olmasın sırmalı şilte ve sırmalı döşek yapmak ve nâmıyla gelin otasına şeyler sermek yasaktır.

8. Madde: Gece dolaştırılan gelin 'arabaları zukâklardan men' olunacaḳdır. Gerek köyler ve gerek ḳaṣabalarda silâh atılmak kat'iyyen yasaktır.

Zevc ü zevceniñ yek digerine diledigi vechle aḳçe veyâ eşyâ ve sâ'ire verip almakda herkes muḫtârolduġundan bu ḳarârın o ḥâle şümûlü yoktur.

1. **Sınıf:** Derece-i evlâde ve mâl ü s̱erveti 1. Derecede bulunan aṣḥâb-ı iktidârın taḳdîrolunduġu mihr-i mü'eccel en ziyâde 10 'aded mecidiye yüzlük altun kıymetini tecâvüz etmeyecektir. Zevc ṭarafından geline verilecek gelinlik sâde bir kumaşdan , sırmasız bir kat elbise olacaḳtır. Gelin içün iḳtizâ eden duvâk isti'mâl olunmayacaḳkdır. Zevce ṭarafından yapılacaḳ şeylerden bir kilim, bir yatak ṭaḳımı ve işlemeli olmayaraḳ sâde bir hamâm ṭaḳımı ve gümüş ḳahve ṭaḳımı ve nihâyet 250 dirhemi tecâvüz etmeyecek bir 'aded desîm el âyinesinden 'ibâret olacaḳtır.
2. **Sınıf:** 2.sınıf mâl ü s̱erveti olan erbâb-ı iktidârın izdivâcında mihr 5 mecidiye 100'lük altun kıymeti tecâvüz etmeyecektir.Elbiseler işlemeli ve sırmalı olması yasaktır. Duvâk daḫi 70-80 ġuruşlukdan 'ibâret olacaḳtır. Yatak ṭaḳımı, kilim, 2 şem'dân , 1 legen ,ibrik,2 tebsi, 8 sahân ,1 sini ve 1 küçük mangal, 1 gügüm, 1 bakrâc verilecektir.
3. **Sınıf:** Derece-i sâlise ve sâ'ir bu mis̱llü 'âdî kimselerin 3 'aded yüzlük mecidiyeyi aşmayan bir mihr-i mü'eccel verilecektir.
4. **Sınıf:** Fukarâ ve bî-ḳudret kimseler bu sınıftandır. Bu sınıf izdivâcında hiçbir şey alınıp verilmek teklîf-i iḫtiyâr olunmayaraḳ imâm ve muhtara daḫi hediye ve aḳçeṭaleb edilmeyerek maḥalle ve ḳaryelisi ṭarafından i'âne ile izdivâc icrâ olunacaḳdır. Mihr-i mü'eccel 30 ġuruşdan nihâyet 100 ġuruşu tecâvüz etmeyecektir.[67]

[67] *Tuna*, 14 Zilkade 1291, numero 931.

Ṭuna

11 Zilkade 1291 **numero 932**

Pazar

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Teb'a-i devlet-i 'aliye ile teb'a-i Îrâniyeniñ izdivâcı ḥaḳḳında olan memnû'iyetin muhâfazasına dâ'ir ṣûrâ-yı devletden ḳaleme alınıp bi-emrnâme-i sâmî-i cenâb-ı pâdişâhî 'umûm sırasında maḳâm-ı vilâyete daḫi bir niẓâmnâme gönderilmiştir.

Vilâyât

Kastamoni

Sinop tersânesinde bir ḳorvet-i humâyûn inşâ olunduġudur.

İ'lânât

Zencirli ḳapu ḳaryesinde Derviş 'Alî maḥallesinde sâkine Gelibolu ḳâ'i-maḳâmı sâbıḳ müteveffâ Râşid Begin hemşîresi Nefîse Hanım bint el-hâc Mustafâ efendi nâmına bir ḳıt'a berât i'lân-ı keyfiye ibtidâr ḳılındı.[68]

Ṭuna

14 Zilkade 1291 **numero 933**

Çehârşenbe

Mevâd- ḫuṣûṣiye

Tebrîk

Bu kere der-sa'âdetçe dest-gâh-ı letâfetden pirâye baḫş ẓuhûr olan (Letâ'if-i Âsâr) nâm ġazete gönül eglendirir ve insânı güldürür ve fakat mizâc-ı ṭarzında nice 'ibretler daḫi gösterir. Eser-i mu'teber olduġu naẓar-ı taḳdîr u memnûniyetle görülen nüsḫaları mündericât-ı letâfet âyânından müstebân olmuştur. Binâen 'aleyh muharrirlerini tebrîk ile berâber devâmını eltâf-ı ümîd ederiz.

[68] *Tuna*, 18 Zilkade 1291, numero 932.

Mevâd-ı ‘Umûmiye

Vilâyât

İşḳodra barutẖânesi sâ’ika isâbetiyle dehşetli bir sadâ ile ber-hevâ olduġu ve pek çoḳẖâneler yıḳıldıgı gibi 200 ḳadar adam daẖi maḳtûl u mecrûh olmuş idügi ḥavâdiṩ-i müte’essifedendir.

İ’lânât

İ’lân-ı Resmî

Varna sancaġı ormanlarından 1 sene ẓarfında ḳat’ u ihrâc olunmaḳ üzre 20.000 ‘aded traversin müzâyedeye çıkarılacaġı ve müşterilerin meclis-i idâre-i vilâyete mürâca’at eylemeleri i’lân olunur.

Vidin’de Ḳolluḳ maḥallesinde fevt olan mumcu esnâfından Aḥmed Aġanıñ karındaşı MeḥmedAġaṭarafından vâḳi’ olan istid’â üzerine müteveffâ-yı merkûmân iflâsına muvaffaḳaten ḳarâr verildiginden müteveffâ-yı merkûm żımnında alacaḳlılarıñın i’lân-ı târîẖden 20 güne ḳadar iflâs me’mûrlarıña mürâca’at eylemeleri i’lân olunur.

Joj- ḳomiser ü Kâtib-i Evvel

Muhâkeme-i Ticâret – Vidin

İbrâhim Ḫayrî [69]

Ṭuna

[69] *Tuna*, 21 Zilkade 1291, numero 933.

2 Zilhicce 1291 **numero 935**

Pazar

Mevâd-ı Ḫuṣûṣiye

Cerrâhlık

Ḥaḳîmlikle omuz opuşur bir fen-i celîledir. Binâen aleyh cerrâhlarıñdaḫi etıbbâ ḳadar aydın insânın mâhiyyetini ıtlâ'ı lâ-büddür. Ancak mektebden çıkanlar müstesnâ tutuldugu ḥâlde yerli cerrâhlarıña cerrâh denilebilir mi?

Zîrâ. Taḥṣîlleri fen-i meẕkûru ustalarıñ yanında bir müddet kalıp mecrûhun tedâvisinde 'ameliyât-ı saṭḥiyeyi iyi bilemediginden 'ibâretdir. Bu cerrâḥlarıñ eline düşen nice mecrûḥlar cânıñı ve yâhûd bir 'uzvunu fedâ ediyor ve yâhûd sakat kalıp gidiyor.

Hattâ ḳur'ası çıḳıp memleketlerinde terk olunan bir efrâd-ı 'askeriyeden münâza'a arasında mecrûh olan bir yigit-i 'acemî bu cerrâhlara baḳdırılmış olmasından saḳat ḳalmış ve bunuñ üzerine her ḳaṣabada müstenid birer memleket cerrâhı bulundurulup fende behresi olmayanlarıñ 'ameliyât-ı cerrâhiyeden men'i ḥaḳḳında irâde-i 'aleyh şeref-te'allük etmişidi.

Vilâyet ekṣerî yerinde ḥükm-i irâdeden tışarı çıkılmamaḳda olup yalñız Silistre'de Ḳatır Oġlu nâmında behresiz Biri cerrâhlık etmekte ḥukûmet-i maḥalliyeden müsâ'ade görmekte imiş.

Silistre ḳal'a topçularınıñ ḳolaġası rütbesini hâ'iz mâhir bir cerrâhı olup sâ'ir ḳal'a olan memleketlerde olduġumiṣllü vaḳt-ı hazırda aḥâlîniñ mecrûhlarıñı tedâviye vuḳû' bulacaḳ me'mûriyetini insâniyet nâmına hasebi olaraḳ icrâ edecegi der-kâr iken şahs-ı merkûmun dest-i bî-ḳudretine cânları tehlike içinde bulunan bunca mecrûhlarıñ tevdî'i fıkrası ṣaḥîḥ ise te'essüfle berâber ḥükûmet-i maḥalliyeniñ naẕar-ı diḳḳati celb olunur.

Çâşnî-i kelâm olanlarca şu da Müslimândandır ki bir şâ'irin 300 sene evvel söylemiş olduġu bir beyt-i derd-âmîz bugün bir edîb-i nâzik-dili müte'essir edebilir.

Bir şehr binâ edenle bir güzel kitâb yapanıñ beḳâ-yı nâm u ẕikr-i celîlleri muvâzene olunsa elbet mü'ellif-i kitâb ṭarafında görülür.

Varna'dan

Sözdeki Te'ṯîr Nede Vardır?

Tarżında tekellüm eden kelâm hep sözün derece-i te'ṯîrini göstermegi emel etmiştir.

Çâşnî-i kelâm olanlarca şu da Müslimândandır ki bir şâ'irin 300 sene evvel söylemiş olduġu bir beyt-i derd-âmîz bugün bir edîb-i nâzik-dili müte'essir ü eşk-rîz edebilir.

Ârâ ârâ saḫn-ı 'ışk nişânî dâred

Şu güzâr ki dil-nişîn söz gibi bir güzârbıragılamaz ve anıñ gibi îfâ-yı nâm edecek vâsıta bulunamaz.

Bir şehr binâ edenle bir güzel kitâb yapanıñ beḳâ-yı nâm u ẕikr-i cemîlleri muvâzene olunsa elbette mü'ellif-i kitâb ṭarafında görülür.

Bunuñ hikmeti şu olmalıdır ki binâ-yı şehr devlet ü ikbâlin tasnîf-i kitâb ise ma'rifet u kemâlin ṯemeresidir. Ma'rifet degil midir ki 'ulemâ ve hattâ kendiniñ bâ'is-i tekvîn-i 'âlim olduġunu âdeme ta'rîf eder.

İktisâb-ı ma’rîfete niçün çalışmayalım ki bazâr-ı fenâda ṣarf-ı nukûd-ı ḥayât edecek metâ’ var ise bî-behâ-yı ma’rîfettir.

Egerçi vaḳt-i ḥâżırdan mümkin mertebe istifâdeye bakmayıp da bir ṭaḳım olmayacaḳ endîşelere istigrâḳ ile (Yâ Rab bu ne hikmetdir! İlâhî bu ne ḥâlet?) virdine müdavemet –i ḥaḳlarında câlib-i mażarrat ve her ni’met lâ-cerem mesnend-i hikmettir.

Öldürdü bizi âh bilinmez mi bu hikmet?

İnsânı böyle efkâr-ı müte’abbidende geçirecek yine ma’rifettir.

Öyle ise bu âḳıbet ile sakınalım. Kemâl-i şevk ile kûşiş uverzîşde bulunalım. Ehl-i ma’rifet zümresine katılalım. Sa’âdet-mend olalım.

Ger çi cüz’-i ḫâkiz ama çarḫdan bâlâteriz

Nâcî

Sancaḳlar

Ṭırnovo

Servi’den Mektûb

Küçük Çocuḳlarıñ Da Mesânesinde Ṭaş Olurmuş

Bir buçuḳ yaşında bulunan oġlum Ḥasan Fehmî Efendiniñ 48 sâ’at ḳadaryolu mesdûd ve mesânesinde şişlik olması üzerine memleket tabîbi olduġundan bi’l-żarûre ba’żı kimselere mürâca’at olunaraḳ ifâdeleri mûcibince müdâvât-ı kesîre icrâ ḳılınmış ise de bir güne te’s̲îrât görülememiş ve ve ciger pâremin ḥâl-i tehlikede bulunan ḥayâtından ḳat’-ı ümîd ile yüregim pâre pâre olmuşidi.

Küçük çocuḳlarıñ mesânesinde oluşan ṭaşın tedâvîsi içün yeterli olmayan tabîblerimiz yerine tedâvîyi Cum'a-i 'atîḳ memleket-i tabâbetinde istihdâm ḳılınmış olan doktor Ḳosṭanṭin Efendiniñ Servi'ye gelmiş olduġuḫaberini alır almaz kendisine mürâca'at istimdâd eyledim.

Mûmâ ileyh oglumuñ dûçâr olduġu 'illet-i mühlikeden ḳurtarılması ġayret-i insâniyet-kârânesinde bulunaraḳ veledü'l-mu'âyene-i teşhîs içün emrâz ederek mesânesini şaḳḳ ile fındıḳ dânesi ḳadarṭaş çıḳarmış ve oġlumu iki günde iyi etmiştir.

Mûmâ ileyhin bu yolda ibrâz eyledigi ḫaẕâḳat naẓar-ı taḳdîr ile teşekkürü îfâ eylemiş olabilir miyim?

Mûmâ ileyh fen-i tabâbeti mücerred insâniyete ḫıdmet içün ögrendigini beyân etmekte olup âsâr-ı fa'liyesiyle müsbet bulunan ve burada beyândan murâdım kendisini medh degildir.

Belki bir memleketde bir tabîbin vücûdu derece-i vücûbdaolduġunu göstermektir.

Ḥâfıẓ Selim

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Avrupa'da Âsâyiş

Yılbaşı münâsebetiyle Almanya imparaṭoru haşmetlü Wilhelm ḫażretleri huzûruna ḳabûl eyledigi ẕevâta Avrupanıñ sulh u ṣalâḥ ta ḥâl-i ḫâżırından memnûniyet yüzü göstermiş ve Almanyanıñ birinci emeli daḫi beḳâ-yı sulh u âsâyişdir'' demiş olduġu ve ḫaşmetlü Rus imparaṭoru

ṭarafından imparaṭor müşârun ileyh yazılan bir mektûbda daḫi mü'ebbed sulh ü ṣalâḥ olaraḳ ibrâz olunan işbu niyât-ı ḥâliseyi beyân-ı teşekkür olduġunu telġraflar ḫaber veriyor.

İspanya

Kim Çaldı Kime Yaradı?

Ġazete mutâla'asına raġbet edenleriñ ma'lûmudur ki Ḳraliçe İzabellanıñ hal'inden sonra İspanya'da ḥukûmet-i cumhûriye teşekkül etmişidi.

Ancak İspanyollar bir Ḳral idâresinde bulunduġu cumhûriyete tercîh eyledikleriyçün Prusya prenslerinden birini İspanya Ḳraliyetine intihâya şitâb eylemiştir.

Ḥâl bu ki sâbıḳ Ḳraliçe İzabela Fransa'ya mensûb i'âde-i ḥukûmeti matlûb u mültezim bulunduġu ġâlibiyetinden ṣoñra Prusya'nın ḳazandıgı şevket ü şân Fransa'ya giren kerân gelmiş olduġu içün Prens-i müşârun ileyhiñ meẕkûrḲrâliyete intihâbı maddesi Fransa ile Prusya beyniñde muḥârebe-i zâ'ileyi intâc eylemişidi.

İntihâb olunan Prens daḫi memleketiñ ḳarışıḳlıġını düzeltmege muvaffaḳ olamayaraḳ vaṭanıña çekilmege mecbûr oldu.

Bu sebeple Ḳralsız ḳalan İspanya taḫtına birḳaçṭâlibçıḳıp İspanya'da ecdâdı Ḳrallık etmiş olmaḳ ser-reştesiyle Don Ḳarlo nâmında biri başına bir ḫayli serserî topladı. Ve ḥukûmet-i cumhûriye 'aleyhine muḥârebeye kıyâm etdi. Ve memleketini harâb eyledi.

Ḫalḳıñ Don Ḳarlo'ya ümîdi oluşmaġa başlamışken yaşanan bu durum ile Ḳraliçe taḫt-ı ḥuḳûḳunu oġlu Don Alfons'a terk etmiş olduġundan bu da vâris sıfatiyle ḥuḳûḳunu aramakdan ḫâlî degildi.

'Âkıbet Don Alfonsuñ mülâyimet politiḳası Don Ḳarlonuñ şiddetinde gâlib gelerek bu kere meẕkûr krâliyete intihâbı 'asker ü aḥâlî ṭarafından ḥüsn-i ḳabûle maẓhar oldu.

Telġraf ḥavâdiṯine göre Don Ḳarlo muḥârebelerine terk-i ıslâh eyledikleri ḥâlde ‘afv-ı ‘umûmî i’lân edip papanıñ du’âsını istiḥṣâlden sonra olacaġı añlaşılıyor.

İ’lânât

Ṭırnovo Mutaṣarrıflıġınıñ İ’lânı

Medyûn-i mîrî bulunan Ṭırnovolu ḳaragöz oġlu İstefan Efendiniñ emlâk u arâzîsiniñ müzâyede ile satışı

Dibâliçe topragında ḳara çayırda çâr dönüm(1)

ḳarye-i merkûmda ḳoru altında 3 dönüm tarla

Degirmen başında dut baġçesi dönüm(2)

Dibâliçe ḳaryesinde Dıranovo(Dırlonovo) nehrinde degirmân

Curcurluḳda baġçe dönüm (2)

Vidinli mütevveffâ Hâcı Yûnus-zâde Mollo İbrâhimiñ ḳarındaşı Hâfız Ḥüseyn Efendiniñ mutaṣarrıf olduġu 3 ‘aded sefînedeki nısf-ı hisse-i şâyi’ası müzâyede bilâde muḥarrer bedelât ile ṭâlibleri üzerinde teḳarrür etmiş ve târîḫ-i i’lândan 31 güne ḳadar teslîmi muḳarrer bulunmuş olduġundan daha ziyâdeye ṭâlib olanlarıñ Vidin Maḥkeme-i Şer’iyyesine mürâca’at eylemeleri i’lân olunur.[70]

Ṭuna

11 Zilkade 1291 **numero 930**

Pazar

[70] *Tuna*, 2 Zilhicce 1291, numero 935.

Mevâd-ı ḫuṣûṣiye

Sâ'iḳa-i Cehâlet

İnsânı nice muhâtırât u muḥâlike ilḳâ eder ki ekṣeriyet üzre ahvâl-i beşere hâricden şöyle bir naẓar-ı haḳîm ile baḳılsa ---- ta'bîr ma'zûr tutulsun---- 'âdetâ tımârḫâneden bir olay mecnûnḳapıp salıyormuşlar zan olunur.

İşte ef'âl-i beşerde ol ḳadar garâ'ib-i ḥâlet görülüyor ki insân denilen ḥayvânın sıfat-i mütemâyize-i 'aḳl u idrâk ile ittisâfına ḥükmetmektehaḳîm meşreb olan—mümkin degil—tereddüd eder.

Çünki behâyim maḳûlesi bile Mevlâ-yı Mit'âl ḥażretleriniñ kendine ihsân buyurduġu hiss-i ḥayvânî sebebiyle helâk-i nefsini mu'dî olan şeyleri his ederek dâ'imâ andan uzaġa ḳaçar ve elinden geldigi mertebe sermâye-i ḥayât u sa'âdetine çalışır.

İnsân ise şerâfet- 'aḳl u idrâk ile maẓhar-ı tekrîm olmuş nesne-i kübrâ iken varıp tuzaġa tutularaḳ bu kâr-bân serâ-yı 'âlemde –ayaġı buḳaġılı hergeleler gibi—dâ'imâ derbend ü sıfat-ı celîle-i insâniyeye nâ-lâyık olan envâ'-ı mekkâre ü mefâsıd-ı derd-mend olmaḳ revâ mıdır?

İnsânlarıñ fezâ'il ü rezâ'ile tehâllük ü tehâfeti 'uḳûl-i beşeriñ tefâvetiyle mütenâsib olaraḳ ıztırârîdir, denilirse, ''aḳl-i beşerin en ednâ mertebesi his-i ḥayvânîden de aşagı degildir ya!'' cevâbı ḥâżır ve şu ḳadar var ki tarîk-ı ṣalâḥdan inḥirâḳa ceḥâlet dedikleri yâdgar-ı ḥaḳîḳat bir sâ'ik-i mücebbirdir.

İnsâf olsun! Bir haydûduñ asıldıgını görünce tekrâr haydûdluga çıkmaġa heves eden ve haydûdlugu medâr-ı refâh u sa'âdet bilen olursa buna 3-5 günlük ve belki de bir dakîkalık haz-ı nefsi içün dünyâ ve mafihâ kendine behâ olamayan cevher 'ömr-i 'azîzini zindânlarda mahbeslerde çürütmege kim âkil kârı diyebilir?

Ya ḥâl böyle olunca binlerce nüfûs-i beşeriyeniñ çürüdügünü ve mekteblere koyacaḳ çocuḳ bulamazken mahbeslerde cânı tevkîf edecek yer

bulamadığını görüp şöylece sathî bir mutâla'a edenler bile 'acabâ ne mülâhazada bulunurlar?

Şübhe yok ki fıtrat-i selîme-i insâniyyeyi leke-dâr töhmet etmege cesâret edemeyip elbette bu ḥâline bir sebeb ü 'illet arayacaḳtır.

İşte bu bedîhîdir ki şu ḥâlât-ı esef-efzânın sebeb ü 'illeti sâ'ika-i ceḥâlet ve bunıñ da bâ'isi eser-i bî-ḳaydî-i millet olup netîcesinde böyle binlerce ahrârı esîr ve bi'l-âhire vâsıl(be'isü'l-masîr) eder.

İmdi şek yoḳdur ki bunlarıñ 'âkıbet-i ḥâli kendilerince 'ilâ hiddet muzarrat-ı 'azîmeden ḥâlî degilse de iyice düşünülse bunuñ en büyük cem'iyete 'â'id olduġundan def' u ıslâhı çâresine baḳmaḳ 'umûmen müterettib-i vazâ'iftendir ki ve bu vazîfeniñ bir kısmı cem'iyet iḫtiyârıyla ḥukûmete terk etmiştir. ḥukûmet-i seniye vazîfesini îfâda kusur etmedigi gibi cem'iyet de îfâda kusûr etmemeli ve vuḳû' bulan teşebbüsât-ı ḥâlisâneniñ semerât- nâfi'asını serîen iktitâfa ṣarf-ı mesâ'î ḫuṣûṣunda efkâr-ı 'umûm bizimle berâberdir.

Sancaḳlar

Vidin

Eczâcılarıñ Gaddârlıgı

Hemân her yerde ve ḫuṣûṣuyla Vidin'de fakîr olan aḥâlîniñ ilâca ulaşmaġa muḳtedîr olamadıḳları ve hattâ etıbbâya daḫi mürâca'at etmekte ve küçük bir ḫastalıga uġrayan aṣḥâb-ı emrâzın aylarca ıztırâbda inlemekde olduḳları mutaṣarrıf livâ sa'âdetlü Rıf'at Paşanıñ mesmû'ları olduḳda bunıñla ilgili bir żâbıta ḳoymaḳ üzre ḳâ'ide-i âtiyeyi ittihâż buyurdukları memnûniyet-i aḥâlîce duyulmuştur.

Şöyle ki diplomaları verilen etıbbânın verecekleri reçeteler içün varaḳalar bastırıp doḳtorlara dağıtmış olduḳları ve reçeteleri bu kaġıdlara yazmaġa mecbûr edilmişlerdir. Bunıñla eczâcılarıñ verecekleri ilâc içün andan ziyâde aḳçe alması men' edilmiş. 'Aksi ḥareket edenlerin mes'ûl tutulmaları muḳarrer bulunmuştur.

Mevâd-ı 'Umûmiye

Muḳaddemâ bâb-ı 'âlî cânib-i sâmîsinden laġv edilmiş olan Far do Bosfor ġazetesi daḫi maẓhar-ı 'afv-ı 'âlî olmuş imiş.

Ḫavâdiṯ-i Ḫâriciyye

Ḳont De Arnim'iñ Muhâkemesi

Alman İmparatoru emriyle Almanyanıñsâbıḳ Paris sefîri taḫt-ı tevkîfe alınan Ḳont de Arnim'iñ muhâkemesine mâh-ı ḥâliñ ṭoḳuzuncu günü mübâşeret olunmuş ve muhâkeme 'alenî icrâ olacağından esnâ-yı muḥâkemede aḥâlîden pek çogu ḥâżır bulunmuştur.

Bi'l-cümle Almanya mekteblerinde Rus lisânınıñ ta'lîmi haşmetlü imparaṭor Vilhelm ḥażretleri ṭarafından emr olunduġuba'żıġazeteler mündericâtındandır.[71]

[71] *Tuna*, 11 Zilkade 1291, numero 930.

Söz Varlığı Unsurları

Arapça

‘Abd: Kulluk. Tekrar sayısı: 18

A’lâ: Pek yüksek, en refi’, bâlâ, bülend. Tekrar sayısı: 44

‘Alef: Hayvanatın yediği ot,saman,kiyah. 2: Ale’l ıtlak hayvan yemi. Tekrar sayısı:2

‘Acz: İktidarsızlık, beceriksizlik, el yetmeme. Tekrar sayısı: 21

‘Aded: 1: Sayı,şümâr, bir mecmûun ḳaç fertten mürekkep olması. 2: Raḳam, miktar belirten kelime veyâ işâret: 300 ‘aded koyun, 10 ‘aded kitap. Tekrar sayısı: 61

‘Adem: Yokluk, vücud zıddı. 2: Olmama, bulunmama. Tekrar sayısı: 33

‘Âdet: 1: Alışılmış şey, ülfet,her vakit yapılan. 2: Resm, usûl,herkes ṭarafından ri’âyet olunagelen hal. Tekrar sayısı: 11

‘Afv: Birinin suçundan geçme, kabahatine bakmama. Tekrar sayısı: 26

Agnâm: Koyun, keçi vesair hayvanattan alınan vergi ve bundan hasıl olan varidat. Tekrar sayısı: 3

‘Ahd: 1: Bir işi üstüne alıp söz verme, deruhde, and. Tekrar sayısı: 54

‘Akd: Bağlama, rabt,bend. 2: İki kişi veya iki taraf beyninde olacak bir işin,tarafların rızasıyla kararlaştırılıp taht-ı iltizam ve taahhüde alınması. Tekrar sayısı: 29

‘Aleyh: Onun üzerine, ona manasıyla kullanılır. Tekrar sayısı: 67

‘Âlî: Yüce, büyük. Tekrar sayısı: 79

Alüfte: Aşk ve sevdadan Şeyda ve mecnun olan, aşüfte. Namussuz. Tekrar sayısı: 1

‘Âm: Âmme, avâm. 1: Umuma yani herkese ait, umumi. Tekrar sayısı:28

‘Arab: (İsm-i cinsdir ki müfred ve cem’i birdir.) Mine’l-ḳadîm vaṭan-ı aslîsi ve menşei Asya’ya merbut Cezîretü’l ‘Arab denilen yarımada olup, ezmine-i muḫtelifede Asyanıñ Şam ve Iraḳ ve Afrikanıñ şimâl cihetlerine yayılmış olan ümmet-i necîbe ve ḳadîme-i ‘Arabiyye efrâdından beheri. Tekrar sayısı: 1

‘Atâ: Verme, veriş 2: Bağışlama, vergi, atiye. Tekrar sayısı:10

‘Atâlet: İşssizlik, boş durma, battal ve muattal olma. Tekrar sayısı: 4

‘Avn: Yardım, imdat,nusret. Tekrar sayısı: 28

‘Ayb: Âr,şeyn, utanılacak şey. 2: Utanmayı mucib hal, kusur noksan. Tekrar sayısı: 11

‘Ayn:1: Göz,çeşm,dîde. 2: Pınar,kaynak. 3: Bir şahıs veya şeyin kendisi, zatı,aslı. Tekrar sayısı: 30

‘Ayş: Yaşayış,yaşama 2: Yeme,içme zevk ü safa. Tekrar sayısı:19

‘Ayyûk: 1: Mecrenin sağında ve Süreyyânın kurbunda kırmızı renkli küçük ve parlak bir necm-i sâbit, keçi kevkebi. 2: Semânın pek yüksek yeri: Sesi pek ‘ayyûka çıkıyor. Tekrar sayısı: 1

A’zâ: Bir reisin taht-ı riyasetinde olarak bier meclis veya heyeti terkib eden efradın heyet-i mecmuası ve beheri. Tekrar sayısı:11

‘Azâmet: Büyüklük,ululuk. Tekrar sayısı: 52

Ba’de: Sonra, bazı terkibat-ı Arabiyede bulunur. Tekrar sayısı: 44

Bâb:Kapı,medhal. 2: Dergah, merci-i umumi olan büyük kapı. Tekrar sayısı: 61

Bahr:Deniz,derya,yemn. Tekrar sayısı: 22

Bahs: Bir şeyin hakkında etrafıyla söz söyleyip hakikati araştırma. 2: Söz münazaası, mübahase 3: Bir madde ḥakkındaki tafsilat,mesele . Tekrar sayısı: 31

Bahş: Bağışlama, hibe,ihsan. 2: Afv. Tekrar sayısı:10

Bakkal:Zahîre ve me'kûlâta müteallik şeyler satan esnaf. Tekrar sayısı:1

Basîret: Kalp gözüyle görme,görüp künh ve hakîkate varma. Tekrar sayısı:16

Baytar: At vesâire hayvanların emrâz ve tedâvisine ve tımarları usûlüne vâkıf adam. Tekrar sayısı:2

Bedel: Bir şeyin yerini tutan veya tutabilen, yerine geçen. 2: Karşılık,ivaz, bir şeyin yerine verilen . Tekrar sayısı:23

Bekâ: Bulunduğu hâlde ḳalma, devâm, sebât,zevâl bulmama. Tekrar sayısı:9

Belâgat: Merâmın hüsn-i suretle ve düzgün musanna' sözlerle ifadesi, fesahat dahi belagatin şeraitinden olmakla her kelam fasih, belig değilse de, her kelam-ı beliğin fasih olması şarttır. Tekrar sayısı:4

Belâhet: Eblehlik,hamâkat,bönlük. Tekrar sayısı:2

Belde: Kasaba, şehir,medine. Tekrar sayısı: 36

Bend: Bağlama, rabt, kayıt. 2: Yüksekten suyu akıtmak için yapılan kemerli veya düz su yolu yahut suyu biriktirmek için yapılan sed. Tekrar sayısı: Tekrar sayısı:3

Beşer: İnsan Tekrar sayısı: 15

Beyân: Anlatma, açık söyleme, ifâde etme,ifhâm. Tekrar sayısı: 8

Beyn: Ara, aralık,miyân. Tekrar sayısı: 24

Beyzâ(Beyaz): Ak renk. Tekrar sayısı: 4

Bezl: Hüsn-i rıza ile verme, esirgemeksizin ve bol bol sarf etme, dirig etmeme. Tekrar sayısı: 4

Bezm: Sohbet ve muhabbet meclisi, îş ü işret mecma'ı. Tekrar sayısı:2

Bezr: 1: Keten tohumu, bezir yagı. 2: Keten tohumu yagı. Tekrar sayısı:1

Bülûg: Erkek çocuğunun erkek olması, erkeklik yaşına ermesi. Tekrar sayısı:4

Bürûdet: Soğukluk, soğuk,berd,sermâ. Tekrar sayısı:4

Cebr: Zor,kahr,zorlama. Tekrar sayısı: 20

Cedd: Peder veya vâlidenin pederi,büyük peder ,büyük ata,dede. Tekrar sayısı: 6

Cedîd:Yeni,ḳullanılmamış, nev. Tekrar sayısı: 19

Cehâlet: Bilmezlik,nâdânlık, ilim ve vukûftan mahrûm ve her malûmattan bî-ḫaber olma. Tekrar sayısı: 23

Celb: Kendine çekme,celb, nefesle çekme. Tekrar sayısı: 17

Celîl: Büyük,âlî, kadri büyük ve mertebesi yüksek. Tekrar sayısı: 9

Cem': Toplama,biriktirme,devşirme,yığma. Tekrar sayısı: 32

Cemâl: Güzellik,ḥüsn,yüz güzelliği. Tekrar sayısı: 5

Cennet: Bahçe, 2: Ahirette müminîn ve süleha ve ashab-ı hayra min-tarafi'llâh mev'ud olan mekân-ı ma'nevî ki ferah-feza bahçe ve köşkler suretinde tefhim buyruluyor. Uçmak, Firdevs. Tekrar sayısı:2

Cenûb: Cihet-i erbaa-i asliyenin biri ki şarka müteveccih olanın sağ tarafına düşer, şimâl mukabili. Tekrar sayısı: 14

Cerahat: Yara. Tekrar sayısı:23

Cesâmet: Büyüklük,irilik. Tekrar sayısı: 42

Cesâret: Yiğitlik, cesurluk,cüret. Tekrar sayısı: 8

Cevher: (Farsça gevher'den.) 1: Cibilliyet,mâye-i asliye 2: Elmas ve sâ'ireden zî-kıymet ṭaş. Tekrar sayısı: 14

Cezb: Kendine çekme,celb, nefesle çekme. Tekrar sayısı:6

Cezm: Kesme,kat' 2: Kat'iyen ḳararlaştırma. 3: Sükûn ve ḥareketsizlik alâmeti olan. Tekrar sayısı:9

Cibâl: Dağ. Tekrar sayısı: 20

Cihet: Yön. Tekrar sayısı: 32

Cild: 1: Deri. 2: Meşin 3: Kitap kabı. 4: Kitabın dikilip ḳap geçirilmesi. Tekrar sayısı:6

Cinne: Cin tutma, delilik. Tekrar sayısı:1

Cirm:Hacim,büyüklük. Tekrar sayısı:3

Cumhûr: 1: Halḳ,nâs, umûm 2: Takım,gürûh. Tekrar sayısı:8

Cumhûriyet: Bir reîs-i müntahâbın taḥt-ı riyâsetinde bulunan heyet.: İsviçre Cumhuriyeti. Tekrar sayısı:8

Cürm: Suç,kabahat. Tekrar sayısı:6

Dâr: 1: Mahal,mekan,makam. Tekrar sayısı: 56

Darb: Vurma,döğme 2: Sikkeye damga vurma,damgalama. Tekrar sayısı: 41

Debbâg: Dibâgat'ten. Hayvan derilerini sepileyip meşin ve sahtiyân ve gavsâle vesâire yapan sanatkar. Tekrar sayısı:6

Dehr: Zaman, müddet,devir. 2: Cihân,âlem, tabîat. Tekrar sayısı:12

Def':1:Öteye itme,kakma, cezb ve celbin zıddı. 2: Savma, men',savuşturma. Tekrar sayısı: 26

Def'a: Kere,merre ,kez. Tekrar sayısı: 33

Defîne:Yere gömülmüş mal ve akçe. Pek kıymetli veya ma'lumatlı adam veya mal. Tekrar sayısı:2

Denâ'et: Alçaklık, âdîlik,zillet. Tekrar sayısı: 5

Der-'akab: Çoḳ geçmeden, pek az sonra, hemen. Tekrar sayısı: 13

Derc: Bir makâle veya fıkrayı gazeteye koyup neşretme. Tekrar sayısı: 24

Derûn: İç, gizli. Tekrar sayısı: 28

Devlet: Mutluluk. Tekrar sayısı: 62

Devr: Dönme,bir şeyin kendi mihveri üzerine ḥareketi. 2: Bir zamanın münkasım olduğu aksâmın beheri. 3: Aktarma,bir şeyin bir mahalden diğer mahalle nakli. Tekrar sayısı: 36

Deyn: Düyûn. Borç, bir müddet-i muayyene hitâmında ödenmek üzere fâizle veyâ fâizsiz alınmış aḳçe. Tekrar sayısı:6

Dirâyet: Zekâ, malumat, ilim ve tecrübe,beceriklilik,iktidar. Tekrar sayısı:3

Du'â: Cenab-ı Hakk'a yalvarma,niyaz. Tekrar sayısı: 16

Duhân: Tütün. Tekrar sayısı: 8

Duhûl: Girme,dahil olma. Tekrar sayısı: 48

"El" takısı: Arapça belirli belli,aitlik anlamı verir. Tekrar sayısı: 25

Emâre: Alamet, nişan,eser. Tekrar sayısı: 3

Emel: Umu,umma,ümîd. 2: Şiddetli arzu, hırs, tama'. Tekrar sayısı: 3

Emn: Korkusuzluk,eminlik,emniyet. Tekrar sayısı: 32

Encâm: Nihayet,akıbet,son. Tekrar sayısı:1

Esâret: Tutsaklık, harpte tutulanın hali 2: Kölelik,kulluk, bir efendinin malı olma. Tekrar sayısı: 23

Esef: Acınma,keder,fevt olan bir şeyden mahrum olma. Tekrar sayısı: 12

Eser: Alâmet,nişân. 2: Bir adamın vücuda getirdiği şey, te'lif. Tekrar sayısı:29

Evvel: Önce. Tekrar sayısı:30

Fahr: Öğünülecek şey, medâr-ı iftihâr. Kendisine nisbeti veya kendisiyle münasebeti olanlarca şeref addolunan zat. Tekrar sayısı: 18

Fâ'ide: Kazanç,kâr,nef', menfaat. Tekrar sayısı: 6

Fâ'iz: Taşan,taşkın. İkraz olunan akçenin senevî bir mikdar-ı muayyende olarak alınan kâr,nemâ. Tekrar sayısı: 6

Faḳr: Yoksulluk, fakirlik. İhtiyaç,mal ve ṣervet fikdânı. Tekrar sayısı: 10

Fark: Ayırmak, fark ve temyîz etmek. Tekrar sayısı: 33

Farz: Tutma,add ve itibar etme. Tekrar sayısı:10

Fasl: Bir kitap veya bâbın münkasim olduğu aksâmın her biri beheri. 2: Senenin münkasim olduğu dört mevsimin beheri. 3:Bölüm,kısım. Tekrar sayısı: 13

Fazl: Değer, meziyet-i zâtiyye. 2: Hüner,marifet, kemâl, ahlâk ve akîde doğruluğuyla beraber ilim ve dâniş. 3: Kerem, inâyet,ihsân. Tekrar sayısı:11

Fehm: Anlayış,idrâk,zekâ. Tekrar sayısı:17

Felek: Gök,semâ. 2: Eskilerin itikâdınca her bir seyyâreye mahsus bir gök tabakası ki dokuz adedinde olup, sekizincisi sevâbite mahsus ve dokuzuncusu nücûmdan hâlî ve cümlesini muhît zu'm olunurdu. Tekrar sayısı: 2

Fenâ: Yokluk. Tekrar sayısı: 9

Fenn: Ulûm ve ma'ârifin beher şu'be ve nevi. 2: Akıl,tecrübe ve ispat ile vücûda gelen ilim. Tekrar sayısı: 18

Ferd: Bir mecmû'un her biri, teki. Tekrar sayısı: 15

Fesâd: Bozukluk, bozuk şeyin hâli, çürüklük, yolsuzluk. Tekrar sayısı: 9

Fevk:Üst, dûn mukâbili. Tekrar sayısı:9

Fevkânî: Üstte olan, Fevḳânî ev: Üst katı olan ev. Tekrar sayısı: 13

Fırka: Firâk. Bölük, insan gürûhu,cemâat,tâ'ife. Tekrar sayısı:

Fıtrat:1: Yaradılış, hilkat. 2: Tînet, cibillet. Tekrar sayısı:3

Fidye: Bir adamın esâretten ve giriftâr olduğu bir belâdan tahlîsi için verilen aḳçe vesâire. Tekrar sayısı:1

Fikr: Düşünce Tekrar sayısı: 41

Fiy'at: Bâha ve es'âr manasıyla galat olarak kullandığımız ânifü'l-beyân ''fî'' lügatının cem'i olup müfret gibi dahi kullanılır. Tekrar sayısı: 10

Fütûr: Gevşeklik, ġayretsizlik, rehâvet. Tekrar sayısı: 5

Fütüvvet: 1: Gençlik,delikanlılık. 2: Kerem, sehâvet,cömertlik. 3: Mertlik, yiğitlik, mürüvvet. Tekrar sayısı: 14

Gadr: Emniyeti sû'istimâl, vefâsızlık,hâinlik,hıyânet. 2: Zulüm, cevr, cefâ. Tekrar sayısı: 20

Gaflet:Bî-ḫaberlik, dalgınlık,boş bulunma. Tekrar sayısı: 27

Galat: Yanılma,yanlış,hatâ,sehv. Tekrar sayısı: 2

Galebe: Gâlip gelme,yenme,üstünlük,galebe çalmak. Tekrar sayısı: 37

Galeyân: Kaynama. 2: Hurûş,coşma. Tekrar sayısı: 1

Garaz:Maksat, niyet. 2: Bed-hâhâne ve gizli kast ve niyet. Tekrar sayısı: 15

Garb: Güneşin battığı cihet, batı. Tekrar sayısı: 11

Gark: 1: Suya batma,batırma. 2: Boğma, boğulma. Tekrar sayısı: 16

Gayr: Ağyâr, başḳa, özge,diğer,mâadâ. Tekrar sayısı: 23

Gubâr: Toz, ince toprak̟. Tekrar sayısı: 2

Gurûr:Boş ve beyhude şeye güvenip aldanma,nafile şeylere itimâd, mağrurluk, gaflet. Tekrar sayısı: 3

Haber: Bir vakanıñ teblîği, bir hâdisede ḥâżır bulunmayanlara verilen ma'lûmât. Asıl Türkçesi salık. Tekrar sayısı:29

Hacc: Zilhicce ayında Mekke-i Mükerremede menâsik ve merâsim-i mu'tâde ile Ka'be-i Şerîfe'yi ziyâret ve tavâf etmek resmi ki şerâ'it-i hamse-i İslâmdandır. Tekrar sayısı: 6

Hâcet: 1 : İhtiyâç, lüzûm,iḳtizâ. 2: Muhtâclık,zarûret. 3: Lâzım ve zarûrî olan şey. Tekrar sayısı: Tekrar sayısı:3

Hacm: Bir cismin büyüklüğü, cirm,cüsse,cesâmet. Tekrar sayısı:1

Had: Hudûd,yanak,ruh. Tekrar sayısı: 11

Hafr: Toprağı kazma, kazma ile yeri açma, eşme. Tekrar sayısı:1

Halef: Birinin yerine kaim olan, sonradan gelen,selef mukabili. Tekrar sayısı: 24

Halîl: Dost,muhib, yâr. Tekrar sayısı: 7

Hâlis: Karışık ve sahte olmayan, safi, temiz,doğru,hilesiz. Tekrar sayısı:10

Hamd: 1: Medh,senâ, sitâyiş. 2: Şükür, şükran,teşekkür. Tekrar sayısı:18

Hamel: Yıldız. Tekrar sayısı:5

Hâmil: Yüklenen ,yüklü, üstünde bir yük bulunan. Tekrar sayısı:2

Hamiyyet: İnsanın memleketini ve aile ve taallukatını tecavüz ve hakaretten himaye ve muhafaza etmesi gayreti. Tekrar sayısı: 16

Harâret: Sıcak,sıcaklık,germ. 2 : Susuzluk. Tekrar sayısı: 2

Harâset: Ekincilik, çiftçilik. Tekrar sayısı:1

Harb: Savaş . Tekrar sayısı: 3

Hareket: Kımıldanma, deprenme, oynama, sükûnun zıddıdır. 2 : İş işleme,bir işte bulunma,amel, icra. 3: Tarz, tavır, muamele, gidiş, reviş. Tekrar sayısı:14

Harem: Duhûlü(girişi) herkese mesâg olmayan muazzez ve muhterem yeri. Haremeyn-i Şerifeyn: Ka'be-i Şerîfe ile Ravza-i Mutahhara-i Cenâb-ı Nebevî ve bunları hâvî olan Mekke-i Mükerreme ile Medîne-i Münevvere. Tekrar sayısı: 8

Hâriciyye: Dış. Tekrar sayısı: 41

Hârik: Yangın,yakan, yakıcı. Tekrar sayısı: 15

Hasm: 1: Düşman, adüvv. Tekrar sayısı:12

Hasret: Ele geçmeyen veya fevt edilen bir nimete teessüf edip yanma ve iç çekme. Tekrar sayısı:2

Haşmet: Hadem ve etba' kesretinden mütehassıl olan azamet, heybet. Ecnebi hükümdarlarına unvan olur. Tekrar sayısı: 6

Hatt: 1: Çizgi ,çizik. 2: Yazı. 3: Bir sıra ve çizgi şûretinde bir şey. Tekrar sayısı: 5

Hatb: Odun. Tekrar sayısı:1

Havâle:1: Birinin uhdesine bırakma,terk,tefvîz. 2: Bir meblâğın te'diyesini bir şahs-i sâlise çevirme. Tekrar sayısı:2

Havf: Korku. Tekrar sayısı: 8

Hayât: Dirilik, sağlık,canlılık,yaşayış,zindegî, ömür. Tekrar sayısı: 9

Hayr: 1: İyilik, iyi iş, şer muḳâbili. Tekrar sayısı: 12

Hayret: Şaşkınlık,şaşa kalma. Tekrar sayısı: 11

Haysiyyet:Değer,itibar,kadr,şeref. Tekrar sayısı:7

Hayy: Diri,zinde,canlı,hayatta olan. Sıfatullahtandır. Tekrar sayısı:2

Hazret: Ön,huzur, pîş-gâh. Tekrar sayısı: 16

Hemşîre: Kız karındaş, hâher,uht. Tekrar sayısı:1

Hey'et:Bir top teşkil eden efrad ve eşhasın mecmû'u. Tekrar sayısı:4

Hıfz: Koruma. Tekrar sayısı: 26

Hicret: Kendi memleketini terk edere başḳa yere gitmek. Tekrar sayısı:8

Hiddet: 1: Keskinlik, şiddet,sertlik. 2: Öfke,gazap,tehevvür. Tekrar sayısı:2

Hikmet:Hakimlik, hakim adamın hali. Akl- ı kâmil ile ilm-i âlî.Tekrar sayısı:6

Hilâfet-penâh: Hilâfet-i İslâmiyyenin itimât-gâhı olan Zât-ı Akdes'e mensûb ve müte'allik. Halîfe-i İslâm. Tekrar sayısı:3

Himmet: Kast, niyet, zihn ü kalple olunan tasaddî. 2: Cehd,say',gayret. 3: Lutf. 4: Teveccüh-i manevî. Tekrar sayısı: 4

Hitâm: 1:Bitme,tükenme,tamam. 2: Son,nihâyet, pâyân. Tekrar sayısı: 5

Hristiyân: Dîn-i Îsâ'ya tâbi' olan Îsevî. Tekrar sayısı:5

Hubb: Sevgi,muhabbet. Tekrar sayısı:27

Hurmet: 1 : Şeref,haysiyet. 2: Ri'âyet,itibâr,ikrâm. Tekrar sayısı: 3

Hulâsa: Uzun bir bahis ve makâlenin az sözle ifade olunan mefhumu,netîce. Tekrar sayısı:11

Husûl: Vücuda gelme, peydâ olma, ḥâṣıl olma. Tekrar sayısı:11

Husûs: Has ve mahsûs olma, bir şahıs veya bir şeye hasr. Tekrar sayısı:60

Hüsn: Güzel, güzellik. Tekrar sayısı:23

"Î" nispet î'si: Hacî:Hacca gitmiş, Hindî:Hindistanlı. Tekrar sayısı: 56

İlkâ: Koma,bırakma,atma. Tekrar sayısı:2

'İllet: Hastalık, maraz. Tekrar sayısı:7

'İlm: 1: Bilme, biliş, bilgi,dâniş. 2: Bir nevi umûr ḥaḳḳında olup,okumakla tahsîl olunan malûmât ve vukûf. Tekrar sayısı:28

İ'mâl: 1: Yapma,işleme,vücûda getirme. Tekrar sayısı: 13

İnzimâm: Katılma,zam ve ilhak olma. Tekrar sayısı:1

İrâ'e: 1: Gösterme,ibrâz. 2: Gösterip öğretme,bildirme. Tekrar sayısı: 3

Îrâs: Getirme,îcâb etme,verme. Tekrar sayısı:3

İsm: Ad . Tekrar sayısı:7

İstilâ: Ele geçirme, taht-ı tasaruufa alma. 2: Yayılmak,kaplamak. Tekrar sayısı:2

İzâbe: Eritmek. Tekrar sayısı:4

'İzzet: 1: Kıymet,kadr, itibar. 2: Şeref, ulüvv-i kadr ve mertebe. 3: Kudret, kuvvet,celâl. 4: Hürmet,riâyet, ikrâm. Tekrar sayısı: 8

Kabl:Ön,önde,ileri,evvel,muḳaddem. Tekrar sayısı:6

Kabîle: Bir soydan türemiş ve bir reisin taht-ı riyâsetinde olarak birlikte yaşar cemaat,birlikte konup göçer göçebe halk. Tekrar sayısı:3

Kaht: Yağmur nedreti, kuraḳlık, kuraḳlıkdan mahsûl yetişmemekle, bunıñ neticesi olan açlık. Tekrar sayısı: 18

Kahve: Yemenden çıkıp , el-yevm külliyetlisi Ameriḳa'da ḥâṣıl olan bir habbe ki kavrulup döğüldükten sonra suda pişirilip içilir. Tekrar sayısı:1

Kalb:1: Değiştirme,tebdîl,ṭaġyîr. Tekrar sayısı:4

Kalem: 1: Kamış,kasap, yerâ'a, nây. 2: Maruf bir nev siyahımsı ve sert kamışın yazı yazmak üzre bir ṣûret-i maḫṣûṣada yontulup açılmışı; kalem yontmak. 3: Ale'l- ıtlâk yazı yazan âlet. Tekrar sayısı:11

Kamet: Boy,insanın ayakta durduğu halde uzunluğu. Tekrar sayısı:1

Kandil: Kanâdil. Zeytinyağı içine batırılmış bir fitilin yanmasıyla ziyâ veren tenvîr aleti. Tekrar sayısı:2

Karye: Kurâ,köy,rûstâ. Tekrar sayısı: 21

Kasâb(Kassâb): Yenecek koyun ve sığır vesâire etlerini kesip satan adam. Tekrar sayısı: 2

Kasaba: Küçük şehir, çarşısı ve sınırı olan büyük köy, aḥâlîsi 5-10 bin kişi râddelerinde ma'mûre: Çorlu, Tire, İnegöl ḳaṣabası. Tekrar sayısı:27

Kat': 1: Kesme,biçme 2:Yok etme 3:Geçme, yol alma. Tekrar sayısı: 10

Katl: Öldürme,helâk etme. Tekrar sayısı:15

Kavl:1: Söz,lakırdı,sühân,güftâr. 2: Söz bir etme,mukâvele,sözleşme. Tekrar sayısı: 13

Każâ: Kadının hükmü,kadılık vazifesi. 2: Bir kadının dâire-i hüküm ve kazası dâhilinde olan yer. Tekrar sayısı: 22

Kebîr: 1: Büyük,ulu,koca 2: Yaşlı,müsinn,büyük. Tekrar sayısı:2

Kemâ-kân: Olduğu gibi, eskisi gibi. Tekrar sayısı: 1

Kemâl:1 : Erginlik,yetişkinlik,olma. 2: Kusursuzluk, noksansızlık,tamlık. 3: Ömr-i beşerin pişkinlik zamanı. Tekrar sayısı: 31

Kemiyyet: 1: Miktar,adet. Tekrar sayısı:1

Kerem,İkrâm: Asâlet ve asâletin şerâit ve mukteziyyâtından olan âlîcenâblık, cömertlik Tekrar sayısı: 23

Kerre: Defa,merre,kez. Tekrar sayısı:6

Kesâfet: 1: Sıklık,tokluk. 2: Kalınlık, yoğunluk. 3: Şeffaflığın zıddı. 4: Koyuluk. Tekrar sayısı:1

Kesb: Kazanma, kazanç. 2: Edinme, ḥâṣıl ve peydâ etme. 3: Maişetini çıkarmak için olunan sa'y ile buna âlet olan sanat ve meşguliyet. Tekrar sayısı:13

Kesret:Çoḳluk,bolluk. Tekrar sayısı:5

Keşf: 1: Meydana çıkarma, açma. 2: Bir sırrı hall ve tefsir etme,sırra vâkıf olma. 3: Meçhul bir şeyi bulup meydana çıkarma. Tekrar sayısı: 6

Ketbe: Yazma, tahrîr.Tekrar sayısı:1

Kevn: 1: Olma, hudûs, vukû. 2: Var olma, varlık,mevcudiyet. Tekrar sayısı:2

Keyfiyyet:Bir şeyin nasıl olması ciheti. 2: Bir ism veya fiilin müzekker veya müennes olması. Tekrar sayısı:8

Kezb, Tekzîb: Yalan, Yalanlama. Tekrar sayısı:11

Kıbtî:1:Kıbt kavmine mensûb ve müte'allik. 2:Avrupa'nın bazı cihetlerine Mısır'dan geçerek gittiklerine mebnî, asıl Hind'den gelme olan Çingeneler'e verilen isimdir. Tekrar sayısı:2

Kırâ'at: Okuma, ibâre sökme, mütâlaa. Tekrar sayısı: 9

Kısm: 1: Parçalara ayrılmış bir şeyin her parçası. Tekrar sayısı: 11

Kıyâm: Ayağa kalkmak , ayakta durmak Tekrar sayısı:1

Kıymet: 1: Değer,bahâ,semen,bedel. Tekrar sayısı:5

Kıt'a: Hep, bütün,cümle, cemî'. Tekrar sayısı:6

Kifâyet: 1: Yetişme, yetişir miktarda olma. 2: İktidar,liyâkat,ehliyet. Tekrar sayısı:5

Kitâb: Yazılmış veya basılmış ve bir kabın içerisine dikilmiş kağıtlar mecmu'u. Tekrar sayısı:18

Kostantiniyye: Bânîsi olan Konstantin'e nisbetle Yunanca Konstantinapolis'in tercümesi. Pâyitaht- ı Devlet-i Osmaniye olan şehrinin ism-i aslîsi. Tekrar sayısı:2

Kubbe: Küre şeklinde yapılmış kârgir sakf(dam), künbed. Tekrar sayısı:2

Kudret: 1: ḳuvvet, tâkat, iktidâr. 2: Haḳ Te'âlâ hazretleriniñ her şeye kâdir olması. Kâinâtı kaplamış olan ḳudret-i ezeliyyesi. Tekrar sayısı:20

Kudsiyet: Mukaddeslik,mübâreklik. Tekrar sayısı:11

Kur'a: 1: Talih denemek ve rast gelen kazanmak ya kaybetmek üzere atılan zar ve çekilen kapalı pusula vesâire.. Tekrar sayısı:3

Kurb: Yakınlık,yakın bulunma. Tekrar sayısı:24

Kuvvet: Güç Tekrar sayısı: 29

Küll:Bütün. Tekrar sayısı: 8

Laġv:Kaldırma, hükümsüz bırakma,fesh,iptal. Tekrar sayısı:6

Levs: Pislik,murdârlık, kir. Tekrar sayısı:3

Leyl: Gece, şeb. Tekrar sayısı:3

Levh: 1: Taḥta. 2: Düz ve üzerine yazı ve resim ve sâire yazılabilir satıh. Tekrar sayısı:3

Lezzet: Tat. Tekrar sayısı:4

Libâs: Elbise, giyilecek şey.,ruba,esvâb. Tekrar sayısı:1

Lisân: Nev-i beşerden bir kavmin söylediği lugat,lehçe. Tekrar sayısı:14

Livâ: Sancak,râyet. Tekrar sayısı:7

Liyâkat: 1 : Lâyık,şâyân ve sezâvâr olma, yararlık,istihkâk. 2: Ehliyet,iktidâr. Tekrar sayısı:3

Lutf: 1: İyilik ve yumuşaklıkla mu'âmele,nevâziş,rıfk. 2: Kerem,ihsan,iyilik. Tekrar sayısı:11

Lüzûm: Maya,cevher,bir şeyin müteşekkil bulunduğu cisim, kereste , unsur. 2: El ile tutulur göz ile görülür şey, cisim. Tekrar sayısı:22

Madde: 1: Maya,cevher,bir şeyin müteşekkil bulunduğu cisim. 2: El ile tutulur göz ile görülür şey,cisim. Tekrar sayısı:84

Mahâret: Bir iş görmedeki ustalık,beceriklilik, elden iş gelme. Tekrar sayısı:2

Mahdûm: Hizmet olunan, bir büyük zâtın oğlu. Tekrar sayısı:2

Mahmedet: 1) Şükür ve senâya lâyık ve müstahaḳḥâl ve ḥareket. 2): Şükrân, teşekkür. Tekrar sayısı:3

Mahrec: Yetişmiş, çıkarılmış,yetişmiş. 2:Bir silk-i mahsûsa adam yetiştirmeye mahsus mektep ve daire. Tekrar sayısı:2

Ma'iyyet:1: Beraberlik,birlik, arkadaşlıki refâkat. 2: Yan,ind,nezd. Tekrar sayısı:4

Mal: Tasarrufta olunan kıymetli ve lüzumlu şey,taht-ı tasarrufta bulunan akçe ve eşya ve hayvanat. Tekrar sayısı:10

Ma’nâ: Anlam. Tekrar sayısı:4

Me’âl: Mana,mefhum. Tekrar sayısı:3

Mecîd: Mecd ü şeref,şân sahibi, sıfatullâhtandır. Sultân Abdülmecîd Hân hazretlerinin nâm-ı ‘âlîlerine mensûb olan mecidiye altınına ve gümüş mecidiyeye de lisân-ı avâmda bazen ‘’mecîd’’ nâmı verilip isim gibi kullanılır. Tekrar sayısı:2

Meclis: Oturulan yer. Tekrar sayısı:9

Medeniyyet: Ulûm ve fünûn ve sanâyi ve ticaretin semeratından bi-hakkın istifâde ile hüsn-i hâlde ve refâh ve âsâyişte yaşayış,terakkî. Tekrar sayısı:6

Medrese: Ders yapılan yer. Tekrar sayısı:5

Mekteb: Etfâl ve şübbânın tahsîl-i ilm için devam ettikleri bina ve daire. Tekrar sayısı:16

Memdûh: Öğülmüş, medh u senâ olunmuş. Tekrar sayısı:1

Memleket:Bir hükümdârın taht- ı tabiiyetinde bulunan yer,ülke. 2: Bir adamın doğup büyüdüğü mahal ve diyar. Tekrar sayısı:12

Me’mûl: Umulan, emel ve ümit olunan. Tekrar sayısı:9

Men’: Bırakmama, savma,durdurma, caydırma, yasak etme. Tekrar sayısı:18

Merbût: Rabt olunmuş, bağlanmış,bağlı. Tekrar sayısı:3

Mer’î: Hürmet ve riâyet olunan,sayılan. Tekrar sayısı:2

Mervî: Nakil ve rivâyet olunan. Tekrar sayısı:2

Mesâfe:Uzaklık. Tekrar sayısı:2

Mesâne: İdrar torbası(organ). Tekrar sayısı:1

Meskûk: Darb olunmuş, damgası vurulmuş,akçe ḥâline konmuş. Tekrar sayısı:2

Mesned: Büyük mansıb, makam. Tekrar sayısı:5

Metâ': Satılacak mal ve ale'l husus kumaş vesâir kıymetli eşya. Tekrar sayısı:3

Metânet: Dayanma,metîn ve kavî olma, sağlamlık,sebât, gayret. Tekrar sayısı:4

Meyl: 1: Eğilme. 2: Muhabbet, rağbet,arzu. Tekrar sayısı:14

Mezbûr: Zikri geçmiş, ismi yukarıda yazılmış. Tekrar sayısı:13

Midhat: Övme,senâ,medh. Tekrar sayısı:1

Millet: Din,mezhep,kîş. 2: Bir din ve mezhepte bulunan cemaat. Tekrar sayısı:6

Misâl: Örnek,numûne. 2: Şebîh,nazîr,benzer. Tekrar sayısı:1

Muhammedî: 1: Zât-ı pâk-i cenâb-ı Nebevî'ye mensûb. 2: İslâm diniñde bulunan. Tekrar sayısı:1

Mukârin: Bitişik,ulaşmış, bir yere gelmiş. Tekrar sayısı:1

Mukavvâ: Kuvvet'den. Takviyyet verilmiş, güçlendirilmiş. Tekrar sayısı:1

Mutalsam: Tılsımlanmış, tılsım ve büyü ile yapılmış. Tekrar sayısı:1

Mutantan: ''Tantana'dan''. Tantanalı, debdebeli, haşmet ve dârât ile olan. Tekrar sayısı:1

Mûzî: : Eziyet veren, inciten, cefâ-kâr. 2: Rahatsız eden 3: Yüzü gülmez, asık suratlı. Tekrar sayısı:1

Mübâderet: Sürat ve ġayretle başlama,şitâb,müsâraat,ibtidâr. Tekrar sayısı:2

Mübîn: Açık, apaçık Tekrar sayısı:2

Mülk: Tasarrufta olunan şey,arazi ve akâr gibi îrâd veren gayr-i menkûl mal. Tekrar sayısı:18

Münîb: Ma'sıyyeti terk edip ḥaḳḳ'a rücû' eden . Tekrar sayısı:1

Mürûr: Geçme gitme. 2: Bir mahalden diğer mahalle geçme,güzer. Tekrar sayısı:10

Mürüvvet: 1: Mertlik,yiğitlik. 2: Mert ve bi-hakkın insan olana yakışır haslet ve fazilet. Tekrar sayısı:1

Müsâfir: 1: Sefer ve seyahat eyleyen yolcu,seyyâh. 2: Esnâ-yı râhda birinin evine konan, konuk. Tekrar sayısı:4

Müstebân: Zâhir, âyân, meydanda olan, şüphe bıraḳmayacaḳṣûrette anlaşılan. Tekrar sayısı:7

Müşârun ileyh: Kendisine işâret olunan, işâretle gösterilen. Tekrar sayısı:21

Müşevveş: Karışık, karmakarışık,gayr-i muntazam, anlaşılmaz. Tekrar sayısı:1

Nahv: Kelimelerin rabtıyla kelâm teşkilinden ve rabt-ı kelâmda aldıḳları irâbdan baḥs eden ilim ki ṣarftan sonra okunur. Tekrar sayısı:1

Nakd:1: Akçe,sikke,meskûkât. 2: Akçeden ibâret olan mal ve servet. Tekrar sayısı:9

Nakl: Bir yerden bir yere götürme, farklı bir maḥalle geçirme. Tekrar sayısı:11

Nakş:1: Resim,tasvîr, ṣûret. 2: Sırma veya ipekle işleme,süsleme sanatı. Tekrar sayısı:3

Nas: İnsanlar, halk, umûm. Tekrar sayısı:9

Nâşî: Neş'et den. İleri gelen, neş'et eden. Tekrar sayısı:11

Nazar: Bakma, bakış,göz atma. 2: İltifat,teveccüh 3: İtibar, bir türlü kabul etme. Tekrar sayısı:32

Nebze: Az miktar, cüz'î şey. Tekrar sayısı:2

Necât:Kurtulma, halâs,selâmet. Tekrar sayısı:2

Necîb: Asîl ve şerîf ve kerîm eşhâs ve eşya. Tekrar sayısı:4

Necm: Yıldız,sitâre, ahter. Tekrar sayısı:4

Nefer: 1: Ferd,kimesne, bir tek adam,şahıs. 2: Żâbit olmayan asker, rütbesiz asker.Tekrar sayısı:3

Nefîse: Pek makbûl, kıymetdâr,nâdide. Tekrar sayısı:2

Nefs: Hayt-ı ḥayvânî, insandaki hayvaniyet,şehvet ve yeyip içmek gibi ihtiyâcât-ı maddiyeye olan meyl-i tabî'î. Tekrar sayısı:5

Nehr: Irmak, akarsu ,çay. Tekrar sayısı: 4

Nehy: Men ve yasak etme. Tekrar sayısı:2

Nesh: 1: Fesh ve lağv etma, hükümsüz bırakma. 2: Bir kitabın sûretini alma,bir nüshasını çıkarma,kopya etme. Tekrar sayısı:7

Neşr: 1:Dağıtma,yayma. 2: Evrâḳ-ı ḥavâdiṯ vesâir matbûâta derc etme veya ettirme. Tekrar sayısı: 16

Nev': Türlü, çeşit. Tekrar sayısı:12

Nezd: 1:Yan,ind,kurb. 2: Göre, naẓarında,fikrince. Tekrar sayısı:5

Nısf:Yarım,yarı,buçuḳ. Tekrar sayısı: 21

Nidâ: Çağırma, ses verme, seslenme. Tekrar sayısı:1

Nikâh: 1: Evlenmenin resm-i şer'îsi. Tekrar sayısı:3

Nişân:1: 'Alâmet,eser. 2: Bir kıza namzed olan erkeğin buna alâmet olmaḳ üzre verdiği yüzük vesâire. Tekrar sayısı:3

Niyâbet: Vekillik, vekâlet. Tekrar sayısı: 8

Nûr: Işık,Işıklandırma. Tekrar sayısı:10

Nüsha: Yazılı bir şeyden çıkarılan sûret. Tekrar sayısı:17

Nutk: Söylev. Tekrar sayısı:4

Nüfûz: 1:İçe geçme, işleme. 2)Bir adamın sözünün geçerli olması. Tekrar sayısı:2

Nüzûl: Aşağıya inme. Tekrar sayısı:7

'Ömr: Yaşayış,yaşama,hayat, müddet-i hayat. Tekrar sayısı:15

'Örf: Şer' ve kânıñ ile mahdûd ve muayyen olmayıp, âdet-i belde ve îcâb-ı vaḳt ve hâl iḳtizâsından olan ḥükm ve icraat. Tekrar sayısı:1

'Öşr: A'şâr. 1: Onda bir. On cüzde bir cüz. 2: Hadd-i şer'î üzre mahsûlâtın Beytü'l-mâle ait olan onda biri. Tekrar sayısı:1

'Özr: 1 :Edilen bir kabahat ve kusurun gayr- i zarûrî. Tekrar sayısı:5

Rabt: Bağlama,iliştirme. Tekrar sayısı:5

Ra'd: Gök gürlemesi. Tekrar sayısı:1

Ragbet: İstek,arzu,hâhiş,meyil. Tekrar sayısı:9

Rağmen: İnadına, zıddına. Tekrar sayısı:11

Rahmet: 1: Esirgeme,merhamet. 2: Haḳk Te'âlâ'nın mevtâya rahm edip günahlarını af buyurması. Tekrar sayısı:6

Rakam: 1: Yazma,yazı,tahrir, yazı ile ḳayd ve işâret. 2: Âdetleri ḳayd ve tahrîre maḫṣûṣ işaretlerin beheri: 7 rakamı,8 rakamı. Tekrar sayısı:16

Ramazan: Şuhûr-i Arabiyenin dokuzuncusu ki şeriat-ı İslâmiye'de oruç ayıdır. Tekrar sayısı:8

Rasad: 1:Gözetme,bekleme,pusu tutma. 2: Ecrâm-ı semâiyyeyi dürbünle muâyene etme.3: Ecrâm-ı semâiyyeyi seyir ve muâyene mahsus dürbün veya diğer alet. Tekrar sayısı:1

Râsih: Rüsûh'dan. Sağlam, metin, sâbit. Tekrar sayısı:1

Râşid: Rüşd'den. Rüşd sâhibi, doğru yoldan giden,hâdî.Tekrar sayısı:3

Râyiha:Koku,bûy. Tekrar sayısı:1

Ref': Kaldırma,yükseltme,yukarıya çıkarma. 2: Lagv u fesh etme.Tekrar sayısı:11

Refîḳ: 1: Arkadaş, yoldaş,hempâ. 2: Ortak,şerîk. 3: Mu'âvin. Tekrar sayısı:3

Re's, Riyâset: 1: Baş,kafa,ser. 2: Birinci,baş ,reîs. Tekrar sayısı:18

Resm: Yazma,çizme,resm-i hat. 2: Eser,nişan,alâmet.3: Bir insan,hayvan ve yahut mevki' vesâirenin kağıt üzerine el ile yapılan şebîhi, tasvir,timsâl. Tekrar sayısı: 7

Revâc: Tedâvülde bulunan kıymet ve baha. Tekrar sayısı:1

Re'y: 1: Görme, görüş, nazar. 2: Fikir,mütâlaa,bir iş hakkında düşünme neticesi olarak söylenilen söz ve der-miyân olunan çâre ve tedbîr. Tekrar sayısı:10

Rızâ: Hoşnutluk, memnuniyet.Tekrar sayısı:6

Ri’âyet: 1:Gözetme,hıfz. 2: Sayma,saygı, i’tibâr. 3: Hürmet, ikrâm. Tekrar sayısı:3

Rif’atlü: 1: Uluvv ü ref’at sâhibi. 2: Rütbe-i sâlise aṣḥâbına ve binbaşılara verilen unvan. Tekrar sayısı: 4

Ruhsat: İzin,mezûniyet, icâzet,müsâade. Tekrar sayısı:3

Rücû’: 1: Geri dönme, avdet, ric’at. 2: Cayma, sözünden dönme. Tekrar sayısı:5

Rüşdiye: Mekteb-i ibtidâiyeden sonra ve mekteb-i idâdîden evvel olan mekteb-i rüşdî. Tekrar sayısı:2

Rü’yet: Görme, görüş. Tekrar sayısı:1

Sa’âdet: Bahtiyarlık, mesudiyet,mübareklik, mutluluk. Tekrar sayısı:21

Sâbık: Sebk’dan. Evvelki, geçmiş,geçen. Tekrar sayısı:18

Sabr: Başına gelen acıya karşı telaş ve me’yusiyet göstermeyip dayanma, tahammül. 2: Gelecek ve olacak bir şey için acele ve telaş göstermeyip bekleme. Tekrar sayısı:4

Sadâ: Ses, avaz. Tekrar sayısı:2

Safer: Sene-i kameriye-i Arabiyenin ikinci ayı. Tekrar sayısı:2

Saff: Sıra,dizi. Tekrar sayısı:1

Safvet: Safîlik,hâlislik,pâklik,berraklık,gıll u guşdan ârî olma. Tekrar sayısı:2

Sahife: Kitap veya her türlü yazılmış kâğıdın bir yüzü, yaprağın yarısı. Tekrar sayısı:8

Sâhil: Su ve deniz kenarı, kıyı,yalı. Tekrar sayısı:2

Sâlifü’z-ẕikr: ẕikri ve beyânı geçmiş. Tekrar sayısı: 6

Sâlis:Üçüncü, ikinceden sonra gelen. Tekrar sayısı:7

San’at: 1:Ustalık,hüner,ma’rifet. 2: İhtiyâcât-ı beşeriyeden biriniñ i’mâli husûsunda mümârese ile öğrenilen ve icrâ olunan iş ; Dülgerlik,kuyumculuk, hakkâklık. Tekrar sayısı:6

Sarf: Harcama. Tekrar sayısı:19

Sarrâf: Kuyumcu. Tekrar sayısı:2

Sath: Bir şeyin dış tarafı, yüzü. Tekrar sayısı: Tekrar sayısı:7

Satır: Yazı sırası. Tekrar sayısı:3

Sa’y: Çalışma,çabalama,emek,cehd. 2: Geçinmek için iş işleme. Tekrar sayısı:8

Sayfiyye: Yaz mevsimine mahsus mesken,yazlık ikametgah, köşk,yalı. Tekrar sayısı:1

Sebeb: Bir şeyin ḥuṣul ve vuḳû’unu icap eden şey, bâis,mûcib. 2: Vesîle, bahâne, münâsebet. Tekrar sayısı:6

Sebt: Kayıt,tahrîr, yazıp ḳaydetme. Tekrar sayısı:5

Sedd: 1: Kapama,bağlama,tıkama, bir tarîk veya mecra içinde bir hâil çekip ihtilâtı men etme. Su yolu. Tekrar sayısı:2

Sefer: Yolculuk, seyâhat. Tekrar sayısı:4

Sefîne: Sefâin,gemi,keştî. Tekrar sayısı:2

Sehâb: Bulut. Tekrar sayısı:1

Sehv: Yanlış,hata, galat. Tekrar sayısı:3

Selâmet : 1: Kusur ve nakâis ve uyûbdan veya emrâz u ilelden sâlim ve berî olma,sâlimlik. 2:Emniyet, havf u endişeden berî olma, emn ,emân. Tekrar sayısı:11

Sem’: İşitme. 2: Dinleme, kulak asma. Tekrar sayısı:16

Semere: Fâ’ide,nef’, kâr. Tekrar sayısı:4

Sened: 1: Üzerine dayanılan şey, dayanılacaḳ yer,itimadgâh,medâr. 2: Başḳası uhdesinde olan bir haḳḳın, alınacaḳ olan bir malın, ikrâz olunmuş bir meblağın âidiyetini nâtık ve musaddık kağıt, iki veyâ ziyâde eşhâs arasında mün’akid bir akdi ispat için tanzim olunan varaḳa ki medyûn ṭarafından dâyine verilir ve hîn-i hâcette haḳḳını ṭalebe medâr olur. Tekrar sayısı:2

Serd: Sözü rabt edip düzeltmek, tertip ve ḥüsn-i ṣûretle sevk ve irâd etmek. Tekrar sayısı:2

Servet: Zenginlik,mâl-dârlık,samân. Tekrar sayısı:3

Sevk:1 : Öne katıp sürme, ileri götürme. 2: Sebep olup bir neticeye götürme. 3: Gönderme, irsâl. Tekrar sayısı:5

Seyyâr,seyyâre: Gezen,dolaşan, seyr u ḥareket eden, bir yerde mukîm u sâbit olmayan. Tekrar sayısı:7

Seyyid: 1:Ağa,efendi,bey,mevlâ, ileri gelen,baş,reis,server. 2: Neseb-i celîl-i Cenâb-ı Nebevî’ye mensûb olan. Tekrar sayısı:2

Sıdk: 1: Doğruluk,gerçeklik,hakîkat. 2: Hulûs,hâlisiyyet. Tekrar sayısı:10

Silsile: Zincir 2: Birbirine merbût bir sıra teşkil eden şey. Tekrar sayısı: 4

Simât: Damgalar, alâmetler, nişânlar. Tekrar sayısı:1

Sin:Yaş. Tekrar sayısı:8

Sirâyet: 1: Geçme,bulaşma. 2: İntikâl,geçme. Tekrar sayısı:3

Sirkat: Hırsızlık. Tekrar sayısı: 5

Sûret: 1: Dışarıdan görünüş,şekil,kılık. 2: Yüz,çehre. 3: Vech,tarz,üslûb. 4: Resim,tasvîr. 5: Nüsha,mesel,ayn. Tekrar sayısı:35

Su'ûd: Yukarı çıkma, yükseğe çıkma, yükselme. Tekrar sayısı:3

Sükûn: 1: Durma, ḥareket etmeme. 2: Rahat,âsâyiş, 3: Dinme,durma.Tekrar sayısı:11

Sükût: Susma,lakırdı söylememe. Tekrar sayısı:3

Sür'at:Çabukluk,çabuk olma,acele,şitâb. Tekrar sayısı:2

Şa'bân: Sene-i kameriye-i Arabiyenin sekizinci ayı. Muhtasar tarihlerde Şın harfiyele işâret olunur. Tekrar sayısı:6

Şahs: Kişi,zât. Tekrar sayısı: 24

Şân: 1:Azamet-i kadr, mertebe 2: Şöhret, itibâr. Tekrar sayısı:1

Şark:Doğu ciheti. Tekrar sayısı:23

Şecâ'at: Yiğitlik, yüreklilik,bahadırlık,cesâret. Tekrar sayısı:8

Şecere: 1: Tek bir ağaç. 2: Bir sülâle ve hânedânın cedd-i a'lâsından bed' ile ṣûret –i teşa'ubunu gösterir cedvel ki hey'et-i umûmiyyesi dallı budaklı bir ağaç ṣûretine müşâbihtir, silsile-nâme: Şecere-i Âl-i Osmân. Tekrar sayısı:3

Şekâvet: 1: Bed-bahtlık,saadetin zıddı. 2: Şakîlik. 3: Haydutluk,eşkıyalık. Tekrar sayısı:10

Şekk: Şüphe,zann, gümân,tereddüt. Tekrar sayısı:5

Şems: Güneş,âftâb. Tekrar sayısı:2

Şerî'at: 1: Doğru yol,sırat-i müstakîm. 2: Kanun-i İlâhî. Tekrar sayısı:4

Şevket: Haşmet,azâmet, celâl, heybet. Tekrar sayısı:3

Şevvâl: Şuhûr-i kameriyenin-i Arabiyenin onuncusu olup birinci günü Ramazan bayramıdır. Tekrar sayısı:9

Şey': Nesne,çîz,madde. Tekrar sayısı:52

Şirket: Ortaklık. 2: Ticâret ve ihrâc-ı meâdin ve umûr-ı nâfiaya müteallik büyük ve umûmî bir iş için müteaddid adamların ortak olup teşkil ettikleri hey'et,kumpanya. Tekrar sayısı: 33

Şitâ: Kış,zemistân. Tekrar sayısı:2

Şu'be: 1:Bölüm,ṭaḳım,kısım 2: Bir daireniñ münkasim olduğu bölüklerin beheri. Tekrar sayısı:7

Şümûl: Şâmil ve hâvî olma,kaplama. 2: Delâlet etmek. Tekrar sayısı:15

Şükr: Görülen iyiliğe mukâbil izhâr-ı hoşnûdî ve ibrâz-ı minnetdârî,hamd. Tekrar sayısı:20

Tâ'at: İtâ'at,inkıyâd. 2: Takvâ, ibâdet,zühd. Tekrar sayısı:2

Ta'dâd:1: Sayma, sayı,şümar. 2: Birer birer zikir ve beyân etme. Tekrar sayısı:6

Taklîd: Birinin fiil ve ḥareketinin ve yanlış suretinin aynını yapma. Tekrar sayısı:5

Taleb: İsteme. Tekrar sayısı:37

Tarh: 1: Atma, konma,bıraḳma 2: Taḳsîm, tayîn tevzî'. Tekrar sayısı:8

Tarz: 1: Şekil,sûret,biçim. 2: Üslûb,usûl,tertip. Tekrar sayısı:18

Ta'yîn: Bir mansıb veya me'muriyete yerleştirme. Tekrar sayısı: 28

Telakkî: 1: Alma,kabul etme. Tekrar sayısı:4

Telef: 1: Mahv,helâk,yok etme,öldürme. 2: Bozma,harap etme. Tekrar sayısı:5

Terceme: Bir lisandan diğer bir lisana çevirme,nakl. Tekrar sayısı:6

Terk: 1: Bırakma,koyma salıverme. 2: Vaz geçme. 3: Bakmama, ihmâl etme. Tekrar sayısı:9

Tertîb: 1: Sıralama, sırasına koyma,dizme,tanzîm. Tekrar sayısı:14

Tevcîh:1: Yüzünü bir yöne döndürme. 2: Rütbe veya mansıb verme. Tekrar sayısı: 22

Tevfîkan: Uydurarak,tatbîk ederek. Tekrar sayısı:2

Tevhîd: 1: Bir addetme,birliğine inanma. 2: Lâ ilâhe illallâh terkîb-i şerîfinin telaffuz ve tekrarı. Tekrar sayısı:19

Tımâr: 1: Bir hastaya yahut yarasına veya hayvana edilen hizmet. 2: İşlemek,bakmak, hizmetini görmek. Tekrar sayısı:1

Ticâret: Alış-veriş. Tekrar sayısı:33

Tuġyân:Taşma, taşkınlık. Tekrar sayısı:3

Tulû': 1: Doğma,bir kevkebin maşrıktan zuhûru. Tekrar sayısı:2

'Umûm: Genel. Tekrar sayısı:51

Übbehet:Büyüklük,azimet,mehabet. Tekrar sayısı:6

Vahşî: 1: Yabânî,me'lûf ve me'nûs olmayan. 2: İnsanlardan kaçar,ürkek. Tekrar sayısı:1

Vakf: Evkâf. Sâhibi ṭarafından şer'-i şerîf marifetiyle bir fiil-i ḫayra ve ḫayrât u hasenâta tahsîs olunmuş mülk ve mâl. Tekrar sayısı:7

Vakt: 1:Zaman, hengâm. 2: Saat, güniñmuḫtelif saatleri. Tekrar sayısı:30

Varaka: 1: Ağaç ve ot yaprağı. 2: Kağıt veyâ kitap yaprağı, iki sahifeden ibâret yaprak. Tekrar sayısı: 16

Vasat: Orta. Tekrar sayısı: 8

Vasiyyet: Bir müteveffânın ölmezden evvel ba'de-l mevt icrâsını merâm ettiği şeyler hakkında verdiği emr ü sipâriş. Tekrar sayısı:5

Vaz': Koma, bıraḳma,atma. 2: Ta'yîn ve tahsîs etme. Tekrar sayısı:21

Vazîfe: Bir adamın îfâsına mecbur olduğu iş. Tekrar sayısı: 26

Vehm: 1: Esassız ve bâtıl fikir. 2: Şüphe,tereddüt,kuruntu. Tekrar sayısı: 8

Verâset: Vâris olma, bir adamın vefâtında mal ve metrûkuna sahip olma hakkı. Tekrar sayısı:7

Vezn: 1: Tartı, tartma. 2: Ağırlık,sıklet. Tekrar sayısı: 2

Vilâyet: 1: Bir vâlînin taht- ı idâresinde bulunan memleket ki bir devletin en büyük taksimâtındandır. Tekrar sayısı:48

Vürûd: Varma,gelme,yetişme,vusûl. Tekrar sayısı:13

Yed: 1:El,dest. 2: Zor, güç,ḳuvvet,ḳudret. 3:İmdat,yardım. Tekrar sayısı: 3

Yekûn: 1: A'mâl-i erba'adan cem'in ḥâṣılı. 2: Toplam, hep, bütün,cümle tekmil. Tekrar sayısı:17

Yemîn: Sağ el,sağ ṭaraf. Tekrar sayısı:1

Yesâr: 1: Varlık,s̲ervet,refâh. 2: Sol taraf. Tekrar sayısı:1

Yevm: 1:Uğur, meymenet,sa'd. 2: Gün, 24 saatlik leyl ü nehâr müddeti. Tekrar sayısı:12

Zabt: Sıkı tutma, 2: Taht-ı idaresine alma,tasarruf etme 3: Silah kuvvetiyle bir mülkü taht-ı tasarrufa alma. Tekrar sayısı:14

Zahmet: 1: Sıkıntı,eziyet,mihnet,rahatsızlık. 2: Zor, kolaylık zıddı. Tekrar sayısı:4

Zann: Sanı,sanma. Tekrar sayısı: 8

Zarf: 1: Kap, kılıp,mahfaza. 2:Bir yere gönderilen mektup ve her nevi evraḳın konduğu ve yapıştırılıp mühür mumuyla mühürlenen kağıttan şekl-i mahsûsda kap. Tekrar sayısı: 6

Zarûret: 1: Nâ-çârlık,bir işe beheme-hâl mecbur olma. Tekrar sayısı:28

Zeheb: Altın,zer. Tekrar sayısı:1

Zemm: Birinin kötülüğünü söyleme,yerme,çekiştirme,kadh, hiciv. Tekrar sayısı:3

Zevc: Çift,eş,iki şeyden mürekkep takım. 2: Bir çift teşkil eden iki şeyin beheri,eş. 3: Koca ve karının beheri. Tekrar sayısı:5

Zıll: Gölge,sâye. Tekrar sayısı:11

Zilhicce: Takvîm-i 'Arabî'de şühûr-ı kameriyeniñ on birinci ayıdır. Tekrar sayısı:10

Zilka'de: Takvîm-i 'Arabî'de şühûr-ı kameriyeniñ on ikinci ve son ayı olup hacc-ı şerîfin bu ayda îfâ olunması münâsebetiyle bu isimle tesmiye olunmuştur. Tekrar sayısı:12

Zimmet:1: Himâye, tesâhub,vikâye mecbûriyeti, biriniñ emniyetini taahhüd. 2: Bir adamın kendi uhdesine geçirip te'diyesine mecbûr olduğu aḳçe. Tekrar sayısı:8

Zîr: Alt, altta. Tekrar sayısı: 14

Zirâ'at: Tarım. Tekrar sayısı:2

Ziyâ: Işık,aydınlık,nûr.

Ziyâde: 1:Artma, çoğalma, 2: Artan miktar,fazla, bâkî,küsûr.

Zînet: Bezek, süs,zîb.

Zulmet:Karanlık.

Zurra': Çiftçi.

Zühd: Perhizkârlık. Menhiyyâttan tevakkî ile ibâdete hasr-ı evkat etme, takva.

Farsça

Ârâ: Donatan,tezyîn eden, şenlendiren. Tekrar sayısı:9

Arasta: (Ânifü'z-ẕikr lafzı Fârisîden me'hûzdur.) Çarşının bir esnâfa mahsus kısmı. Tekrar sayısı: 2

Âgûş: Kucak. Tekrar sayısı:1

Arzu:İstek, emel,heves,meyl. Tekrar sayısı:2

Âteş: (Aslı Süryânîce olup Farisîsi:azer Türkçe: od'dur) Odun vesâire yanmasından hâsıl olan hâl ve madde,od, nâr.Tekrar sayısı:6

Bâ: İle. Bâ emr-i âlî , bâ-telgraf. (İsti'mâlinde hiçbir ihtiyac olmayıp yerine ''ile'' kullanılması elbette daha güzel ve kaide-i fesahate daha uygundur.) Tekrar sayısı:8

Bagçe: Küçük bağ, küçük ravzâ ve bostan. Tekrar sayısı:2

Bârgîr: (Bâr:yük Giriften: tutmak, ḳaldırmak) Yük tutucu, yük ḳaldıran (Hayvanâta, hamallara, araba ve gemi gibi şeylere ıtlak olunur). At,eşek, deve gibi binek hayvanları. Beygir. Tekrar sayısı: 10

Bâzâr: (Bâz: geri Âverden: getirmek) Alışveriş, ahz u i'tâ. Tekrar sayısı:3

Bed-hâh: Herkesin kötülüğünü isteyen, ġaraż-kâr. Tekrar sayısı:2

Cengâver: Âverden: Getirmek. Cenkçi, cenk etmede mâhir, cenge alışık,ṭab'an cesur ve ḥarb u darb ile me'lûf. Tekrar sayısı:1

Cüvân: Genç, taze adam, delikanlı. Tekrar sayısı:1

Çâk: Yara, yırtık,çatlak. Tekrar sayısı: 2

Çend: Birḳaç, bazı. Tekrar sayısı: 2

Çarşu: İki ṭarafı dükkân ve üstü örtülü yâhut açık ahz u i'tâ mahalli, Pazar. Tekrar sayısı:3

Çâşnî:1: Tat,lezzet, 2: Yemeğin tadına bakma. Tekrar sayısı:1

Çehârşenbe: Haftanın 4. Günü, yevmü'l-erba'a. Çarşanba günü. Tekrar sayısı:32

Çeşme: İçilecek mâ-i cârî akan yer ki ya dâimî akar veya hazine ve muslugu olur. Tekrar sayısı:2

Çoban: Şübân'dan gelir. Hayvanât-ı ehliyyeyi gezdirip otlatan adam. Tekrar sayısı:1

Destî (Testi): Toprakṭan su vesâir mâyiât koymaya mahsus kulplu ḳap, su,pekmez, yağ testisi. Tekrar sayısı:1

Der-kâr: (der: edat-ı ẓarfiyyet, kâr: iş) İşte bulunan,işin içinde olan, zâhir, âşikâr. Tekrar sayısı:14

Der-miyân: der: edat-ı zarfiyyet, miyân:orta,bel) Ortada, arada bulunan. Tekrar sayısı:10

Dil-hâh: (Dil:Gönül, hâsten: istemek) Gönlün istediği,arzu-yı kalp. Tekrar sayısı:1

Dîvâr(Duvar): Taştan veya tuğla ve kerpiçten sed,cidâr. Tekrar sayısı:2

Dubara: (Du: iki Bara: kere. Tavla oyunıñda iki zarın da benekli gelmesi.) Hîle, Oyun. Tekrar sayısı:1

Dûçâr:Düşkün,mübtelâ,giriftâr. Tekrar sayısı:1

Dülger: Fârisî Derûger'den. Ebniyyeniñḳapı ve pencereden ma'âdâ ahşap kısımlarını yapan sanatkâr,neccâr. Tekrar sayısı:1

Encümen: Meclis, cem'iyet,şûrâ. Tekrar sayısı:2

Eşk-rîz: Gözyaşı döken,çok ağlayan. Tekrar sayısı:1

Ferhunde: Mübârek, müteyemmin, uğurlu,mesut. Tekrar sayısı:1

Fihrist: Bir kitabın ebvâb ve fusûlüniñ sahife raḳamlarıñın mübeyyin cetvel ki kitabın başına veya sonuna konur. Tekrar sayısı:1

Genc: Hazine,kenz,defîne. Tekrar sayısı: 5

Girift: Tutma, yakalama. Tekrar sayısı:2

Güherçile: Külçe ḥâlinde maruf bir madde-i medeniye ki barut imâline yarıyor. Tekrar sayısı:1

Günâh: Âhiretçe müstelzim-i mücâz̲ât olan amel,cürm. Tekrar sayısı:3

Güzergâh: Geçilen, geçilecek yer. Tekrar sayısı:3

Hâhiş: İstek,isteyiş,arzu. Tekrar sayısı:2

Hâmûş: Susan,ebkem, sâkit. Tekrar sayısı: 1

Hudâ: Allah,Tanrı,Rabb. Tekrar sayısı:7

Hümâyûn:Kuvvetli, saâdetli,mübârek. 2: Pâdişâh ḥażretlerine mensûb ve müteallik,şâhâne. Tekrar sayısı: 16

Lenger- endâz: Demir atmış. Tekrar sayısı:1

Kâgad, kâgıd: Yazı yazmak, kitap basmak ve bir şey sarmak gibi işlerde müsta'mel pamuk vesâireden mamûl varaka, kırtâs. Tekrar sayısı:2

Kârgîr: kâr-ı kîl (Çamur işi) ṭaş yahut tuğla harcıyla yapılmış ,ahşabın ġayri (Kârgîr binâ, ev ,dükkân) Tekrar sayısı: 14

Kef:Köpük. Tekrar sayısı:1

Kilim: Oturulacaḳ yere ve yatak altına serilen ve dervişlerin omuzlarıñda taşıdıkları ufak keçe ve kaliçe(halı),seccâde. Tekrar sayısı:2

Kulübe: Farsça ‘’külbe’’den gelir ki örtme demektir. Bekçi ve bahçivan ve çoban gibi adamların barınmasına mahsus, çalı çırpıdan muhafazalı küçük yer, ufak ve fakirâne köylü evi. Tekrar sayısı:2

Küşâd: Açma, feth. Tekrar sayısı: 5

Mey: Şarap,hamr,bâde. Tekrar sayısı:3

Meydân: Şehir ve kasaba dahilinde , ebniyeden hâlî açık ve geniş düz yer. 2: Ale’l-ıtlâk açık ve düz yer, açıklık,saha,kır.Tekrar sayısı:3

Mum: 1: Bal eritildikte ayrılan madde ki ,ısıtıldıkta yumuşar. 2: Tenvîr için bir şamdana dikilerek yakılan ve içi fitilli olarak erimiş iç yağından veya bal mumundan yapılan ma’ruf şey. Tekrar sayısı:1

Mühr : Bir adamın veya bir dâire ve idâreniñ ismi mahkûk bulunan maden veya ṭaştan damga ki imżâ yerine mum üzerine basılır. Tekrar sayısı:3

Müjde:Mesrûriyeti mûcib haberi, beşâret, iyi haber. Tekrar sayısı:1

Nâm: 1:İsim 2: Şân,şöhret. Tekrar sayısı:7

Pâ: Yâhud pây. Ayak,kadem. Tekrar sayısı: 21

Para: (Ânifü’l-beyân lugat-i Fârisî’den) Kuruşun kırkta bir cüz’ü ki vaktiyle üç akçeye münkasım idi. 2: Akçe,nakd,meskûkât. Tekrar sayısı:16

Pâre: Parça,kıta, adet. Tekrar sayısı:8

Peder: Ata,baba,vâlid. Tekrar sayısı: 2

Pehlüvân: Güreşçi, keştî-gîr. 2: Cesur, yiğit,kahraman,dilâver. Tekrar sayısı:1

Penâh: Sığınma,ilticâ. 2: Sığınacaḳ yer, melce. Hilâfet-penâh: Halife-i Azam efendimiz. Tekrar sayısı: 21

Pencere: Oda ve sofa vesâireniñ ziyâ ve hava alması için duvara açılmış ekseriya müstatîlü’ş-şekl delik ki çerçeve ve cam parmaklık ve parmaklık ve kafes ya pancurla mahfuzdur. Tekrar sayısı:1

Perest: Tapan, ibâdet eden. Tekrar sayısı:1

Reşk: Kıskanma, haset, gıpta. Tekrar sayısı:1

Reşk-âver: Haset ve gıptayı mûcib, mahsud. Tekrar sayısı: 1

Sâye:Gölge,zıll. 2: Himâye, sıyânet,tesâhüb. Tekrar sayısı: 11

Serserî: Ötede beride gezen, başı boş, işi gücü ve mekan ve memuriyet ya sanatı olmayıp nafile dolaşan,derbeder,haylaz,âvâre. Tekrar sayısı:1

Şâdırvan:Yüksek bir havuzun içine fıskiye ḥâlinde akıp oradan müteaddid yerlerden dökülen su ki ekseriya cevâmi'-i şerîfe havlularında olur. Tekrar sayısı:2

Şam'dân: Yanmak üzere mum dikdikleri âlet ki madenden muhtelif eşkâl ve suverde olur. Tekrarr sayısı: 4

Şehbender: Bir devlet ṭarafından diğer bir devletin ticâretgâh bir şehir veya iskelesinde tebaasının hukukunu müdâfaa ve umûr ve münâsebât-ı ticâriyyelerine neẓâret etmek üzre tayin ve ikâme ettirdiği memuri konsolos. Tekrar sayısı:1

Şem': Mum,çerâğ. Tekrar sayısı: 5

Şirâze: Şarkıyyûn usûlünde ciltlenen kitapların yapraklarının cilde rabt olundukları mahallin iki ucunda ibrişimden vurulan ince şerit ki Avrupalılar bugün taklidini yapıştırıyorlar. Tekrar sayısı: 3

Şûre-zâr: Çoraklık yer. Tekrar sayısı:1

Zîr: Alt, altta. Tekrar sayısı: 32

Fransızca

Abone: (Abonne) Gazete ve resâ'il-i mevkûte gibi neşriyâta peşinden akçe vererek bir müddet-i mu'ayyen için müşteri olan ,müşterek. Tekrar sayısı:12

Banka: (Fransızca banque İtalyancadan addetmek hatâdır zîrâ İtalyancası banko bancodur.) Büyük şirket veya idâre-i sarrâfiye: Osmanlı bankası;banka mu'âmelâtı. Tekrar sayısı: 7

Bazalt : İsim, jeoloji. *Fransızca* basalte.Koyu renkli, sert bir tür yanardağ kütlesi. Tekrar sayısı: 2

Bütçe: (Fransızca budget) Devletin, bir kuruluşun, bir aile veya bir kimsenin gelecekteki belirli bir süre için tasarladığı gelir ve giderlerinin tümü. Tekrar sayısı:2

Doctor: (Fr. Docteur) Avrupa'da bir fende me'zûn olanlara verilen unvan olup meselâ tıpta, hukukta, akâidde doktor denildiği hâlde ,bizce yalnız etıbbâya tahsis olunmuştur. Tekrar sayısı:2

Gazete: (Gazette) Varaka-i havâdis, cerîde. Tekrar sayısı:11

Granit: Fransızca granite. Kuvars, feldispat, ortoklaz ve mika minerallerinden birleşmiş, türlü renkte, billursu, çok sert bir tür kayaç. Tekrar sayısı: 4

Frank: (Franc) Fransa meskûkâtının vâhid-i kıyâsîsi olan gümüş bir sikke ki mecidiye çeyreğinden az küçürek olup, dört buçuk kuruştan ziyâdece değer ve yüz santim itibâr olunup yirmisi bir Fransız lirası eder. Tekrar sayısı:2

İstasyon: Demir yol mevkıfı. (Mevkıf var iken isti'mâle ne hâcet?) Tekrar sayısı:5

İstatistik: Statistique'den. Bir memleketin nüfus ve vâridât ve idhâlât ve ihrâcât gibi mevâddının beher sene muntazam sûrette kayd ve mukâyesesi ilmi. Tekrar sayısı: 1

Joj Komiser: İflas işlerine bakmak üzere mahkeme tarafından tayin olunan memur. Tekrar sayısı:3

Jurnal: (Journal) Yevmiye defteri. Tekrar sayısı:8

Kabine: (Fr: Cabinet'den) Bir devletin heyet-i vükelâsı. Tekrar sayısı:6

Komiser(Commissaire): Bir şirket veya idâre-i mümtâze nezdinde devlet tarafından tayîn olunmuş memur-ı mahsûs. Tekrar sayısı:1

Komisyon(Commission):Meclis,şûrâ muvakkat veya dâimî encümen. Tekrar sayısı: 7

Komite(Comite): Bir büyük meclis ve encümenin,bir husûsu müzâkere ve tetkik için ayrılmış şubesi, şube-i mahsûsa. Tekrar sayısı: 7

Kongre: (*Fransızca congrès*)*İsim.* Çeşitli ülkelerden yöneticilerin, elçilerin, delegelerin katılmasıyla yapılan toplantı. Tekrar sayısı:4

Konferans: Bir mesele- i umûmiyye hakkında müzâkerât icrâsıyla, ḳararını ihtâr ṣûretinde teblîğ etmek üzere düvel-i muazzama vekillerinden veya alâkadarânın vekillerinden mürekkep meclis. Tekrar sayısı: 3

Konserv:(konse'rve), Fransızca conserve:1. Sıfat. Isı ile sterilize edilerek uzun zaman saklanabilecek biçimde kutulanmış (yiyecek) 2. İsim. Bu yolla hazırlanmış yiyecek. Tekrar sayısı: 1

Kont: Avrupada bir asâlet unvan-ı mahsûsunu hâiz adam. Tekrar sayısı:12

Korvet: (Corvette'den) Fırkateynden küçük harp sefînesi. Tekrar sayısı: 1

Kumpanya: (Fr. Compagnie) 1: Şirket: Vapur,demiryol kumpanyası. 2: Zümre,takım, cemâat. Tekrar sayısı: 37

Magaza: *Fransızca magasin* . 1. *İsim.* Büyük dükkân Tekrar sayısı:11

Manifatura:Manifacture'dan. Mensûcât(dokuma) vesâireye müteallik fabriḳa mamûlâtı. Manifatura mağazası Tekrar sayısı: 3

Mareşal: (Fransızca maréchal) *İsim.* En yüksek askerî rütbe. Tekrar sayısı: 5

Metropolit:İsim. Fransızca métropolite. Ortodokslarda patrikten sonra gelen ve bir bölgenin din işlerine başkanlık eden din adamı. Tekrar sayısı: 1

Mitralyöz: isim, askerlik, Fransızca mitrailleuse: Hafif makineli tüfek. Tekrar sayısı:1

Mösyö: (Monsieur) Efendi,ağa,bey. (A'lel umûm ecnebîlere verilen unvandır.) Tekrar sayısı: 14

Müze: Musee'den. Âsâr-ı atîka ve musanna'anın konulup teşhirine mahsus bina. Tekrar sayısı:2

Paket: Paquet'den. Birlikte bağlanmış veya kağıda sarılmış eşya demeti,deste,boğça. Tekrar sayısı:1

Plan: 1: Yapılacak bir bina vesâirenin şekli ,resmi. 2: Tertip,korundu. Tekrar sayısı:1

Prens: Fr. Prince'den. Hânedân hükümdârı azâsından olanlara Avrupa'da verilen unvandır.Nisvândan olursa prenses denir. Tekrar sayısı: 6

Salon: Hâne ve konağın misâfir kabul etmeye mahsus olan en büyük ve ve en müzeyyen odası, baş oda, dîvân,arz odası. Tekrar sayısı: 4

Tren: Fransızca Train'den. Demir yol arabaları katarı. Tekrar sayısı: 23

İspanyolca

Sigara: *i*sim, (siga'ra), İspanyolca cigaro : İnce kâğıda, kıyılmış tütün sarılarak hazırlanan, silindir biçiminde, ağızdan dumanı çekilen nesne. Tekrar sayısı:1

Sırpça

Kral: İsim. En yüksek devlet otoritesini, bütün devlet başkanlığı yetkilerini kalıtım veya soylularca seçilme yoluyla elinde bulunduran kimse: Norveç kralı. Tekrar sayısı: 17

Kraliçe: *İsim.* Kral karısı veya krallığı yöneten kadın, ece. Tekrar sayısı

İtalyanca

Alafranga: İtalyancadan me'hûz bazı tabîrlerin başında bulunup ,usûlünce, ṭarzında manâsını ifâde eder. Alafranga: Frenk usûlü. Alaturka: Türk ṭarzında. Tekrar sayısı: 2

Acente: (İtalyanca agente). Bir kuruluşun mali veya ticari işlerini kazanç karşılığında yürüten ticarethane. Tekrar sayısı: 1

Balo: 1: Alafranga raḳs. 2:Raḳs etmek üzre olunan umûmî veyâ ḫuṣûṣî ictimâ' ve bunun için olunan davet-i cemiyet. Tekrar sayısı:1

Bandra: İtalyanca bandiera'dan. Ecnebi bayrağı,sancağı. Tekrar sayısı:2

Familya: Aile, hanedan,dûdmân. Tekrar sayısı: 3

İskele: (Scala'dan) Deniz kıyısında gemi ve kayıklarıñ yanaştıkları maḥal ki ekseriya denize uzanmış kârgîr rıhtım veya kazıklar üzerine atılmış ahşap saldan ibarettir. Tekrar sayısı: 14

Kamara: *(*kama'ra), İtalyanca camera. 1. isim, Denizcilik. Gemilerde oda. 2. *İsim.* İngiltere yasama meclisi. Tekrar sayısı: 2

Kapudan: Capitano'dan gelir. 1: Reîs, baş,sergerde 2 : Gemi reîsi. Tekrar sayısı:9

Kontrato: (İta. Contrato) Mukâvele senedi, bir mülkün bir müddet-i muayyene için kiraya veya bir alışverişe tarafeynce karar verildiğini mübeyyin ve cânib-i hükümetten musaddak senet ki, tarafeyn onunla bağlı olur. Tekrar sayısı:5

Makine(Macchine): Çarkla veya diğer bir usûl ve tertiple ve gerek buhar, su veya zenberek vesâire ile gerek el ile tahrik olunaraḳ iş gören âlet. Tekrar sayısı:6

Papa: Katolik Hristiyanların en büyük reîs-i rûhânîsi ki zu'mlarınca Hz. Îsâ'nın vekîli olup,Roma'da kâ'imdir. Tekrar sayısı: 12

Pasaport:Passaporte'den. Mürûr tezkeresi, memâlik-i ecnebiyyeye gidenlere verilen yol tezkeresi. Tekrar sayısı:9

Politika: (İtalyanca politica)1. isim Devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme esaslarının bütünü, siyaset, siyasa. Tekrar sayısı: 18

Tonilata: (Tonnellata) Gemi hamûlesinin ve 'ale'l-ıtlak mâyiât ve zahîre vesâirenin vâhid-i kıyâsisi olup bin kilodan ibârettir. Tekrar sayısı: 7

Latince

Antika: Latince antique'den. Eski zamandan kalma âsâr-ı atîkadan heykel,sikke vesaire. Tekrar sayısı: 2

Konsolos: (Consulus) Şehbender. Tekrar sayısı: 5

Türkçe

Acı:Tatlının zıddı,mürr,telh. 2: Tab'a hoş gelmeyen,sert, dürüşt, nâ-hemvâr.

Aç:Tokun zıddı, tok olmayanın hali,yemeğe iştaha-yı mucib hal.

Açık: Kapalının zıddı,meftûh,güşâde.

Aga: (Büyümek, yaşlanmaḳ demek olan –ag'makdan.) Büyük,efendi. 2: Âmir, reis,bey.

Agaç: Ağmak'dan. Büyük ve sap dallwdarı sert nebât,şecer,dıraht.

Agız: Ağmak'dan .1 : İnsan veya hayvanatın yüzlerinin alt kısmında olup yemeğe ve ses çıkarmaya yarayan delik. 2: Nehrin denize döküldüğü yer,mansıb. 3: Sınır,hudut.

Ak: Beyaz renk,beyza.

Al: Kırmızı renk, hamra.

Almak: 1. *-i* Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.

2. nesnesiz Satın almak.

Alın: Başın ön ṭarafının üst kısmı, göz ve kaşlarıñ üstüne gelen ciheti.

Alt: Üst muḳâbili, zîr,taḥt.

Altun: 1: Maruf kıymetli maden,zer,zeheb. 2: Altun,sikke,lira,dinar,filori. 3: Zenginlik,servet.

Anadolu: Rumca Anatolia'dan, şark,maşrık. Asya'nın Karadeniz'le Akdeniz ve Marmara ile Adalar denizi arasında olarak şarkan Fırat vâdisine dek mümtedd olan şibh-i ceziresi ki (Asya-yı Sugra) ismiyle maruf olup el yevm memalik-i Osmaniyenin en mühim kısmını teşkil etmektedir.

Anlamak: 1. Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret ettiğini kavramak.

2. Yeni bilgileri eskileriyle bir araya getirerek sonuç niteliğinde başka bir bilgi edinmek.

3. Sorup öğrenmek.

Ara: Beyn,miyan.

Araba: ('Araba biçiminde ayn'la tahrîri galat-ı fâhiştir.) 4 veyâ 2 tekerlek üzerine yuvarlanan maruf nakil aleti, binek.

Ayak: 1: İnsan ve hayvanın yürümesine yarayan uzvu,ricl,kadem.

Ayaz: Kışın açık havalı ve ekseriya mehtablı gecelerde hüküm süren kuru soğuk.

Aygır: Erkek,damızlık at.

Baca: Ocağın tütünü çıkmak için damdan yukarı çıkan kısmı.

Bakmak: 1. *-e* Bakışı bir şey üzerine çevirmek.

2. Aramak.

3. Bir şeyin yüzü bir yöne doğru olmak

Balkan: Sarp ve müselsel veya ormanla mestûr dağ, silsile-i cibâl.

Baş: İnsan ve hayvanat cisminin en yukarı kısmı ki beyni ve göz,kulak,ağız,burun gibi havas aletlerini havi olmakla bedenin en mühim kısmıdır, re's, ser.

Bay:Zengin,ganî,mütemevvil,tüvânger.

Bayır: Az inişli yer, sath-ı mail.

Beg(bey): Büyük,zengin,bay,ileri gelen adam 2: Baş,reis,aşiret beyi. 3: Hakim,emir, vali,prens. 4: Amir,kumandan,alay beyi.

Bekçi: Bir şeyi koruyup muhafaza eden adam, muhafız,haris, dide-ban.

Benek: Ben gibi leke ,pul.

Bıçak: Biçmek'den. Kesecek alet ki hançerin küçüğü ve çakının büyüğüdür,sikkîn.

Bin: 10 kere yüz, dördüncü hanede yazıla rakam,hezar.

Binbaşı: Esasen 1000 kişiden mürekkep olan bir tabur askere kumanda eden zabit.

Boġaz: Bogmakdan. Ağzın müntehâsındaki dar yer ki yenilen şey yutulurken oradan geçip mideye gider. 2: İki dağ arasındaki dar geçit.

Bogça: Bogmakdan. 1: Dört köşesi bir yere gelip bağlanmaḳ üzere eşya sarmaya mahsus dört köşeli kumaş. 2: Böyle bir kumaşa sarılmış hediyelik kumaş vesâire.

Borç: 1. isim Geri verilmek üzere alınan veya ödenmesi gerekli para veya başka bir şey. 2: isim, mecaz Birine karşı bir şeyi yerine getirme yükümlülüğü, vecibe.

Boy: Uzunluk, tûl.

Boz: Toprak ve deve tüyü renginde olan ağber.

Bölük: Bir tabur piyade veya bir alay süvari askerinin münkasım bulunduğu aksamın beheri ki ale'l-ade yüz neferden mürekkep ve bir yüzbaşının kumandasındadır.

Böcek: Küçük hayvan, haşerat envaı, hâme.

Bukagı: Köstek,zincir,pranga

Bukagılı: Bilekleri beyaz olan at

Bulgar: Esasen Ural dağları cihetinde sakin akvam-ı Tatariyeden iken badehü Rumeli cihetine gelip ıslavlaşmış bir kavm-i maruf.

Bulmak: 1. Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak:

2. Varlığı bilinmeyen bir şeyi ortaya çıkarmak, keşfetmek

3. İstenilen şeye kavuşmak, nail olmak.

Buz: Soğuktan donmuş su, cemed,yah.

Çadır: Göçebelerin hanesi makamında olup ordugahlarda askerlerin ve bekçi ve korucu gibi adamların dahi muvakkat ikâmetgâhı ki kalın bezden yahut keçe veya deriden olup ekseriya mahrûti-ş-şekl ve bazen mustatil olur ve bir direkle kurulup etekleri ip parçalarıyla kazıkları bağlanır. Oba,hayme,hargâh,çetr.

Çam: Dikenden ibâret olan yaprağını kışın da dökmez ağaç cinsi ki ekṣeriyâ yüksek ve soğuk yerlerde olup envâ'-ı kesîresi vardır ve havayı tasfiye etmekle bahçelerde daḫi yetiştirilir.

Çanta: Meşin veya kumaş kaplı ve açılıp kapanan yukarı tarafı demir parvazından ma'mûl torba ile çekmece arasından mahfaza ki muhtelif büyüklükte envâ'ı olup esvâb ve çamaşır,evrak,yiyecek,akçe vesâire taşınmaya yarar.

Çekiç: Bir ṭarafı kakmaya mahsus tokmak ve diğer ṭarafı çiviyi çekmeye mahsus olaraḳ çatal alet.

Çıkmak:1. İçerden dışarıya gitmek.

2. nesnesiz Elde edilmek, sağlanmak, istihsal edilmek.

3. Bir şeyin yukarısına doğru yürümek.

4. nesnesiz Yayımlanmak.

Çiftlik: Çift sürüp mahsulat yetiştirmeye mahsus mahal ki çiftliğin mahsus hane veya kulübelerinde ikâmet eden çiftçiler marifetiyle işlenir.

Çorba: Yemek ibtidâsında kaşıkla içilen sulu sıcak yemek ki envâ'-ı kesîresi olur.

Çukur:1:Oyulmuş, muka'ar, derin , amîk. 2: Derin kazılmış bi'r. Kuyu, çâh.

Dahi: Eski ve Çağatayca imlası ''Dagı''. Hem,kezalik, muhtasar olarak ''de'' suretinde de kullanır.

Damar: 1: Beden –i insanda kanın cevelân ettiği yollar ki muhtelif kalınlıkta borulardan ibârettir. 2: Toprağın içindeki maden filizleri ve su tabakası.

Dar(Tar): Bol ve geniş olmayan, sıkı, dîk,teng. 2: Az, gayr-i kâfî 3: Sıkıntılı.

Deli: (Türkçe Tilbe) 1: Akıl ve şuûru yerinde olmayan, çılgın,mecnûn,divâne,meczûb. 2: Azgın, kavl ve fiilinden pervâsız.

Demek : 1. nesnesiz Söylemek, söz söylemek.

2. nesnesiz Bir dilde karşılığı olmak.

Deniz: 1: Küre-i arzın su ile mestûr yerleri,bahriyem,deryâ.

Deri: İnsan ve hayvanın etini setr ve bütün bedenini ihâtâ eden kabuk,cilt,post.

Derin: 1: Umku ziyâde olan, amîk. 2: Çukur,kuytu. 3: Tafsilatlı,ayrıntılı.

Dış(Tış): İç mukâbili, hâric, bîrûn, bir şeyin dışarısı.

Dil(Til): İnsan ve hayvanların ağızlarındaki maruf uzuv ki gıdayı yutmaya ve bağırmaya ve bilhassa insanda tekellüme yarar, lisân, zebân. 2: İnsanların tekellüm ettikleri lehçe.

Dilenci: Avuç açıp rastgelenden aḳçe vesâire isteyen fakir ve muhtaç adam. Sâil, gedâ.

Diş: İnsan ve hayvanların ağzındaki kemik taneleri ki kesip koparmaya ve ısırıp yemeye yarar ve ekserî hayvanatta müdâfaa ve taarruz silahı yerini de tutar.

Doğru(Togru): Eğri olmayan,düz,müstakim. 2: Yalan olmayan, gerçek, sahih, muhakkak. 3: İstikamet üzere ḥareket eden, namuslu.

Doru: Siyah ile kızıl arasında bir tonda bulunan (at vs.) ki envaı vardır, yağız doru, kestane dorusu.

El: İnsanın tutmak,işlemek,asılmak gibi işlerde kullandığı iki uzvun beheri,yed,dest.

Emek: 1: Çalışma,sa'y,cehd. 2: Zahmet,yorgunluk,renc.

En: (Mübalağalı tafsil alameti olup sıfatların ve zurufun başına girer ve girdiği sıfat mufaddalün-minhe muzaf olur.) En büyük, en yüksek,en güzel.

Eski: Hudûs veya vücûdundan beri çok zaman geçmiş olan, kadîm,atîk,köhen. 2: Şimdiden evvel olan,mukaddem,sâbık. 3: Hükmü geçmiş,muattal.

Etmek: 1. nesnesiz Bir işi yapmak.

2**.** nesnesiz Herhangi bir değerde olmak

Ev: Nev-i beşerden beher ailenin ayrı olarak ikâmetine mahsus mahal ki taş ve keresteden veya tahtadan olur,hâne,beyt,dâr.

Eyü(İyi): Eyülük, eyüleşmek vesâire.

Florin: Avusturya'nın takrîben on kuruşluk bir sikkesi ki devlet-i müşârun ileyhâ meskûkâtının vâhid-i kıyâsîsi (para birimi) addolunur.

Furtuna: Şiddetli rüzgarla denizin dalgalanıp karışması,sarsar, tünd-bâd.

Gece(Gice): Yirmi dört saatlik günün karanlık kısmı ki iklimimizde mevsime göre uzayıp kısalır, leyl,şeb asıl Türkçe'de tün,dün.

Gelmek: 1. nesnesiz, *-den.* Ulaşmak, varmak.

2**.** nesnesiz*,* -den Düşmek, rast gelmek.

Girü(Geri): 1: Art,arka,kıç,half. 2: Bir şeyin sonra gelen kısmı,son,akab.

Gök: Mavi, mâ'î,erzak,kebûd, , 2: Yerin gözle görülebilen ufuklardan itibâren yukarıda kubbenin içi gibi görülen şey ki boşluktan, yani fezâ-i nâ-mütenâhîden ibâret olup, mücerret havanın terâkümünden açık mâvi görünür ve ecsâm-ı felek bulunur. Semâ,felek,âsmân.

Görgü: 1. isim Bir toplum içinde var olan ve uyulması gereken saygı ve incelik davranışları, terbiye.

Guruş: (Ya Almanca groschenden veyâhut Latince grossi'den alınmıştır.) Kırk paradan mürekkep ve liranın yüzde biri kıymetinde Osmanlı sikkesi ki meskûkât-ı Osmâniye'nin vâhid-i kıyâsîsi hükmündedir. Vaktiyle bakır ve metalik sikkesi olup şimdi yalnız gümüşten bir küçük ve güzel sikkedir. Eskiden kızıl ve kara kuruş ismiyle riyal ve filori kıymetinde büyük sikkeler dahi var idi.

Güç: Kuvvet, takat, kudret.

Gün(Kün): Küre-i arzın kendi mihveri etrafında dönmesinden ibaret 24 saatlik zaman, yevm, rûz.

Gündüz: Günün aydınlık olan yani güneşle tenvir olunan kısmı, gece mukabili,nehâr.

Gürgen: Haşebi(kabuğu) sert ve dayanıklı ve cilâ almaya müsta'id ve kayın ağacına müşâbih bir orman ağacı ki envâı vardır.

Hân: Emîr, hâkim, hükümdâr.

Hâkân: Asıl Çin hükümdârlarının unvan olup,daha sonra Moğol,Tatar ve Türk büyük hânlarıña dahi ıtlâk olunmuştur.

Hâḳân: Hâkâna mensûb ,sultânî, şâḫâne.

Hanım: Hân ism-i Türkîsinin müennesidir. Mim ilâvesiyle müennes teşkîli kaidesi Türkçede bazı kelimelere mahsusdur. Kadınlara verilen şeref ve hürmet ve ta'zîm tabiridir,seyide,sittî,bânû.

İl: Halk,nâs,adamlar,el âlem. 2: Kavim,kabîle,aşîret. 3: Bir kavm ve kabîlenin mesken ve me'vası.

İşitmek: 1. *-i* Kulakla algılamak, duymak.

Kaçak 1: Kaçmış,firârî. 2: ḳaçırılmış,gümrük veya resm vermemek için gizleden ithal ve fürûht olunan,kaçak mal.

Kalay: Maruf beyaz maden ki bakır ḳaplarıñ üzerine sürülür ve teneke vesâire yapıştırmaya yarar ve bakırla karıştırılarak pirinci teşkil eder.

Kalmak:1. nesnesiz Olduğu yeri ve durumu korumak, sürdürmek:

2. nesnesiz: Zaman, uzaklık veya nicelik belirtilen miktarda bulunmak.

3. Konaklamak, konmak.

Kalbur: Arapça gırbal'dan. Hubûbât vesâire içinden geçirip, toz,toprak ve saman vesâireyi tefrîḳle tathîr ve tasfiye etmek üzere taḥtadan bir dâireye geçirilmiş delikli dereden veya muhtelif derecelerde sık tel kafesden ibâret âlet ki eleğin kabası addolunabilir.

Kangı (Hangi): İki veya ziyade şeylerden birini tayîn husûsunda müsta'mel suâl tabiridir.

Kapmak. 1. Birdenbire yakalayarak, çekerek almak.

Kapu: 1: Ev,konak ve dâire ve her nevi binanın girilip çıkılacak yeri;bâb,der.

Kara: Küre-i arzın toprak örtülü kısmı, denizin gayri,toprak.

Karı: 1: Zevce,eş halîle. 2: İnsanın dişisi,mer'e,zen,nisâ tâifesinden.

Karınca: Toprağın içinde cemaatle ve muhayyir-i ukûl bir usûl ve nizamla yaşayan ve yazın taneler toplayıp müşterek yuvalarında iddihar eden küçücük ve incecik bir siyah böcek,neml,mûr.

Kasa: İtalyanca cassa'dan. 1: ṣandıḳ, hazine, bir daireniñaḳçemaḥalli(para yeri) ve idâresi, sarrâf,tüccâr kasası.

Katır: 1. İsim, hayvan bilimi. Atgillerden, kısrak ile erkek eşeğin çiftleşmesinden doğan melez hayvan.

Kavak: Düz ve pek yüksek ağaç ki ekṣeriya su kenarlarıñda ve sulak yerlerde olur.

Kaya: İri ve sert ṭaş, sahr,sahra.

Kılmak: -ar (yardımcı fiil*)* Etmek, yapmak.

Kış:1: Senenin fusûl-i erbaasının en soğuğu ki iklimimizde kânûn-i evvel, kânûn-i sânî ve şubattan ibârettir. 2: Soğu,soğuk hava,kar ,yağmur ve fırtına gibi mevsim-i şitâ alâimi,berd.

Kızılcık: Dağlarda veya bahçelerde ḥâṣıl olan fındık kadar ve uzunca çekirdekli kırmızı ve mayhoş meyve.

Kim: Eşhâstan istifhâm için ḳullanılır. Hangi adam: Kim geldi?

Kimse*:* ZamirHerhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi.

Kişi: Adam, şahıs.

Koca:1: Büyük,azîm,cesîm. 2: İhtiyar,yaşlı,pîr,şeyh. 3: Eski,kadîm.

Koğuş: 1: Kirişleri yere döşenmiş zeminle beraber oda 2: Umûmî bir daireniñ büyük odalarıñdan beheri.

Kol: 1: İnsanın omuz başından parmakları ucuna dek olan uzvu, zira' 2: Şube,bölük,taraf, kısım.

Korku: Bir tehlike ve muhataranın ihtimal ve takarrubundan hasıl olan teessüt,havf.

Kök: Nebâtın toprağın içine sürdükleri dal ve budaklar ki, onlar vasıtasıyla topraḳtan rutûbet ve haşebin tekevvününe medâr olacaḳ mevâd-ı kimyeviyyeye cezm ü mass ederler.

Körük: Ateşi havalandırmaya mahsus tulumba usûlünde deri, meşin ve taḥtadan âlet.

Kula: Aslı Farsça Hulaku ki Hülâgû da bundan Fârisiyye nakl olunmuştur. Kızıl ile boz renkleri arasında bir levn-i mahsûsta bulunan.

Kulak: İnsan ve hayvanda işitmeye mahsu olan iki uzuv ki başın iki tarafında bulunur, üzn,gûş.

Kuru: Yaş zıddı,rutubeti çekilmiş,yâbis,huşk. 2: Yağmur yağmayan,susuz.

Kuyruk: 1:Ekṣer hayvanâtın etten veya uzun kıllardan veyahut tüylerden ibaret olaraḳ kıçları üzerinden uzanan zeyl,zeneb,düm,dümbâl.

Küçük: Asıl Türkçede''kiçik'' ve ''kiçi'' olup Fârisi'de müstamel ise de Türkçeden me'hûz olması muhtemeldir. 1: Büyük zıddı. Cisim ve hacmi veya vüs'ât ve mesâfesi az olan sagîr,ufak,hurd. 2: Ehemmiyetsiz,değersiz,hakîr. 3: Yaşı az ,genç.

Kürek: Yerde bulunan toprak ve kum ve gübre ve kül gibi şeyleri kürümeye,yani kazıyaraḳ sürmeye mahsus, demirden veya taḥtadan yassı ve uzun saplı bir âlet ki, sapıyla ileriye iterek kullanılır.

Meme: İnsanın veya hayvanâtın dişisinde yavrusunu emzirmeye yarar tümsekli çifte uzuv ki insanın göğsünde ve hayvanâtın art ayakları arasında olur. 2: Meme veya memenin tepesine müşâbih tümsek,başlı veya topça şey.

Nemçe: Slavca'da dilsiz demektir. 1:Alman,Almanyalı. Avusturyalı.

Nice: Ne kadar ,ne çok.

Nogay: An-asıl Moğol olup, Türkleşmiş bir kavim ki Rusyanın şark-ı cenubî cihetlerinde bulunur.

Ocak: 1: Ateş yanan,kânûn,matbah. 2: Dumanın çıkması için duvarda açılmış delik ve damdan yukarı çıkan baca. 3: Müretteb sınıf- i askerî.

Oğul:Erkek evlat, ibn,ferzend,püser,zâde.

Okumak : 1. Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlemek veya seslendirmek.

Ol *:* Sıfat, eskimiş. O gösterme sıfatı. Zamir, eskimiş O gösterme zamiri.

Olmak: -ur: nesnesiz Meydana gelmek, varlık kazanmak, vuku bulmak

Otlak: Hayvanatı otlatacak yer ,mer'a. 2: Otu çok yer,çayır.

Ölüm: Vefât,mevt,memât,ecel.

Ön: 1: Yüze gelen cihet,ileri,kabl,pîş. 2: Gelecek zaman. 3: Cephe,nâsiye. 4: Bir şeyin ve ale'l-husûs bir binanın alanı karşısında bulunan açıklık ve meydan.

Para: 1: Kuruşun kırkta bir cüz'ü ki vaḳtiyle üç aḳçeye münkasım idi. 2: Aḳçe,nakd, meskûkât.

Parlak: 1: Parlayan,mücellâ,musaykal,lâmi'. 2: Işıklı,ziyâdâr.

Pusula: Hatırda ḳalması veya birine ihtârı merâm olunan bir şey yazılmış küçük kağıt, küçük tezkire,varaḳ-pâre.

Saç: İnsan başının kılları mecmû'u,gîsû, şa'r.

Sal: Yan yana bağlanıp suyun üzerindeyüzdürülen keresteden ibâret düz şey.

Sancak: Ucu sivri demirden olup saplanan büyük bayrak,râyet,livâ. 2: Her vilâyetin münkasim olduğu üç beş dairenin beheri ki birkaç kazadan ibârettir.

Sarkıntılık: 1: Hırsızlık maksadıyla tecâvüz,gasb,çapul. 2: Taarruz. 3: Mütecâvizâne sataşma.

Satış: Satma,füruht,bey’.

Sayı:1 : Adet,rakam. 2: Sayma,ta’dâd,şümâr.

Sergi: ‘’Sermek’ten’’. 1: Serilen ve yayılan şey. 2 : Satılmak üzere yere serilmiş eşya ve meyve vesâire bunlarım serildiği yer. 3: Dükkân önünde camekânda enzâr-ı ‘ammeye vaz’ olunan eşya.

Sert: 1 : Katı,salb,çetin,dürüşt. 2: Keskin,tiz,şedîd. 3: Hırçın,haşîn,tünd,hadid.

Sıra: 1: Dizi,saff. 2: Tertip,niẓâm. 3: Sınıf, mertebe,rütbe,menzile.

Sofa: Arapça suffe’den. 1: Evin ortasında olup odalarınñ kapıları oraya açılan müşterek dîvân,dîvânẖâne.

Sonra: Zamanca gerilik ve muahhariyet beyan eder,ba’dehû,mu’ahharan.

Sögüt: Ekserî sulak yerlerde ḥâṣıl olup yaprağı uzun ve acı olan ve kabuğu kolay soyulur bir ağaç ki envâ’-ı kesîresi olur.

Söz: 1: Hurûf ve harekâttan mürekkep olarak bir şeye delâlet eden lafz,kelime,lakırdı. 2: Va’d,taahhüd. 3: Anlaşma, mukâvele,muvâfakat.

Su:Tabiatda pek meşhûr olup küre-i arzın üç rub’unu örten ve diğer rub’unda da çay,ırmak,dere,göl,pınar ve kuyu vesaire halinde bulunan ve dâhilinde cevelân eden madde-i mâyi’a ki mütekaddimin indinde ecsâm-ı basîtadan iken ba’dehû mevlidü’l- mâ’ ile mevlidü’l hamûzadan mürekkep olduğu tebeyyün etmiştir. Mâ’,âb.

Şimdi: Zamân-ı hâle delâlet eder,el ‘an,eknûn.

Takım: Birlikte kullanılıp hepsi beraber bir tertip teşkil eden ve ancak birlikte kullanılırsa işe yarayabilen şeyler. 2: Zümre,sınıf, gürûh. 3: Miktar,kısım,bölük.

Tamga: Asıl Türkçe olup Fârisîye de geçmiştir. Lisânımızda zebânzedi damgadır. 1: Bir cismin üzerine bir nişân ve alâmet basmak üzere kuru yâhut

mürekkep ve boya ile soğuk yâhut kızgın olarak kullanılır mühür gibi demir yâhut pirinç veya tahta ve sâireden âlet.

Tag (dağ): Coğrafi oluşum.

Tapu: Arâzî-i emîriyyenin tefvîzi esnâsında tefevvuz eden kimseden mîrînin aldığı muaccele ve memuru tarafından verilen senet, tapu ile mutasarrıf olduğum arazi.

Taş:Küre-i arzın üzerinde külliyet üzre bulunan maruf sert cisim,hacer,seng.

Taşra: Hâric manasıyla ‘’dış’’ kelimesinin sûret-i asliyesi olup,taşra,taşmak vs. bundan müştaktır.

Tatar: An-asl Türk akvâmından bir küçük kavmin ismi olup, bunlar Cengiz askerinin pîşdârları bulunduğundan ‘umûm Moğollara Tatar nâmı verilmiş ve ba’dehû Moğollar Türklere karışmakla şark ve şimâl cihetleri ve ale’l-husûs Deşt-i Kıpçak ve Kırım ve Kazan Türklerine Tatar deninmiştir.

Temür(demir): 1: Ma’ruf sert maden, ki küre-i arz üzerinde pek mebzûl olup,kâffe-i meâdinden ziyade kullanılır ve her nevi âlat ve edevât imâline yarar,âhen,hadîd.

Tepe: Tümsek yer, küçük dağ. 2: Uç,zirve,bir şeyin en yukarısı,bâlâ.

Tırnak: İnsan ve hayvanın el ve ayağı parmaklarının ucundaki sert ve hissiz kemik,zufr,nâhun.

Tolayı(dolayı): 1: Devr,çevre,havl,etrâf. 2: Münâsebet,mülâbese. –den dolayı: Sebebiyle,den nâşî,ötürü,ecilden.

Tolu(Dolu): Yazın havanın üst tabakalarındaki bürudetten donup iri ve yuvarlak buz taneleri sûretinde yağan yağmur ki bâzen kesretli ve pek iri taneli yağıp,küllî hasârı mûcib olur.

Toprak: 1: Küre-i arzın üzerini kaplayan madde-i sulbe ki su ile karıştığında çamur olur ve kuruduğunda bir miktarı toz hâline geçer,turâb,hâk. 2: Yer,arz,zemîn,memleket. 3: Arâzi,mütegıllat.

Torba: 1: Kıldan olmayan küçük çuval, büyük kese.2: Su veya gazı hâvî olarak bedenin bir tarafında ḥâṣıl olan sarkık şiş ve ur. 3: Husye ẓarfı.

Tutmak: 1. Elde bulundurmak, ele almak.

2. Ele geçirmek, yakalamak.

3.Para toplamı ...-e varmak, değeri olmak.

Tünel: (Tonel sûretinde telaffuzu galat olmakla beraber şîve-i lîsanımıza mugâyirdir.) 1: Demir yolunun yer altından geçen kısmı. 2: Makine ile tahrik veya kayışla ver olunur arabalar işlettirilmek üzere yer altından açılan yol.

Türk: Esâsen Asya kıtasının şimâl-i garbî cihetinde münteşir bir büyük ümmet ki oradab tevârih-i muhtelifede cihângîrlikle ve kişver-güşâlıkla cenûb ve garba doğru yayılarak Avrupa'nın dahi şark-ı cenûbu cihetlerine sokulmuşlardır. Şu'ûbât-ı muhtelifeye münkasım olup kable'l-İslâm (Uygur) ve el-yevm(Çağatay) ve (Osmânlı) şubeleri lisân-ı edebîye nâil olmuşlardır.

Türkçe: Türk ümmetine mensûb ve müteallik ve bunların tarz ve usûlüne muvâfık,Türkçe tavr ve hareket. Türkçe lisân.

Uçurum: Pek sarp ve dik mahal,yar ve yarlı yer.

Uğur: 1: Yümn,saadet,bereket,hayr. 2: Yol .

Uygun: Uyar,muvâfık,mutâbık,tâbi'.

Uygunsuz: Uymaz,nâ-muvâfık,gayr-ı mutâbık.

Uyku: İnsan ve ekser-i hayvanata hergün ve 'ale'l-husûs geceleri ârız olması tabiî olan maruf uyuşukluk hâli,nevm,hâb,uyku uyumak.

Üst: Yukarı,fevk, bir şeyin yukarı kısmı,bâlâ, alt zıddı. 2: Mâ-fevk,âmir.

Yagız: Tüyü parlak siyah (at).

Yagma: Zorla mal kapma,çapul,nehb,gâret.

Yagmur: Cevv-i havadan yere düşen su,matar,bârân,rahmet.

-Yan(mak: Tutuşmak,parlamak alevlenmek.

Yalñız: Ancak,fakat, mücerret.

Yatak: (Yatmakdan) 1: Uyumak için yapılan döşek ki yere yapılan şilte veya şiltelerle üste alınan yorgan ve fanila gibi örtüden ve yüz yastığından ibarettir. 2: Nehrin aktığı dere ve hendek.

Yazmak: 1. *-i* Söz ve düşünceyi özel işaret veya harflerle anlatmak.

2. Yazı ile anlatmak, yazıya dökmek.

Yaz: Senenin sıcak mevsimi ki üç ve diğer bir taḳsîmde altı aydır,sayf.

Yelken: Gemini rüzgara ma'rûz olarak o kuvvetle tahrikine medâr olan bezi ki direklere merbût serenler gerilir, şerâ'bâdbân.

Yeni: 1:Kullanılmamış,cedîd,nev'.

Yerli: Bir yerin ahalisinden olan,ehl-i belde.

Yıgın: Top,küme,birikmiş şeylerin teşkil ettiği mecmu'.

Yılan: Hayvânât- ı zâhifenin en uzunu olan maruf zehirli ve soğuk hayvan ki envâ'-ı kesîresi olup ekserî karada ve bazı cinsleri denizde yaşar ,hayye.

Yıldız: Necm,kevkeb,sitâre, ahter.

Yigit:Yetişmiş genç, delikanlı. 2: Tam ve bî-haḳkın adam, merd,fetâ, yürekli,cesûr.

Yol: Geçecek yer,tarîk,râh.

Yolcu: Yola çıkıp giden misâfir,seyyâh.

Yük: Hayvanın veya hammâlın sırtına konulan şey,haml,bâr.

Yüz: On kere on ki miâtın esâsıdır.

Yüzbaşı: Esâsen yüz neferden ibâret bir bölük askere kumanda eden żâbit.

Rumca

Efendi: *Rumca* . 1. İsim Günümüzde bey unvanından farklı olarak özel adlardan sonra kullanılan ikinci derecede bir unvan. 2: İsim Buyruğu yürüyen, sözü geçen kimse. Tekrar sayısı: 25

Fotograf: Ziyâ vâsıtasıyla resim almak fenn ve sanatını icrâ eden adam. Fotograf Makinesi: Bu fenni icraya âlet olan makine veya ayna. Tekrar sayısı:1

Katolik: Papanın riyâset-i ruhâniyyesi altında olup, kendisine ḥażret-i İsâ'nın vekili nazarıyla bakan Hristiyan. Tekrar sayısı: 10

Liman: Gemilerin barındıkları ve rüzgârdan emin olarak boşalıp doldukları mahfûz-ı tabîî veya sun'î koy. Tekrar sayısı: 17

Papas:Rum reîs-i rûhânîsi, rahîb,kıssîs. Tekrar sayısı: 8

Paskalya: Hristiyanların bayramı ki Hz. Îsâ (a.s)'in suûdu gününe müsâdiftir. Tekrar sayısı: 2

Patrik : (Rumca patriarhis) Ortodoks ve bazı Doğu kiliselerinin başkanlarına verilen ad. Tekrar sayısı: 4

Piskopos: Bir eyâlet ahâlî-i Îseviyesinin umûr-ı mezhebiyesine riyâset eden başpapas. Tekrar sayısı: 14

Tiyatro: Sûret-i mahsusada tertip edilmiş mensûr veya manzum ve feci' yahut mudhik ibret-engiz ve ekseriya târihe müstenid hikâyelerin mevkî'-i temâşâya

vaz'ına ve mücessem sûretde icrâ ve irâesine mahsus binâ ki sahne denilen bir kısmı icraata ve hücreler seyircilerin oturmasına mahsustur. Tekrar sayısı:2

Tifüs:Karahumma hastalığı. Tekrar sayısı: 2

Yortu: Hristiyanlarca bayram ve tatil günü,yevm-i resmî. Tekrar sayısı:3

Sonuç

Çalışmamızın konusunu oluşturan Tuna gazetesi Tanzimat döneminin önemli bir basın organıdır, Osmanlı Devleti'nin ilk vilâyet gazetesidir. 4 ana başlık altında geniş bir haber ağına sahip olan gazete hem Balkanlarda'ki hem de Anadoluda'ki tebaanın isteklerinin tercümanı olmuş ve bu sayede devlet ile halk arasında bir iletişim köprüsü görevi üstlenmiştir.

Gazete Mevad-ı Hususiye, Mevad-ı Umumiye, Havadis-i Hariciye ve İlanat başlıklarına sahiptir.

Mevad-ı Hususiye: Yurtiçinde gerçekleşmiş olayları içeren bölümdür. Bürokratik Atamalar, , Osmanlı topraklarında gerçekleşmiş olaylar, madencilik faaliyetleri, doğa felaketleri, kıtlık gibi felaketler, kamu ilanları, açılan okullar, gümrük nizamnâmelerini içermektedir.

Mevad-ı Umumiye: Askerî atamalar, gayr-i müslim tebaa içindeki olaylar, yurtiçinde gerçekleşmiş ilginç kısa olayları ve gazete yazarlarının genellikle halka ilişkin eleştirilerini ele alan köşe yazılarından oluşmaktadır.

Havadis-i Hariciye: Yurtdışından haberler ve gelişmeleri içeren başlıktır.

İlanat: iflas haberleri ve bu iflasdan kaynaklanan kamu ilanları mezat yoluyla satışlar, Tuna nehir vapur şirketi haberlerini içerir.

Çalışmamıza konu olan söz varlığı unsurları özellikle Arapça ve Farsça unsurların coğrafi yakınlık ve o dönemin üst kültür dili olmasıyla Türklerin İslamiyet'i seçmesi yoluyla dilimize geçtiği 18. Yüzyıl sonrası ise Batıyla olan münasebetler dolayısıyla geçen Fransızca unsurlar bilim-teknoloji, askerî ve sosyal unvanlar ve ekonomi kategorilerinde, İtalyanca unsurların ekonomi-ticaret ,bilim teknoloji ve siyaset terminolojisine ait kavramlar, Sırpçaya ait unsurlar ise siyasi kavramlar, Rumcaya ait olan unsurların ise Hristiyan dinine ait kavramlar, denizcilik ve tıp kavramları, İspanyolca geçmiş olan kelimenin ise bir icad yoluyla geçtiği anlaşılmaktadır.

Çalışmamıza konu olan yabancı söz varlığı unsurları içerisnde incelenen 615 kelimeden masdar olarak ele alınan Arapça kelimeler 479 adetle % 77,8, Farsça 72 kelime ile %11,7, Fransızca 34 kelime ile %5,5, İtalyanca 14 kelime ile %2,27, Rumca 11 kelime ile %1,78, Latince 2 kelime ile % 0,32, Sırpça 2 kelime ile %0,32, İspanyolca 1 kelime ile %0,16 'lık oranda ağırlık oluşturmuştur.

Tuna gazetesi 1874 yılı sayılarının çevirisi ve söz varlığının incelenmesiyle 19. Yüzyılın son çeyreğindeki Osmanlı süreli yayıncılığının ve Osmanlıca'nın 19. yüzyılda uğradığı değişimlerin ortaya konulması amaçlanmıştır.

KAYNAKÇA

I.Süreli Yayınlar

Tuna, 26 Zilkade 1290, numero 839.

Tuna, 30 Zilkade 1290, numero 840.

Tuna, 3 Zilhicce 1290, numero 841.

Tuna, 7 Zilhicce 1290, numero 842.

Tuna, 17 Zilhicce 1290, numero 843.

Tuna, 21 Zilhicce 1290, numero 844

Tuna, 24 Zilhicce 1290, numero 845.

Tuna, 28 Zilhicce 1290, numero 846.

Tuna, 1 Muharrem 1291, numero 847.

Tuna, 5 Muharrem 1291, numero 848.

Tuna, 8 Muharrem 1291, numero 849.

Tuna, 12 Muharrem 1291, numero 850.

Tuna, 15 Muharrem 1291, numero 851

Tuna, 19 Muharrem 1291, numero 852.

Tuna, 22 Muharrem 1291, numero 853

Tuna, 26 Muharrem 1291, numero 854.

Tuna, 29 Muharrem 1291, numero 855.

Tuna, 3 Safer 1291, numero 856.

Tuna, 6 Safer 1291, numero 857.

Tuna, 17 Safer 1291, numero 860.

Tuna, 20 Safer 1291, numero 861.

Tuna, 24 Safer 1291, numero 862.

Tuna, 5 Rebîyülevvel 1291, numero 863.

Tuna, 9 Rebîyülevvel 1291, numero 864.

Tuna, 12 Rebîyülevvel 1291, numero 865.

Tuna, 16 Rebîyülevvel 1291, numero 866.

Tuna, 19 Rebîyülevvel 1291, numero 867.

Tuna, 23 Rebîyülevvel 1291, numero 868.

Tuna, 26 Rebîyülevvel 1291, numero 869.

Tuna, 1 Rebîyülâhir 1291, numero 870.

Tuna, 4 Rebîyülâhir 1291, numero 871.

Tuna, 8 Rebîyülâhir 1291, numero 872.

Tuna, 25 Rebîyülâhir 1291, numero 877.

Tuna, 21 Cemâziyelevvvel 1291, numero 884.

Tuna, 28 Cemâziyelevvel 1291, numero 886.

Tuna, 2 Cemâziyelâhire 1291, numero 887.

Tuna, 6 Cemâziyelâhire 1291, numero 888.

Tuna, 9 Cemâziyelâhire 1291, numero 889.

Tuna, 13 Cemâziyelâhire 1291, numero 890.

Tuna, 11 Receb 1291, numero 898.

Tuna, 14 Receb 1291, numero 899.

Tuna, 18 Receb 1291, numero 900.

Tuna, 21 Receb 1291, numero 901.

Tuna, 25 Receb 1291, numero 902.

Tuna, 28 Receb 1291, numero 903.

Tuna, 2 Şaban 1291, numero 904.

Tuna, 5 Şaban 1291, numero 905.

Tuna, 9 Şaban 1291, numero 906.

Tuna, 12 Şaban 1291, numero 907.

Tuna, 16 Şaban 1291, numero 908.

Tuna, 19 Şaban 1291, numero 909.

Tuna, 26 Şaban 1291, numero 911.

Tuna, 30 Şaban 1291, numero 912.

Tuna, 7 Ramazan 1291, numero 914.

Tuna, 10 Ramazan 1291, numero 915.

Tuna, 17 Ramazan 1291, numero 917.

Tuna, 21 Ramazan 1291, numero 918.

Tuna, 28 Ramazan 1291, numero 920.

Tuna, 9 Şevval 1291, numero 921.

Tuna, 13 Şevval 1291, numero 922.

Tuna, 16 Şevval 1291, numero 923.

Tuna, 20 Şevval 1291, numero 924.

Tuna, 23 Şevval 1291, numero 925.

Tuna, 27 Şevval 1291, numero 926.

Tuna, 4 Zilkade 1291, numero 928.

Tuna, 7 Zilkade 1291, numero 930.

Tuna, 11 Zilkade 1291, numero 930

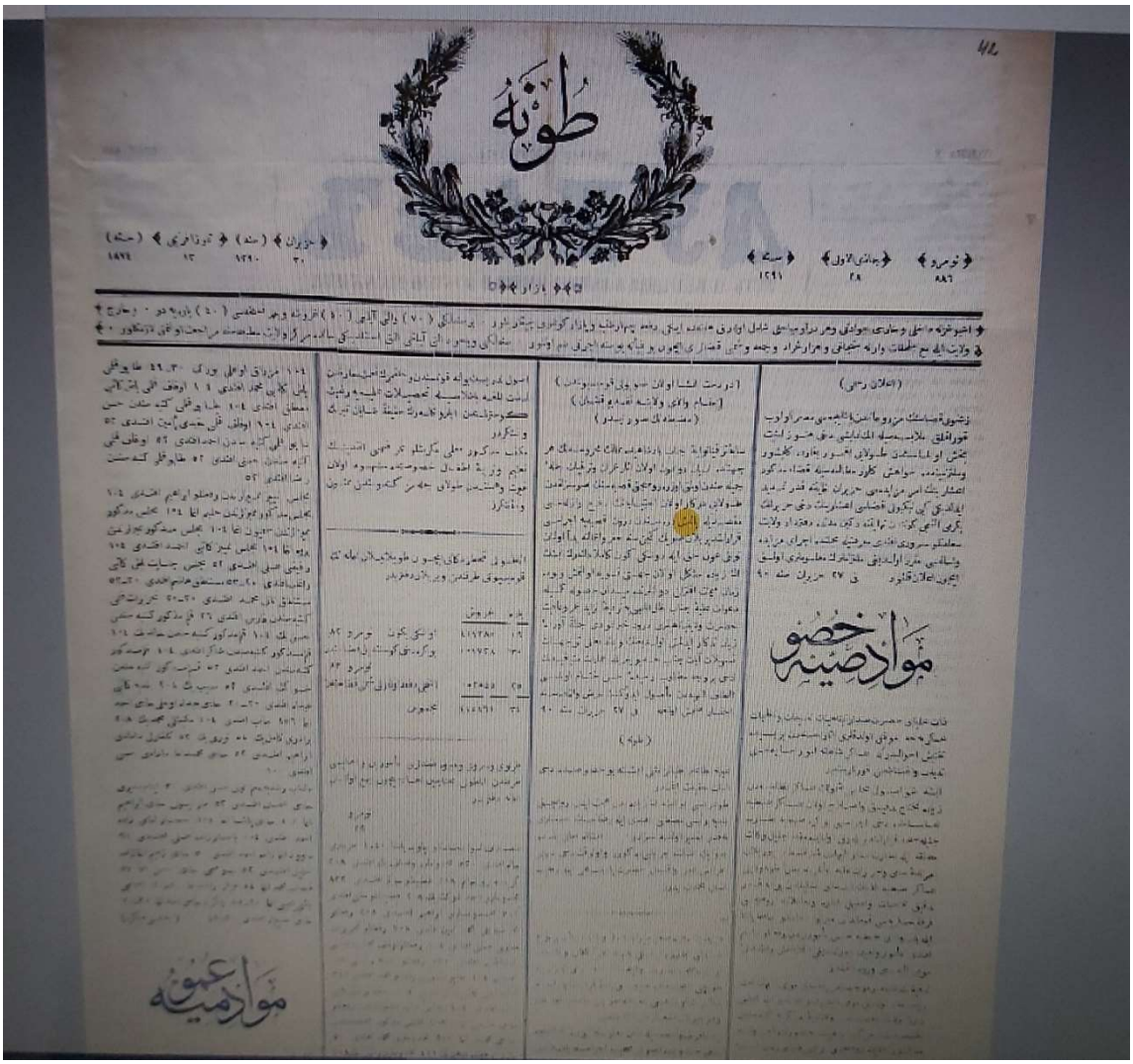
Tuna, 14 Zilkade 1291, numero 931.

Tuna, 18 Zilkade 1291, numero 932.

Tuna, 21 Zilkade 1291, numero 933.

Tuna, 2 Zilhicce 1291, numero 935.

EKLER

طونه

مواد خصوصیه

مواد عمومیه

